

LUDZIE

NOWEJ
1977
2007

LUDZIE NOWEJ

1977-2007

zapisy cenzury

☛ W prasie, radio i TV nie należy dopuszczać do eksponowania nazwisk bądź podkreślania w sensie pozytywnym dorobku naukowego następujących osób: Bronisław **Baczo**, Włodzimierz **Brus**, Leszek **Kołakowski**, Krzysztof **Pomian**.

☛ W stosunku do niżej podanych osób należy przyjąć zasadę eliminowania ich nazwiska oraz wzmianek o ich twórczości z prasy, radia, TV i publikacji nieperiodycznych nie mających charakteru naukowego. (...)

☛ Wszystkie własne publikacje autorów z poniższej listy, zgłaszane przez prasę i wydawnictwa książkowe oraz wszystkie przypadki wymieniania ich nazwisk należy sygnalizować kierownictwu Urzędu, w porozumieniu z którym może jedynie nastąpić zwolnienie tych materiałów.

Tu następuje lista 87 nazwisk. Lista z 21.02.1976 zawiera dodatkowo 37 nazwisk m.in.:

☛ Jerzy **Andrzejewski**, Stanisław **Barańczak**, Jacek **Bocheński**, Kazimierz **Brandys**, Marian **Brandys**, Józef **Czapski**, Andrzej **Drawicz**, Jerzy **Ficowski**, Jerzy **Giedroyc**, Henryk **Grynberg**, Marian **Hemar Hen** **Herling-Grudzi**

Stefan

Jacek

Lipski

Ryszard **Matuszewski**, Artur

Mi

Marek

Nowakowski,

Kazimierz

Or

Stonimski, Jan

Józef

Tymon

Stanisław **Tym**,

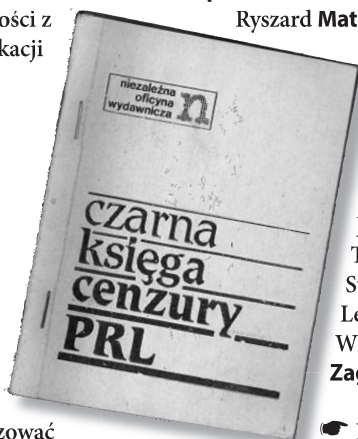
Leopold **Tyrmand**,

Witold

Zagajewski.

☛ Nie należy zwalniać żadnych materiałów (...) na temat filmów zamieszczonych w załączonym wykazie, który będzie aktualizowany na bieżąco.

(Wykaz z jesieni 1975 zawiera 13 tytu

Trzydzieści lat minęło...

Zaczynaliśmy od powielania w kilkunastu egzemplarzach pierwszych Komunikatów KOR, a skończyliśmy na przystanku Niepodległość w 1989 jako największy podziemny, niezależny dom wydawniczy w upadającym bloku sowieckim.

Po 1989 każdy z nas poszedł swoją drogą. Jedni włączyli się w nurt życia politycznego, drudzy zostali dziennikarzami i wydawcami już całkiem oficjalnie, inni ruszyli do biznesu, a niektórym niestety nie powiodło się w wolnej Polsce.

Zajęci codzienną bieganiem ani się obejrzelśmy, jak szybko postarzelśmy się. Wielu z nas niestety już odeszło (pamiętamy o Nich), czas płynie coraz szybciej...

Lepiej późno niż wcale – uznaliśmy, że trzydziesta rocznica powstania Nowej to świetna okazja ku temu, by wreszcie spotkać się w jak najszerszym gronie i, wspominając stare dzieje, odnowić dawne kontakty. Nowa była także ruchem – spontanicznym ruchem wolnych ludzi na rzecz wolnego słowa, w którym brały udział setki osób.

W książce, którą Wam dzisiaj przekazujemy, znajduje się zaledwie 306 biogramów – tyle osób lub ich rodzin przesłało swoje dane. z naszej wiedzy wynika, że było nas w Nowej co najmniej trzy razy tyle. Publikujemy więc listę osób, o których wiemy, że współpracowały z podziemnym wydawnictwem, a zwłaszcza z Nową. Mamy nadzieję, że wkrótce do nas się odezwą i będziemy mogli opublikować wznowienie „Ludzi Nowej” w wersji poprawionej i uzupełnionej o kolejne setki biogramów.

Zamieszczamy również Kalendarium. Ujęte są w nim wyłącznie wydarzenia oddające stan naszej wiedzy na dzień dzisiejszy. Zdajemy sobie sprawę, że także Kalendarium wymaga uzupełnień, i liczymy na Waszą pomoc również przy tym.

Zwróciliśmy się do Instytutu Pamięci Narodowej z apelem o uruchomienie projektu badawczego, którego celem jest opisanie dziejów podziemia wydawniczego, a Nowej w szczególności, oraz metod, którymi posługiwała się SB, by nas niszczyć.

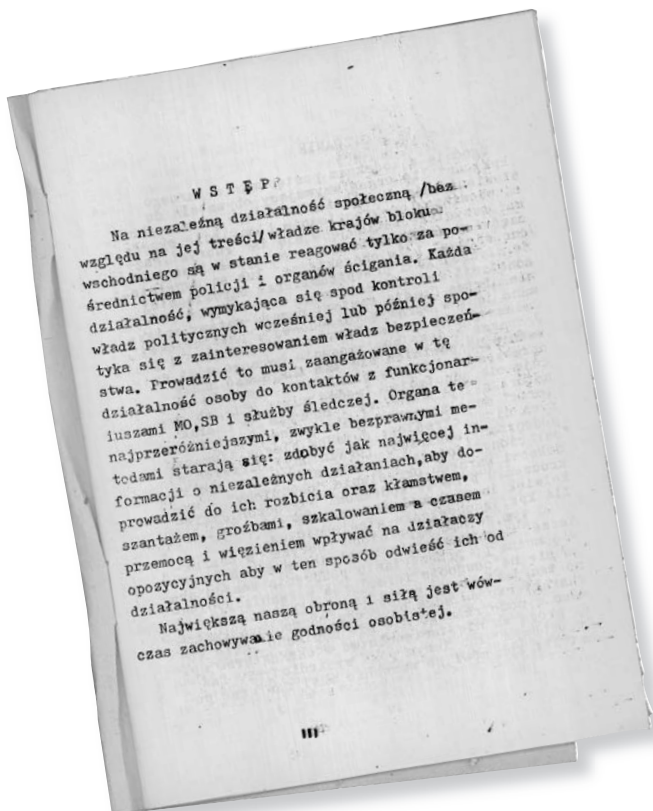
Nasza publikacja jest zaledwie skromnym wstępem do dzieła, które, mamy nadzieję, we współpracy z historykami IPN powstanie w najbliższym czasie.

Grzegorz Boguta i Mirosław Chojecki

20 października 2007 roku

podręcznik

Książeczka „Obywatel, a Służba Bezpieczeństwa”, będąca instruktażem konspiracji i reguł zachowania wobec policji politycznej przekroczyła łączny nakład 50.000 egzemplarzy

Początki niezależnego druku w PRL

Będąc poproszony o napisanie wspomnień ze współpracy z „Nową” chcę podkreślić, że nie czuję się poważniejszym udziałowcem tego przedsięwzięcia i byłem głównie konsumentem i wydawanych treści i odzyskiwanego zakresu wolności. Bliższą styczeńność zawdzięczam osobistej znajomości z Konradem Bielińskim, założycielem „Nowej”, rówieśnikiem ze studiów, kolegą narciarskim i żeglarskim, wspólnym kontestatorem kłamstw PRL-u. Chciałbym się odnieść do widzianego osobiście tła, klimatu w jakim powstała „Nowa”.

Nie wiem, na ile podlegałem indokrynacji, ale slogan, że „z Iskry rozgorzeje płomień” miałem w głowie i traktowałem jako oczywistość. Zwiedzałem dodatkowo, już nie prowadzony z klasą, Muzeum Lenina w Warszawie, gdzie była zbudowana miniatura podziemnej drukarni. Drukarnia podziemna, jak wskazywała nazwa, była pod ziemią, prowadziły do niej ukryte schody, chyba miała zapasowe wyjście i wyraźnie mnie fascynowała.

Popaździernikowe pismo „Horyzonty techniki dla dzieci” podały sposób konstrukcji domowego hektografu. w sklepie można było kupić dziecienną drukarenkę z gumowymi czcionkami. Prywatne maszyny do pisania, głównie poniemieckie, były rzadkością. Teraz, dla mnie jest ciekawe, skąd w moim dzieciennym świecie te fakty były tak znaczące, że pamiętam je do dziś, chyba byłem jednak przejęty tą „Iskrą”. o tym, że Piłsudski wydał pismo „Robotnik” nie miałem zielonego pojęcia, byłem za mały żeby intelektualnie przeżyć zamknięcie „Po prostu”, ale już zamknięcie popaździernikowego, gazetowego komiksu „Przygoda” już było odczuwalną ingerencją cenzury mój świat dziecka, do tego oburzało mnie mętne i arbitralne tłumaczenie.

Już w czasie dorastającej, prywatnej poezji, zainteresowałem się Miłoszem. Matka, bibliotekarka z Biblioteki Narodowej, dziwnie na mnie spojrzała, gdy poprosiłem ją o realizację zamówienia, coś burknęła greckim słowem „Cimelia”. Przyniosła przedwojenną broszurkę „Poemat o czasie zastygłym” i dała mi akurat bez słowa komentarza, później się dowiedziałem, że Miłosza znała z Wilna. Więcej styczeńności z cenzurą wówczas nie miałem.

W 1968 dość gwałtownie i zasadniczo uporządkowało mi się w mało używanej do tej pory politycznej głowie. Napisałem ulotkę „Faszyzm nie przejdzie” i sam, albo z pomocą znajomych użyłem znanych mi środków: dziecinnej drukarenki, maszyny do pisania i kalki hektograficznej. Później rozszerzyłem jeszcze prywatny zakres uzbrojenia o odbitki fotograficzne.

Nie znałem pojęcia agentury, ale starałem się tekstów nie wręczać osobiście coraz dalszym znajomym. Ci, którzy postępowali inaczej po mniej więcej 100 ulotkach wpadali: Bogdan Borusewicz; protestujący po agresji na Czechosłowację: Andrzej Seweryn, Ryszard Peryt, Eugeniusz Smolar, Bogusława Blajfer, Sylwia Poleska, Michał Wejroch, Andrzej Zdrowski i Włodzimierz Pańków; grupa Bierzyński, Bukowski, Batijewski, Szawdyn. Te 100 ulotek było ówczesną miarą wolności słowa.

Kłamiąca prasa donosiła o trockistowskim powielaczu, jaki mieli mieć Kuroń z Modzelewskim. z jednej strony było to dla mnie oczywiste kłamstwo, z drugiej jednak zawód, jakby był jakiś powielacz, to dopiero byście zobaczyli. Na lekcjach musiałem dokładnie przerabiać Broniewskiego

Moi znajomi od drukarenki, Ewa Puchalska i Marek Rygier wpadli, poszli na siedzibę na Rakowiecką, mieli proces. Na szczęście mnie nie zasypali, ale SB trafiło niedaleko, kolegę z ławki, Staszka Matwina, złapali na ulicy dla konfrontacji. Nowy przyjaciel, Jan Kelus, znacznie bardziej skuteczny w produkcji hektograficznej, zaczął się ukrywać.

Tak wyglądało zaplecze techniczne i organizacja. Zaplecze prawne poznałem chwilę później, w postaci zarzutu prokurator Wiesławy Bardonowej z artykułu 23 Małego Kodeksu Karnego. Mały Kodeks Karny był uproszczoną nazwą przepisów wprowadzonych Dekretem z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy państwa polskiego – PRL powstał dopiero w 1952 r. Artykuł w paragrafie 1 stanowił: „Kto rozpowszechnia lub w celu rozpowszechnia sporządza, przechowuje lub przewozi pisma, druki lub wizerunki, nawołujące do popełnienia zbrodni lub pochwalając zbrodnię, lub których treść ma pozostać tajemnicą wobec władzy państwowej albo które zawierają fałszywe wiadomości mogące wyrządzić istotną szkodę interesom Państwa Polskiego bądź obniżyć powagę jego naczelnych organów, podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 3”. Był jeszcze paragraf 2 „Jeżeli czyn przewidywany w paragrafie poprzedzającym, spowodował wielką szkodę dla Państwa, sprawca podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 lub więzienia dożywotniego”.

Mkk przestał obowiązywać od 1970 r., sankcje karne zostały obniżone ale nowe przepisy Kodeksu Karnego zachowały jego ducha. Druk był istotnie groźny i oceniany do lat 10-ciu w nowym artykule 273 KK. Wiadomości dalej miały rolę potencjalnego zagrożenia, „mogące wyrządzić poważną szkodę” a ocena szkody była polityczno uznaniowa opisana w artykule 271. Orzeczenie Sądu Najwyższego klasyfikowało maszynopis jako druk. w tej sytuacji, Związek Radziecki, gdzie istniał

samizdat, w formie powielania maszynopisów, widziałem jako kraj o większej swobodzie. Przeciw studentowi KUL wszczęto postępowanie karne o poglądy, jakie wyrażał w liście. Odczuwalnie dla mnie, pętla systemu zaczynała się zaciskać. Do tego byłem figurantem, czego dowiedziałem się akt IPN, wówczas widziałem zmieszaną twarz sekretarki, zatrwożonego partyjnego szefa, przekazującego ostrzeżenia, powtarzające się numery mijanych samochodów na ulicy.

Przełomem było powstanie KOR w 1976 r. Ważyłem w rękę pierwszy Komunikat, na przebitce. Coś sobie kombinowałem, w końcu, jak posadzą, to w szacownym towarzystwie podpisanych. Przepisałem sam, dałem do przepisania, uruchomiłem kilka osób do przepisywania. Melinę miałem nie zasypaną ze sprawy Tatarników. Starsza pani, Maria Tymińska, surowo obejrzała przebitkę, założyła okulary i naraz się szeroko uśmiechnęła: „Och, Ludwiczek, Ludwiczek (Ludwik Cohn), to myśmy w 1924 zrobili pierwszy strajk pracowników państwowych”. Nieorganizowana formalnie firma kolportażowo powielająca nabierała rozpędu.

Łaknienie na normalne słowo było ogromne. Dwa, w miarę dające się czytać, pisma wydawane oficjalnie „Polityka” i „Tygodnik Powszechny” zniknęły z kiosków. Zawarłem z zaprzyjaźnionym kioskarzem niepisaną umowę – on mi gazety, ja mu bibułę. Zresztą kioskarz domyślał się wyraźnie więcej, starałem się nie używać domowego telefonu, a najbliższy telefon był właśnie w kiosku. Akta IPN pokazały, że miałem niezłe wycucie sytuacji.

Pierwszy Zapis dostałem na w maszynopisie zimą w 1977. To już było wyzwanie wydawnicze dla domowej siatki przepisywaczy. Był w tym ręcznym przepisywaniu także pomysł na współudział, przepisany własnoręcznie papier wymagał więcej szacunku, tworzył uczestników procesu. Wydajność była słaba. Pojawiła się nowa możliwość, od plastyka, Jacka Lilpopa dostałem kawałek sita. Technikę tę udroźnił później Witke Łuczyno, który w przemysłowym instytucie chemicznym wynalazł pastę Komfort, jako rozcieńczacz do farby.

Jakoś też w czasie 1977 roku dostałem albo drugi „Zapis”, albo Komunikaty KOR w formie odbitek hektograficznych. Niewyraźną, fioletową czcionkę znałem już z marca 1968. To cały czas nie było wymagany standard. Walka z ustrojem miała bardziej wymiar moralnej deklaracji niż skutecznych działań.

Kolegowałem się z Konradem Bielińskim, miał on niesłychany talent mechaniczny. Pamiętam, że na żagłowiec dopiłował pilnikiem do paznokci 1,5 zwoju gwintu na osi silnika Timmler. Walka z tym mechanicznym NRD-owskim urządzeniem pokazywała, że jakkolwiek Konrad był matematykiem, to miał duszę zegarmistrza. Do tej pory nie wiem, jakie były przeważające motywy jego działalności politycznej. W 1977 roku, na Placu Grzybowskim pokazał mi dorobiony wałek do powielacza. Wyglądał profesjonalnie, był obłany gumą, miał jakieś tryby, Konrad wyraźnie przejęty dodawał szczegóły techniczne. We mnie urosło serce, to już była nowa jakość techniczna od 1968 roku.

Jednocześnie, nie pamiętam już dokładnie kiedy, Mirek Chojecki wprowadził nowe zasady biznesowe. Za wydawnictwa się płaci. Siateczki kolportażowo powielające zbierały składki na KOR. Pamiętam wcale nie bagatelne sumy kilku tysięcy, które przekazywałem Piotrkowi Strzałkowskiemu, zanim mnie nie wywalili z IBJ. Tak, że pojawienie się banknotów nie było nowe, ale formuła tak. i myślę, że w historii opozycji w PRL Mirkowi należy się niewątpliwie patent za komercjalizację wydawnictw.

Członków KOR, po aresztowaniach, które się zbiegły z zabójstwem Pyjasa wypuszczono, KOR zmienił formułę na KSS-KOR. Jakoś w tym samym czasie nastąpiło zinstytucjonalizowanie się Nowej, jako wydawnictwa. To wszystko było jawnym wyzwaniem dla Kodeksu Karnego, Ustawy Karno Skarbowej.

Jednocześnie powstawała formuła alternatywna: własny znak firmowy, własna Wolna Wałkowo-Walcowa Drukarnia Polowa im. J.P. Klimat bardziej był z ruchu alternatywnego społeczeństwa hippisów niż państwa podziemnego. a zasięg był coraz większy.

Stopień zorganizowania nie był wysoki, usiłowania wprowadzenia znanych z filmów metod komplikowało postępowania. z posiadaczem małego Fiata, Michałem Ryszkiewiczem wędrowaliśmy po blokach Chomiczówki. a to adres nie ten, a może hasło nie to, może inny blok, inna klatka. Do tego hasło było jakieś takie, jak kasztany na placu Pigalle z Klossa. Snuliśmy się wieczorem, po tym ogromnym blokowisku, z dużymi pustymi torbami, dzwoniąc do obcych ludzi, do tego z tym hasłem.

Z Mietkiem Grudzińskim woziliśmy chyba Biuletyn Informacyjny, w każdym razie dużo ryz, samochód przeciążony. Samochód stanowił własność Haliny Mikołajskiej, która go nie używała, bo uczestniczyła w protestacyjnej głodówce. Piszę o tym, żeby pokazać stosowane zasady konspiracji. Mało tego, pod wysokim blokiem Mietek zaparkował w miejscu zaznaczonym kopertą, chyba dla wywozu śmieci. Wzięliśmy się za noszenie papieru do windy. Za którymś obrotem natknęliśmy się na zaparkowany obok radiowóz. Milicjant był dość solidny, nie wyglądał sympatycznie i ja zacząłem słyszeć piszczące zawiasy drzwi celi. Mietek coś absurdalnie tłumaczył, że kupił książki, na chwilę. Nie było jasne, czy stoimy tu na chwilę, czy książki są na chwilę, brzmiało to wszystko zupełnie nie prawdopodobnie. Ale nas nie zatrzymał, nie wylegitymował, nie poszedł do radiostacji. Jakoś tak powiedział: „jedźcie już”, z czego skwapliwie skorzystaliśmy.

ucztiliśmy rok 1984

październik '84 pon wto śro czw pią sob nie

	1	2	3	4	5	6	7
2 października 1935 Włoski przyjaciel Niewielkiego Brata odbywa wycieczkę do Afryki	8	9	10	11	12		
30 października 1922 Włoski przyjaciel Niewielkiego Brata zostaje Ducewodem	22	23	24	25	26		
	29	30	31				

Na Orwellowski Nowy Rok wydrukowaliśmy rozkładany, biurkowy kalendarzyk z rysunkami Zygmunta Januszews

Kalendarium Nowej 1976–1990

1976

25 czerwca – strajki i demonstracje w kilku miastach Polski. Największą skalę manifestacje przyjmują w Radomiu (podpalenie gmachu Komitetu Wojewódzkiego PZPR) i w Ursusie (rozkręcenie torów i zablokowanie 2 linii kolejowych). w tych dwóch miastach masowe aresztowania i pobicia przez milicję rzeczywistych i domniemanych uczestników zdarzeń. w Radomiu i Ursusie milicja organizowała tzw. ścieżki zdrowia. w całej Polsce ok. 2500 osób zatrzymanych, ok. 370 skazanych w trybie przyspieszonym, ok. 500 spraw w sądach, które wraz z rozprawami rewizyjnymi toczą się do września 1977.

25 sierpnia – „Opis akcji represyjnej podjętej wobec pracowników Z.M. Ursus i innych zakładów” – publikacja w kilkudziesięciu egzemplarzach przygotowana przez Henryka Wujca. To był załączek przyszłego „Komunikatu KOR-u”. Raport jest przekazany przez Andrzeja Wielowieyskiego Radzie Głównej Episkopatu Polski.

7 września – w mieszkaniu Antoniego Libery (m.in.: Seweryn Blumsztajn, Mirosław Chojecki, Jacek Kuroń, Antoni Macierewicz, Piotr Naimski, Wojciech Onyszkiewicz) zapada decyzja o powołaniu Komitetu. Jego nazwę proponuje Antoni Macierewicz: Komitet Obrony Robotników. Podczas tego spotkania wywiązuje się ożywiona dyskusja na temat wydawnictw: czy powinniśmy tradycyjnym sposobem samizdatu przepisywać je na maszynach czy drukować. Zwycięża koncepcja przepisywania. Zresztą i tak nie mamy sprzętu poligraficznego.

23 września – podpisanie założycielskiego „Apelu KOR” przez 14 osób: Jerzy Andrzejewski, Stanisław Barańczak, Ludwik Cohn, Jacek Kuroń, Edward Lipiński, Jan Józef Lipski, Antoni Macierewicz, Piotr Naimski, Antoni Pajdak, Józef Rybicki, Aniela Steinsbergowa, Adam Szczypiński, ks. Jan Zieja, Wojciech Ziemiński.

29 września – ukazuje się pierwszy numer „Komunikatu KOR” informujący o represjach za udział w protestach 25 czerwca a także o zakresie pomocy dla robotników Ursusa i Radomia oraz represjach wobec osób wspomagających robotnicze rodziny. „Komunikat” publikuje listę członków KOR z adresami i telefonami, która będzie się ukazywać w każdym kolejnym numerze. To jedyny oficjalny dokument firmowany przez wszystkich członków KOR.

Równocześnie ukazuje się „Biuletyn Informacyjny” redagowany przez członków i współpracowników KOR m.in.: Seweryna Blumsztajna, Antoniego Libereę, Jana Lityńskiego, Joannę Szczęsną, Adama Wojciechowskiego (Adam jesienią odszedł z redakcji).

1 października – ukazuje się pierwszy numer powielanego miesięcznika „U progu”, wydawanego przez zakonspirowane środowisko nurtu niepodległościowego (m.in. dawny „Ruch”).

1977

Znani twórcy, którzy dali Nowej do druku swoje teksty pod prawdziwymi nazwiskami: Andrzej Kijowski „Niedrukowane” – jesień 1977, Kazimierz Brandys „Nierzeczywistość” – jesień 1977, Adam Michnik „Cienie zapomnianych przodków” – 1977, Władysław Bieńkowski – „Socjalizm po 60 latach” – początek 1978, Tadeusz Konwicki – „Kompleks polski” („Zapis” nr 3) – 1978. „Zapis” – pierwsze literackie pismo niezależne, w którym publikowali bardzo znani pisarze.

styczeń – ukazuje się maszynopis pierwszego numeru kwartalnika literackiego „Zapis”. Zespół redakcyjny: Jerzy Andrzejewski, Stanisław Barańczak, Jacek Bocheński, Kazimierz Brandys, Tomasz Burek, Marek Nowakowski, Barbara Toruńczyk, Wiktor Woroszyński. z Lublina do Warszawy zostaje przewieziony powielacz spirytusowy. Znajduje się on w dyspozycji Antoniego Macierewicza.

Luty – ukazuje się broszura „Wypadki czerwcowe i działalność KOR-u”, wydana „Nakładem Komitetu Obrony Robotników”. Druk odbywa się na powielaczu dostarczonym przez środowisko Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego

w mieszkaniu Zofii i Bogdana Pigłowskich. Drukarzami są: Bogusława Blajfer i Mirosław Chojecki. Transportem zajmuje się Ryszard Knauff.

Kwiecień – nakładem KOR ukazuje się dwuczęściowa broszura w „... w imieniu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej” – fragmenty stenogramów z radomskich rozpraw rewizyjnych przed Sądem Najwyższym. Druk w mieszkaniu Zofii i Bogdana Pigłowskich, ekipa j.w.

14-19 maja – zatrzymanie 48 osób i aresztowanie 11 członków i współpracowników KOR-u z zarzutami z art.271, 132 i 58 kk (kontakty z obcą organizacją w celu działania na szkodę PRL, rozpowszechnianie fałszywych informacji mogących zaszkodzić PRL): Wojciecha Arkuszewskiego, Seweryna Blumsztajna, Mirosława Chojeckiego, Jacka Kuronia, Jana Józefa Lipskiego, Jana Lityńskiego, Antoniego Macierewicza, Adama Michnika, Piotra Naimskiego, Hanny Ostrowskiej i Wojciecha Ostrowskiego.

Czerwiec – w Lublinie, w środowisku studentów Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego zostają powielone pierwszy i drugi numer „Zapisu” z nadrukiem Nieocenzurowana Oficyna Wydawnicza.

Lipiec – pierwszy numer kwartalnika „Postęp”. Redaktor naczelny Henryk Bąk. „Pismo chce być platformą dyskusji Ludzi pracy”. Drukuje późniejsze środowisko Nowej.

17 sierpnia – na spotkaniu środowiska KOR w Kamienicy Królewskiej (u Jolanty i Macieja Rayzacherów) dyskutowane są kwestie dalszego funkcjonowania KOR (wobec zwolnienia z więzień wszystkich skazanych uczestników protestu 25 czerwca 1976), form działania, a także utworzenia nowych pism m.in. „Głosu i „Robotnika”.

Sierpień – ukazuje się pierwsza pozycja z charakterystycznym nadrukiem „Niezależna Oficyna Wydawnicza” – „Pochodzenie systemu” Marka Tarniewskiego [ps. Jakuba Karpińskiego].

29 sierpnia – porwanie i pobicie w Warszawie Romana Wojciechowskiego, drukarza Nowej przez funkcjonariuszy SB. R. Wojciechowski skierował do Prokuratury skargę. 25 listopada otrzymał pismo podpisane przez prokuratora Tadeusza Modrzyckiego. „W odniesieniu do R. Wojciechowskiego funkcjonariusze MO z terenu m.st. Warszawy nie podejmowali żadnych interwencji”.

Wrzesień – powstaje przeznaczony dla środowiska robotniczego dwutygodnik „Robotnik”, redagowany przez m.in. Bogdana Borusewicza (Sopot), Irenę Helak-Wóycicką, Jana

Lityńskiego, Helenę i Witolda Łuczywów, Ludwikę i Henryka Wujców, Wojciecha Onyszkiewicza (Warszawa), Józefa Śreniowskiego (Łódź), Leopolda Gierka (Radom), Władysława Suleckiego (Gliwice), Edmunda Zadrożyńskiego (Grudziądz). Druk na powielaczu spirytusowym (ciągle tym samym wykonuje Nowa).

Październik – pierwszy numer redagowanego przez członków KSS KOR miesięcznika „Głos”. w redakcji: Konrad Bieliński, Andrzej Celiński, Krzysztof Hagemajer, Jacek Kuroń, Jan Józef Lipski, Jan Lityński, Antoni Macierewicz, Piotr Naimski, Wojciech Onyszkiewicz, Zbigniew Romaszewski, Jan Walc. Od redakcji: Łączy nas przekonanie, że suwerenność i demokracja są w Polsce osiągalne, a najważniejszą drogą ku temu jest tworzenie niezależnych od władz samorządnych instytucji społecznych. Druk – środowisko Nowej.

w Łodzi ukazuje się pierwszy numer niezależnego kwartalnika literackiego „PULS”, redaktorzy: Jacek Bierezin, Tomasz Filipczak, Witold Sułkowski, Tadeusz Walendowski – drukuje Nowa.

22 października – Tajne spec. Znaczenia, wyciąg z informacji operacyjnej TW „Andrzej”

... Chojcecki powiedział wówczas, że książka albo będzie drukowana we Francji, skąd przetrzuca się do Berlina Wschodniego, albo będzie robiona w Polsce jeśli dostaną dobry kserograf. TW „Andrzej” zapytał Chojceckiego o transport do Polski. Chojcecki powiedział, że są na to proste sposoby gdyż mają swoich młodych ludzi – studentów – którzy z Berlina łatwo przewożą te rzeczy.

Grudzień – w Nowej ukazuje się w nakładzie około 1.500 egzemplarzy „Czarna Księga Cenzury PRL” – wywiezione do Szwecji przez byłego cenzora Tomasza Strzyżewskiego tajne dokumenty Głównego Urzędu Kontroli Publikacji i Widowisk. „Czarna księga”, wraz z oświadczeniem KSS KOR zostaje przekazana rektorom wyższych uczelni, szefom organizacji naukowych, społecznych i twórczych, redaktorom naczelnym prasy. Celem KSS KOR jest doprowadzenie do sytuacji, aby nikt nie mógł powiedzieć, że nie wiedział o wszech-niszczącej działalności cenzury. Nadto „Nierzeczywistość” Kazimierza Brandysa (wyd. II – 1978, wyd. III – 1981).

7 grudnia – wpadka powielacza spirytusowego w lokalu przy ul. Waliców 20 z donosu TW „Roman”, podczas druku „Przeglądu zagranicznego”. Zatrzymano Grzegorza Bogutę, Romualda Ozyrę oraz TW „Roman”.

19 grudnia – wpadka powielacza białkowego w domu Krzysztofa Turalskiego w Łazach k/Warszawy. Zarekwirowano ok. 2000 egz. „Głosu” nr 2 i około 200 egz.

„Zapisu” nr 3, „Kompleks Polski” Tadeusza Konwickiego. Zatrzymano Mirosława Chojeckiego, Zenona Pałkę, Antoniego Roszaka oraz TW „Rafała”.

24 grudnia – we Wrocławiu zatrzymany zostaje Zenon Pałka, drukarz Nowej. Kolegium ds. Wykroczeń skazało go na 3 miesiące aresztu.

1978

„Krytyka”. Pierwszy teoretyczny kwartalnik polityczny. W redakcji m.in. Mikłósz Haraszi i Vaclav Havel. w „Krytyce ukazały się m.in. teksty Józefa Kuśmierka „O czym wiedziałem” i Vaclava Havla „Siła bezsilnych”.

Pierwsza publikacja o charakterze czysto literackim, a nie politycznym: Czesław Miłosz – „Traktat poetycki. Traktat moralny”

13 stycznia – Sąd Rejonowy we Wrocławiu uchyla orzeczenie Kolegium i skazuje Z. Pałkę na najniższy wymiar kary tzn. 3.000 zł, zaliczając w jej poczet dni spędzone w areszcie (à 100 zł).

22 marca – rewizja i zabranie powielacza spirytusowego w Świdrze pod Warszawą, w mieszkaniu TW „Tarnowski”, żołnierza AK, kawalera krzyża Virtuti Militari.

7 kwietnia – nakładem Nowej ukazują się „Dokumenty bezprawia” przygotowane przez Biuro Interwencji KSS KOR– opis 25 przypadków zabójstw i ciężkich pobic przez milicjantów.

Kwiecień – nakładem Nowej ukazuje się opracowanie Ryszarda Bugaja z przedmową Edwarda Lipińskiego „Uwagi o sytuacji gospodarczej kraju”. Jest to próba syntetycznego opisu kryzysu i wskazania niezbędnych zmian.

14 kwietnia – Po przeszukaniu w mieszkaniu M. Chojeckiego zatrzymano różne materiały. w dn. 4 maja SB sporządziło notatkę służbową następującej treści:

„... W okresie od stycznia 1977 do stycznia 1978 na podstawie analizy uzyskanych materiałów stwierdzono, że:

I. Wpływy ze sprzedaży egzemplarzy literatury wydawanej przez KSS KOR wynoszą 331.810 zł

II. Wydatki na działalność wynoszą:

- na adwokatów: 4.400 zł

- na papier i inne materiały służące do drukowania i powielania literatury: 395.515 zł

- na transport: 9.220.-

- na (niewyraźny rękopis): 4.500.-

- inne (cio na maszynie do pisania: 1.554.-
Razem wydatki wynoszą: 415.189.-

- 3 maja** – w „Salonie Walendowskich” (róg ul. Rakowieckiej i Puławskiej) w Warszawie odbywa się kolejne spotkanie. Tym razem z przedstawicielami Niezależnej Oficyny Wydawniczej na temat funkcjonowania Nowej.
- 5 maja** – TW „Janek” sporządził obszerny raport ze spotkania 3 maja, informując SB o posiadanym przez Nową parku maszynowym: powielacze spirytusowe, białkowe i 1 offset. Powielacze białkowe zostały sporządzone samodzielnie wg rysunków dostarczonych przez poligrafów.
- Lipiec** – ukazuje się pierwszy numer „Krytyki”, pierwszego politycznego i naukowego zarazem kwartalnika związanego ze środowiskiem KOR. w zespole redakcyjnym m.in.: Stanisław Barańczak, Konrad Bieliński, Jacek Kuroń, Jan Lityński, Adam Michnik, Stefan Starczewski, Jan Walc i Roman Wojciechowski oraz Mikłósz Haraszti z Węgier i Vaclav Havel z Czechosłowacji. Wydawcą jest Nowa.
- 5 sierpnia** – Zenon Pałka, drukarz Nowej napadnięty w Warszawie przez funkcjonariuszy SB. w jego obronie stają przechodnie. Z. Pałka zostaje zatrzymany kilka godzin później i pobity w Pałacu Mostowskich w obecności insp. SB Andrzeja Zaleskiego vel Zakrzewskiego.
- 7 sierpnia** – Zenon Pałka skazany na 2 tygodnie aresztu za „zakłócanie porządku publicznego”.

Jesień – Witold Łuczywo adaptuje sitodruk do potrzeb podziemnych wydawnictw. Ukazuje się długo zapowiadana „Zbyt głośna samotność” Bohumila Hrabala oraz Czesława Miłosza „Traktat poetycki. Traktat Moralny” – pierwsze publikacje o charakterze literackim, a nie politycznym.

1979

Najważniejsze książki wydane przez Nową: wspomnienia Jana Nowaka-Jeziorańskiego „Kurier z Warszawy”, specjalnie dla Nowej przetłumaczone przez Stanisława Barańczaka „Wiersze i poematy” Josifa Brodskiego i „Błaszany bębenek” Günтера Grassa

Marzec – pierwszy numer niezależnego kwartalnika „Res Publica” w niejawnej redakcji: Marcin Król, Wiktor Dłuski, Damian Kalbarczyk i Paweł Śpiewak. Druk Nowa.

Kwiecień – pierwszy numer ukazującego się poza cenzurą czasopisma dla wsi „Placówka”, redagowanego m.in. przez członka KSS KOR Wiesława Kęcika oraz działaczy chłopskich, skupionych w komitetach samoobrony chłopskiej. Druk Nowa.

18 kwietnia – rewizja w mieszkaniu i zatrzymanie Tomasza Michalaka, drukarza Nowej. Prokuratura Rejonowa wydaje nakaz aresztowania; stawiając mu zarzut fałszowania pieniędzy z papierów wartościowych.

19 maja – raport Konwersatorium „Doświadczenie i Przyszłość”, „O stanie Rzeczypospolitej i drogach jej naprawy”. Druk Nowa.

20 maja – Oświadczenie Nowej w sprawie aresztowania Tomasza Michalaka.

21 maja – list KSS KOR do Amnesty International w sprawie wzmożonych represji organów ścigania i w sprawie aresztowanego Tomasza Michalaka.

17 lipca – zwolnienie po 3 miesiącach z więzienia Tomasza Michalaka, współpracownika Nowej.

3 grudnia – Nowa przekazuje na ręce Ambasadora USA Williama Schaufele dar dla Biblioteki Kongresu Stanów Zjednoczonych – wybór książek wydanych w latach 1978-79.

11 grudnia – aresztowanie, przy przekraczaniu granicy obywatela szwedzkiego Björna Gunnara Laqvista, który przywoził powielacz dla Nowej. Spędza w więzieniu 49 dni.

14 grudnia – aresztowanie M. Chojeckiego na podstawie zarzutu z art. 276 k.k. Zwolniony z aresztu na Rakowieckiej 19 grudnia.

W końcu roku nakłady pism związanych z KSS KOR, drukowanych przez Nową wynoszą: „Biuletyn Informacyjny” – 3–5 tys. egzemplarzy, „Głos” – 3–5 tys., „Krytyka” 2–3 tys., „Placówka” – 3–6 tys., „Robotnik” – 20–30 tys.

Książkowe hity Nowej w 1979: Jerzy Andrzejewski – „Miazga”; Jacek Bierezin – „W połowie życia”; Josif Brodski – „Wiersze i poematy”; Witold Gombrowicz – „Wspomnienia polskie”; Wieniedikt Jerofiejew – „Moskwa-Pietuszki”; Tadeusz Konwicki – „Mała Apokalipsa” (10 zeszyt „Zapisu”; Osip Mandelsztam – „Późne wiersze”; Czesław Miłosz – „Miasto bez imienia” oraz „Gdzie słońce wschodzi i kędy zapada”; Jan Nowak – „Kurier z Warszawy” (wyd. II w 1980); Piotr Wierzbicki – „Cyrk”; Kazimierz Wierzyński – „Czarny polonez”. Ponadto mnóstwo eseistyki (np. Andrzeja Kijowskiego – „Niedrukowane”, wyd. II) oraz w serii TKN Waldemara Kuczyńskiego –

„Po wielkim skoku”. Wysyp publikacji związanych z wykładami TKN nastąpił jesienią pamiętnego roku 1980.

1980

Już w 1978 ukazała się „Zbyt głośna samotność” Bohumila Hrabala. Inne książki jak „Mróz od wschodu” Zdenka Mlynara pojawiły się w 1980. Było to przełamanie kordonu pomiędzy barakami obozu państw socjalistycznych.

Nowa opublikowała także „Wspomnienia” Zygmunta Żuławskiego. Do dzisiaj nie ukazało się żadne inne wydanie tej książki.

29 stycznia – uwolnienie i wydalenie do Szwecji Björna Gunnara Laqvista.

6 lutego – aresztowanie Bogdana Grzesiaka pod zarzutem kradzieży powielacza. (Zwolniony z aresztu 29.02).

25 marca – aresztowanie członka KSS KOR i redakcji Nowej Mirosława Chojeckiego i 15 kwietnia Bogdana Grzesiaka pod zarzutem kradzieży powielacza. Głódówka Chojeckiego w więzieniu trwa 33 dni.

Maj – akcja ulotkowa Nowej podczas Międzynarodowych Targów Książki w Warszawie w obronie uwięzionych Mirosława Chojeckiego i Bogdana Grzesiaka.

Akcja „Prezent dla maturzysty” – rozdawanie przed wejściem do 50 warszawskich szkół średnich książki Stefana Żeromskiego „Na probostwie w Wyszkowie”, wydrukowanej specjalnie w tym celu przez Nową, z około 100 osób biorących udział w akcji SB udało się zatrzymać tylko Stefana Kawalca.

7-17 maja – głódówka w kościele św. Krzysztofa w Podkowie Leśnej (proboszcz ks. Leon Kantorski) na znak solidarności z głodującymi w więzieniach Dariuszem Kobzdejem i Mirosławem Chojeckim oraz w proteście przeciwko przetrzymywaniu w więzieniach Andrzeja Czumy, Bogdana Grzesiaka, Tadeusza Kolano, Jana Kozłowskiego, Marka Kozłowskiego, Romana Kściuczka, Anatola Lawiny, Tadeusza Szczudłowskiego i Edmunda Zadrożyńskiego. Uczestnicy: Seweryn Blumsztajn, Jarosław Broda, Leszek Budrewicz, Tomasz Burek, Jerzy Godek, Marian Gołębiowski, Aleksander Hall, Krystyna Iwazskiewicz, Jan Karandziej, Wiesław Kęcik, Sergiusz Kowalski, Ryszard Krynicki, Jacek Kuroń, Ryszard Łagodziński, Mieczysław Majdzik, Lesław Maleszka, Renata Otolińska,

Tibor Pakh (z Węgier), Wiesław Parchimowicz, Janusz Przewłocki, Aleksandra Sarata, ks. Tadeusz Stokowski, Kazimierz Świtoń, Bronisław Wildstein, Mariusz Wilk, Róża Woźniakowska, Tadeusz Zachara. Rzecznikami głodujących są: Kazimierz Janusz i Jan Józef Lipski.

10 maja – zwolnienie z więzienia Mirosława Chojeckiego i Bogdana Grzesiaka.

24 maja – we Wrocławiu pobicie na komendzie MO Zenona Pałki, drukarza Nowej.

12 czerwca – proces przeciwko Niezależnej Oficynie Wydawniczej Nowa. Mirosław Chojecki i Bogdan Grzesiak skazani na półtora roku więzienia w zawieszeniu na 3 lata. Stosunkowo łagodne wyroki wynikały z wyrażanego w Polsce i na świecie oburzenia: protestowały PEN-Cluby, związki zawodowe, luminarze literatury, ludzie kultury.

21 sierpnia – w Stoczni im. Lenina ukazuje się pierwszy numer Strajkowego Biuletynu Informacyjnego Solidarność. Redagują go członkowie KSS KOR i redakcji Nowej: Konrad Bieliński i Ewa Milewicz oraz związany z wrocławskim SKS-em Mariusz Wilk. Po wyjściu ze stoczni zatrzymany zostaje Mirosław Chojecki.

Wrzesień – cała poligrafia Nowej pracuje na potrzeby NSZZ Solidarność.

Spotkanie z okazji wydania 100. pozycji Nowej w mieszkaniu u Elżbiety i Pawła Bąkowskich na warszawskim Żoliborzu. Bierze w nim udział autor 100-jej książki, Kazimierz Brandys („Miesiące”). Krótkie oświadczenia w imieniu Nowej składają Ewa Milewicz, Grzegorz Boguta i Adam Michnik.

6 listopada – Nowa proponuje blisko 50-ciu bibliotekom uniwersyteckim i miejskim wysyłkę swoich wydawnictw. Około 50% bibliotek na skutek donosów pracowników przekazuje przesyłki SB.

23 listopada – oświadczenie w sprawie aresztowania Jana Naroźniaka (współpracownika KSS KOR i Nowej) i Piotra Sapiełto za upublicznienie tajnej instrukcji prokuratora generalnego „Uwagi o dotychczasowych zasadach ścigania uczestników nielegalnej działalności antysocjalistycznej” na temat stosowania metod łamiących prawo w celu zwalczania „sił antysocjalistycznych”. Po kilku dniach na skutek presji NSZZ Solidarność obu zwolniono.

10 grudnia – Literacka Nagroda Nobla dla Czesława Miłosza. Jedyńm jego wydawcą w Polsce jest Niezależna Oficyna Wydawnicza. Na uroczystości w Sztokholmie Nową reprezentują Grzegorz Boguta i Mirosław Chojecki.

Od września 1977 do sierpnia 1980 według Komunikatów KOR i KSS KOR wśród współpracowników Nowej miało miejsce ponad 300 rewizji i około 950 zatrzymań. 3 osobom Prokuratura postawiła kryminalne zarzuty, 2 osoby zostały skazane na areszt przez Kolegia ds. Wykroczeń. a mimo to publikacjami Hrabala i Zdenka Mlynara („Mróz od wschodu”) złamany został ubecki „sanitarny kordon”.

1981

15 stycznia – kolegium kierujące pracami Nowej (Konrad Bieliński, Grzegorz Boguta, Mirosław Chojecki, Adam Michnik i Ewa Milewicz) wybiera na oficjalnego szefa wydawnictwa Grzegorza Bogutę. Pozostali członkowie kolegium, Konrad Bieliński i Mirosław Chojecki, praktycznie wycofują się z prac w Nowej ze względu na zaangażowanie w działalność wydawniczo-publicystyczną w NSSZ Solidarność.

10-17 maja – na Politechnice Warszawskiej odbywa się i Ogólnopolska Wystawa i Kiermasz Wydawnictw Niezależnych zorganizowany przez Niezależne Zrzeszenie Studentów we współpracy z Nową.

12 czerwca – Czesław Miłosz spotyka się z drukarzami, kolporterami i redaktorami Nowej w mieszkaniu u Elżbiety i Pawła Bąkowskich na warszawskim Żoliborzu.

Czerwiec – Mirosław Chojecki rozpoczyna tworzenie przy NSSZ Solidarność nowego wydawnictwa: Literackiej Oficyny Wydawniczej i tym samym rozluźnia związki z Nową, którą kieruje Grzegorz Boguta.

Czerwiec – wrzesień – gorące dyskusje w środowisku Nowej na temat współpracy z NSSZ Solidarność i koncepcji instalowania jawnych drukarni Nowej w wybranych zakładach pracy (m.in. w Hucie Warszawa, FSO i Ursusie).

Jesień – spotkanie w mieszkaniu Pawła Bąkowskiego z Janem Kottem.

Październik – sto pięćdziesiąta pozycja Nowej: „Wiersze prawie zebrane” S. Barańczaka.

Październik – podpisanie we Frankfurcie podczas Targów Książki umowy pomiędzy Nową i instytutem Literackim w Paryżu. Nowa miała reprezentować w Polsce Instytut Literacki w zakresie praw autorskich. Utworzony zostaje Fundusz Kultury Paryskiej w Polsce, zarządzany przez Nową, na który wpływać mają należności z tytułu praw autorskich. Ze strony Instytutu Literackiego podpisuje Jerzy Giedroyc i Zofia Hertz, ze strony Nowej – Grzegorz Boguta i Marek Borowik.

- 13 grudnia** – wprowadzenie stanu wojennego. Internowanie kierownictwa Nowej, m.in.: Konrada Bielińskiego, Grzegorza Bogutę, Marka Borowika, Marka Chimiaka, Piotra Szwajcera, oraz wielu pracowników i współpracowników.
- 14 grudnia** – drukarze Nowej (Przemysław Cieślak, Andrzej Górski, Adam Grzesiak, Krzysztof Siemiński) drukują na sicie w mieszkaniu Bogdana Grzesiaka pierwsze ulotki przeciw stanowi wojennemu.
- 17 grudnia** – aresztowanie Romana Wojciechowskiego, rozpoznanego na ulicy przez funkcjonariusza SB. Miesiąc później Sąd Wojskowego Okręgu Warszawskiego skazuje Wojciechowskiego na 3 lata więzienia w trybie doraźnym za posiadanie siedemnastu ulotek.

1982

Przetrawanie przez Nową stanu wojennego.

- 4 stycznia** – Aresztowanie Tomasza Kuczborskiego pod zarzutem próby obalenia siłą sojuszy PRL. Dowodami w sprawie były głównie odręczne szkice projektów winiet i okładek...
- Styczeń** – Ukazuje się pierwsza w stanie wojennym książka Nowej – „Problem winy” Karla Jaspersa.
- Styczeń** – Pierwsza ulotka z apelem intelektualistów przeciw stanowi wojennemu wydrukowana przez Nową.
- 11 lutego** – ukazuje się pierwszy numer „Tygodnika Mazowsze” drukowanego przez Nową w drukarni w Falenicy. Nowa w okresie stanu wojennego drukuje m.in.: „Krytykę”, „Nową Koalicję”, „Nowy Zapis”, „Podpunkt”, „Praworządność”, „Przegląd”, „PULS”, „Spektatora”, „Szpargał”, „Vacat”, „Wybór”, „Zeszyty Niezależnej Myśli Lekarskiej”.
- Luty** – zatrzymanie pod Uniwersytetem Warszawskim Tomasza Michalaka z egzemplarzami książki Jaspersa. T. Michalak, legitymujący się fałszywymi dokumentami, został wypuszczony po paru dniach.
- 12 lutego** – Andrzej Górski zaczyna w Falenicy wielonakładowy druk „Tygodnika Mazowsze” z czerwoną winietką. Robi tak do 26 numeru (Nowa drukowała „TM” nieprzerwanie do 52 numeru, by później, z przerwami, zakończyć na 227 numerze).

Luty – akcja SB przeciw czynnym drukarzom „TM” zakończona internowaniem Adama Grzesiaka.

Koniec lutego – w drukarni Nowej w Falenicy druk ulotek ze zdjęciami członków KOR.

Także druk ulotek ze zdjęciem Haliny Mikołajskiej i książki Mariana Brandysa „Z dwóch stron drzwi”, kolportowanych razem.

Połowa marca – w altance Jerzego Ignatowskiego na Wilanowie Tomasz Jurkowski i Krzysztof Siemieński uruchomili drukarnie Nowej, drukując głównie „TM”, ulotki Grup Oporu „Solidarni” i dwie książki Nowej.

Kwiecień-maj – druk i kolportaż trzeciej pozycji w stanie wojennym: książki Marka Nowakowskiego „Raport o stanie wojennym. Część I” (okładkę zaprojektował Andrzej Górski).

Maj – wydanie sitodrukiem książki Te-jot [T. Jastruna] „Na skrzyżowaniu Europy i Azji”.

Czerwiec – druk „Krytyki” nr 12 z dwukolorową okładką i w zmniejszonym formacie A-5.

Evakuacja maszyny do pisania IBM z mieszkania na Woli, w którym przepisywała teksty M. Sygnatowicz-Błażejewska. Mieszkanie zostało zdekonspirowane przez SB, maszyna wpadła później, ale już w innym lokalu przy Filtrowej.

Czerwiec-lipiec – uruchomienie drugiej drukarni przy Wale Miedzeszyńskim (u państwa Urbasów przez Emila Broniarka z offsetem uratowanym z ZM Ursus. Początkowo drukowano tam „TM”).

Lipiec – próba zabrania maszyn Nowej z Falenicy przez Tadeusza Markiewicza (bez powiadomienia Pawła Bąkowskiego i Andrzeja Górskiego, co uniemożliwiło tam dalszy druk „TM” i dokończenie książek. Po interwencji Pawła Bąkowskiego T. Markiewicz oddaje jedną z dwóch maszyn. Wszystko to zaowocowało miesięcznym problemem z kolportażem „TM” i produkcją książek.

4 sierpnia – zatrzymanie Tadeusza Markiewicza (współzałożyciela i szefa MRKS-u wraz z Adamem Borowskim i Sławomirem Miastowskim – jak się później okazało oficerem MSW).

5 sierpnia – początek akcji SB pod kryptonimem „Nowa 2”. Uderzono przede wszystkim w struktury kolportażu zorganizowane przez Pawła Bąkowskiego, w osoby luźno

związane z Nową, ale represje spotkały też naszych współpracowników: aresztowano Tomasza Boczyńskiego, Martę Walter i innych.

Sierpień – drukarnia w Falenicy kontynuuje druk „TM” i książek na ul. Trocinowej. Przed wpadką uratował fakt, że SB posiadała fałszywy adres drukarni na ul. Walcowniczej. w celu zdyskredytowania osób związanych z falenicką drukarnią Nowej SB rozpowszechniała, przez swych agentów w podziemiu, informacje o jej zlikwidowaniu (są one powtarzane do dziś).

Jesień – uruchomienie drukarni przez Emila Broniarkę w wiejskiej stodole koło Milanówka.

Grudzień – ukazuje się pierwszy numer miesięcznika społeczno-politycznego „Vacat”. Redakcję tworzą: Wojciech Borowik, Jan Gogacz, Marek Kossakowski, Krzysztof Siemieński. Druk w altance na działkach w Morach (Jerzy Ignatowski, Konrad Głowik, Krzysztof Siemieński i Piotr Ziemiński).

Wigilijna akcja milicji w domu Radziwiłłów na Mokotowie. Bezsukutecznie szukano Andrzeja Górskiego.

1983

Styczeń – stabilizuje się grupa kierownicza Nowej, a w jej skład wchodzi: Grzegorz Boguta, Marek Borowik, Marek Chimiak, Piotr Szwajcer, Przemysław Cieślak i Jan Walc. Nieobecny członkiem kierownictwa jest Adam Michnik, nadal przebywający w więzieniu.

Wpadka niefunkcjonującej drukarni Andrzeja Górskiego w Milanówku na ul. Granicznej. SB założyła tam kocioł pod nieobecność przebywającej w szpitalu właścicielki. Zdekonspirowany on został przez sąsiadów. Przyjazd telewizji i pokazanie domku w „Dzienniku” uratowało obsługę drukarni (w której robiono m.in. ulotki o bojkocie „Dziennika” TV).

26 maja – wpadka drukarni z dwoma offsetami i powielaczem białkowym w Ostrowiku. Aresztowani przy druku „Polskiego państwa podziemnego” autorstwa Bora-Komorowskiego zostają Adam Grzesiak, Krzysztof Siemieński, Mateusz Wierzbicki. w „Dzienniku” TV podano, że drukarnia była uzbrojona.

Lato – udana ewakuacja (Emil Broniarek „Bąbel” i Andrzej Górski „Gruby”) wydruków z założonej jeszcze w 1981 roku drukarni w Milanówku, w domu Kijewskiego, st.

chorążego LWP. Uratowano m.in. gotowy nakład obu tomów „W polu” Stanisława Rembeka.

Z inicjatywy Grzegorza Boguty, Marka Owsieńskiego i Andrzeja Paczkowskiego powstaje Archiwum Solidarności. w pracach zespołu redakcyjnego udział biorą także Wojciech Adamiecki, Jacek Fedorowicz, Janina Jankowska i Tadeusz Mazowiecki.

Jesień – pierwsze wydanie książki Ryszarda Bugajskiego „Przesłuchanie”, z okładką zaprojektowaną przez Andrzeja Górskiego, wydrukowana wspólnie z Emilem Broniarkiem.

5 października – pożar drukarni w domku na trasie otwockiej (po ukończeniu m.in. „Dziennika pisanego nocą” Herlinga-Grudzińskiego). Zapalił się dach w czasie spalania odpadów po drukowaniu. w tym dniu Lech Wałęsa otrzymał nagrodę Nobla i właściciel domku z tej okazji postawił wódeczkę. Ewakuacja maszyn i wydruków udało się bez przeszkód, przed przyjazdem milicji i straży pożarnej (też po wielu toastach z okazji nagrody Nobla).

10 października – wpadka przy zabieraniu wydruku książki Herlinga z namierzonej przez SB piwnicy na Saskiej Kępie. Zatrzymano Andrzeja Górskiego. Emilowi Broniarkowi, będącemu na zewnątrz przy taksówce i czekającemu na przyjazd samochodu z Tadeuszem Markiewiczem po resztę książki – udało się uciec. A. Górski został po paru dniach wypuszczony na mocy amnestii.

Grudzień – NowaDesign wprowadza na podziemny rynek „kalendarz orwellowski” z ilustracjami Zygmunta Januszewskiego i komentarzami Jana Zielińskiego.

1984

Styczeń – pomoc przy wydaniu pierwszych numerów pisma „Most”.

Wiosna – Do kierownictwa Nowej dołączają: Jan Kofman, Marek Kubin, Andrzej Paczkowski i Andrzej Werner, w następnym okresie (1985-1986) w kolegium redakcyjnym znajdują się Mirosław Kowalski i Adam Widmański.

Nowa rozpoczyna druk Archiwum Solidarności – pierwszej książki „Szczecin. Grudzień-sierpień-grudzień” pod red. Małgorzaty Szejnert & Tomasza Zalewskiego, Copyright Nowa & Arch.

Marzec – założenie za wiedzą kierownictwa Nowej Kooperatywy Wydawniczej „Feniks” mającej też obsługiwać wybory.

Czerwiec – Andrzej Górski wyszkolił ekipę obsługującą nowy offset (był w niej Ryszard Latecki i Henryk Skiba i dostarczył jej dwukolorową okładkę książki M. Szejnert i T. Zalewskiego „Szczecin: Grudzień-Sierpień-Grudzień” (Archiwum Solidarności”). Był to początek offsetowej działalności tej grupy.

1985

Wiosna – powstaje Videonowa, początkowo pracami kieruje Grzegorz Boguta, następnie szefem wydawnictw video zostaje Józef Chajna, techniczną stroną (montaże, wgrzywanie napisów i kopiowanie) zajmują się Maria i Jerzy Neufeldowie. Współpracę z Videonową rozpoczynają Ryszard Bugajski, Marcel Łoziński, Jacek Petrycki, Michał Bukojemski. Andrzej Titkow i Bogdan Kosiński, który przewodniczy kolegium programowemu.

29 maja – wpadka w Słupnie pod Radzyminem drukarni z dwoma offsetami. Aresztowano Emila Broniarkę, Andrzeja Górskiego, Tadeusza Markiewicza. w Warszawie aresztowano Barbarę Górską-Moćko. Panowie otrzymali po półtora roku więzienia, B. Górską-Moćko rok i trzy miesiące.

Jesień – Andrzej Górski rozpoczął trwającą 5,5 miesiąca głodówkę protestacyjną w więzieniu na Mokotowie.

Listopad – z inicjatywy Grzegorza Boguty powstaje Konsorcjum Wydawnictw Niezależnych. Jego Zarząd stanowią poza Nową: CDN (Czesław Bielecki), Krąg (Andrzej Rosner), Wydawnictwo Społeczne „KOS”, Oficyna Literacka (Henryk Karkosza). Skład Zarządu zmienia się co roku. o członkostwie decyduje wysokość i jakość produkcji wydawniczej. w ciągu 5-ciu lat Konsorcjum rozdysponowało ok. 380 tys. dolarów. 45 % dzielone jest pomiędzy członków Konsorcjum, 45% pomiędzy inne, mniejsze wydawnictwa, 10 % odkładane jest na rezerwę.

1986

13 marca – w czasie transportu papieru na Mokotowie wpadka, aresztowani zostali Maciej Radziwiłł, Marek Kubin i Janusz Marcinek.

Wiosna – powstaje Fundusz Ubezpieczeniowy Wydawców Niezależnych. w jego kierownictwo wchodzi początkowo: Nowa, CDN, Komitet Kultury Niezależnej, „Tygodnik Mazowsze”. Ubezpiecza się – na wypadek represji – ludzi, samochody, sprzęt poligraficzny i książki. Zasady Funduszu i jego prowadzenie – Adam Piechowski.

Czerwiec – z kierownictwa Nowej odchodzą Marek Borowik, Marek Chimiak i Przemysław Cieślak.

1987

Magazyny księgarni i wydawnictw oficjalnych pękają w szwach, a zbyt na przecenioną makulaturę – mizerny. Nowa wydaje dwutomowe dzieło Karla Poppera „Społeczeństwo otwarte i jego wrogowie” (drukują – Andrzej Górski i Maciej Radziwiłł).

10 grudnia – w Sztokholmie literacką Nagrodę Nobla odbiera Josif Brodski (ur. 24 maja 1940 w Leningradzie), członek kolegium redakcyjnego paryskich „Zeszytów Literackich”. Rozmowę z laureatem przeprowadził 8 grudnia Jerzy Illg dla „Tygodnika Powszechnego”. Cenzura usunęła wszystkie (ok. 40 procent!) kwestie dotyczące Rosji. Pełny tekst rozmowy zamieścił „PULS” nr 36.

10 grudnia – SB likwiduje drukarnię Andrzeja Górskiego i Macieja Radziwiłła w Rembertowie. Był tam m.in. drukowany „Tygodnik Mazowsze” i dwa tomy książki K. Poppera „Społeczeństwo otwarte”

1988

Styczeń – na terytorium PRL ustaje zagłuszanie audycji polskojęzycznych nadawanych przez zachodnie rozgłośnie. Władze oszacowały potrzeby statystycznego Polaka na kwotę 2900 zł. Egzemplarz kobiecego pisma „Burda” kosztował wówczas 2 tys. złotych, co stanowiło 10 procent urzędniczej pensji w Instytucie Kultury. w Legnicy miejscowe władze odsłoniły pomnik marszałka LWP Konstantego Rokossowskiego.

Październik – Nowa ujawnia kierownictwo, spotkanie zorganizowane w Auditorium Maximum Uniwersytetu Warszawskiego. Za stołem prezydyjnym autorzy – Jacek Bocheński i Marek Nowakowski oraz reprezentanci kierownictwa Nowej – Grzegorz Boguta i Adam Michnik.

1989

Styczeń – Grzegorzowi Bogucie, który w październiku 1988 ujawnił, że jest szefem Niezależnej Oficyny Wydawniczej Nowa, władze PRL odmówiły po raz kolejny wydania paszportu. Dr Boguta został zaproszony przez Stanford University do udziału w badaniach naukowych.

Luty – kwiecień – obrady Okrągłego Stołu, ze środowiska Nowej uczestniczą Grzegorz Boguta, Jan Kofman i Adam Michnik.

2 kwietnia – w „Tygodniku Powszechnym” ukazuje się wywiad z Grzegorzem Bogutą – „Wiele obiegów, jedna kultura” z zaznaczonymi licznymi ingerencjami cenzury.

Kwiecień – wrzesień – prace organizacyjne nad powołaniem Stowarzyszenia Wolnego Słowa (pierwszy prezes – Piotr Szwajcer) jako organizacji, której członkowie mogliby otrzymywać publikacje niepodlegające cenzurze (jedno z ustaleń Okrągłego tołu – na szczęście szybko okazało się niepotrzebne!). Główni organizatorzy: Marek Beylin, Jan Cywiński oraz Piotr Szwajcer. w tym czasie Grzegorz Boguta i autorzy Nowej (Marek Nowakowski, Kazimierz Orłoś, Jacek Bocheński) intensywnie jeżdżą po Polsce, propagując ideę stowarzyszenia.

Maj – wydawnictwa niezależne dopuszczone do udziału w Międzynarodowych Targach Książki, stoisko organizuje Piotr Szwajcer

1990

9 czerwca – Sejm likwiduje Główny Urząd Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk, potocznie zwany cenzurą.

Od razu zdecydowaliśmy, że wydamy całość twórczości **Czesława**

Miłosza. Rozpoczęliśmy od

„Zniewolonego umysłu”

A potem poleciało:

„Traktat poetycki
i traktat moralny”,

„Król Popiel i inne
wiersze”, „Miasto
bez imienia”,

„Światło dzienne”,

„Zdobycie władzy”,

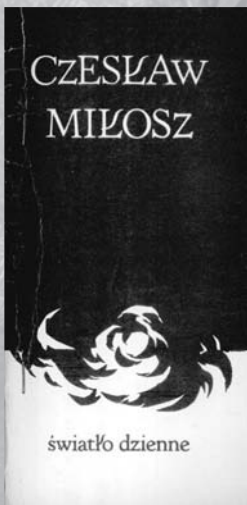
„Gucio zaczarowany”,

i tak dalej ... Byliśmy
jedynym wydawnictwem
w Polsce, które wówczas
publikowało Miłosza.

Miłosz

W spotkaniu z Miłoszem w „salonie literackim” u Eli i Pawła Bąkowskich wzięło udział ok. 150 współpracowników **nowej**. Mistrz przez blisko godzinę podpisywał wydane przez nas książki.

Ludzie Nowej noty bigraficzne

Warszawa, dnia 13 grudnia 1978 roku. 13

T a j n e

Egz. nr 2

Naczelnik Wydziału III
w m i e j s c u

nr ob. 01663/78

SPIN
ODBIŁO
Warszawa

13

W naszym operacyjnym zainteresowaniu pozostaje -
[redacted], członek "Graczy" i aktywny kolporter nielegal-
nych wydawnictw.

Wymieniony oraz jego żona Magdalena aktualnie nigdzie nie pracuje
a mimo to ich syn uczęszcza do przedszkola. W związku z powyższym
proszę o spowodowanie dokonania ustaleń odnośnie przedszkola do
którego uczęszcza:

[redacted] s. [redacted] i Magdaleny
ur. 16.11.1974 roku Warszawa, zam. Warszawa
Żoliborz ul. [redacted]

Jednocześnie proszę o podjęcie działań zmierzających
do pozbawienia M.M. [redacted] miejsca w zakładzie przedszkolnym
dla ich syna oraz sprawdzenia na jakiej podstawie J.D. [redacted]
został umieszczony w wym. placówce.

Wyk. 2 egz.
1 egz. adresat
2 egz. a/a
Druk EK/Opra. ZB/III

/-/ mjr [redacted]

12

SPIN
ODBIŁO
Warszawa

1

Do miejsca, które miało być drukarnią przywieźliśmy papier w ilości potrzebnej na wydrukowanie danej publikacji. Np. na „Zapis” o objętości 100 stron w nakładzie 3.000 egzemplarzy potrzeba 300 ryz papieru ważących ok. 750 kg.

2

Papier „leżakował” przez kilka tygodni, potem przywieźliśmy maszynę drukarską, przyjeżdżali drukarze z matrycami, farbą, bielizną na zmianę, konserwami na kilka dni.

3

Drukarze pracowali na trzy zmiany; dwóch pracowało jeden odpoczywał (spać). Nie opuszczali miejsca pracy do czasu zakończenia druku. Następnie wywieźliśmy maszynę do innego miejsca, gdzie od kilku tygodni już czekał papier. Przyjeżdżała nowa ekipa drukarzy, matryce kolejnej książki ...

Wydrukowane luźne strony rozwziliśmy do tzw. punktów introligatorskich. Jeden punkt otrzymywał 500 egz. do złożenia. Nakład np. 3.000 egzemplarzy znajdował się więc już w sześciu różnych miejscach.

Przecięty punkt introligatorski było to małe mieszkanie w dużym bloku, gdzie młode małżeństwo po położeniu małych dzieci do snu składało książki z luźnych karteczek.

Złożone i zszyte dużym zszywaczem książki rozwziliśmy do magazynów, z których były odbierane przez kolporterów. W jednym magazynie zostawiało się nie więcej niż 100 egzemplarzy. Oznacza to, że cały nakład 3.000 egzemplarzy zanim dotarł do odbiorców był już podzielony na około 30 porcji.

Jerzy
Andrzejewski
1909–1983

Pod koniec lat 60. opublikował w paryskiej „Kulturze” powieść „Apelacja”. Był członkiem redakcji „Zapisu”, ukazującego się od 1977.

Jego opowiadania, fragmenty powieści, wspomnienia, listy otwarte ukazywały się m.in. w „Zapisie”, „Głosie”, „Biuletynie Informacyjnym” KOR, „Podpunkcie”. w 1979 powieść „Miazga” została opublikowana w Niezależnej Oficynie Wydawniczej Nowa. Członek Komitetu Obrony Robotników, potem Komitetu Samoobrony Społecznej KOR.

Jacek
Arct

Przed Czerwcem 1976 przygotowywał (fotograficznie i rozklejał afisze informujące o patriotycznych mszach organizowanych przez Wojciecha Ziemińskiego).

Przed powstaniem Niezależnej Oficyny Wydawniczej Nowa wydrukował dla Mirosława Chojeckiego okładkę jednej z broszur oraz inne materiały. Drukował pismo Ruchu Obrony Praw Człowieka i Obywatela „Opinia” od nr 1 w 1977 do 1979, sporadycznie „Głos” „Bratniaka” i inne czasopisma niezależne. Produkował różne rodzaje ramek drukarskich, konstruował ręczne powielacze. w 1978 (wraz z matką Jadwigą Żelechowską) założył Wydawnictwo Archiwum, które istniało do 1980 i wydało łącznie 12 pozycji broszurowych i książkowych oraz szereg druków ulotnych. w 1980 i 1981 (z późniejszą żoną Marylą Floryńską) zajmował się, we współpracy z Solidaritét Norge-Polen, pozyskiwaniem sprzętu poligraficznego dla Solidarności. w 1982 uruchomił na dużą skalę produkcję farby powielaczowej (na Politechnice Warszawskiej i u śp. Barbary Zbrożyny).

Współpracownik Komitetu Obrony Robotników i ROPCiO.

Od 1983 pracował dla działu technicznego „Armenii” – głęboko zakonspirowanej struktury wykonawczej Terenowych Kół Oporu „S”, w zakresie opracowań i produkcji urządzeń służących realizacji akcji propagandowych różnego

typu oraz metod i ochrony przekazu informacji. Do 1997 współpracował w podobnym zakresie z podziemnymi Grupami Oporu kierowanymi przez Teodora Klincewicza – „Teosia”. Wspólnie z Teodorem Klincewiczem prowadził szereg akcji specjalnych związanych ze zbieraniem, przetwarzaniem i rozpowszechnianiem informacji.

W latach 1982–987 aktywny członek podziemnej „S” Politechniki Warszawskiej.

Kontakt: 0-602501757, wieś Studzieniec, gm. Puszcza Mariańska, pow. Żyrardów.

Bronisława
Arciszewska
zmarła w 2002

W latach 1982–88 kolportowała, głównie w środowiskach plastyków, książki Wydawnictwa Krąg i Niezależnej Oficyny Wydawniczej Nowa, a także prasę, m.in.: „CDN – Głos Wolnego Robotnika”, „Robotnik”, „Tygodnik Mazowsze” oraz znaczki.

Andrzej
Babaryko
1952–2006

Poeta, dziennikarz i człowiek teatru.

W latach siedemdziesiątych uczestnik opozycji demokratycznej, współpracownik KOR, jeden z założycieli Niezależnego Klubu Dyskusyjnego w Łodzi (Urząd Miasta Łodzi – kuriozalnym pismem z dnia 27 lutego 1978 – zakazał dalszej działalności klubu, którego istnienie i listę założycieli zgłoszono do marszałka Sejmu 29 października 1977), a w latach 1977–1981, współpracownik „PULSU”.

Współorganizator magazynowania i kolportażu bezdebitowych książek, czasopism i bibuły, głównie Nowej. Współpracował m.in. z Markiem Czekalskim.

W stanie wojennym czynnie pomagał rodzinom internowanych, uwięzionych i prześladowanych oraz uczestniczył w niezależnym życiu kulturalnym Łodzi skupionym wokół „salonu” Sławy i Zdźsława Jaskułów.

Inwigilowany, przesłuchiwany, rewizja w marcu 1979 (poszukiwanie przedmiotów skradzionych z „Desy”).

Wojciech Babicki

1946–2001

Harczerz drużyn walterowskich Jacka Kuronia. W latach 1977–1980 składał wraz z żoną Jadwigą publikacje Nowej, głównie „Zapis”, w swoim mieszkaniu. Prowadził też magazyn książek Nowej. Zajmował się także drukiem i kolportażem, a w stanie wojennym związany był z Radiem Solidarność.

Małgorzata Balasińska

1943

Pierwszy kontakt z działalnością opozycyjną dzięki rodzinnym powiązaniom z emigracją, znajomości i przyjaźni z Jerzym Giedroyciem, Gustawem Herlingiem-Grudzińskim, Zofią i Zygmuntem Hertzami.

Współpraca z Kulturą – redakcyjna, korektorska oraz wielokrotne przewożenie pomocy dla opozycji od redaktora Giedroycia.

W kwietniu 1979 SB konfiskuje jej paszport za odmowę współpracy z nimi i na wiele lat pozbawia możliwości powrotu do Paryża, do domu, córceczki 9-letniej i męża.

Teresa Bogucka wprowadziła ją do środowiska opozycyjnego w Warszawie. w jej mieszkaniu na Stegnach Mirek Chojecki przechowywał książki Nowej. Robiła korekty dla wydawanych przez Nową pozycji, głównie dla „Zapisu”.

Wielokrotnie tłumaczyła podczas spotkań opozycji: m.in. rozmowy z Susan Sonntag.

W okresie Solidarności, najpierw praca w Dziale Kultury Regionu Mazowsze, następnie Wiceszef Działu Zagranicznego Regionu.

W stanie wojennym:

- nagrywanie procesów działaczy Solidarności,
- kontakty francuskich związkowców i polityków z opozycją, m.in. ze Zbyszkiem Bujakim, Zbyszkiem Romaszewskim.

Przez pewien czas członek redakcji Nowej Kultury.

Po podjęciu pracy w Instytucie Francuskim w Warszawie, zwolniona z pracy wskutek interwencji SB. Po kilku latach bez pracy, utrzymywania się z lekcji francuskiego, od 1986 tłumacz w Ambasadzie Francji w Warszawie.

W 1988 wyjazd do Paryża z Lechem Wałęsą, Bronisławem Geremekiem i Andrzejem Wielowieyskim.

W okresie Okrągłego Stołu, praca w Komitecie Obywatelskim w dziale zagranicznym, organizowanie kampanii wyborczej za granicą.

Aktualnie tłumacz w Ambasadzie Francji i tłumacz przysięgły.

balasinska@wp.pl

Antoni Balcerski

Emeryt. Zaofiarował pomoc J. Śreniowskiemu.

Po pewnym czasie pozwolił na zainstalowanie w swoim niewielkim domku na Marysinie Rudzkiej w Łodzi drukarni. Później sam i z pomocą Teresy Błaszczyk drukował na bębnowym powielaczu białkowym, aż do stanu wojennego, bez jakiegokolwiek wynagrodzenia. Był jednym z bardziej wydajnych drukarzy. Współpracował z J. Śreniowskim i M. Michalikiem.

Andrzej Balul

1945

Mgr inż. mechanik materiałoznawca

W okresie stanu wojennego polecony przez kolegę z Politechniki Janusza Surowca włączył się w kolportaż Nowej. Dostawy nadzorował emerytowany matematyk p. Kazimierz. Książki, czasopisma, kalendarze, kasety itp. Były odbierane przez kolporterów z Katowic. Bywały też specjalne, osobno zapowiadane transporty, jak np. powielacz w częściach, klisze książek (Małego konspiratora), żarniki uv. Punkt działań prawie do końca stanu wojennego.

W 1968 od 9 marca brał udział w codziennych wiecach w Gmachu Głównym Politechniki i w strajku studenckim.

Od września 1980 członek założyciel NSZZ Solidarność w PW. Pracował w sekretariacie Zjazdu Założycielskiego NSZZ Solidarność w PW, a następnie współpracował z KZ NSZZ Solidarność w PW przy organizacji i Zjazdu NSZZ „S” Regionu Mazowsze oraz późniejszych zakładowych zebrań delegatów NSZZ „S” w PW.

Przynosił z KZ i wywieszał na tablicach ogłoszeniowych swojej grupy związkowej bieżącą prasę

(„Tygodnik Mazowsze” czasem „Tygodnik Wojenny”) i ogłoszenia związkowe.

Przeprowadził, w części Instytutu, zbiórkę na pomnik kardynała Stefana Wyszyńskiego.

Zwolniony z PW w wyniku reorganizacji Instytutu w 1989.

Obecnie od 2001 po zwolnieniach grupowych w ZPC Ursus S.A. bezrobotny.

Odnaczony Pamiątkowym Medalem XX-lecia Organizacji Zakładowej NSZZ Solidarność w PW.

Magdalena Barańska z d. Bierzyńska

1944

Urzędniczka. z działalnością niezależną związaną od początków 1982, najpierw przez udostępnienie lokalu na druk wydawnictwa Głos.

Po dekonspiracji lokalu na podstawie donosu i wywiezieniu maszyny przez drukarzy od jesieni 1982 do 1989 związana z Nową we współpracy z Michałem Dadlezem przy przygotowaniu pozycji do druku. Przesłuchiwana w toczącym się śledztwie i rozprawie przeciw wydawnictwu Głos.

Od początku 1982 do 1989 prowadziła punkt kolportażowy Biuletynu Informacyjnego i wydawnictw niezależnych we współpracy z bratem, Andrzejem Bierzyńskim. Radna Gminy Brwinów w kadencji 1989–1993. Obecnie na emeryturze.

jamborsuka@wp.pl

Zenon Barejko

1955

Pseudonimy: Konrad, Witold, Kowalski, Mikrob. Jeden z współorganizatorów strajków w sierpniu 1980 w PP Polmozbyt.

Stan wojenny to działalność w grupach transportów – zaopatrzenie podziemia w sprzęt sprowadzany ze Szwecji. Przerzuty prasy podziemnej do Paryża w postaci mikrofilmów. Organizator zespołu ludzi, którzy pracowali na rzecz wydawnictwa Unia, w skład zespołu wchodził: Michał Janiszewski-Misiek, Janina Fijas „Jagna”, Zygmunt Giziński, „Rudy” nazwisko n/n, Ryszard

Billiński- Misiek, Małgorzata Bilińska, Ryszard Mi-turski „Dziadek”.

Pod koniec lat 80. poza M. Janiszewskim całą grupa otwocka wchodzi do Nowej uzupełniona o Jacka Gniatka, Jacka nazwisko n/n, Grzegorza nazwisko n/n.

Zbigniew Bartczak

1955

Fizyko-chemik.

1977–81 współpracownik KOR w Łodzi, mały kolportaż.

W 1979 powiełał metodą sitodruku z Wojciechem Hemplem i Janem Kamińskim dla Nowej:

1) okładkę broszury Marka Tarniewskiego „Pochodzenie systemu”, ok. 2000,

2) okładkę „Dokumenty Bezprawia” ok 1000,

3) okładkę „Niech żyje! Antologia współczesnej satyry polskiej”, ok. 1000. Odbywało się to w mieszkaniu Wojciecha Szendzikowskiego w Łodzi,

4) Dwie okładki dla periodyku lubelskiego „Spotkania” nr 4 i 7 po ok. 1000 (dla SPOTKAŃ).

Przez 2 lata członek Komisji Zakładowej NSZZ Solidarność w PAN.

Pracował przy przygotowywaniu klisz do „Śpiewnika warchoła”, (© Chojecki) z Wojciechem Hemplem. Uczestniczył w przygotowaniu akcji ulotkek katyńskich w Łodzi w 1980 r.

Tuż przed stanem wojennym powołany do wojska, uczestniczył w pacyfikacji Stoczni Gdańskiej.

UWAGA HISTORYCY! Jest to wiarygodny świadek ze strony pacyfikujących!!!

Od 1981 roku zatrudniony w PAN.

bartczak@bilbo.cbmm.lodz.pl

Władysław Teofil Bartoszewski

1955

Z wykształcenia antropolog kultury. Magisterium na UW; doktorat z Uniwersytetu w Cambridge.

Z działalnością niezależną związany pasywnie od dziecka, aktywnie od 1976 roku. w październiku 1976, na zaproszenie Mirosława Chojeckiego, rozpoczął współpracę z KOR jako pomocnik przy

produkcji „Biuletynu KOR” informującego o repressjach władz PRL przeciwko robotnikom Ursula i Radomia.

Od początku istnienia Niezależnej Oficyny Wydawniczej współpracował z Mirosławem Chojeckim przy produkcji, składaniu wydawnictw, jako kolporter – detalista, potem kolporter – hurtownik, magazynier sprzętu drukarskiego i papieru oraz niezależnych wydawnictw. Był również czasem łącznikiem między Nową, a Towarzystwem Kursów Naukowych, a sporadycznie też działał w innym charakterze dla tych organizacji. Przez krótki czas był kolporterem – hurtownikiem firmy „Konstytucja 3 Maja”. w 1980 roku nawiązał współpracę z lubelskimi „Spotkaniami” (Janusz Krupski). w latach 1977–1980 wielokrotnie przesłuchiwany przez SB. Odmówił zeznań obciążających członków KOR (szczególnie Jana Józefa Lipskiego) oraz współpracy z SB (donoszenie na kolegów z UW, na SKS i na TKN). Ukarany odmową wydania paszportu w latach 1977–1980.

w czerwcu 1980 wyjechał z Polski do Anglii, gdzie spędził stan wojenny. Po 1989 roku pracował jako konsultant, potem bankier inwestycyjny, w Polsce, Rosji i na Ukrainie. Obecnie bankier w Credit Suisse.

wt@wtbartoszewski.pl

Anna
Bazel

Pierwsza w Łodzi wraz z Wojciechem Jęśmanem uczennica Mirosława Chojeckiego w branży drukarskiej.

Przepisywała na maszynie i drukowała rozmaite petycje, odezwy, ulotki, a także „Robotnika” i lubelskie „Spotkania”. Pośredniczyła między redakcją lubelskich „Spotkań” a środowiskiem Komitetu Obrony Robotników w Łodzi, organizując współpracę wydawniczą. Organizowała i prowadziła kolportaż „Robotnika”, „Biuletynu Informacyjnego”, „Spotkań”, wydawnictw Niezależnej Oficyny Wydawniczej Nowa i innych. Wspierała strajk sierpniowy w Stoczni Gdańskiej, pomagając stoczniovcóm w pracach drukarskich.

W stanie wojennym zajmowała się drukiem i kolportażem oraz pomagała internowanym i represjonowanym. Od r. 1984 dostarczała informacje z więzień „Biuletynowi Łódzkiemu” i „Kursowi”. Obserwator – interwent z ramienia KOR-u procesów politycznych.

W sierpniu 1982 r. zorganizowała (wraz z Barbarą Śreniowską) ucieczkę Józefa Śreniowskiego, członka KOR-u z internowania w Łowiczu. Na przełomie 1987/88 współtworzyła łódzkie Biuro Komisji Interwencji i Praworządności NSZZ Solidarność.

W lutym 1980 r. osadzona w areszcie w Tarnobrzegu (wraz z Zofią Baniecką, Zofią Romaszewską i innymi) oraz ukarana grzywną przez Kolegium Orzekające ds. Wykroczeń w Sandomierzu.

Od 1976 r. do stanu wojennego wielokrotnie zatrzymywana i przesłuchiwana. Brała udział w manifestacjach lub spędzała te dni w aresztach Gdańska, Łodzi, Sopotu, Tarnobrzegu i innych miast. Poszukiwana przez Służbę Bezpieczeństwa (nie została internowana) – ukrywała się bezpośrednio po 13 grudnia 1981.

W Łodzi współpracowała z Elżbietą Lewińską, Józefem Śreniowskim, Jadwigą Szczęsną, Tomaszem Filipczakiem, mec. Mieczysławem Korczaikiem, Romanem Bosakowskim, Kingą Dunin, Ewą i Zbigniewem Łakomymi i wieloma innymi osobami.

Irena Teresa
Bazel

Od 1977 współpracowniczka KOR (następnie KSS „KOR”).

W latach 1977–81 przepisywała na maszynie tysiące stron tekstów dla wydawnictw niezależnych (fragmenty z „Kultury” paryskiej, ulotki i druki Komitetu Obrony Robotników), od 1980 r. książki dla wydawnictwa Janusza Hetmana i Wojciecha Jęśmana. w latach 1978–81 drukowała wraz z Władysławem Smoczyńskim pisma KOR („Robotnik”, „Biuletyn Informacyjny”), ulotki i inne; rocznie średnio 400–500 ryz A4 i A3 techniką białkową na ramce oraz techniką serigraficzną. Organizowała transport wydawnictw, materiałów poligraficznych i osób karetkami Kolumny Transportu Sanitarnego.

W stanie wojennym przepisywała i przygotowywała makiety miesięcznika „Kurs”. Pomagała rodzinom represjonowanych (np. Romana i Joanny Bosakowskich) oraz ukrywającemu się Józefowi Śreniowskiemu.

W latach 70. i 80., w związku z działalnością własną i córki Anny, inwigilowana – kilkakrotne rewizje; w pracy – kontrole kserografów, do których miała dostęp.

W 1980 inicjowała Solidarność w Szpitalu Chorób Płuc w Łagiewnikach.

Kontakty: Józef Śreniowski, Wojciech Hempel, Janusz Hetman, Wojciech Jeśman, Władysław Smoczyński, Zbigniew Łakomy.

**Paweł
Bąkowski**
1947

Pseudonim „Rozyňa”.

Wyszkolenie wyższe, Uniwersytet Warszawski, fizyka. Pracownik Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

W 1968 przedstawiciel Wydziału Fizyki UW w Studenckim Komitecie Delegatów Wydziałowych. Od 1976 współpracownik KOR. Od 1977 współpracownik Niezależnej Oficyny Wydawniczej Nowa. Od 1977 – współpracownik krakowskiego SKS, Studenckiego Komitetu Solidarności. 1977/78 – kurator wystawy „Fasada i Tyły” prezentowanej we Włoszech, Anglii i USA. w latach 1979–81 wraz z żoną Elą prowadził w swoim mieszkaniu spotkania salonu kultury niezależnej. Odbyła się tam uroczystość z okazji wydania 100. pozycji Nowej, której towarzyszyło spotkanie z autorem „Miesiący”, Kazimierzem Brandysem. Odbyło się tam także spotkanie z noblistą Czesławem Miłoszem, z Janem Kottem oraz promocja różnych książek wydawanych przez Nową, m.in. Anny Radziwiłł „Ideologia wychowawcza w Polsce w latach 1948–1956”. w Instytucie Meteorologii i Gospodarki Wodnej prowadził bibliotekę wydawnictw niezależnych i współpracował z Solidarnością IMGW.

Po wprowadzeniu stanu wojennego ukrywał się i wraz z Andrzejem Górskim przez pół roku kierował Nową, wydając m.in. „Tygodnik Mazowsze”.

Od marca do sierpnia 1968 więziony na Rakowieckiej. w czasach KOR okazjonalnie zamykany na 48 godz. w stanie wojennym poszukiwany listami gończymi.

Od grudnia 1983 w USA. M.in. zorganizował tam wystawy „Father Popieluszko – Martyr for the Truth” i „Independent Culture in Poland”.

Odnaczony Odnazką Zasłużonego Działacza Kultury.

pawel@dtcc.edu

**Marek
Beylin**
1957

Publicysta. w PRL współpracownik KOR, Nowej, członek redakcji kwartalnika „Krytyka”.

Internowany 13 grudnia 1981.

Obecnie pracuje w „Gazecie Wyborczej”.

marek.beylin@agora.pl

**Jacek
Biały**
1958

Współpracował z Nową w latach 1980–1981 Składał i kolportował książki Nowej.

Zatrzymany i przesłuchiwany przez SB. Obecnie pracuje jako fotograf w tygodniku „Polityka”.

**Łukasz
Biedka**
1959

Psycholog – psychoterapeuta.

Knuć zaczął w 1978 roku wprowadzając do Układu przez Aśkę Lipską. Prowadził prace drukarskie (w zespole z Przemkiem, Romaszką i jakimiś trzeczim obwiesiem), intrologatorskie i kolporterskie w Niezależnej Oficynie Wydawniczej Nowa w latach 1978–1989 oraz działalność oświatową w Towarzystwie Kursów Naukowych i w NZS.

W latach 1981/82 na obczyźnie, działał w ruchu Solidarity with Solidarność w Londynie. w drugiej połowie lat 80. opiekował się archiwum Nowej.

Obecnie pracuje w zespole psychoterapeutycznym zajmującym się pomocą psychologiczną dla Ocalonych i tzw. Drugiego Pokolenia”.

Wcześniej pomyślałem, że fajnie by było, żeby to nie była jedynie książka telefoniczna. Żeby każdy mógł dodać jedno, dwa zdania o Nowej. Jaką anegdotę. w moim przypadku byłoby to coś w tym rodzaju: „Nowa była też wspaniałą zabawą w sklepik. Kiedy w 1980 roku meblowałem swoje pierwsze mieszkanie zabrakło mi pieniędzy na łóżko. Poprosiłem mój zakład pracy o pożyczkę. Sprawa stanęła na kolegium. Rada wydawnictwa przyznała mi pożyczkę. Spłacałem moje łóżko drukując „Krytykę” i „Zapis”.

[Kontakt: lk2@gazeta.pl](mailto:lk2@gazeta.pl)

Wiesław
Bieliński
1960

Pseudonim „Słoń”. Studiował prawo na UW w latach 1979–1988, wydawca.

W 1978 uczęszczał na wykłady TKN, skontaktowany przez J. T. Lipskiego z T. Bogucką otworzył punkt Latającej Biblioteki (w l. 1978–1980), książkę brał od M. Ochab, następnie od W. Maja z DS Mikrus. Razem z kolegą z klasy, Robertem Stefańskim, zaczął w 1978 rozprowadzać publikacje Nowej brane ze sklepiu u E. Milewicz.

We wrześniu 1980 zainicjował powstanie NZS na Wydziale Prawa i Administracji UW. z Mariuszem Soją z NZS uruchomił i prowadził punkt kolportażu książek Nowej w WPiA UW.

W latach 1981–1989 zajmował się głównie wydawaniem książek (m.in. Sp. Wyd. Postój – 1981; Wyd. Cel – 1983; z W. Holewińskim i J. Markiewiczem Przedświt – 1984–1985; z K. Siemieńskim In Plus – 1985–1989).

Od 13 grudnia 1981 ukrywał się, w marcu 1982 internowany (do czerwca) 1982, w 1985 i 1988 karany przez kolegia ds. wykroczeń (w 1988) oprócz grzywny konfiskata samochodu. w latach 1983–1989 współpracował z Nową: przygotowalnia, dostawy materiałów poligraficznych (w tym ze Szwecji, dzięki Lechowi Łaskiemu, i oficerowi na m/s Nawigator) i papieru, druk (kontakt m.in. z G. Bogutą, A. Dziewięckim, A. Widmańskim).

Po 1989 prywatny wydawca. Zbankrutował 2004.

Wyróżnienia: 1986 – Nagroda POLCUL, 1999 – Odznaka Zasłużony Działacz Kultury.

Władysław
Bieńkowski
1906–1991

Od 1969 jego rozprawy (np. „Motory i hamulce socjalizmu”), szkice oraz listy otwarte ukazywały się w Instytucie Literackim, „Kulturze” i w Niezależnej Oficynie Wydawniczej Nowa, a w latach 80. w również w innych wydawnictwach podziemnych, np. „Polska 1980, czyli rachunek partyjnego sumienia” w Wydawnictwie im. Konstytucji 3 Maja. w 1978 był współzałożycielem Towarzystwa Kursów Naukowych.

Ewa
**Sułkowska-
-Bierezin**
1935

Z wykształcenia elektryk (studia magisterskie na PŁ, obecnie dziennikarz.

Z działalnością opozycyjną związana od 1969 (organizacja Ruch, wcześniej odsunięta od zajęć dydaktycznych na Politechnice Łódzkiej za postawę wobec studenckich protestów 1968.

Współpracowała z KOR i z KSS KOR od 1976. Kolportowała wydawnictwa Nowej. Brała udział w posiedzeniach redakcyjnych niezależnego czasopisma „Puls nieregularny kwartalnik literacki”, założonego jesienią 1977 w Łodzi przez Jacka Bierezinę, Tomasza Filipczaka, Witolda Sułkowskiego przy współudziale Tadeusza Walendowskiego (później w skład redakcji weszli: Janusz Anderman, Antoni Pawlak, Bartosz Pietrzak i Leszek Szaruga). w Pulsie prowadziła (jako Spin) stałą rubrykę (Połtytuły Polprasy, PolPot i SowShow). Należała do grona założycieli Łódzkiego Niezależnego Klubu Dyskusyjnego.

Ściśle współpracowała z całą redakcją Pulsu oraz m.in. ze Zdzisławem Jaskułą, Sławą Lisiecką i Józefem Śreniowskim.

Od września 1980 zaangażowana w organizowanie struktur Solidarności (weszła w skład Komisji Rewizyjnej Regionu Ziemi Łódzkiej). Przesłuchiwana (Ruch, wielokrotnie zatrzymywana, rewizje w domu, konfiskaty, podsłuch przewodowy. Interwowana 13 grudnia 1981 do 22 lipca 1982.

Wyemigrowała do USA w lutym 1983. Brała czynny udział w kilku zakończonych sukcesem akcjach na rzecz polskiego podziemia politycznego i wydawniczego. Współredagowała wychodzące w Chicago w latach 1993–2000 dwujęzyczne czasopismo „2B” (red. naczelny Tomasz Tabako.

Od 2000 na emeryturze. w 2003 wróciła do Polski. Obecnie jest członkiem Zarządu Stowarzyszenia Wolnego Słowa.

ebierezin@gmail.com

Jacek
Bierezin
1947–1993

Andrzej
Bierzyński
1938

Poeta. Studiował polonistykę i etnografię.

Działalność opozycyjną rozpoczął od strajków studenckich 1968, później udziału w organizacji Ruch (areszt i wyrok z zawieszeniem. Współpracował z KOR oraz KSS KOR. W 1974 wydał pod własnym nazwiskiem w Instytucie Literackim w Paryżu tom „Wam”. Jesienią 1977 w Łodzi założył wraz z Tomaszem Filipczakiem i Witoldem Sułkowskim „Puls nieregularny kwartalnik literacki”

Był również jednym z założycieli (jesień 1977 łódzkiego Niezależnego Klubu Dyskusyjnego. Uczestniczył w 1979 w głodówce protestacyjnej w kościele św. Krzyża w Warszawie przeciwko procesom politycznym w Czechosłowacji.

Poza Pulsem jego teksty publikowały wydawnictwa podziemne: „W połowie życia” – Nowa, „Z pustyni i z puszczy. Felietony sprzed odnowy” – Studencka Oficyna Wydawnicza SOWA.

Wielokrotnie zatrzymywany, rewizje w domu, podsłuch przewodowy. Był członkiem Klubu Wysokogórskiego, jednak – mimo znakomych wyników – nigdy nie otrzymał od władz PRL zgody na udział w wyprawach w Alpy i Himalaje, na które był typowany.

Po ogłoszeniu stanu wojennego internowany.

Od 1982 na emigracji. w Paryżu współpracował z „Kulturą” i Radiem Wolna Europa, pozostając jakiś czas redaktorem naczelnym „Pulsu” wydawanego po 1981 w Londynie. w latach 1984–89 współpracował z wydawnictwem Editions Spotkania i miesięcznikiem literackim „Kontakt”. Zarabiał na życie również jako ratownik pływacki i licencjonowany instruktor pływania. w 1990 ukazał się tom „Tyle rzeczy” w Editions Dembinski w Paryżu, a w 1999 – pośmiertnie – zbiór „Linia życia” w Oficynie Literackiej w Krakowie.

Zginął tragicznie w Paryżu w maju 1993. z okazji 30 rocznicy KOR w 2006 odznaczony pośmiertnie Krzyżem Oficerskim Orderu Polonia Restituta.

Z zawodu chemik (studia na Politechnice Warszawskiej).

W marcu 1969 aresztowany za kopiowanie książek wydanych przez Kulturę paryską (tzw. „Sprawa chemików”. Zwolniony na podstawie amnestii w kwietniu 1970. Współpracował z Nową oraz Głosem od początku ich powstania jako kolporter a także udzielając pomocy Grzegorzowi Bogucie i Piotrowi Naimskiemu w wykonaniu ich prac doktorskich w Zakładzie Biofizyki Instytutu Biochemii i Biofizyki PAN, co w znacznej mierze ułatwiało im pracę wydawniczą.

Po powrocie do Polski 17 grudnia 1981 po ponad dwuletnim pobycie w USA, skontaktował się z Tomaszem Boczyńskim. w pierwszych dniach maja 1982, po powrocie z internowania Grzegorza Boguty do Warszawy został przez niego zobowiązany do zorganizowania od nowa sieci kolportażu unicestwionej przez represje stanu wojennego. Zadanie to zostało wykonane na drodze: 1 Powiązań rodzinnych – siostra, Magdalena Barańska w Otrębusach k. Warszawy, siostra cioteczna, Ewa Wojciechowska, w Łodzi, syn, Jakub Bierzyński, uczeń Liceum im. Lelewela na Żoliborzu, który zorganizował dla swych kolegów obszerną bibliotekę wydawnictw niezależnych. 2) Powiązań przyjacielskich – Janusz Boratyński, Michał Dadlez. 3) Wykorzystania podziemnych struktur Solidarności dzięki pełnionej z ramienia Instytutu Biochemii i Biofizyki PAN funkcji członka Tymczasowej Komisji Koordynacyjnej NSZZ Solidarność Instytutów Polskiej Akademii Nauk oraz kontaktom organizacyjnym Zbigniewa Zawadzkiego, byłego pracownika Regionu Mazowsze.

Od czasu powstania aż do końca istnienia Konsercjum Wydawnictw Niezależnych pełnił funkcję jego skarbnika, co polegało na odbieraniu od Grzegorza Boguty pieniędzy przysyłanych z zagranicy, dostarczaniu określonych przez niego sum poszczególnym wydawnictwom na wskazany adres oraz na przygotowywaniu raportów o wpływach i sposobie ich rozdysponowania. Rolę bankiera pełniła Ludmiła Barbaro, która przechowywała podzielone na porcje zwitki dolarów w słoikach zakopanych na swej działce w Leoncinie. Ponadto w latach 1983–87, podczas służbowych wyjazdów zagranicznych (dwukrotnie do Paryża i Londynu, raz do Nowego Jorku) pełnił, na zlecenie

Grzegorza Boguty, funkcję emisariusza Nowej i Konsorcjum Wydawnictw Niezależnych, kontaktując się z ośrodkami polonijnymi wspierającymi ruch wydawniczy w Polsce.

W 1989 został wybrany wiceprzewodniczącym Komisji NSZZ Solidarność Instytutów PAN a następnie członkiem Krajowej Komisji Nauki NSZZ Solidarność. Wystąpił z Solidarności w 1990, protestując przeciwko zaangażowaniu się Komisji Krajowej w prezydencką kampanię wyborczą. Członek założyciel ROAD a następnie Unii Demokratycznej. Członek Unii Wolności do 2006. Obecnie bezpartyjny. Profesor, kierownik Zakładu Biofizyki w Instytucie Biochemii i Biofizyki PAN. Za osiągnięcia zawodowe odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

ajb@ibb.waw.pl

Zbigniew
Biłski
1949

W marcu 1968 bierze udział w strajku na Politechnice Gdańskiej, której był studentem oraz w walkach ulicznych z MO. Przepisuje na maszynie i rozesła pocztą do przyjaciół w Polsce rezolucje studentów PG, co kończy się przesłuchaniami na SB.

W latach 1972–1982 pracuje w Instytucie Sadownictwa w Skierniewicach (ukończył studia na SGGW w Warszawie jako inżynier ogrodnik). Po wyrzuceniu z pracy prowadzi do dziś własne gospodarstwo ogrodnicze.

W roku 1976 nawiązał kontakty z KOR i brał udział w kolportażu materiałów oraz udzielał pomocy finansowej robotnikom Radomia. Nawiązał kontakt z Mirkiem Chojeckim i Sławomirem Kretkowskim i rozpoczął współpracę z Nową. Zajmował się m.in. organizacją transportu, magazynowaniem ogromnych ilości papieru. Kolportowane przez niego książki i pisma za pośrednictwem Włodzimierza Cegłowskiego docierały na Wydział Polonistyki Uniwersytetu Gdańskiego.

W jego domu w Skierniewicach przy ul. Nowobielańskiej 5 była drukarnia (nie wykryta przez SB), a następnie w okresie stanu wojennego – skład papieru. Wykonywał również reprodukcje i odbitki fotograficzne, przygotowywał techniką fotograficzną matryce. Magazyn i drukarnia nie miały żadnej wpadki.

„Na powierzchni” redagował Biuletyn Oddziału NSZZ Solidarność w Skierniewicach.

W stan wojenny wszedł z magazynem 10 000 rzy papieru powielaczowego w domu. Papier ten został zadrukowany, choć nie u niego. W roku 1989 został wybrany przewodniczącym Komitetu Obywatelskiego w Skierniewicach, równolegle działał w Solidarności RI.

Wybrano go w 1990 radnym Rady Miejskiej w Skierniewicach. Przystąpił do organizującego się PC. Był m.in.: wiceprezesem Zarządu Wojewódzkiego PC w Skierniewicach, kandydatem do sejmiku w 1993 r.

Otrzymał Status Pokrzywdzonego z IPN.

Bogusława
Blajfer
1945–2002

W latach 1963–65 studiowała socjologię na Uniwersytecie Warszawskim, 1971–72 historię filozofii na Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie.

W 1969 była bileterką w Studenckim Teatrze Satyryków, następnie pracowała m.in. w Zakładzie Paleozoologii Polskiej Akademii Nauk, w Muzeum Marii Curie-Skłodowskiej. w 1979 wyjechała do Szwecji, pracowała w szpitalu psychiatrycznym jako terapeutka.

Po inwazji wojsk Układu Warszawskiego na Czechosłowację 21 sierpnia 1968 z Eugeniuszem Smolarem oraz Andrzejem Sewerynem przygotowywała, drukowała i kolportowała ulotki protestacyjne. Razem z koleżanką Sylwią Poleską zrzuciła je z okna Centralnego Domu Towarowego. 30 października 1968 obie zostały zatrzymane. 23 września 1969 została skazana na 3 lata więzienia za próbę obalenia ustroju PRL. Do końca 1970 roku znajdowała się w zakładzie karnym przy ul. Namysłowskiej w Warszawie. W 1971 roku z nakazu kuratora sądowego pracowała w Zakładzie Paleozoologii Polskiej Akademii Nauk. Przez krótki czas była sekretarką Mariana Brandysa.

Jesienią 1976 włączyła się w działalność Komitetu Obrony Robotników. w jej mieszkaniu w listopadzie 1976 drukowano „Biuletyn Informacyjny”, działał pierwszy korowski powielacz spirytusowy, przekazany przez Janusza Krupskiego z Lublina. Pomagała robotnikom represjonowanym po czerwcowych protestach. Wozila do Radomia pieniądze, załatwiała rodzinom uwięzionych węgiel na zimę. Była wielokrotnie zatrzymywana przez SB.

Jesienią 1979 zamieszkała w Szwecji. w 1984 roku władze PRL pozwoliły jej przyjechać na pogrzeb ojca, ale żądały zrzeczenia się polskiego obywatelstwa. Nie dała się do tego nakłonić. Ponownie wyjechała do Szwecji w 1985 roku.

Barbara Blumszejn

W latach 1981–89 na terenie Zakładów Kineskopowych „Unitra – Polkolor” kolportowała prasę podziemną (m.in.: „Tygodnik Mazowsze”, „Wola”, „Baza”, „Sektor”, „Niepodległość”, „LOS”) oraz książki (Niezależna Oficyna Wydawnicza Nowa, Przedświt, Krąg).

Marek Błoch

1960

Współpracował z Nową w latach 1980–1981, składał i kolportował książki.

Zatrzymany i pobity przez SB. Brał udział w akcjach ulotkowych w obronie Bogdana Grzesiaka i Mirosława Chojeckiego w 1980. Obecnie prowadzi własną działalność gospodarczą.

Maria Róża Bnińska

1965

Mgr polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego.

Do 2000 roku dziennikarz, między innymi Głosu Ameryki, Radia Solidarność, Radia Eska, współpracownik licznych amerykańskich i kanadyjskich mediów, a także TVP SA. „Swoj pierwszy kontakt z podziemiem miałam jeszcze jako dziecko, poprzez swoją rodzinę – bodajże w 1976 roku pojawił się w domu pierwszy numer „Zapisu”. Do Nowej trafiłam chyba w 1985 roku. Razem z Tomaszem Popławskim, Andrzejem Horubałą, Sławomirem Góreckim, Pawłem Bujalskim, Tomaszem Ozdowym (to nazwiska, które pamiętam, ale było więcej osób składaliśmy książki w wynajętym mieszkaniu na warszawskim Ursynowie. Byłam zatrzymana na 48 godzin oraz wielokrotnie przesłuchiwana, aż do 1988 roku”.

mbnin@onet.pl

Magdalena Bocheńska- Chojecka

1951

Historyk. Żona Mirosława Chojeckiego w latach 1973–1984.

W latach 1977–80 kilka razy drukowała „Biuletyn Informacyjny” KOR; składała książki Niezależnej Oficyny Wydawniczej Nowa.

Współpracownik Komitetu Obrony Robotników.

Teresa Bochwic z d. Rudzińska

W latach 1976–80 pomagała przy kolportażu „Biuletynu Informacyjnego” KOR oraz wydawnictw Ruchu Obrony Praw Człowieka i Obywatela, a także „Gospodarza”, „Głosu” i książek Niezależnej Oficyny Wydawniczej Nowa. (w domu jej matki śp. Anny Rudzińskiej mieścił się punkt kolporterski).

W 1980 r. w jej mieszkaniu drukowano książkę Leszka Kołakowskiego. We wrześniu 1980 r. założyła miesięcznik dla nauczycieli „Rozmowy”; od listopada 1980 r. (numer 1) do stanu wojennego prowadziła je. w 1981 r. pisywała do „Tygodnika Solidarność” i „AS-a” na tematy oświatowe. Uczestniczyła w pracach Solidarności Oświatowej, a także opracowywała ekspertyzy dla Ośrodka Badań Społeczno-Zawodowych.

W latach 1982–89 członek Zespołu Oświaty Niezależnej, współpracowała z redakcją i archiwum pisma „KOS”, kolportowała „Kulturę Niezależną”.

W latach 1986–89 współpracowała z „Kartą” i od 1987 r. z Archiwum Wschodnim. Opublikowała własne i redagowała cudze książki w Wydawnictwie Społecznym KOS. w 2007 roku obroniła pracę doktorską o tematyce Solidarności Oświaty i Wychowania.

Grzegorz Boguta

1952

Z zawodu chemik, dr nauk przyrodniczych.

Z działalnością niezależną związany od 1976, najpierw jako współpracownik KOR organizował

pomoc dla robotników Radomia. w 1977 uczestniczył w założeniu Nowej, od początku 1981 był jej szefem. Internowany w stanie wojennym.

W latach 1983–1989, szefując Nowej, zainicjował powołanie Konsorcjum Wydawnictw Niezależnych (1984), Archiwum Solidarności (1985) oraz wspierał inicjatywę funduszu ubezpieczeń (inicjatywa Adama Piechowskiego).

Uczestnik obrad Okrągłego Stołu w 1989 w podzespole ds. środków masowego przekazu, następnie doradca ministra kultury Izabeli Cywińskiej.

W 1990 wygrał konkurs na stanowisko dyrektora PWN, które piastował do 2000 roku. Doprowadził PWN do sprywatyzowania.

Współzałożyciel Polskiej Izby Książki i jej prezes przez trzy kadencje (1990–1997). Obecnie prezes zarządu Niezależnej Oficyny Wydawniczej Nowa sp. z o.o. Ponadto prowadzi własną firmę konsultacyjną Doradztwo Wydawnicze „GAB”, współpracując z Unią Europejską, Radą Europy, Open Society Institute oraz kilkoma międzynarodowymi koncernami wydawniczymi.

Odnaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1990), następnie Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski (2006). Wyróżniony również odznaką Zasłużony Działacz Kultury (1999).

gab1@neostrada.pl

Leszek Jacek
Boguta
1956

Absolwent LO Rejtana, studia na Politechnice Warszawskiej w latach 1975–1980. Do Nowej trafił dzięki bratu Grzegorzowi, współzałożycielowi wydawnictwa. „Zaproponowałem mu swoją skromną pomoc w działalności wydawniczej pod koniec lat 70. Na prośbę brata, przez wskazanych przez niego lokalach, wydrukowałem wraz z kolegami kilka pozycji książkowych. Do tej pory pamiętam zapach denaturatu używanego do utrwalania stron tekstów. Od 1980 do 1984 miałem przerwę w działalności niezależnej z powodów osobistych. w 1983 roku postarałem się o licencję taksówkarza i w 1984 wróciłem do Nowej do działu kolporterstwa. Mogłem przewozić książki pod przykrywką taksówki. No i przede wszystkim miałem dostęp do talonów na benzynę, tak bardzo potrzebnej firmie. Jako kolporterzy jeździli ze mną m.in. Piotrek Szwajcer, Adam Widmański, Adaś zw. Winnetou, a w końcu przyłączyli się do nas Maciek Orłoś.

Dużo frajdy sprawiało nam granie w piłkę nożną. w latach 80. założyliśmy klub FC Nowa. Mecze odbywały się w każdej środe. Traktowaliśmy te rozgrywki, jako nasze piłkarskie święto, a nawet obowiązek. Nie grali tylko ci, którzy akurat wpadli i zostali aresztowani. Przez drużynę przewinęło się wielu wspaniałych wydawców, drukarzy, kolporterów, m.in. mój brat Grzegorz, Leszek Stall, Bogdan Grzesiak, Adam Grzesiak, Piotrek Szwajcer, którego brutalne nakładki do dzisiaj pamiętamy na własnych piszczelach, bracia Wareccy, Andrzej Górski, Wojtek Borowik, gruby Julek, Przemek Cieślak i inni wspaniali koleldzy. Obecnie zajmuję się działalnością na własny rachunek.

jacek.boquta@wp.pl

Jan
Bokiewicz
1941

Grafik (ASP, dyplom 1967. Od jesieni 1980 uczestniczył w działaniach ruchu kultury niezależnej.

W listopadzie 1981 wygrał ogólnopolski konkurs na plakat dla „S”, nakład po 13 grudnia skonfiskowano w drukarni przy ul. Ludnej w Warszawie.

Z Nową współpracę nawiązał z początkiem 1982 za pośrednictwem Jerzego Brukwickiego, pracownika Komisji Kultury „S” Regionu Mazowsze. Rozpoczął ją od „Antologii wierszy wojennych (grafika i ilustracje, 1982). Do roku 1989 opracował graficznie dla Nowej około 40 tytułów książkowych.

Publikował jako Be, Studio Be i pod nazwiskiem.

Pracował także dla wydawnictw: Krąg (kontakt przez Zbigniewa Gluzę), Pokolenie, Przedświt, Wyzolenie (kontakt: Lech Jęczmyk), Chłopi. Prace graficzne publikował w czasopismach drugoobiegowych (PWA) i emigracyjnych (Puls, Kontakt).

Ponadto projektował banderole do kaset magnetofonowych (Wyd. Arka), m.in.: Wysocki; Słowo o księdzu Jerzym; Kaczmarski, Krzyk; Bratkowski, Gazeta Dźwiękowa (kolejne edycje). Wszystkie (70) okładki Kultury Niezależnej.

Druki ulotne: broszury, ulotki, plakaty, znaczki poczty podziemnej, okolicznościowe karty pocztowe, gazety jednodniowe (Gazeta Wyborowa), etc. Brał udział w wystawach sztuki niezależnej, dla których projektował też plakaty, katalogi i zaproszenia.

W latach 1984–88 w składzie redakcji „Wyboru” – pisma o sprawach kultury. Współredagował

i przygotował makiety wszystkich, 21, podziemnych numerów

W stanie wojennym nachodzony (nieskutecznie) przez policję polityczną. w listopadzie 1986 przesłuchiwany w departamencie III przy ul. Okrzei 13 (sygnatura NK-74/III/86).

W 1989 projektuje druki dla Komitetu Obywatelskiego i 2 plakaty wyborcze dla Jacka Kuronia.

Laureat Nagrody Komitetu Kultury Niezależnej (Nagroda Kulturalna „S”), 1986. Otrzymał dwukrotnie odznakę Zasłużony działacz Kultury (1989 i 2001) i Medal Zasłużony Kulturze Gloria Artis (2006).

Wykonuje swój zawód projektanta graficznego. i nie jest zwolennikiem PiS-u.

bokiewicz@poczta.fm

Adam Borowski 1955

Od 1979 studiował zaocznie na Wydziale Historii UW (relegowany po 13 grudnia 1981). z opozycją związany od stycznia 1980; kolportuje „Biuletyn Informacyjny” KSS KOR, książki Nowej, Robotnika. W Solidarności od września 1980. 14–15 grudnia 1981 organizuje strajk w swoim zakładzie pracy. Po rozwiązaniu strajku ukrywa się i organizuje strukturę podziemną CDN, potem MRK „S”; kieruje tzw. służbami specjalnymi. Pomysłodawca i współorganizator niezależnego pochodu 1-majowego w 1982; bierze udział w akcji uwolnienia postrzelonego przez milicję Jana Narodzińskiego ze szpitala na Banacha. Aresztowany 10 lipca 1982, skazany na 6 lat więzienia; na wolność wychodzi w lipcu 1984. w 1985 współzałożyciel Niezależnego Wydawnictwa Książkowego WERS; zaprzysiężony członek Solidarności Walczącej; organizator jej oddziału w Warszawie, założyciel wydawnictwa SW Prawy Margines, wydawca pisma „Horyzont” (1987–89). Organizator druku dla wielu wydawnictw m.in. Nowej, Oficyny Liberatów, Wolność. w 1989, razem z żoną Mirosławą Łątkowską, zakłada Oficynę Wydawniczą Volumen. w 1994 współzałożyciel, w latach 2000–2006 przewodniczący Komitetu Polska–Czeczenia, organizator manifestacji przeciw wojnie w Czeczenii. Od listopada 2005 Honorowy Konsul Czeczeńskiej Republiki Iczkeria w Polsce.

Wyróżnienia: medal Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, brązowy medal Za zasługi dla obronności kraju, odznaka Zasłużony Działacz Kultury. 13 grudnia 2006 odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

www.volumen@wp.pl

Krzysztof Borkowski 1948

Pierwszy kontakt z działalnością opozycyjną w roku 1978 nawiązałem za pośrednictwem Witolda i Bogumiła Siewelców.

Od 1980 do 1981 współpracowałem z Nową jako kolporter. w tym czasie częste rewizje w domu (Warszawa, ul. 1-go sierpnia) oraz zatrzymania.

Od kwietnia 1981 roku na emigracji w Austrii. Od października 1982 roku na emigracji w Australii – status uchodźcy politycznego. w tym samym roku przystąpiłem do The Association of Free Poles in Australia, w stanie Queensland. Organizacja ta, której prezesem był pan Praczkowski zajmowała się pomocą dla podziemia walczącego o niepodległość Polski.

W drugiej połowie lat osiemdziesiątych nawiązałem łączność z wydawnictwem Kontakt w Paryżu, kierowanym przez Mirosława Chojeckiego. Dzięki temu sprowadzałem materiały propagandowo-patriotyczne do Australii.

Po przeprowadzce do stanu Victoria – wstąpiłem do Wiktorijańskiego Stowarzyszenia Solidarności, kierowanego przez Aleksandra Koclenę.

W listopadzie 1990 członkowie Wiktorijańskiego Stowarzyszenia Solidarności utworzyli Komitet Wyborczy Lecha Wałęsy. Przewodniczącym tego Komitetu zostałem ja /Krzysztof Borkowski/ i Bogdan Piatek.

W 2003 roku wróciłem na stałe do Ojczyzny.

Anna Borowik z d. Lewandowska

W latach 1978–80 kolportowała prasę i wydawnictwa II obiegi w środowiskach studentów Akademii Sztuk Pięknych i Uniwersytetu Warszawskiego.

Przez kilka miesięcy na przełomie 1979/80 w jej pracowni plastycznej pracowała powielarnia „Robotnika” – pomagała przy zaopatrzeniu w materiały poligraficzne, w druku, rozwoziła bibułę do punktów kolporterskich.

W latach 1980–88 tworzyła liczne projekty okładek książek wydawanych m.in. przez Niezależną Oficynę Wydawniczą Nowa.

W latach 1983–89 w jej mieszkaniu działał punkt dużego kolportażu książek i wydawnictw, przede wszystkim na potrzeby innych miast.

Uczestniczka akcji ulotkowych od 1978 r.

Marek
Borowik
1950

Prawnik. Pseudonim „Grzyb”. z działalnością niezależną związany od drugiej połowy lat siedemdziesiątych.

Organizator spotkań i wykładów, o tematyce politycznej i ekonomicznej, w kościele parafialnym przy ulicy Hynka. Udział brali m.in. Stefan Kisielewski, Stanisław Stomma, Jacek Kuroń, Marcin Król, Tomasz Lubieński.

Bardzo blisko współpracował z Witoldem i Bogusiem Siewlewicami. W 1979 wspólnie z Wackiem Holewińskim i Przemysławem Cieślakiem założyli wydawnictwo Niezależna Spółdzielnia Wydawnicza. Waclaw Holewiński kontynuował działalność, samodzielnie tworząc i prowadząc wydawnictwo Przedświt, pozostali włączyli się w działalność Nowej.

Od 13 grudnia 1981 internowany. Po wyjściu z Białołęki w Nowej, szczególnie związany z tworzeniem nagrań dźwiękowych, gdzie powstawały kasety z programami dokumentalnymi (Wałęsa), historycznymi (Piłsudski), artystycznymi a nawet spektaklami teatralnymi.

Od 1988 prowadził wspólnie z Przemysławem Cieślakiem i Markiem Chimiakiem wydawnictwo Verba. Od 1990 do 1994 roku pracował w samorządzie lokalnym. Po 1994 r. prowadzi samodzielną działalność gospodarczą.

Należy do Stowarzyszenia Wolnego Słowa.

Odnznaczony odznaką Zasłużony Działacz Kultury
mab@wa.onet.pl

Wojciech
Borowik
1956

Pseudonim „Podgrzybek”. Prawnik. W latach 1976–89 działacz opozycji antykomunistycznej i podziemia solidarnościowego,

m.in. współpracownik KOR i KSS KOR.

W Nowej od jej powstania w 1977 początkowo składacz – m.in. „Biuletyn Informacyjny”, później drukarz, hurtowy kolporter (również innych wydawnictw) – środowiska akademickie, Kraków, KIK, Region Śląsko-Dąbrowski, organizator i koordynator drukarni Nowej w Międzyzlesiu (logistyka, zaopatrzenie, transport, składanie wydrukowanych publikacji), współpracownik Robotnika i Akademickiego Biura Interwencyjnego, obsługa niezależnej drukarni w siedzibie NZS przy ul. Szpitalnej) współzałożyciel, pomysłodawca i redaktor Biblioteki Robotniczej.

Działacz NZS (pracownik biura krajowego) i NSZZ „S”, internowany 13 grudnia 1981 w Białołęce; tam redaktor i wydawca pisma „Koniem przez Świat” (ukazało się ok. 200 numerów). Po zwolnieniu z interny w lipcu 1982 r. działacz struktur podziemnych, organizator kolportażu i druku niezależnych wydawnictw, redaktor miesięcznika społeczno-politycznego „Vacat” (1982–89), współpracownik pisma „Czas Przyszły”, prowadził w swoim mieszkaniu punkt produkcji kaset audio Nowej, redaktor pisma PPS „Robotnik” (1988–90), założyciel wydawnictwa Sanacja. W latach 1977–1989 wielokrotnie przeszukiwania i przesłuchania.

Po 1989 r. m.in.: wicedyrektor biura Komitetu Obywatelskiego przy przewodniczącym NSZZ „S” Lechu Wałęsie, członek Zarządu Fundacji Obywatelskiej Lecha Wałęsy, koordynator kampanii Komitetów Obywatelskich Solidarność do rad gmin w 1990 r. Pomysłodawca i współtwórca Ruchu Obywatelskiego – Akcja Demokratyczna, członek jej Prezydium i Biura Organizacyjnego (1990), współzałożyciel Unii Pracy, jej wiceprzewodniczący i szef komitetu wykonawczego (1992–1997) kierownik biura reklamy „Expressu Wieczorne-go” (1992–1993), poseł na Sejm RP z listy Unii Pracy (1993–1997), wiceprzewodniczący sejmowej komisji przekształceń własnościowych, współtwórca Konstytucji RP z 1997 r., wiceprzewodniczący sejmowego Forum na rzecz Tybetu, przewodniczący Forum na rzecz Warszawy (1995–1998) członek Forum na rzecz społeczeństwa informacyjnego (2002–2004), wiceprezes Głównego Urzędu Statystycznego (2002–2004), od 2004 r. wiceprezes Zarządu Fundacji Edukacji i Przedsiębiorczości, od 2005 r. Sekretarz Zarządu i dyrektor biura Zarządu Stowarzyszenia Wolnego Słowa. Od marca 2007 kierownik Zespołu ds. budowy Muzeum Komunisty w Stołecznym Zarządzie Rozbudowy Miasta, od marca 2007 członek Rady Pozarządowych Organizacji Kulturalnych przy Ministrze Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Kurator wystawy „Bibula – od wolnego słowa do wolności”, prezentowanej w sali Marmurowej PKiN w sierpniu 2007.

Uczestnik FC Nowa od początku do końca.
Uchonorowany nagrodą POLCUL, odznaką Za-
służony działacz kultury.

Janina
Bosakowska
1959

Wyszkolenie średnie techniczne (rolnicze). Razem z mężem Romualdem już w okresie liceum zetknęła się z działalnością opozycyjną. Członek „S”.

Z mężem i grupą przyjaciół uczestniczyła w latach 1978–1986 w składaniu, drukowaniu wszelkich treści podziemnych – od ulotek, poprzez prasę po książki (patrz: R. Bosakowski). Ich mieszkanie przy Nowotki 4 było pracownią introligatorską i magazynem pism bezdebitowych.

Kolportowała „bibułę”. w stanie wojennym prowadziła działalność charytatywną na rzecz rodzin internowanych. Obecnie właścicielka sklepu.

Romuald
Bosakowski
1956

Absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego.

W 1981 pracownik i działacz Solidarności RI w Łodzi. Składał i drukował druki ulotne i wydawnictwa książkowe (1978–1985). Zorganizował liczną grupę znajomych do prac introligatorskich przy grubszej bibule (m.in. reż. Bogdana Kowalika, malarza Bogdana Lisika i inne postacie, później znanych artystów). Składali m.in. „Cienie zapomnianych przodków”, „13 dni nadziei”, „Praska wiosna w świecie”, „Robotnik”, „Jesteśmy”, „Solidarność Walcząca” pozycje Nowej, Mowy, Bibliotekę PUL-S-u, ulotki i inne.

Pracownia introligatorska i magazyn bibuły mieściły się w mieszkaniu Bosakowskich przy ul. Nowotki 4.

Prowadził kolportaż w Łodzi i poza Łodzią. Ciężko pobity przez nieznaną sprawców z początkiem stanu wojennego. Brał udział w akcjach ulotkowych (Central, plac Wolności. Organizował żywność dla rodzin internowanych. Wielokrotnie przesłuchiwany, wpisany na listę

osób unikających pracy (bumelantów). Obecnie koordynator w Ahold Polska.

Tomasz
Borzęcki
1960

Współpracował z Nową w latach 1979–1981.

Kolportował książki brał udział w akcjach ulotkowych organizowanych przez środowisko Korowskie Od 1998 do 2007 pracował w Biurze Ochrony Rządu jako ochroniarz.

Kazimierz
Brandys
1916–2000

Od 1977 był redaktorem „Zapisu”. Od 1978 działał w Towarzystwie Kursów Naukowych.

Jego powieść „Niereczywistość” była pierwszą powieścią wydaną przez Niezależną Oficynę Wydawniczą Nowa (1977), a pamiętnik „Miesiące. Wspomnienia z teraźniejszości” jej setną publikacją. Kolejne tomy wymienionych książek ukazały się w Nowej w latach 1987–89; fragmenty drukowały pisma podziemne w latach 1977–81.

Marian
Brandys
1912–1998

W 1978 był współzałożycielem Towarzystwa Kursów Naukowych.

W latach 1980–89 opublikował szereg książek historycznych (np. „Moje przygody z historią”), literackich i wspomnieniowych w wydawnictwach: Niezależna Oficyna Wydawnicza Nowa, CDN, Oficyna WE. Fragmenty książek i inne teksty publikował w pismach: „Puls”, „Nowy Zapis”, „Krytyka”. Jego mieszkanie (i żony Haliny Mikołajskiej) było miejscem spotkań opozycji i niezależnych intelektualistów.

Olga Braniecka

Moje związki z Nową polegały na tym, że trochę pomagałam Heniowi Skibie.

W stanie wojennym pomieszkiwał nade mną, piętro wyżej, u pewnej zaprzyjaźnionej ze mną damy. Co prawda, regularnie knułam na pohybel władzy głównie poza domem i w zupełnie innej kompanii, aliści mój balkon służył Heniowi (między innymi) za magazyn. Kiedy zapelniał się po kokardę, nocą nadciągali energiczni gentlemani z dużymi jednakowymi torbami przez ramię, a wtedy całe piętro, obudzone dobiegającymi z korytarza dźwiękami, kiwało ze zrozumieniem głową i szeptało do współmałżonka: – Śpij, śpij, kochanie – to u Branieckiej konspirują.

Z kronikarskiego obowiązku dodać muszę, iż piętro okazało się nad podziw dyskretne i solidarne. Nikt z licznych trunkowych sąsiadów – nawet w stanie wskazującym – nie spytał mnie podczas balang (odbywających się co noc w melinach po różnych piętrach mojej kamienicy) naszemu cieciowi o jawnie milicyjnej proveniencji. Może dlatego, że cieć pił najwięcej, a rano nic nie pamiętał. w każdym razie z tego tytułu wpadki nie miałam ani razu. Co się z nim dzieje – nie wiem. Ostatni raz widziałam Henia w gabinecie i ogrodach ministra kultury, śp. Andrzeja Zakrzewskiego, w trakcie odznaczania tego pierwszego przez tego drugiego odznaką Zasłużony działacz kultury.

Emil
Broniarek
1952

W stanie wojennym pseudonim „Bąbel”. Współorganizator strajku na wydziale montażu ciągników w ZM Ursus w 1976 roku.

Od 1978 roku związany z redakcją „Robotnika” – kontakt nawiązał przez Witolda Sielewicza i Jana Narożniaka.

W sierpniu 1980 roku delegat Ursusa do strajkującej Stoczni Gdańskiej, był obecny przy podpisywaniu porozumień gdańskich 31 sierpnia.

Członek założyciel Solidarności Regionu Mazowsze, członek pierwszego Zarządu Regionu Mazowsze.

Z Nową związany od października 1981 – organizował drukarnię Nowej w ZM Ursus we współpracy z Witoldem Sielewiczem.

W stanie wojennym drukarz Nowej, aresztowany 29 maja 1985 w drukarni w Słupnie koło Warszawy, w śledztwie odmówił składania jakichkolwiek wyjaśnień. Zwolniony z więzienia 4 czerwca 1986, wrócił do działalności podziemnej i nadal był drukarzem Nowej.

Najbliżsi współpracownicy w Nowej: Andrzej Górski, Grzegorz Boguta, Tadeusz Markiewicz, Witold Sielewicz, Bogdan Sielewicz, Piotr Szwajcer, Witold Łuczyno, Adam Widmański, Maciej Radziwiłł, Wojciech Borowik.

Uczestnik spotkań piłkarskich FC Nowa w latach 1984–85 oraz po 1986 roku (z grających wówczas pamięta Andrzeja Górskiego, Adama i Bogdana Grzesiaków, Grzegorza i Jacka Bogutów, Krzysztofa Siemieńskiego, Piotra Szwajcera, Leszka Stalla, Przemysława Cieślaka, Wojciecha Borowika, Bogdana Sielewicza, braci Wareckich).

Od 1989 do 1997 na emigracji w USA.

Po powrocie do Polski był członkiem Unii Wolności, przewodniczącym jej koła w Kożuchowie koło Zielonej Góry.

W 2001 wrócił do Ursusa, gdzie wraz z kolegami z pierwszej Solidarności założył grupę „Nasz Ursus”.

Odnznaczony w 1999 roku odznaką Zasłużony działacz kultury oraz w 2006 roku Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Tomasz
Burek
1938

Krytyk literacki i historyk literatury (studia na UW).

Od 1970 zatrudniony w IBL PAN, w 1985 dyscyplinarnie zwolniony z pracy w IBL, ponownie przyjęty w 1989. w styczniu 1976 podpisał protest przeciw planowanym zmianom w Konstytucji PRL, Memoriał 101, od tej pory brał udział w działaniach opozycji demokratycznej. Był jednym z założycieli i redaktorów oraz stałym autorem kwartalnika literackiego „Zapis” (1977–1981). Od samego początku, czyli od listopada 1977, był wykładowcą nielegalnego Uniwersytetu Łatającego, a następnie współzałożycielem Towarzystwa Kursów Naukowych. w serii Zeszytów Naukowych TKN ukazało się jego opracowanie „Jaka historia literatury jest nam dzisiaj potrzebna?” (Nowa 1979). Wraz z żoną Krystyną użyczyli swego domu w Podkowie Leśnej drukarzem Nowej. 10-17 maja 1980 w kościele Świętego

Krzysztofa w Podkowie Leśnej uczestniczył w głównie protestacyjnej z powodu aresztowania M. Chojeckiego i B. Grzeziaka. w czasach pogrudniowych współredagował „Nowy Zapis” (1982–84), publikował w Kulturze Niezależnej, Almanachu Humanistycznym i londyńskim Pulsie, wygłaszał odczyty dla środowisk solidarnościowych i opozycyjnych, chroniących się w murach kościołów.

W 1989 członek Komitetu Założycielskiego Stowarzyszenia Pisarzy Polskich, w latach 1991–96 wiceprezes Zarządu Głównego SPP. Kontynuuje działalność krytyka literackiego m.in. w książkach „Dzieło niczyje” (WL 2001), „Dziennik kwarantanny” (Arcana 2001), „Swobodnie przejście” (w przygotowaniu) oraz na antenie Drugiego Programu Polskiego Radia.

Odnznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski i odznaką Zasłużony Działacz Kultury.

Krystyna
Burkowa
1937–1992

Używała panińskiego nazwiska Nowicka.

Wycuczony zawód: dziennikarz (studia na UW). Imiała się rozmaitych zajęć: przygotowywała do druku cudze teksty, robiła korekty, dokonywała radiowych adaptacji utworów literackich, a wreszcie uprawiała twórczość popularyzatorską w książkach „Rozdroża nauki” (wspólnie z Z. Jethonem, KAW 1976) i „Życie jak powieść” (KAW 1982, 1988).

Jesienią 1976 wykonywała na maszynie do pisania bibułkowe kopie pierwszego Komunikatu KOR z egzemplarza przekazanego przez J.J. Lipskiego jej mężowi Tomaszowi. Dzięki zaprzyjaźnionemu małżeństwu Joanny i Jana Walców, podkowan, znalazła się w orbicie Nowej. Goszcząc w swoim domu w Podkowie Leśnej przez tydzień lub dwa ekipę drukarzy, starała się zapewnić jej możliwie optymalne warunki pracy. Sama też adiustowała niektóre numery „Biuletynu Informacyjnego” i inne publikacje.

W 1981 pracowała w dziale listów nowo powstałego „Tygodnika Solidarność”, a po 13 grudnia „roku pamiętnego” w zespole „Tygodnika Wojennego”. w drugiej połowie lat 80. poprzez innego podkowaniana, Piotra Mitznera, nawiązała kontakt ze środowiskiem Karty, podejmując się redakcyjnego opracowania wybranych do edycji tytułów. Jednocześnie robiła stają korektę cennionych w tamtych latach kościelno–nazijnego

czasopisma „Powściągliwość i Praca”. w 1989 wróciła do „Tygodnika Solidarność” po jego reaktywacji.

Zmarła w 1992 w Turczynku koło Podkowie Leśnej.

Alina Cała

Dla Komitetu Pomocy Internowanym i Ich Rodzinom zbierała informacje o represjach, jako współpracowniczka Biura Interwencji KOR (1976–77) udzielała pomocy prawnej i materialnej rodzinom aresztowanych robotników w Ursusie.

Wraz z Witoldem Łuczyno, Elżbietą Regulską-Chlebowską i Barbarą Kunicką-Felicką drukowała Robotnika (1977–78).

Pomagała organizować Uniwersytet Ludowy w Zbroszy Dużej, założony przez ks. Czesława Sądłowskiego. Od kwietnia 1979 r. do sierpnia 1980 r. w zespole redakcyjnym pisma „Placówka”. Składała książki Niezależnej Oficyny Wydawniczej Nowa (1978–83).

Absolwentka Katedry Etnografii UW, obroniła doktorat w Instytucie Historii PAN. Jest pracownikiem naukowym Żydowskiego Instytutu Historycznego i wykładowczynią Collegium Civitas. Autorka prac dotyczących stosunków polsko-żydowskich, m.in. „Wizerunku Żyda w polskiej kulturze ludowej” (1988), „Asymilacji Żydów w Królestwie Polskim” (1989), „Ostatnie pokolenie. Autobiografie polskiej młodzieży żydowskiej okresu międzywojennego” (2003).

Po 1989 działała na rzecz praw mniejszości narodowych, etnicznych i wyznaniowych, współpracując m.in. z Fundacją Helsińską. Jest członkiem Stowarzyszenia Przeciwko Antysemityzmowi i Ksenofobii „Otwarta Rzeczpospolita”. w wyborach samorządowych 2006 kandydowała do listy Zieloni 2004 do Rady Warszawy.

Bierze udział w akcjach na rzecz praw kobiet, tolerancji oraz przeciwko klerykalizacji Polski, ponieważ uważa, że walka o demokrację w naszym kraju nie jest zakończona.

Józef
Chajnik
1941

Dr inż. chemik. Aktywny uczestnik Kręgu Wolterowskiego. Współpracownik KOR i Nowej.

W latach 1965–1985 kłopoty i niedogodności natury politycznej. Szef VIDEO-NOWEJ (wydano ok. 20 tytułów kaset video).

13. XII.1981 – 30. V 1982 internowany.

Od 1993 prezes Oficyny Wydawniczej „Mówią Wieki” sp. z o. o.

Prezes Stowarzyszenia im. Gai i Jacka Kuroniów.

Aktualnie pracownik Żydowskiego Instytutu Historycznego.

Marek
Chimiak
1956

Teatrológ, od jesieni 1978 r. składał i kolportował „Biuletyn Informacyjny” KOR.

W latach 1979–86 w Niezależnej Oficynie Wydawniczej Nowa, koordynował pracę kilkunastu ekip drukujących broszury, okładki i obwoluty do kaset. Od 1979 r. był członkiem komitetu redakcyjnego wydawnictwa. Dla wydawnictw: Nowa Kase-ta i Video Nowa sprowadzał maszyny poligraficzne z Zachodu, kontaktował się z autorami i organizował przegrywanie kaset.

Internowany.

1981 – nagroda Polcul Foundation, 1999 – odznaka Zasłużony Działacz Kultury.

Obecnie przedsiębiorca.

mmcc@wp.pl

Jolanta
Chlebowska
1954

W latach 1980–1997 członkini Solidarności. Od 1976 roku prowadziła razem z mężem Hubertem, w mieszkaniu przy ul. Zawiszy 7 w Łodzi drukarnię tekstów drugiego obiegu. Było to mieszkanie Jadwigi Szczęsnej – matki Huberta Chlebowskiego i Joanny Szczęsnej. Śreniowski obliczył, że małżeństwo Chlebowskich mogło drukować co najmniej 520 ryz rocznie tj. ok. ćwierć mln stron.

Dla Nowej drukowali strony tekstowe do takich pozycji jak:

1) „Dokumenty Bezprawia” – KOR, 1978 ok. 1000 egz.

2) „Pochodzenie systemu” – Marek Tarniewski, Łódź 1978, ok. 2000 egz.

3) „Niech żyje! Antologia współczesnej satyry polskiej” – Janusz Szpotański, Łódź 1979, ok. 1000 egz.

Do roku 1982 wydrukowali razem bardzo dużo „bibuły” (przede wszystkim „Tygodnik Mazowsze”, „Robotnik”, ale również ulotki oraz poradniki dla osób zajmujących się działalnością opozycyjną – „Obywatel a Służba Bezpieczeństwa” itp.).

Pod koniec lat 70. przepisywała na maszynie teksty opowiadań Stanisława Barańczaka do kwartalnika literackiego „Zapis”. Współpracowała z Józefem Śreniowskim, mecenasem Wosińskim.

Inwigilowana (rewizja, podsłuch, śledzenie). Podczas przesłuchania na początku stanu wojennego pod groźbą wyrzucenia z pracy i mieszkania proponowano jej współpracę z UB. Po stanie wojennym zaprzestała działalności drukarskiej. Obecnie prowadzi sklep spożywczy.

Hubert
Chlebowski
1953

W latach 1980–90 członek NSZZ Solidarności. Od 1976 prowadził, razem z żoną Jolantą, w mieszkaniu przy ul. Zawiszy 7 w Łodzi drukarnię tekstów drugiego obiegu. Było to mieszkanie Jadwigi Szczęsnej – matki Huberta Chlebowskiego i Joanny Szczęsnej.

Do roku 1982 wydrukowali bardzo duże ilości „bibuły”: głównie „Robotnika”, „Tygodnika Mazowsze”, ale również ulotki, poradniki jak np. „Obywatel a Służba Bezpieczeństwa” itp. Śreniowski obliczył, że małżeństwo Chlebowskich mogło drukować co najmniej 520 ryz rocznie tj. ok. ćwierć mln stron.

Dla Nowej drukowali strony tekstowe do takich pozycji jak:

1) „Dokumenty Bezprawia” – KOR, 1978 ok. 1000 egz.

2) „Pochodzenie systemu” – Marek Tarniewski, Łódź 1978, ok. 2000 egz.

3) „Niech żyje! Antologia współczesnej satyry polskiej” – Janusz Szpotański, Łódź 1979, ok. 1000 egz.

Rozprowadzał również wśród znajomych wydawnictwa drugiego obiegu (otrzymywane prze-ważnie od siostry, Joanny Szczęsnej).

Współpracował m.in. z Józefem Śreniowskim i mecenasem Wosińskim.

Inwigilowanie. Przesłuchania, rewizje, pod-słuch.

Obecnie prowadzi działalność handlową.

Tomasz
Chlebowski
1954

Z zawodu astronom (Uniwersytet Warszawski), w czasie współpracy z Nową, gdy konieczne były kontakty telefoniczne z Mirkiem Chojeckim, używał pseudonimu „Franciszek”.

Z działalnością niezależną związany od września 1976, za namową Stanisława Falkowskiego, początkowo przepisywał i dystrybuował komunikaty „KOR”. Współpracę z Nową rozpoczął jesienią 1977. w latach 1977–1980 był kolporterem. Odbierał książki i inne wydawnictwa od Mietka Grudzińskiego. W latach 1977–1980 składał, wraz z żoną Elżbietą Regułą-Chlebowską, „Biuletyn Informacyjny” KSS KOR. w latach 1978–80 zorganizował wraz z niezwiązaną już matką Anną Piskorską-Chlebowską ok. 10-osobową grupę osób (w oparciu o pracowników Instytutu Badań Jądrowych w Świerku) zajmujących się regularnym zaopatrywaniem Nowej w podstawowe materiały eksploatacyjne (papier, pasta Komfort, rękawice gumowe, jakieś oleje i rozpuszczalniki). w latach 1979–1980 organizował i koordynował druk czasopisma „Placówka”.

Inne inicjatywy opozycyjne: w latach 1977–1978 publikowanie własnego czasopisma „Wypisy” (wraz ze Stanisławem Falkowskim oraz profesor Kurkową), w 1977 r. udział w druku i składzie „Robotnika”, wraz z Elżbietą Regułą-Chlebowską, w 1977 r. skład pierwszych numerów „Głosu” wraz z Elżbietą Regułą-Chlebowską, praca w RKW Mazowsze – z Ewą Kulik, w tym bycie „bodyguardem” Zbyszka Bujaka w okresie grudzień 1981–marzec 1982, praca dla „Tygodnika Mazowsze” od marca 1982 do kwietnia 1986 (później wyjazd zagraniczy), opisana gdzie indziej:

<http://serwisy.gazeta.pl/kraj/1,76863,3757658.html>

Represje: kilkakrotnie zatrzymywany, kilkakrotnie przeszukania mieszkania, usunięcie ze studiów doktoranckich na Uniwersytecie Warszawskim (zrehabilitowany przez tzw. Komisję Szaniawskiego i przywrócony do pracy na Uniwersytecie Warszawskim w 1981 r.), odmowy wydania paszportu

Po 1989 r. uszczęsniczył w tworzeniu „Gazety Wyborczej”, później stworzył własną firmę „TCH”. Obecnie – dyrektor handlowy w NASK.

t.chlebowski@tch.pl

Beata
Chmiel

Polonistka. Jedna z inicjatorów samorządu studentów Uniwersytetu Warszawskiego i komisji ds. pozbawionych wolności i internowanych pracowników i studentów UW.

Współautorka (z Joanną Mantel-Niećko, Ewą Pankiewicz, Marią Stanowską i Haliną Suwałą) „Próby sił. Źródło do dziejów Uniwersytetu Warszawskiego po 13 grudnia 1981”.

Współpracowała z prasą podziemną jako redaktor, maszynistka i autorka. Razem z Elżbietą Kaczyńską wydały w Niezależnej Oficynie Wydawniczej Nowa książkę „Postulaty”. Materiały do dziejów wystąpień pracowniczych w latach 1970–71 i 1980 (Gdańsk–Szczecin).

Członek Komitetu Organizacyjnego przy Lechu Wałęsie ds. Okrągłego Stołu.

Była współzałożycielką i redaktorem naczelnym „Ex Librisu” (1990–97), pierwszego masowego po 1989 roku pisma kulturalnego będącego kontynuacją „Obiegu bez cenzury” – przeglądu nowości wydawniczych (1988–89). Twórcza i dyrektor festiwalu „Warszawa Pisarzy” i wielu międzynarodowych projektów dziennikarskich i literackich. Autorka projektu i redaktor tomu „The Bridge Generation. Complexities, Issues and Perspectives of Youth in Poland” (wśród autorów Ireneusz Białycki, Barbara Fatyga, Krzysztof Kośeła, Jacek Kurczewski) opublikowanego przez wydawnictwo Bruno Mondadori w Mediolanie w 2005 roku.

Od 2001 roku prowadzi niezależną działalność doradczą w zakresie strategii wizerunkowej i PR. Kurator i członek Rady Programowej Centrum Sztuki Współczesnej.

Wyóżniona odznaką Zasłużony działacz kultury.

beata.chmiel@beatachmiel.pl

FOTO : ANNA BOHDZIEWICZ

Marta
Chmielak
z d. Walter
1955

Absolwentka Politechniki Warszawskiej.

Z wykształcenia mgr inż. Ochrony Środowiska ze specjalizacją Gospodarka Wodna i Hydrologia.

Od sierpnia 1980 roku związana z komisją zakładową NSZZ Solidarność przy IMiGW. Między innymi zajmuje się sprzedażą prasy niezależnej i związkowej oraz książek różnych wydawnictw niezależnych w tym Nowej. Współpracuje z Pawłem Bąkowskim. 4 maja 1982 roku zostaje zwolniona z pracy za działalność w Solidarności.

W stanie wojennym zajmuje się kolportażem prasy i innych wydawnictw niezależnych. Przyjmuje propozycję Pawła Bąkowskiego do współpracy przy „Tygodniku Mazowsze” i składaniu książek Nowej w drukarni w Falenicy.

Drukowali tam ukrywający się Andrzej Górski i Paweł Bąkowski. Marta Walter wraz z Mieczysławą Błażejewską (znały się z IMiGW) wykonywały prace pomocnicze.

Pomocą swoją w falenickiej drukarni służyła również znana z imienia Renata, pracująca wówczas w przychodni przyszpitalnej przy ul. Leszno.

Wywózem wydruków zajmował się Tadeusz Markiewicz.

5 sierpnia 1982 roku – aresztowana. w Areszcie Śledczym przy ul. Rakowieckiej przebywa do 10 marca 1983 roku, tj. do dnia ogłoszenia wyroku.

Wyrokiem Sądu Warszawskiego Okręgu Wojskowego skazana na 2 lata pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat i 130 000 zł grzywny. Współoskarżonymi w sprawie prowadzonej pod hasłem Nowa-2 byli: Wojciech Lubisz – Łapiński, Tadeusz Markiewicz, Ryszard Korczak (IMiGW) oraz Elżbieta Jarmoszuk

Pierwszą po opuszczeniu więzienia pracę udaje jej się podjąć w grudniu 1983 roku w Ośrodku Opieki Społecznej w Pruszkowie.

Obecnie pracuje w Urzędzie Dzielnicy Żoliborz m. st. Warszawy.

mchmielak@zoliborz.org.pl

Andrzej
Chmielewski
1955

Z wykształcenia teatrolog.

Z Nową związany od 1979. Zajmował się drukowaniem i kolportażem, a także introligatornią wraz z narzeczoną, a później żoną Grażyną Chmielewską, z domu Stankiewicz. Współpracował z Markiem Chimiakiem i Piotrem Domańskim.

Działacz Solidarności, w latach 1981–1983 przewodniczący Komisji Zakładowej NSZZ Solidarność w PWST w Warszawie.

Po 13 grudnia kolporter „Kręgu”, od 1983 zajmował się wyszukiwaniem miejsc na magazyny kaset magnetofonowych wydawanych przez Nową.

1982–1983 współpracownik Prymasowskiego Komitetu Pomocy Osobom Pozbawionym Wolności i Ich Rodzinom. w 1985 zaprzestał działalności w Nowej.

Od 1987 współwłaściciel drukarni, którą prowadzi do dziś.

andrzejchmielewski@gmail.com

Mirosław
Chojecki
1949

Chemik, producent filmów i programów telewizyjnych. Publikował pod pseudonimem Marek Stypułkowski.

Pierwszy kontakt z działalnością opozycyjną w marcu 1968 podczas strajku studentów na Politechnice Warszawskiej

Związany z Nową od początku jej istnienia (1977).

Od sierpnia 1976 współorganizacja pomocy dla represjonowanych robotników Ursusa i Radomia, od października 1976 członek KOR, od wiosny 1977 drukował Komunikat KOR, Biuletyn Informacyjny, wydawnictwa sygnowane Nakładem Komitetu Obrony Robotników. Od chwili powstania Nowej do lata 1981 członek kierownictwa firmy, zajmujący się organizowaniem druku.

W Sierpniu 1980 uczestnik Strajku w Stoczni Gdańskiej. Od początku 1981 r. ekspert Komisji Krajowej ds. środków społecznego przekazu,

organizator i szef powstającego wydawnictwa NSZZ Solidarność. Jesienią 1981 wyjechał na Targi Książki w Frankfurcie jako oficjalny przedstawiciel NSZZ „S”. Stan wojenny zastał go poza Polską. Od chwili powstania (1982) członek pięcioosobowego Biura Zagranicznego NSZZ „S” z siedzibą w Brukseli, odpowiedzialny za organizację przerzutu sprzętu poligraficznego i radiowego dla podziemnych struktur w Polsce. Współtwórca i szef paryskiego miesięcznika „Kontakt” (wydano 112 numerów), studia filmowego „Video Kontakt” (zrealizowano kilkanaście filmów m.in. o paryskiej „Kulturze”, G. Herlingu Grudzińskim, J. Czapskim, J. Piłsudskim, gen. Maczku, gen. Andersie, J. Nowaku-Jeziorańskim, J. Karskim, J. Lerskim) oraz Paryskiego Wydawnictwa Kasetowego „Kontakt” (zrealizowano blisko 50 godzinnych programów radiowych). Sekretarz (1982–1987) Funduszu Pomocy Niezależnej Literaturze i Nauce Polskiej (prezes Czesław Miłosz). Współpracował blisko z Radiem Wolna Europa i „Kulturą” paryską.

Represje: wyrzucony z pracy w Instytucie Badań Jądrowych, zatrzymywany 44 razy (od kilkunastu godzin do 80 dni), 17 rewizji, trzykrotnie sankcja prokuratorska, skazany (czerwiec 1980) wraz z B. Grzesiakiem „za kradzież powielacza” na półtora roku więzienia z zawieszeniem na 3 lata.

W 1989 roku powrócił z emigracji. Producent filmów i programów telewizyjnych w studio Media Kontakt, którego jest współwłaścicielem (wyprodukował ponad 250 filmów i wiele godzin programów publicystycznych). w latach 1999–2000 doradca ministra Kultury Andrzej Zakrzewskiego. Od 2007 roku dyrektor Instytutu Polskiego w Paryżu.

Odnaczenia i wyróżnienia Zasłużony działacz kultury (2000), Gloria Artis (2005), Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski

mirosław-chojecki@tlen.pl

Jerzy
Chudziński
zmarł w 1984

Od 1977 współpracownik Komitetu Obrony Robotników w Łodzi – przepisywał komunikaty; dla Wojciecha Hempla, trochę kolportował wydawnictwa Niezależnej Oficyny Wydawniczej Nowa i inne. w grudniu 1970 (nastolatkiem) został ciężko pobity w nysce milicyjnej. Powodem był plakat, który sam zaprojektował i przygotował

plakietę offsetową. Na plakacie był napis REKOMPENSATA i rysunek bułki przełożonej gazetą-organem partii komunistycznej „Trybuna Ludu” (było to zaraz po podwyżkach cen i towarzyszącej im tzw. rekompensacie do pensji pracowniczych). Zmarł tragicznie w 1984 r.

**Bernard
Cichosz**
1950

Inżynier elektryk (studia na PW).

Z działalnością niezależną związany od początku 1982, zajmował się kolportażem czasopism drugiego obiegu, ulotek, znaczków pocztowych, paranimizatów i książek (również publikacji Nowej) dla Łodzi i Konstancji Łódzkiego. Współpracował blisko z łodzianami: Zdzisławem Brewińskim, Jadwigą Karbownik; konstancyńowaniami: Walerianem Wiśniewskim, Janem Kudajem, Grzegorzem Lobką, Januszem Stępnem; warszawianinem śp. Zygmuntem Komarem.

Pisywał do prasy podziemnej, za pośrednictwem śp. Grzegorza Palki dostarczał do pisma Solidarność Ziemi Łódzkiej teksty z opisem sytuacji w firmie ELTOR-ŁÓDŹ.

Przechowywał w mieszkaniu powielacz przekazany przez Pawła Lipskiego. Uczestniczył w posiedzeniach Łódzkiego Zespołu Oświaty Niezależnej. Prowadził tajne szkolenia dla młodzieży. Od 1987 pełnił funkcję przewodniczącego podziemnej Komisji Lokalnej NSZZ Solidarność w Konstancji. Szef półjawnej Komisji Zakładowej Solidarności w ELTOR-ŁÓDŹ w Konstancji.

Przygotowywał audycje NSZZ Solidarność dla radiowęzła zakładowego. Po 1989 działacz samorządu zakładowego i lokalnego, członek Zarządu Regionalnego NSZZ Solidarność Ziemi Łódzkiej (II kadencja: 14 stycznia 1990–15 marca 1992), założyciel Łódzkiego Porozumienia Obywatelskiego i Konstancyńskiego Porozumienia Samorządowego, a także członek władz krajowych Zjednoczenia Chrześcijańsko-Narodowego i Chrześcijańskiego Ruchu Samorządowego. Honorowy członek zarządu, liczącej ponad 300 osób, Komisji Wydziałowej Emerytów i Rencistów NSZZ Solidarność w Konstancji. Do 1993 pracował w Eltorze, obecnie rzecznik prasowy burmistrza Konstancji Łódzkiego, wydawca i redaktor naczelny kilku gazet lokalnych (m.in. „Wiadomości”, „Ex Libris”, „Ekspres”). Jerzy Kropiwnicki przyznał mu Medal za Zasługi w Walce

o Niepodległość Polski i Prawa Człowieka 13 XII 1981–4 VI 1989, później powołał go również do kapituły tego odznaczenia.

43bis@post.pl

Przemysław
Cieślak
1955

Polonista (studia na Uniwersytecie Warszawskim. Pseudonimy „Poldek”, „Siniak”).

Publikowałem (niewiele) pod nazwiskiem bądź inicjałami P.C. w „Biuletynie Informacyjnym” KSS KOR oraz w 1980 r. w „Niezależności”. Także, dzięki Helenie Łuczywo, krótki artykuł o strajku gdańskim w „Daily Telegraph”.

Z Nową związany byłem od przełomu lat 1979–1980. Pamiętam, że w kwestionariuszu przyjęcia mnie „na stan” do Białoleki podałem oficjalnie jako miejsce pracy Nową.

Współpracownik „Biuletynu Informacyjnego” (moje nazwisko pojawiło się w stopce redakcyjnej ostatniego numeru), jakieś wyjazdy w teren dla Biura Prawnego Zofii i Zbigniewa Romaszewskich, reportaże w Niezależności i Agencji AS, wyjazd do Stoczni Gdańskiej zaraz na początku strajku sierpniowego (z listem Jacka Kuronia i Henryka Wujca). Zaliczałem się do tzw. młodego KOR, czyli, inaczej mówiąc, byłem chłopcem do wszystkiego – z własnej rzeczą jasną woli.

W Nowej pracowałem jako drukarz, kolporter, redaktor, członek Kolegium Wydawniczego. Przez krótki czas prowadziłem też razem z Wacławem Holewińskim osobną serię wydawaną pod znakiem NSW1.

Z racji pełnionej funkcji łącznika pomiędzy Nową a światem literackim poznałem bardzo wielu ludzi. Niemożliwe, żebym wyliczył ich wszystkich. Różne inicjatywy przenikały się, krzyżowały...

Represje: standard. Trochę zatrzymań, przesłuchań i rewizji, półroczne internowanie w Białolece.

Od 1985 lub 1986 roku, po odejściu z Nowej, byłem współwłaścicielem wydawnictwa Verba. Potem przez parę lat szukałem bezskutecznie pracy.

Od kilku lat jestem właścicielem firmy Antykwarjat Książek Wydawnictwo www.cytat.pl

Odnaczenia : Zasłużony Działacz Kultury

antykwarjat@cytat.pl

Maciej
Cisto
1947

W 1972 ukończył Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej. Debiutował jako poeta w 1975 w miesięczniku „Nowy Wyrz”. Po wprowadzeniu stanu wojennego 13 grudnia 1981 – internowany.

Członek Stowarzyszenia Pisarzy Polskich i PEN-Clubu. Laureat Nagrody im. Barbary Sadowskiej za całokształt twórczości. Mieszka w Gdańsku. Prywatnie – mąż poetki Anny Jano.

Wydał następujące tomiki wierszy: „Plastikowe języki”, Młodzieżowa Agencja Wydawnicza, Warszawa 1979; „Okoliczniki są sprzyjające”, Czytelnik, Warszawa 1982; „Z domu normalnych”, Nowa, Warszawa 1985; „Stan po”, Czytelnik, 1986; „Było jutro, będzie wczoraj”, „Przedświt”, Warszawa 1993; „Bezczas i niemiejsce”, Zielona Sowa, Kraków 2003, „Kochaina, wiersze używane i nowe”, Nowy Świat, Warszawa 2006. Jego utwory ukazywały się też w antologiach za granicą. (np. w dwujęzycznej Das Unsichtbare lieben – Kochać to, co niewidzialne, Kirsten Gutke Verlag, Kolonia 1998).

W 1994 roku, nakładem ostrołęckiej Pracowni, wyszło „Razem osobno, prozo-poetycka książka sylwiczna”. Następnym tom „Razem osobno”, z podtytułem „Wieloksiążka”, opublikowało warszawskie Trio w roku 1997.

Maciej Cisto jest również autorem szeregu wstępów do wyborów poezji (np. Horacego, Kochanowskiego i Norwida, wydanych przez Prószyńskiego i Spółkę), również antologii wierszy, w tym dziecięcych („Wśród serdecznych przyjaciół”, Warszawa 2001).

Jan
Cywiński
1956

Z wykształcenia filolog klasyczny (studia na UW ukończone w 1979).

Publikował w drugim obiegu i tłumaczył jako Andrzej Arpinacki i Andrzej K. Mariański, jako redaktor techniczny w „Tygodniku Mazowsze” używał pseudonimu Marian.

Z działalnością niezależną związany od 1976, do opozycji trafił za pośrednictwem przyjaciół z Klubu

Inteligencji Katolickiej w Warszawie, m.in. Łukasza Kądzeli, Wojciecha Ostrowskiego i Rafała Zakrzewskiego – wiosną tego roku podpisał list w obronie represjonowanych przez władze Stanisława Kruszynskiego i Jacka Smykała.

Z Nową związany od 1977, do 1981 kolportował jej wydawnictwa, głównie na UW i Politechnice Warszawskiej za pośrednictwem członków i współpracowników SKS oraz w warszawskim KIK. Książki dostawał głównie od Grzegorza Boguty. w latach 1976–80 współpracownik KOR-u (m.in. brał udział w akcji pomocy represjonowanym robotnikom Radomia). w 1977 współzałożyciel warszawskiego SKS, jego członek do 1979. w latach 1977–79 współpracownik „uniwersytetu latającego” i TKN (w 1979 pobity przez anty-TKN-owskie bojówki). Od 1979 do końca istnienia pisma współpracownik (od 1990 członek zespołu redakcyjnego) „Kwartalnika Politycznego Krytyka”. w latach 1977–80 wielokrotnie zatrzymywany, w tym sześciokrotnie na 48 godzin (w sierpniu 1980 trzy razy jednym ciągiem,) cztery rewizje w domu. 29 sierpnia 1980 otrzymał sankcję prokuratorską na trzy miesiące, wypuszczony po trzech dniach po zakończeniu strajków na Wybrzeżu. w stanie wojennym ukrywał się od 13 grudnia 1981 do listopada 1983. w latach 1982–87 obsługiwał składopis „Tygodnika Mazowsze”.

W rozgrywkach FC Nowa brał udział w sezonach 1978/79 i 1979/80.

Po 1989 pracował w BUW, w Sejmie (OKP, KPUD), w gazecie „Observator Codzienny” był sekretarzem redakcji. Od 1993 pracuje jako redaktor w dziale publicystyki „Gazety Wyborczej”.

Wyróżniony odznaką Zasłużony działacz kultury.

FOTO: ADAM KOZAK

Krzysztof
Czabański
1948

Dziennikarz, publicysta. z działalnością niezależną związany od 1980.

Działacz NSZZ Solidarność, następnie – dziennikarz i redaktor w prasie podziemnej: „Tygodniku Wojennym”, „Vacacie”, PWA, „Gazecie Niezależnej”, współpracownik Video-Nowej (autor audycji publicystycznych).

Po 1989 m.in. zastępca red.naczelnego „Tygodnika Solidarność”, prezes PAP, redaktor naczelny „Expressu Wieczornego”, prezes zarządu PAI S.A.,

wyrodniczący Komisji Likwidacyjnej RSW „Prasa-Książka-Ruch”, prezes zarządu Polskiego Radia S.A.

Autor setek artykułów, reportaży i felietonów prasowych. Wydał szereg książek reporterskich i publicystycznych: „Poker”, „O tym, co pod ziemią”, „Rodziny specjalnej troski”, „Bydgoszcz. Marzec 1981”, „Ruska baba”, „Pierwsze podejście”. Ma na swoim koncie również prozę literacką „ABC” (pierwsze wydanie w Il-obiegowym wydawnictwie Przedświt w 1985r., wydanie drugie, poprawione w 2005).

Wyróżniony odznaką Zasłużony Działacz Kultury (za II obieg wydawniczy).

krzysztofczabanski@poczta.onet.pl

Maria
**Czerniewicz-
Pałasińska**
1952

Artysta plastyk, absolwentka ASP Warszawa

Publikowała jako Maria Kowalska i anonimowo. Pierwszy kontakt z działalnością opozycyjną 1978, Nowa, zaangażowana przez Mirosława Chojeckiego. Projektowała okładki do wydawnictw Nowej, drukowała, składała, kolportowała, przechowywała wydawnictwa opozycyjne, uczestniczyła w przekazywaniu funduszy na działalność wydawnictw opozycyjnych. Po 1981 w Rzymie współpracowała z komitetem „S”, projektowała plakaty i inne wydawnictwa antyreżimowe. Represje: rewizje, przesłuchania. Po 1989 artysta plastyk, projektant graficzny, malarka, graficzka, fotograf. Odznaczenia i wyróżnienia: Zasłużony działacz kultury.

maria.pal@email.it

Michał
Dadlez
1956

Profesor nauk przyrodniczych, Instytut Biochemii i Biofizyki PAN i Uniwersytetu Warszawskiego

W działalności wydawnictw niezależnych zaangażowany od 1982 do 1989. Zaproszony do współpracy z Nową przez Andrzeja Bierzyńskiego.

Organizował i prowadził grupę kolportażową, współpracując głównie z Olgierdem Wołyńskim i Januszem Boratyńskim.

Z racji wyjazdów służbowych na Zachód pełnił funkcję kuriera Nowej i Archiwum Solidarności.

Uczestniczył w przygotowaniu do druku pozycji Archiwum Solidarności. Prowadził próby komputeryzacji procesu składu drukarskiego pozycji Nowej i Archiwum Solidarności.

Uczestniczył również w działalności wydawnictwa Krąg.

Obecnie pracownik naukowy Instytutu Biochemii i Biofizyki PAN, kierownik Laboratorium Spektrometrii Mas, wykładowca Uniwersytetu Warszawskiego.

michald@ibb.waw.pl

Barbara Dancygier

Mieszkam teraz w Kanadzie, w Vancouver (pracuję tu na University of British Columbia, w Department of English). Nie było mi dane wiele współpracować z Nową, ale wspominam to do dziś serdecznie.

Przetłumaczyłam pamiętniki Szostakowicza dla Nowej – wyszły najpierw w podziemiu (w 1984 lub 1985), więc używałam wtedy pseudonimu Barbara Maluch, potem w 1989, już pod moim nazwiskiem.

Grzegorz Dłubak

1953

Germanista po studiach w Niemczech Wschodnich. Pod koniec lat siedemdziesiątych nawiązał kontakt z łódzkimi współpracownikami KOR i dał im swoje tłumaczenie opowiadania niemieckiego pisarza Horsta Bienka „Die Zelle” – „Cela”, przejmującego studium cierpień więźnia w pojedynczej celi stalinowskiego więzienia w komunistycznych Niemczech. Rzecz wydała Nowa w 1979.

Grzegorz wyjechał wtedy z rodziną za chlebem do Niemiec Zachodnich i wkrótce zaczął pracować w Rozgłośni Polskiej Radia Wolna Europa w dziale nasłuchu. Zanim jednak wyjechał zdążył jeszcze wziąć udział w częście akcji PAJĄK łódzkiej komórki interwencyjnej KOR. Rozkładał pod drzwiami mieszkań w blokach na Bałutach ulotkę

„Oskarżamy” mówiącą o milicjancie-mordercy Zdzisławie Pająku z łódzkiego komisariatu.

W Rozgłośni pracował do jej zamknięcia w r. 1994. Pisywał z polskim emigracyjnym kwartalnikiem literackim „Archipelag” i w paryskiej „Kulturze”.

Mieszka w Monachium. Jest działaczem polonijnym, pomagającym polskim małym firmom w Bawarii, i tłumaczem przysięgłym.

Kazimierz Jan Dobrowolski

1929–1995

Okres wojny spędził w rodziną częściowo na Litwie, w Wilnie, w rodzinnym majątku Miory w powiecie brasławskim (obecnie Białoruś) i w Warszawie. Po wojnie maturę zdał w Lesznie Wlkp., następnie studiował polonistykę i socjologię na uniwersytetach w Toruniu i Łodzi. w 1949 był więźniem UB w Łodzi. w latach 1950–1952 uczył języka polskiego w Niższym Seminarium Duchownym ks.ks. Marianów na Bielanych w Warszawie. Po likwidacji seminarium przez władze PRL pracował w różnych przedsiębiorstwach, przeważnie spółdzielczych. Po zmianach w roku 1989 pracował w Senacie RP jako sekretarz Komisji ds. Emigracji i Polaków za Granicą w latach 1989–1994 – do przejścia na emeryturę.

Z chwilą powstania KOR został jego współpracownikiem, następnie był delegatem do Regionu Mazowsze NSZZ Solidarność w 1981 r.

Był też organizatorem kolportażu niezależnych wydawnictw II obiegu ps. „Janusz”. Wtedy współpracował z wydawnictwem Nowa. Pracował też społecznie przez wiele lat jako przedstawiciel Poland Foundation z Australii. Współorganizował w 1989 Towarzystwo Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej i był wiceprezosem Oddziału Warszawskiego.

Zmarł po długiej chorobie 16.07.1995.

Anna Dodziuk

1947

Zawód wyuczony – etnograf (studia na Wydziale Historycznym UW), zawód wykonywany – psychoterapeutka, dziennikarka, tłumaczka.

Kontakty z opozycją od czasu przygotowań do marca 1968 przez Jakuba Karpińskiego, Jana Grosa i Jana Lityńskiego. z Nową związana od jej powstania, przygotowała dla niej „Śpiewnik Uliczny i Domowy”, który ukazał się jeszcze w czasach korzystania z powielacza spirytusowego.

W latach 70. współpracowała z redakcją „Biuletynu Informacyjnego” KOR, redakcją „Robotnika” oraz z podziemnymi wydawnictwami psychologicznymi. w 1981 była redaktorką Informacji Solidarności Regionu Mazowsze, a następnie współzałożycielką i wicedyrektorką Agencji Prasowej Solidarności AS.

W 1982 była współzałożycielką „Tygodnika Mazowsze”, który redagowała i była autorką tekstów do 1989. w latach 80. pracowała dla Aneksu, Wydawnictwa CDN, Niezależnej Oficyny Wydawniczej Nowa jako tłumaczka i redaktor. Posługiwała się pseudonimem Barbara Dąbrowska.

Od 1986 pracowała jako psychoterapeutka w Instytucie Psychologii Zdrowia, a od 1994 jako redaktor naczelna miesięcznika „Świat Problemów”. Od 2007 na emeryturze.

W roku 1985 otrzymała australijską nagrodę POLCUL. Wyróżniona odznaką Zasłużony działacz kultury.

adodziuk@ozzl.org.pl

Tomasz
Dolecki
1962

Z wykształcenia filolog klasyczny (UW).

Z działalnością niezależną związany od 1981. Od połowy 1982 prowadził jeden z centralnych punktów dystrybucji dwutygodnika „KOS” i wydawnictw KOS-a, współpracując z Marzeną Okońską. Od 1982 związany z Wydawnictwem Przedświt, do 1985 kierował kolportażem Przedświtu. w tym czasie stworzył ogólnopolską strukturę kolportażu wydawnictw drugiego obiegu, również Nowej, której wydawnictwa kolportował dzięki współpracy (w różnych okresach) m.in. z Łukaszem Biedką, Pawłem Juzwą, czy Krysinem Waliszewskim.

W 1985 aresztowany od VI do XI (zwolniony przed procesem na mocy amnestii). w 1986 wydawca rozprowadzanej też w wojsku broszury płk. W. Heinricha „Czy LWP musi być armią słabą”. w 1988 aresztowany na 48 godzin (kolegium) po przewiezieniu z J. Markiewiczem składek z drukarni do miejsca oprawy kolejnej książki Przedświtu. Działalność niezależną prowadził do 1989.

W wyborach 1989, jako jedna z kilku osób w krawacie, był mężem zaufania „S” (J. Kaczyńskiego) w jednostce wojskowej w Elblągu.

Po 1989 redaktor „nadziemnego” Przedświtu, obecnie prywatny przedsiębiorca.

Wyróżniony odznaką Zasłużony działacz kultury.
tcmdol@post.pl

Piotr
Domański
1955

Teatolog.

Od jesieni 1978 składał i kolportował „Biuletyn Informacyjny” KOR.

W latach 1979–84 w Niezależnej Oficynie Wydawniczej Nowa, koordynował pracę kilkunastu ekip drukujących broszury, okładki i obwoluty do kaset.

Internowany.

Marek
Drabikowski
1949

Wydawca. Ukończył studia na Wydziale Chemii UW. w latach 1977–80 w Niezależnej Oficynie Wydawniczej Nowa zajmował się m.in. składaniem książek; często przewoził swoim małym fiatem papier do drukarni, woził też powielacz. Równocześnie w swoim wydawnictwie (bez nazwy) publikował książki z zakresu psychologii humanistycznej (10 tytułów). Nękaną represjami, z których najważniejsze to wyrzucenie z pracy w szkolnictwie (w kilka miesięcy po podpisaniu jesienią 1977 wraz z żoną Barbarą z d. Kossakowską Deklaracji Ruchu Demokratycznego – ostatniego tego typu apelu wzywającego do tworzenia niezależnych, samorządnych instytucji, podpisanego przez 115 członków i współpracowników KSS „KOR”) i wyrzucenie z pracy w Wydawnictwach Naukowo-Technicznych (ponad rok później; wyrzucany dwukrotnie, pierwsze zwolnienie nieskuteczne – wygrana w Sądzie Pracy).

Po Sierpniu 1980 w Zespole Oświaty Regionu Mazowsze. Po 13 grudnia 1981 poszukiwany listem gończym przez SB, internowany w kwietniu 1982. Od 1985 wraz z Tomaszem Filipczakiem kierował zespołem opracowującym wielotomową „Polską Encyklopedię Niezależną”. Na zlecenie Zespołu Oświaty Niezależnej w 1988 roku przygotował pięciotomową antologię „Bez cenzury” – wybór

tekstów literackich z literatury emigracyjnej i dru-goobiegowej. Dwa pierwsze tomy zostały już złożo-ne, ale bieg wypadków opóźnił wydanie i w burz-liwym 1989 roku gdzieś wszystko utknęło. Spośród tomów encyklopedii przygotowywanych do druku wydał – pod pseudonimem Marek Witkowicz (red.) – przewodnik encyklopedyczny „Literatura polska po 1939 roku” (1989): za tę publikację otrzymał na-grodę Fundacji Kultury przy NSZZ „S”. Od 1990 do dzisiaj prowadzi jednoosobowo oficynę wydawnic-zą (OPEN Wydawnictwo Naukowe i Literackie), pu-blikując przede wszystkim eseistykę humanistyczną i literaturę piękną; liczne książki oficyny otrzymały prestiżowe nagrody; tu również liczące się debiuty. Wyróżniony odznaką Zasłużony działacz kultury.

mdrabikowski@o2.pl

Witold
Drabikowski
1925–1983

Profesor w Instytucie Biologii Doświadczalnej im. Marcelego Nenckiego, twórcą polskiej szkoły biochemii mięśni. Uczony o rozległych świa-towych kontaktach, który pod koniec lat siedem-dziesiątych i na początku osiemdziesiątych, wy-korzystując swoje wyjazdy zagraniczne, świadczył rozmaite przysługi opozycji demokratycznej i No-wej; w Polsce udostępniał często swój podwar-szawski letni domek na druk książek, a warszawski garaż – na magazyn papieru.

Andrzej
Drawicz
1932–1997

W 1976 sygnatariusz Listu 59 – protestu ludzi nauki i kultury przeciw projektowanym zmianom w Konstytucji PRL. Od 1977 był członkiem zespołu redakcyjnego podziemnego kwartalnika „Zapis”. w latach 1979–1981 był członkiem Niezależnego Towarzystwa Kursów Naukowych.

W grudniu 1981 internowany. Po zwolnieniu dalej wykładał w Instytucie Filologii Rosyjskiej UJ, potem przebywał także na stypendiach na uni-wersytetach zagranicznych, publikował w drugim obiegu m.in. w „Kulturze Niezależnej”, „Vacacie”, „Arce” i „Pulsie”.

W latach 1989–1991 pełnił funkcję prezesa Ko-mitetu ds. Radia i Telewizji, a następnie kierował Zakładem Literatur Wschodniosłowiańskich w In-stytucie Sławistyki Polskiej Akademii Nauk. Był też profesorem Uniwersytetu Warszawskiego na Wy-dziale Polonistyki. w latach 1993–1995 przetłuma-czył na polski powieść Bułhakowa „Mistrz i Małgo-rzata” (opubl. w 1995).

Zmarł nagle 15 V 1997, dokładnie w dniu uro-dzin swego ukochanego pisarza Bułhakowa.

Kinga
Dunin
1954

Socjolożka, krytyczka literacka, publicystka.

Od 1977 współpracowniczka KOR oraz Niezależnej Oficyny Wydawniczej. Zajmowała się transpor-tem, organizacją dystrybucji i sprzedażą niezależnej prasy i książek w Łodzi. w mieszkaniu prowadziła stałą sprzedaż bibuły. Kilkakrotnie zatrzymywana na 48 godzin, przesłuchiwana, w jej domu przeprowa-dzano rewizje. Brała także udział w organizacji i spotkaniach Uniwersytetu Latającego oraz SKS.

Internowana 13-grudnia wraz z mężem i 5-mie-sięcym synem Stanisławem, który trafił do domu dziecka. Po kilku dniach zwolniona.

Po roku 1989 współpracowała z ruchem femi-nistycznym, współzałożycielka partii Zieloni 2004, aktywnie działała w lewicowym środowisku skupio-nym wokół kwartalnika „Krytyka Polityczna”.

Felietonistka kobiecego dodatku GW, „Wysokie Obcasy”. Autorka i współautorka kilkunastu książek.

kdunin@gmx.pl

Jacek
Fedorowicz

W latach 1980–89 był autorem wielu rysun-ków, projektów graficznych, felietonów (np. w „Tygodniku Mazowsze”), audycji satyrycz-nych ukazujących się na kasetach, programów realizowanych na video („VideoNowa”).

Brał udział w Tygodniach Kultury Chrześcijań-skiej, zorganizował wystawę objazdową poza cen-zurą. Za komiks Solidarność – 500 pierwszych dni”, który ukazał się w 1984 (współautorzy Jan Owsieński, Wojciech Starzyński, Andrzej Witwicki – ps. Zespół „4R”) otrzymał nagrodę Solidarności. Jeżdżąc po Polsce, zbierał kasyety dla Archiwum Solidarności.

W 1987 dostał indywidualną Nagrodę Solidarności za parodię „Dziennika Telewizyjnego” na kasetach video.

Krystyna
Filipczak
1928

Krawcowa.

Jej mieszkanie w Łodzi przy ul. Rewolucji 1905 r. m. 20 (gdzie mieszkał jej syn Tomasz) było skrywką kontaktową, miejscem spotkań opozycjonistów, ogromnym składem bibuły, po którą przychodziło dziennie do 80 kurierów. Podczas rewizji zabrano maszynę do pisania. Po tym fakcie była przesłuchiwana w pracy przez SB i zastraszana, że nie zobaczy więcej syna.

Tomasz
Filipczak
1954

Magister filologii polskiej – UŁ 1978.

Impuls do działań opozycyjnych: przypadkowe spłatanie w marcu 1968.

W latach 1976–77 przepisywał pierwsze komunikaty KOR i rozprawdzał je.

Od Kingi Dunin przejął hurtową dystrybucję wydawnictw Nowej i innych bezdebitowych. w jego rodzinnym domu na ul. Rewolucji działał sklep z bibułą.

Współzałożyciel i redaktor Nieregularnego Kwartalnika Literackiego PULS (1977–81). Od października 1980 do grudnia 1981 – nieformalny redaktor naczelny pism „Solidarność z Gdańskiem” i „Pomruk” – pismo satyryczne – VI 81 (z W. Sułkowskim i P. Bikontem).

Wiceprezes Towarzystwa Polsko-Amerykańskiego (założone w 1981).

Pomysłodawca i kierownik Centrum Informacyjno-Kulturalnego NSZZ „S” Zakładów Przemysłu Bawełnianego im. Marchlewskiego (przewodniczący „S” Jerzy Dłużniewski).

1983 – pismo podziemne „Jedność” (M. Edelman, J. Dłużniewski, M. Czekalski); 1984 (z K. Kłopotowskim) wydawnictwo „Film i Literatura”. Tu wydał: 1 tom Polskiej Encyklopedii Niezależnej – literatura polska 1933–88 (nagrada Komitetu

Kultury Niezależnej w 1989 r.); „Sąd Nieocenzurowany” (oprac. Wiesława Wierchowska) – nagroda KKN 1988; w 1987 „Raport o Łodzi” – dot. sytuacji w aglomeracji łódzkiej, dla papieża Jana Pawła II.

Organizator wielu akcji ulotkowych, (np. „Ulotki Katyńskich”, „Jak długo jeszcze?”).

Po internowaniu współtworzył wraz z o. Stefanem Miecznikowskim Duszpasterstwo Środowisk Twórczych.

W latach 1978–80 wielokrotnie zatrzymywany na 24 lub 48 godzin i przesłuchiwany przez SB. Najprawdopodobniej zainstalowany podsłuch w mieszkaniu. Zarekwirowana maszyna do pisania. Kłopoty ze znalezieniem pracy (zatrudnił się jako tleniarz w szpitalu). W 1981 śledztwo w sprawie „Solidarności z Gdańskiem”.

Internowany od 12 grudnia 1981 do 4 grudnia 1982 (w Łęczycy, Łowiczu, Kwidzynie). Pierwszy w Polsce ślub w więzieniu w Łowiczu w styczniu 1982 podczas internowania (zaplanowany na Gwiazdkę '81 – z Iłoną Michalewską).

wisdom@go2.pl

Zenon
Filipczak
1924–2006

Elektryk.

Głowa całej opozycyjnej rodziny (Halina Filipczak Jurysta i Tomasz Filipczak). Właściciel mieszkania, które było znane łódzkiej opozycji i SB.

Uczestniczył w przyjmowaniu i dystrybucji bibuły. Udostępniał mieszkanie (ul. Rewolucji 4 m. 20) na zebrania ekstremy.

Po rewizji i zabraniu maszyny do pisania przesłuchiwany w pracy i zastraszany sankcjami wobec rodziny.

Zmarł w roku 2006 w Łodzi

Jerzy
Friedrich
1951

Wyszkolenie wyższe pedagogiczne.

Współpracował ze środowiskiem korowskim od 1979, przygotowywał diapozytywy dla wydawnictw niezależnych m.in. PULS dla Nowej,

łódzkie wydanie „Robotnika”, a po sierpniu 80 – „Solidarność z Gdańskiem”, ulotki, plakaty Solidarności, strajkowe biuletyny NZS, a także książki. Okazjonalnie kolportował „Robotnika” i „Biuletyn Informacyjny” KOR. Współpracował wtedy z J. Sreniowskim, W. Hemplem, J. Hetmanem, M. Czełkalskim.

Jesienią '81 przeniósł się do Mężyka (woj. pilskie), gdzie kolportował na niewielką skalę „Solidarność Wiejską”.

W latach 1986–89, wraz z żoną Anną i J. Hamerskim, prowadził (metodami parateatralnymi) zajęcia z instruktorami harcerskim w Załączu k. Wielunia – z udziałem wybitnych postaci niezależnej kultury i nauki.

Zwolniony z pracy na Uł w '79 r. po powrocie z zagranicy, przesłuchany (rutynowo); od czerwca '80 miał zakaz wyjazdu z kraju (miał jechać po materiały poligraficzne). Wielokrotnie rewidowany w stanie wojennym przy próbach zmiany miejsca zamieszkania.

Obecnie prezes zarządu Sieci Kancelarii Doradców Prawnych.

Marcin Frybes

Prócz kupowania papieru, pomocy przy składaniu oraz kolportażu, miałem również przyjemność drukować w swym letnim domku nad Narwią – okładki do „Kompleksu polskiego” Tadeusza Konwickiego wraz z Janem Narożniakiem oraz Tomkiem Kamińskim (obecnie w Kandzie).

Pamiętam też, że wiele ryz papieru było wówczas przechowywanych w piwnicy u moich rodziców (Aleksandry i Stanisława Frybesów) na ul. Orzechowskiej 3 m 6 oraz w piwnicy naszych sąsiadów z dołu – mieszkanie nr 2 (u których zresztą ukrywałem się po 13 grudnia 1981).

Paweł Gajowniczek

Na przełomie 1978/79 prowadził kolportaż wydawnictw niezależnych (Głos, książki Wydawnictwa im. Konstytucji 3 Maja). Na początku stanu wojennego był kolporterem „Wiadomości” i „Tygodnika Wojennego”. Kolportował też „Tygodnik Mazowsze”, „KOS”, „CDN – Głos Wolnego

Robotnika”, „Wezwanie”, książki Niezależnej Oficyny Wydawniczej Nowa, CDN, Głosu, broszury „TW”.

Po wyjeździe za granicę od 1983 był przedstawicielem „TW”, od 1985 przedstawicielem „PWA – Przegląd Wiadomości Agencyjnych” i II Programu Radia Solidarność.

Członek zarządu Solidaritet Norge-Polen. Współpracownik Radia Wolna Europa i Kultury Jerzego Giedroycia.

Zbigniew Garwacki 1954

Z zawodu filozof (studia w Akademii Teologii Katolickiej).

Z działalnością niezależną związany od 1975 roku. Pierwszy kontakt za pośrednictwem Antoniego Macierewicza. Od 1977 pracował w technice Niezależnej Oficyny Wydawniczej Nowa. Pozyskiwał lokale na drukarnie. Członek założyciel Studenckiego Komitetu Solidarności w Warszawie. w 1978 założył i wydawał pismo studenckie „Kurier Akademicki”, które rozprowadzał w ATK i na UW. Po Sierpniu 1980 w Regionie Mazowsze organizował biblioteki zakładowe Solidarności; wykonywał dokumentację fotograficzną wydarzeń związkowych. w FOTONOWEJ uczestniczył w wydaniu kilku zbiorów zdjęć. Wykonał odbitki do kalendarzy fotograficznych (zamieścił własne zdjęcia).

W stanie wojennym ukrywał się do maja 1983. w latach 1984–1989 mieszkał w Paryżu. Związany z ośrodkiem emigracyjnym Kontakt, drukował m.in. miesięcznik „Kontakt”.

W 1991 założył wraz z żoną wydawnictwo książkowe CYKLADY, którym kieruje do dziś. Wyróżniono odznaką Zasłużony Działacz Kultury.

info@cyklady.com.pl

Konrad Głowik 1960

Z działalnością niezależną związany od 1980 jako współzałożyciel NZS PW.

Członek Rady Koordynacyjnej NZS PW i późniejszego Komitetu Strajkowego w czasie strajku

na Politechnice. 14 grudnia 1981 wraz z Pietruczą (Piotrem Ziemińskim) wywiózł z siedziby NZS na ul. Szpitalnej sprzęt poligraficzny, który był wykorzystywany od pierwszych dni stanu wojennego do druku między innymi „Tygodnika Mazowsze” (wraz z Olgierdem Smoleńskim). Brał udział w tajnych spotkaniach Rady Koordynacyjnej NZS PW. Razem z Pietruczą organizował drukarnie dla Teosia (Teodora Klincewicz) np. w Radziejowicach. Drukował dla Nowej razem z Krzysztofem Siemieńskim, Jurkiem Ignatowskim, Witkiem Wasilewskim i Pietruczą na Jelonkach. Razem ze Słoniem (Wiesławem Bielińskim) drukował kalendarze Solidarności. Współpracował przede wszystkim z Teosiem (Grupy Oporu Solidarni) oraz Oficyną Wydawniczą Rytm. Drukował metodą sitodruku znaczki pocztowe (pierwsze podziemne z perforacją). Dla Nowej zorganizował drukarnię pod Garwolinem, gdzie razem z Henrykiem Skibą drukował miesięcznik „Vacat” i książki. Brał udział w ewakuacji drukarni namierzonej przez SB. Współpracował również z wydawnictwem Przedświt, Piotrem Niemczykiem (WiP), Markiem Wierzowskim, Tadeo (Marianem Kotarskim).

Obecnie współwłaściciel drukarni i wydawnictwa Garmond.

Wyróżniony odznaką Zasłużony działacz kultury.
konrad@garmond.pl

Piotr
Godlewski
1929

Tłumacz literatury czeskiej i słowackiej. Publikował jako Paweł Hartman, P.H., ph-n.

Od 1943 w Szarych Szeregach (Zawisza, Bojowe Szkoły) następnie żołnierz Armii Krajowej (w powstaniu warszawskim w baonie Oaza). Redaktor w wydawnictwach i prasie, od 1972 w IFIS PAN, w 1982 przeszedł na rentę inwalidzką. 1965 – poszła działalność translatorskiej.

W 1976 za pośrednictwem Jana Szemińskiego z IH PAN nawiązał kontakt ze środowiskiem KOR. Był stałym współpracownikiem „Krytyki” (w numerze 1. przekład listu Havla do Husaka). Publikował m.in. w Almanachu Humanistycznym, Karcie, Kulturze Niezależnej, Vacacie, Walce, Wezwaniu i „Zapisie”. „Zbyt głośna samotność B. Hrabala” (Nowa 1978) to pierwsza z kilkunastu książek w jego przekładzie wydanych w drugim obiegu – oprócz Nowej, Krąg, Mysia 5, Przedświt.

Sporo odznaczeń wojskowych i kilka cywilnych, trzy nagrody literackie. Od 1989 na emeryturze.

Jan
Gogacz
1945–1998

Z działalnością niezależną związany od 1980.

Dla Nowej wraz z Wojciechem Borowikiem, Edwardem Wasilewskim i Krzysztofem Siemieńskim drukował na sicie m.in. pozycje z serii Biblioteka Robotnika w 1980 i 1981. Delegat na i Zjazd NSZZ Solidarność.

W stanie wojennym, w latach 1982–1989, współzałożyciel i redaktor miesięcznika „Vacat”. Współpracownik wydawnictw podziemnych m.in. Niezależnej Oficyny Wydawniczej Nowa, Przedświt, In Plus. Kolporter „Tygodnika Mazowsze” i innych pism podziemnych.

Redaktor pierwszego podziemnego wydania książki „Oni” Teresy Torafskiej, którą wydał Przedświt.

Po 1989 sekretarz redakcji w „Tygodniku Solidarność”, a następnie dyrektor wydawnictwa Expressu Wieczornego.

Zmarł po ciężkiej chorobie w kwietniu 1988.

Barbara
Górska-Moćko
1952

Działalność opozycyjną rozpoczęła na przełomie lat 1979–80 uczestnictwem w manifestacjach niepodległościowych organizowanych przez A. Czumę i W. Ziemińskiego.

W Nowej zaczynała od 1980 jako kolporterka „Biuletynu Informacyjnego” KSS KOR.

Potem uruchomiła punkt składania książek, dostarczanych przez M. Chojckiego.

W 1981 pracowała jako pomocnik w drukarniach A. Grzejsiaka, A. Górskiego i R. Wojciechowskiego (m.in. w Zielonce).

W stanie wojennym była łączniczką między ukrywającymi się drukarzami Nowej, a ludźmi zapewniającymi im zaopatrzenie. z pomocą Z. i Cz. Szulkowskich oraz W. Bętkowskiego utrzymywała bezpieczny kontakt A. Górskiego z księdzem J.

Popiełuszką. Dzięki temu możliwe było przekazywanie księdzu Jerzemu druków Nowej (m.in. w 1983 r. homilii Jana Pawła II wygłoszonej w czasie jego pierwszej wizyty w Polsce).

W latach 1982–85 organizowała magazyny wydruków książek, punkty ich składania i składy przemycanego z Zachodu wyposażenia poligraficznego.

Aresztowana w 1985 i skazana na rok i trzy miesiące. Po amnestii kontynuowała działalność w Nowej wespół z ekipą A. Górskiego i M. Radziwiłła.

Odnaczenia: Zasłużony Działacz Kultury.

**Andrzej
Górski**
1951

Kontakt z opozycją nawiązał w 1978.

Znajomości towarzyskie zaowocowały kolportowaniem bibuły i składaniem książek. Dzięki pracy w SPHW załatwiał materiały poligraficzne i papier. w 1980 uruchomił z Adamem Grzesiakiem pierwszą w Nowej i drugim obiegu maszynę offsetową – został etatowym drukarzem.

Na początku 1982 nawiązał współpracę z Regionem i 12 II w drukarni w Falenicy ruszył z drukiem książek, ulotek i „Tygodnika Mazowsze” – ze znakiem Nowej i czerwoną winietką Solidarności...

Ukrywając się z Pawłem Bąkowskim, prowadził wtedy wraz z nim Nową.

Jesienią 1982 firmie zaczął znów szefować Grzegorz Boguta. w uzgodnieniu z nim szkolił nowe ekipy i uruchamiał przemycane offsety, organizował drukarnie i drukował. z ramienia Nowej współuczestniczył w wydaniu pierwszych numerów pisma „Most”, (podobnie wiosną 1984 wespół zorganizował Kooperatywę Wydawniczą Feniks).

W październiku 1983 został aresztowany. Zwolniony z mocy amnestii, wrócił do podziemia.

Aresztowany ponownie w maju 1985 w Słupnie. Skazany na 1,5 roku, prowadził przez 5,5 miesiąca głodówkę. Po wyjściu z więzienia, wspólnie z Maciejem Radziwiłłem, kontynuował pracę dla Nowej – do 1988.

Od 1978 uczestniczył w wydaniu ponad 60 książek oficyny Nowa (nakłady zwykle 3000–5000 egz.) około 100 nr. TM, broszury, tysiące ulotek w stanie wojennym.

Odnaczenia: Zasłużony Działacz Kultury. Uczestnik spotkań FC Nowa w latach 1983–1989.

gorski-andrzej@tlen.pl

Marzena Górszczyk-Kęćik zmarła w 1999

W 1969 kolportowała pismo „Biuletyn” grupy Ruch Andrzeja Czumy.

W 1979 zorganizowała i prowadziła Uniwersytet Ludowy w Zbroszy Dużej, od wiosny 1979 współredagowała pismo „Placówka”, w czerwcu weszła w skład Ośrodka Myśli Ludowej.

Od 1980 r. (wspólnie z mężem Wiesławem Kęćikiem) wydawała pismo – „Solidarność Wiejska”. w czerwcu 1981 utworzyła Niezależne Wydawnictwo Chłopskie. Współpracowniczką KOR i Nowej.

Aresztowana w 1971, skazana na 2 lata więzienia, zwolniona po 1,5 roku. Internowana 13 grudnia 1981, zwolniona wiosną 1982.

**Mieczysław
Grudziński**
1948

Inżynier mechanik, informatyk.

Pierwszy kontakt z opozycją : jesień 1977, Grzegorz Boguta.

Zajmowałem się w latach 1976–1980:

1. Wyszukiwaniem i zakupem papieru w sklepach papierniczych Warszawy i okolic.
2. Wyszukiwaniem miejsc do drukowania i do składania gotowych książek (Nowa i „Biuletyn Informatyczny” KSS KOR)
3. Transportem.
4. Prowadzeniem punktu sprzedaży detalicznej książek i druków wydawnictwa Nowa.
5. Brałem udział w zebraniach redakcji BI i wydawnictwa Nowa.

W ramach wykonywania tych funkcji współpracowałem z wieloma osobami mniej lub bardziej mi znanymi i myślę, że było ich około 50. (m.in. : G. Boguta, S. Blumsztajn, J. Szczęśna, P. Cieślak, Ryszard Knauff i inni).

W moim mieszkaniu przy ulicy Okrąg w Warszawie prowadziłem sklepik wydawnictw nielegalnych. Dochodziło tam wielokrotnie do rewizji, po których często byłem zatrzymywany na 48 godzin po okolicznych komisariatach MO Śródmieścia, Mokotowa czy Pragi oraz oczywiście w Pałacu Mostowskich.

W marcu 1978 zostałem represyjnie zwolniony z pracy (Instytut Organizacji Przemysłu Maszynowego).

28 sierpnia 1980 aresztowany, osadzony w więzieniu mokotowskim w Warszawie i oskarżony o przynależność do KSS KOR. Zostałem uwolniony na mocy Porozumienia Gdańskiego.

Internowany 13.12.1981 w Białoleęce.

Od września 1982 r. we Francji, pracuję jako informatyk w koncernie samochodowym Renault S.A. Jestem przedstawicielem wydawnictwa Nowa we Francji do dnia dzisiejszego.

Odnaczenia i wyróżnienia: 21 września 2006 zostałem odznaczony przez prezydenta RP Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Anna.Grudzinski@wanadoo.fr

Krzysztof
Grzelczyk
1957

Z zawodu politolog (studia na Uniwersytecie Wrocławskim).

Z działalnością opozycyjną związany od grudnia 1977 jako rzecznik SKS. Był również rzecznikiem KSS we Wrocławiu. Od 1978 zajmował się kolportażem wydawnictw Nowej. Drukował ulotki. Współpracował z Wydawnictwem im. Konstytucji 3 Maja. Autor tekstów w Biuletynie Dolnośląskim. Blisko współpracował z Aleksandrem Gleichgewichtem i Piotrem Starzyńskim. w październiku 1980 wraz z narzeczoną, później żoną Jolantą Grzelczyk, z domu Kucikiewicz, założył NZS w Instytucie Nauk Politycznych Uniwersytetu Wrocławskiego.

Od lutego do 13 grudnia 1981 był sekretarzem Radia Solidarność. Wielokrotnie zatrzymywany na 48 godzin. w stanie wojennym internowany. w latach 1985–1992 przebywał na emigracji w Kanadzie. Po powrocie do Polski pracował w wydawnictwach i samorządach terytorialnych. Od grudnia 2005 jest wojewodą dolnośląskim.

jk_g@op.pl

Adam
Grzesiak
1953

Z zawodu mechanik (wykształcenie średnie). z działalnością Nowej związany od 1979.

Zajmował się drukowaniem książek, wydawnictw niezależnych („Biuletyn Informacyjny”, „Zapis”, Krytyka) organizował podziemne drukarnie. Po wprowadzeniu stanu wojennego w 1981 drukował z Andrzejem Górskim i Pawłem Bąkowskim m.in. pierwszy numer (sygnowany 2) „Tygodnika Mazowsze”.

Internowany 17 lutego 1982, zwolniony 15 grudnia 1982. Po wyjściu na wolność dalej współpracował z Nową. Aresztowany wraz z Krzysztofem Siemieńskim i Mateuszem Wierzbickim 26 maja 1983 w leśniczówce w Ostrowiku woj. mazowieckiej podczas druku książki Bora Komorowskiego pt. „Polskie państwo podziemne”. Zwolniony na mocy amnestii 31 lipca 1983.

Po wyjściu na wolność do końca 1983 nadal współpracował z Nową.

Obecnie właściciel Ogólnopolskiego Centrum Matrymonialnego Czandra, działacz społeczny, w latach 2001–2007 prezes organizacji pożytku publicznego KS Ursus. Najbliżsi współpracownicy w Nowej: Andrzej Górski, Tomasz Michalak, Krzysztof Siemieński, Roman Wojciechowski, Jerzy Ignatowski, Paweł Bąkowski, Bogdan Grzesiak, Mirosław Chojecki.

Uczestnik spotkań piłkarskich FC Nowa w latach 1983–1989.

Bogdan
Grzesiak
1950–1999

Pod koniec lat 70. razem z żoną Anną zaofiarował współpracę Mirosławowi Chojeckiemu. Usłyszał o nim w Wolnej Europie.

Pracując jako drukarz w państwowej firmie wydawniczej, Grzesiak wydrukował dla Nowej (z bratem Adamem) m.in. autobiografię Jana Nowaka-Jeziorańskiego „Kurier z Warszawy”. On i Chojecki zostali za to aresztowani przez SB. Grzesiak dostał dwa lata w zawieszeniu na trzy, ale nie zaprzestał pracy dla Nowej i podziemia. w sierpniu 1980 zajmował się poligrafią w Stoczni Gdańskiej, a później

organizował poligrafię w różnych komisjach Solidarności. Pracował w Regionie Mazowsze. Internowany 13 grudnia 1981 przesiedział aż do Wigilii 1982, a potem wrócił do podziemnego drukarstwa. w końcu lat 80. założył własny zakład poligraficzny, gdzie drukował m.in. ulotki przed wyborami w 1989. Zmarł 26 stycznia 1999.

FOTO: ERAZM CIOŁEK

Wojciech Hempel

1949

Plastyk, współpracownik KOR w Łodzi w latach 1977–81. Działania opozycyjne rozpoczął od powielania skarg robotników radomskich w 1977. Wprowadzony wkrótce potem do domu Ewy i Jacka Bierzwinów przez Krzysztofa Woźniaka, pracował przez kilka lat głównie z członkiem KOR Józefem Śreniowskim.

Kontakt z Nową zaczął od składania PULSU i małego kolportażu w 1977. Współpracował wtedy z Kingą Dunin i Tomkiem Filipczakiem.

Eksperymentował druk: z cynfolią, powielaczem alkoholowym własnego pomysłu, powielaczem białkowym ramkowym i wreszcie sitodrukiem. Sitodruku uczył się od Witolda Łuczyczo z Nowej, a następnie szkolił swoich drukarzy. w sprawach wydawniczych Nowej współpracował z Mirkiem Chojeckim i Józefem Śreniowskim.

Dla Nowej w Łodzi projektował okładki broszur i książek oraz powielał je sitodrukiem z Janem Kamińskim i Zbigniewem Bartczakiem w ramach inicjatyw wydawniczych Józefa Śreniowskiego.

Latem 1980 pomagał w organizacji kolportażu i wrzucania pisma „Robotnik” do łódzkich fabryk. Złapany z ulotkami na ulicy był zatrzymany na 48 h. w domu rewizja.

Po powstaniu Solidarności przeniósł sprzęt sitodrukarski i doświadczenia z podziemia do siedziby Związku. Organizowali tzw. wojnę plakatową na murach Łodzi. z nowo wyszkolonymi drukarzami powielali afisze propagandowe w dużych ilościach przez pół roku aż do przejścia na offset. Przygotowanie fototechniczne sitodruku zapewniali wciąż jeszcze zakonspirowani korowcy Janusz Hetman i Jerzy Friedrich.

Od 13 grudnia '81 internowany przez 7 miesięcy w Łęczycy i Łowiczu.

W 1983 emigruje do USA, w 1995 powraca.

Obecnie jest projektantem plastycznym.

Odnaczony Krzyżem Komandorskim Polonia Restituta

hempel@toya.net.pl

Jerzy Herbich

„Kapinę” działałem w Nowej, zarówno w okresie przed stanem wojennym (byłem kolporterem dysponującym samochodem i współpracującym z grupą Grzesia Boguty), dostarczałem różną bibułę szeregu osobom, w tym do punktu przekazującego ją np. Adamowi Michnikowi) jak i w okresie stanu wojennego (jeszcze w grudniu opróżniłem z książek szereg punktów kontaktowych, a już w styczniu zorganizowałem drukarnie, składacze i kolporterów, nie udało mi się zorganizować redakcji). Udało się nam dać głos o tym, iż istniemy mimo terroru stanu wojennego, ale więcej było wpadek niż sukcesów. w maju 1982 roku wpadły niestety aż 44 osoby, SB skonfiskowała ok. 1000 egzemplarzy pamiętników Wata, oraz zabrała parę przygotowanych tekstów do druku. Minęło już sporo czasu i niewiele pamiętam imion czy nazwisk ludzi wtedy ze mną współpracujących (nigdy ich nie pisywałem), oprócz nazwisk moich przyjaciół i kolegów. w 1982 udało mi się też nawiązać kontakty z zagranicą, dzięki czemu otrzymaliśmy trochę sprzętu (kamery filmowe, powielacz, itp).

Obecnie jestem pracownikiem nauki, zatrudnionym w Instytucie Chemii Fizycznej Polskiej Akademii Nauk (od 1971 roku) na etacie docenta i z-cy dyrektora oraz na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym UKSW (na etacie profesora).

Wacław Holewiński
1956

Prawnik, studia na UW, pisarz.

Związany z Nową od 1977, mój kolega ze studiów Janusz Iskra miał kumpla: Paweł Bąkowski, z Żoliborza, znana postać z Nowej i KOR.

Początkowo składanie książek Nowej i Biuletynu Informacyjnego, Niezależna Biblioteka na UW z Jackiem Czapotowiczem i Wojtkiem Borowikiem, potem w ramach Nowej Niezależna Spółdzielnia Wydawnicza 1, a w niej wszystko – program, druk, składanie, kolportaż. NSW1 działała do 13 grudnia 1981. Od grudnia 1982 współzałożyciel Przedświt (wraz z Jackiem Markiewiczem).

Represje: wielokrotnie zatrzymywany na 48 godzin, w latach 1979–1989 zakaz wyjazdu z kraju (nie otrzymywałem paszportu, w 1981 roku zarzut

prokuratorski (wraz z braćmi Sielewiczami „godzenia w sojusze” PRL. Internowany 13 stycznia 1982 (wcześniej do zatrzymania ukrywał się), aresztowany w maju 1984 (zwolniony na mocy amnestii w sierpniu tegoż roku).

Odznaczenia i wyróżnienia Zasłużony działacz kultury

Obecnie: pisarz (prozaik, dramaturg, scenarzysta), wiceprezes Warszawskiego Oddziału Stowarzyszenia Pisarzy Polskich.

w.holewinski@neostrada.pl

FOTO : G. DĄBROWSKA

Jerzy
Ignatowski
1938–1995

Urodzony na warszawskiej Szmulowiznie w rodzinie b. podoficera WP, jako nastolatek w wypadku stracił nogi, ukończył szkołę podstawową. w zakładzie dla ociemniałych przyuczony do zawodu szrotkarza, pracował jako chałupnik.

Był niezwykle dzielnym współpracownikiem wielu organizacji niezależnych w latach 1977–1989. Mimo że miał amputowane obie nogi tuż poniżej bioder, jego działalność miała ogromną wartość dla organizacji, z którymi współpracował.

W latach 1979–80 ściśle współpracował z Tomaszem Chlebowskim przy okazji druku „Placówki” przez Nową. Pan Jerzy udostępniał swoją altankę na Wilanowie na druk „Placówki”, ale jednocześnie jego mieszkanie przy ul. Bartoszewicza służyło jako jeden wielki magazyn wszystkiego, co wiązało się z drukiem, od papieru, przez farby, półprodukty itp. Regularnie – co dwa tygodnie do jego mieszkania zwożono materiały, które później pakowano do jego trabanty i szurając „brzuchem samochodem po ziemi” następował transport do altanki przy ul. Kosiarzy. Tam przyjeżdżali drukarze z maszyną i rozpoczynał się druk, który trwał około doby.

Po 1980 p. Jerzy był równie aktywnym działaczem podziemia. w jego altance od pierwszych dni stanu wojennego Tomasz Jurkowski i Krzysztof Siemieński drukowali ulotki wzywające do oporu społecznego oraz od marca 1982 „Tygodnik Mazowsze”. Jerzy Ignatowski był także kierownicą, składaczem książek i broszur Nowej drukowanych w innych drukarniach przez Konrada Glowika, Piotra Ziemińskiego, Tomasza Jurkowskiego, Krzysztofa Siemieńskiego, Adama Grzesiaka i Mateusza

Wierzbickiego, a po 1984 roku był także współpracownikiem Przedświt i wydawnictwa In Plus.

Aldona
Jabłońska-Klimczak
1948

Z wykształcenia filozof (studiowała na ATK), z zawodu artystka.

Z Nową związała od 1977. Uczestniczyła razem z mężem w drukowaniu w ich własnym domu publikacji Nowej („Robotnik”, „Zapis”, „Czarna księga cenzury” i inne). Udostępniała dom na spotkania kierownictwa Nowej. w 1980 jeździła z mężem do strajkującej Stoczni Gdańskiej, zwołując tam listę aresztowanych działaczy opozycyjnych. 16 grudnia 1981 zatrzymana w kotle u Ewy Milewicz, mimo wielogodzinnych przesłuchań i szantażu odebraniem dziecka odmówiła podpisania deklaracji lojalności. Wraz z Ewą Milewicz organizowała siatkę mieszkaniową i informacyjną dla TKK. Potem wzięła prasę podziemną do Gdańska.

W latach 1985–89 członek redakcji pisma Kos (Grażyna Narocz). z mężem prowadziła punkt kolportażu podziemnych pism i książek. Członek założyciel STO, po 1989 organizatorka szkół społecznych. w latach 1994–1998 radna Warszawy.

Wyróżniona odznaką Zasłużony działacz kultury i Zasłużona dla oświaty. w 2007 odmówiła zgłoszenia do odznaczenia przez Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego za działalność w Nowej .

tdakli@wp.pl

Bolesław Andrzej
Jabłoński
1937

Wykształcenie wyższe – ornitolog (UW– Wydział Biologii i Nauki o Ziemi). Używane pseudonimy: Brokli, Omega, Profesor.

Z wydawnictwami niezależnymi związany od początku 1982 do wyborów czerwcowych 1989. Prowadzenie drukarni wydawnictwa Rytm w miejscu zamieszkania od lata 1982. Kolportaż wydawnictw Nowej i Kosa od Teresy Zabłockiej z Instytutu im. Nenckiego przez żonę Joannę pracownika Instytutu Parazytologii PAN oraz koleżanki z Instytutu Zoologii Barbary Bierzyńskiej

z domu Wyrzykowskiej. Wydawnictwa wraz z „Tygodnikiem Mazowsze” były przekazywane do Kawowic, Krakowa i Szczecina, odbierane przez P.IX oraz do środowiska bliskiego KPN oraz byłego Kedywu (odbierali Łopek – Leopold Kumant lub Jadwiga Strzemżalska). Na rejon Otrebów odbierała Jadwiga Stokowska oraz Witold Zieliński na teren Podkowy Leśnej. Przy okazji badań ornitologicznych w Świętokrzyskim Parku Narodowym wydawnictwa były dostarczane w latach 1983–1986 do Zakładu Geologii w Kielcach (Zbigniew Rubinowski – środowisko związane z Wujaszkiem – płk. Teligą z Solidarności Rolników Indywidualnych) i rozkładane przy kapliczkach na trasie ze Św. Krzyża i w Kakominie, gdzie dostęp mieli turyści z różnych rejonów Polski. Drukarnię i zmagazynowane wydawnictwa udało się dwukrotnie ewakuować w odpowiednim momencie. Dwukrotnie zatrzymany na 48 godz.

Janina
Jankowska
1939

Reporterka radiowa (po polonistycy na UW).

Używane pseudonimy: Agata, (publikowała w dzienniku jako Ewa Audycka, Wanda Szad i Jan Gall – wspólnie z Markiem Mądrzejewskim), w 1969 pierwsze przesłuchania związane z pomocą dla studentów i wysyłaniem informacji o marcu '68 do Paryża. Od 1976 przez Jerzego Zieleńskiego współpracowała z „Biuletynem Informacyjnym” (przepisywała pierwsze numery komunikatów KÖR i BI, później organizowała i dawała lokal na druk, sporadycznie pisała do BI i „Zapisu”), najbliższa współpraca z Joasią Szczepną i Sewerynem Blumsztajnem, Wujcami, Heleną Łuczyno, Jackiem Kuroniem, Adamem Michnikiem. Utrwaliła strajk gdański 1980 w dokumencie radiowym Polski Sierpień, w 1981 współtworzyła radio związane poza cenzurą zwane Radio Solidarność Region Mazowsze.

Po stanie wojennym do 1987 pracowała dla wydawnictw podziemnych CDN (ze Sławkiem Bieleckim) i w Oficynie Fonograficznej Nowa, produkcja kaset z Markiem Mądrzejewskim w zespole z G. Bogutą, M. Chimiakiem, M. Borowikiem i autorami.

W 1983 współzałożycielka Archiwum Solidarności z G. Bogutą, A. Paczkowskim, W. Adamięckim i M. Owsieńskim. Internowana i w 1984 aresztowana. Wydała w Nowej dwie książki: „Bez mikrofonu” i monografię Zbigniewa Bujaka „Prawda raz

powiedziana”. Członek Komitetu Obywatelskiego, uczestniczyła w obradach Okrągłego Stołu w podstoliku prasowym. w 1989 wicedyrektor Pr. i Polskiego Radia, w 1991 zdegradowana, robiła reportaże dla TVP, współpracowała z telewizją austriacką ORF. Po roku wróciła do radia, w 1998 założyła Studio Reportażu i Dokumentu Polskiego Radia. w 2004 wydała zbiór rozmów z działaczami Solidarności pt. „Portrety nie dokończone” i w 2005 wspólnie z Markiem Millerem dokument o dziennikarzach w czasie strajku w Stoczni Gdańskiej „Kto tu wpuścił dziennikarzy – 20 lat później.”

W 2005 laureatka GRAND PRESS (wspólnie z Magdą Skawińską) za reportaż radiowy „Wojna legend, czyli chwila zadumy nad życiem Anny Walentynowicz”. Obecnie jest przewodniczącą Rady Programowej TVP, wykłada dziennikarstwo (Szkoła im. M. Wańkowicza i w Laboratorium Reportażu UW) i jest szefową Zespołu ds. opiniowania wniosków do odnaczeń za działalność opozycyjną w latach 1956–1989 przy prezydencie RP.

Po 1989 – otrzymała odznakę Zasłużonego Działacza Kultury, w 2002 nie przyjęła Srebrnego Krzyża Zasługi z kancelarii prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego. w 1998 międzynarodowe nagrody w konkursach dziennikarskich: Premios Ondas i wyróżnienie w PRIX EUROPA.

Jankowska@neostrada.pl; Janina.Jankowska@prezydent.pl

Wiesław
Janowski
1956

Mgr zarządzania (studiował na PW, UMK i WSPiZ im. L. Koźmińskiego).

Z działalnością opozycyjną związany od jesieni 1976, gdy jako student Wydziału Fizyki Technicznej i Matematyki Stosowanej PW, wspólnie z kolegami z roku: Teodorem Klincewiczem, Krzysztofem Lachowskim i Wiktoorem Karpińskim m.in. zbierał pieniądze dla poszkodowanych robotników Radomia i Ursusa, kolportował wydawnictwa drugiego obiegu (w tym Nowej od chwili jej powstania jesienią 1977). w latach 1979–1983 studiował matematykę na UMK. Do sierpnia 1980 kolportował wydawnictwa w środowiskach opozycyjnych i akademickich Torunia, przywoził je z Warszawy m.in. ze skrzynki Nowej i z innych ośrodków we współpracy ze Stanisławem Śmigłem, Konradem Turzyńskim i Krystyną Kutą. Organizator i członek Zarządu NZS UMK. Wiosną 1981 współzałożyciel (ze St.

Śmigłem i Józefem Domianem) Spółdzielni Wydawniczej TON – wydawca pierwszego pełnego, 3-tomowego, krajowego wydaniu „Archipelagu Gułag” A. Solżenicyna oraz we współpracy z Nową m.in. „Małej Apokalipsy” T. Konwickiego i „Nierzezywistości” K. Brandysa, a także w Wydawnictwie NZS UMK – „Zniewolonego umysłu” Cz. Miłosza. Współorganizator marszów, w maju 1981, w obronie uwięzionych działaczy KPN. Do jesieni 1982 ukrywał się poszukiwany dwoma listami gończymi przez SB i Prokuraturę POW. Organizował struktury konspiracyjne Torunia. Zatrzymanemu w listopadzie 1982 areszt zamieniono na dozór milicyjny do stycznia 1983. Od lutego pracował w odziedziczonym gospodarstwie rolnym w obecnym pow. mławskim. Organizował kolportaż i kolportował wydawnictwa niezależne w środowiskach wiejskich i małomiasteczkowych, współuczestnik tworzenia Solidarności Wiejskiej i reaktywowania NSZZ RI „S”. Od lata 1988 wydawca niezależnego pisma rolników „Ugór” (druk: Grupy Oporu „Solidarni” Teosia Klincewicza), działacz NSZZ RI „S” i Komitetu Obywatelskiego „S” woj. ciechanowskiego.

Po 1989 działacz samorządu lokalnego, radny gminy Stupsk w obecnym pow. mławskim i wiceprzewodniczący wojewódzkiego sejmiku samorządowego woj. ciechanowskiego w latach 1990–1992, delegat Pełnomocnika Rządu ds. Reformy Samorządu Terytorialnego w woj. ciechanowskim w latach 1990–1991, poseł na Sejm RP i kadencji w latach 1991–1993 (m.in. przewodniczący sejmowej Komisji Samorządu Terytorialnego). Obecnie pracownik NIK Delegatura w Bydgoszczy.

Wyróżniony m.in. odznaką Zasłużony działacz kultury, odznaką Zasłużony dla Rolnictwa, odznaką Zasłużony dla Woj. Ciechanowskiego.

Odnznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi.

wijan@wp.pl

Tomasz
Jastrun
1950

Pseudonimy: Witold Charłamp, TE.JOT, Smecz – pisarz, dziennikarz, krytyk literacki; w l. 70. i 80. zaangażowany w życie polityczne.

W l. 1980–81 redaktor „IKS” – Informatora Kulturalnego Solidarności, autor reportaży, m.in. o strajku sierpniowym w Stoczni Gdańskiej „Las Birnam ruszył”. Po wprowadzeniu stanu wojennego ukrywał się przez rok, w 1982 internowany; działacz podziemnych struktur opozycyjnych, od roku 1982 do 1988

redaktor podziemnego miesięcznika „Wezwanie”, współpracownik Oficyny Wydawniczej Nowa, autor książek i tomików poetyckich wydanych przez podziemne wydawnictwa. 1986–90 i 1994–99 publicysta paryskiej „Kultury” – cykle „Dziennik zewnętrzny” oraz „Z ukosa”. Od 2000 roku w „Rzeczpospolitej” dodatek „Plus- Minus” pod pseud. Smecz do czerwca 2007. i od czerwca 2009 tygodnik „Newsweek”, felieton „Z ukosa”... już pod nazwiskiem

Dyrektor Instytutu Polskiego w Sztokholmie i attache kulturalny w Szwecji (1990–94).

Publikacje: zbiory poetyckie, m.in.: „Promienie błędnego koła”, 1980; „Biała łąka”, poetycki dziennik z więzienia, 1983, „Kropla, kropla”, 1985, „Czas pamięci i zapomnienia”, 1985, „Węzeł polski”, „Fast zweihundert Jahre schon” Veto Verlag Berlin 1988, „21 dikter”, Brombergs Sztokholm 1992; „Tyłko czułość idzie do nieba”, Iskry 2004. Autor książek reportażowych o Solidarności i stanie wojennym, m.in.: „Zapiski z błędnego koła”, „Życie Anny Walentyńcowicz”, 1985; felietonista, wybór wierszy „On the crossroads of Asia and Europe „Salmon Run Press Alaska” 1999, wybór felietonów „Gra wstępna”, Santorski 2003. Opowiadania „Gorący lód” Santorski 2004, powieść „Rzeka podziemna”, Santorski 2005;

Laureat nagród, m.in.: Fundacji Roberta Gravesa, Fundacji Kościelskich; nagrody Kulturalnej NSZZ Solidarności za twórczość z okresu stanu wojennego; nagrody Dziennikarzy Niezależnych im. A. Słonimskiego; nagrody literackiej paryskiej „Kultury”. Wyróżniony odznaką Zasłużony działacz kultury”.

tjastrun@poczta.onet.pl

Jerzy
Jedlicki
1930

Profesor w Instytucie Historii PAN.

W listopadzie 1977 należał do grona pierwszych wykładowców „uniwersytetu latającego”, w styczniu 1978 przystąpił do Towarzystwa Kursów Naukowych i był z wyboru członkiem jego komisji programowej. Prowadził wykłady w prywatnych mieszkanich. Redagował niektóre wykłady TKN oraz Zeszyty z serii Idee, wydawane przez Nową bądź Nową 2, 1979–1981.

Internowany 13 grudnia 1981, przebywał w ośrodku odosobnienia w Jaworzcu, potem w Darlówku do 10 lipca 1982.

Współpracował z „Krytyką” i „Tygodnikiem Mazowsze” 1983–1988 (pseud: Baltazar, AB)

FOTO: ELŻBIETA LEMPP

**Tadeusz
Jedynak**
1949

Polityk, działacz związkowy, były poseł na Sejm.

Ukończył w 1970 Technikum Budowlane w Płocku. w latach 1972–1981 pracował w Kopalni Węgla Kamiennego „Manifest Lipcowy” w Jastrzębiu-Zdroju. w 1980 był wiceprzewodniczącym Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego i jednym z liderów śląskiej Solidarności. w stanie wojennym został internowany na okres od 13 grudnia 1981 do 23 grudnia 1982. Po zwolnieniu działał w podziemiu, pełnił funkcję przewodniczącego Regionu Śląsko-Dąbrowskiego i członka Tymczasowej Komisji Koordynacyjnej NSZZ Solidarność. w czerwcu 1985 został aresztowany, zwolniono go we wrześniu 1986 na mocy amnestii. Podjął pracę w przedsiębiorstwie budowlanym w Żorach.

Sprawował mandat posła i kadencji z listy NSZZ „Solidarność”, i II kadencji z listy Unii Pracy (zasiadał w Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych). Od 1998 pracował w różnych spółkach, od 2003 prowadzi wraz z żoną działalność gospodarczą.

W 1980 nawiązał kontakt z Wojciechem Borowikiem i rozpoczął współpracę z Nową jako kolporter. w 1987 założył jako pierwszy w Polsce legalną księgarnię wydawnictw bezdebitowych, gdzie można było nabywać książki Nowej i Myśli.

W 1988 został odznaczony przez Prezydenta RP na Uchodźstwie Kazimierza Sabbata Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Od 2007 działa w Ruchu na rzecz Demokracji.

**Piotr Antoni
Jegliński**
1952

W latach 1970–1974 na KUL-u razem z Januszem Krupskim i Bogdanem Borusewiczem działał w ramach koła historyków, wydając metodą fotograficzną książki otrzymane z zachodu.

w 1971 przechowuje archiwum RUCHU.

W 1974 wyjeżdża do Paryża w celu nawiązania kontaktów z emigracją. Od 1974 nawiązuje kontakt z RWE, do której przesyła materiały o przesładowaniach w PRL. w latach 1974–1990 na emigracji.

W 1978 zakłada wydawnictwo Editions Spotkania. w tym czasie organizuje wysyłkę pierwszych powielaczy do Polski (trafiają one do środowiska lubelskiego – Janusz Krupski), jest pomysłodawcą stworzenia pierwszej oficyny wydawniczej o nazwie Nieocenzurowana Oficyna Wydawnicza, która w Lublinie wydała pierwsze dwa numery kwartalnika „Zapis”. w tym okresie wysyła do Polski dziesiątki tysięcy książek.

Po stanie wojennym jest współzałożycielem w Paryżu Komitetu pomocy Solidarności. Organizuje wiele akcji pomocy dla Solidarności oraz innych organizacji niepodległościowych.

W latach 1987–1980 kieruje Księgarnią Polską w Paryżu.

Do Polski wraca w 1990 i kieruje wydawnictwem Editions Spotkania.

Odnaczenia: Złoty Krzyż Zasługi RP Londyn 1983, Zasłużony Działacz Kultury 2001.

**Edward
Jeśmian**
1956

Współpracownik KOR od roku 1976.

Organizował i prowadził działalność opozycyjną w Łodzi: wyszukiwał współpracowników, drukował, składał, przechowywał i kolportował książki Nowej i inne niezależne wydawnictwa. Był współzałożycielem Niezależnego Klubu Dyskusyjnego w Łodzi (NKD), w jego mieszkaniu odbywały się spotkania, dyskusje i prelekcje.

W 1977 anulowano mu pieczętkę w dowodzie osobistym i odebrano prawo opuszczania kraju. Owcześnie żonę, Bożenę Słowińską wyrzucono z pracy w teatrze lalek w Łodzi. w 1978 aresztowany wraz z Elżbietą Lewińską przed zakładami Wifama w Łodzi za rozdawanie „Robotnika”. Skazany na 30 dni więzienia, w którym przeprowadził 7-dniową głodówkę protestacyjną.

Władze utrudniały mu życie wielokrotnym wyrzucaniem z wynajmowanych mieszkań, zatrzymaniami w areszcie i rewizjami, pierwsze odbyły się w 1977 roku. w domu miał zainstalowany podłuch. w 1978 roku został dwukrotnie zatrzymany na 48 godzin w Łodzi i w Białymstoku gdzie pobito

go w komendzie milicji. w lipcu i sierpniu 1980 brał udział w intensywnym kolportażu „Robotnika” i ulotek w Łodzi. Dotarł do strajkującej Stoczni Gdańskiej. Organizował druk pisemka Solidarność z Gdańskiem.

Korzystając z doświadczeń zdobytych w latach 1977–78 kiedy to okazjonalnie drukował m.in. z Anną Bazel, w 1980 wraz z Januszem Hetmanem założył własną oficynę wydawniczo-drukarską (bez oficjalnej nazwy). Oficyna wydała przedruki książek Władysława Bartoszewskiego, Czesława Miłosa i Andrzeja Micewskiego jak również regularnie przedrukowywała „Biuletyn Informatyczny” Solidarności Regionu Mazowsze.

13 grudnia 1981 został internowany. Przebywał w więzieniach w Łęczycy i Łowiczu. w listopadzie 1982 wraz z żoną Ewą Dobrowolską wyemigrował do USA.

Mieszka w Los Angeles, gdzie jest właścicielem firmy zajmującej się sprzedażą nieruchomości i finansowaniem hipotecznym.

Tomasz
Jurkowski
1958

W latach 1977–1985 student Politechniki Warszawskiej (Wydział Samochodów i Maszyn Roboczych), obronił dyplom w 1985 na Wydziale Transportu.

W 1993 doktorat z fizyki na Uniwersytecie w Nantes (Francja).

We wrześniu 1980 – współzałożyciel Niezależnego Zrzeszenia Studentów na Wydziale SiMR Politechniki Warszawskiej, przewodniczący NZS na tym wydziale, a od kwietnia 1981 wiceprezes NZS Politechniki Warszawskiej. Współorganizator strajku NZS na Politechnice Warszawskiej w grudniu 1981.

Blższe kontakty z Nową rozpoczął wiosną 1981 współpracą z Krzysztofem Siemieńskim i Romanem Wojciechowskim, za pośrednictwem Teodora Klincewicza. Od pierwszych dni stanu wojennego – druk i rozprowadzanie ulotek oraz pism antykomunistycznych z Romanem Wojciechowskim, Krzysztofem Siemieńskim i Olgierdem Smoleńskim. z tym ostatnim oraz innymi kolegami ze środowiska NZS PW i NZS ATK – druk wielu pism i ulotek, głównie na zlecenie Teodora Klincewicza należącego do podziemnego kierownictwa Regionu Mazowsze. w następnych miesiącach druk głównie z Krzysztofem Siemieńskim oraz z Jerzym

Ignatowskim przede wszystkim „Tygodnika Mazowsze”, również wydawnictw książkowych. Przez kilka lat składał książki dla niezależnych wydawnictw (Nowej, Przedświt, In Plus), cały czas we współpracy z Krzysztofem Siemieńskim.

W kwietniu 1983 – rewizja i zatrzymanie przez SB na 48 godzin (odmowa zeznań).

W 1988 – wyjazd do Francji, doktorat na Uniwersytecie w Nantes. Obecnie pracuje na Uniwersytecie w Nantes.

tomasz.jurkowski@free.fr

Zbigniew
Jurzysta
1955

Wykształcenie średnie techniczne, trener rugby. Osoba wspierająca KOR przez aktywne uczestnictwo we wszystkich przedsięwzięciach szwagra, Tomasza Filipczaka i żony Haliny: kolporterskich, ulotkowych, a także – okazjonalnie – poligraficznych. Brał udział w sesjach samokształceniowych.

W stanie wojennym uczestniczył w manifestacjach, pomagał rodzinom internowanych i więzionych, a także Tomaszowi Filipczakowi w realizacji inicjatyw kultury niezależnej w ośrodku Duszpasterstwa Środowisk Twórczych.

Inwigilowany, zatrzymywany, rewizje w domu, podstęp.

W 1979–80 odmowa wkładki paszportowej na wyjazd do NRD. w latach 1982–84 przesłuchiwany, zwolniony z pracy w Elektromontażu w 1984.

Obecnie trener rugby.

zbigniew.jurzysta@neostrada.pl

Jacek
Juzwa
1956

Pseudonimy Grzegorz, Karol Win.

W latach 1977–89 uczestniczył w pracach redakcyjnych, drukarskich, intrologatorskich, kolporterskich, filmowych /organizacja seansów kina domowego/, oświatowych, teatralnych /organizacja spektakli teatru domowego/ współpracował z podziemnym radiem, dla Nowej zorganizował sieć kolporterską. Od 1978 prowadził kolportaż

wydawnictw bezdebitowych we współpracy z Teodorem Klincewiczem.

W latach 1980–81 założyciel i członek Komisji Zakładowej NSZZ Solidarność przy Sądzie Najwyższym. Po 1981 ukrywał się, poszukiwany listem gończym, ujawnił się w ramach amnestii 13 grudnia 1984. w sierpniu 1982 wchodził w skład kierownictwa Grup Oporu „Solidarni” RKW Mazowsze, które zajmowały się akcjami miejskimi np. ulotki, demonstracje, karanie kolaborantów itp. Współzałożyciel w połowie 1982 Komitetu Porozumienia Międzyzakładowego Solidarność (KPMS) zrzeszającego szereg zakładów pracy z terenu Warszawy i okolic, a po aresztowaniach w szeregach tej struktury, w połowie 1983 współzałożyciel Mazowieckiej Konfederacji Solidarności (MKS). w ramach tych struktur oprócz prowadzenia działalności kolportersko-wydawniczej zorganizował grupy zajmujące się czynnym oporem m.in. akcje ulotkowe oraz inne, jak np. zasmrodzenie teatru Syrena, wmurowanie tablicy pamiątkowej na Starym Mieście, organizowanie obchodów rocznic. Aresztowany w 1986.

W latach 1989–1996 działacz Unii Polityki Realnej (UPR). Po 1989 własna działalność gospodarcza – wydawnictwo, hurtownia książek.

Wyróżniony odznaką Zasłużony Działacz Kultury. Członek zarządu oddziału warszawskiego Stowarzyszenia Wolnego Słowa (SWS).

**Paweł
Juzwa**
1960

Od 1978 prowadził kolportaż prasy bezdebitowej i wydawnictw Nowej.

1980–81 pracował w Wyd. Signum. w 1983 był redaktorem pisma „Kierunki”. Twórca wydawnictw: Errata (1982) i In Corpore (1983–1984). Jako współtwórca (1983) Mazowieckiej Konfederacji „S” brał udział w kolportażu prasy i książek w ramach jej struktur, a także uczestniczył w redagowaniu i wydawaniu pism: „Nasz Związek” (Skierniewice), „My” (Warszawa), „Węzełek” (Warszawa), „Podlasiak” (Biała Podlaska) i innych.

Był redaktorem i wydawcą pisma „Verbum”, autorem tekstów, w tym notek w „Niezależnej Encyklopedii Powszechnej”. Okresowo zajmował się drukiem. w 1986 założył Warszawską Oficynę Wydawniczą Gryf.

**Jacek
Kaczmarek**
1957–2004

Od połowy lat 70. występował w prywatnych mieszkaniach, a także m.in. podczas uroczystości odsłonięcia pomników Ofiar Grudnia '70 w Gdańsku i Gdyni. W 1981 otrzymał drugą nagrodę (Srebrny Knebel) na Festiwalu Piosenki Prawdziwej w Gdańsku. Po wprowadzeniu stanu wojennego pozostał we Francji, aktywnie włączając się w emigracyjne życie kulturalne. Jego piosenki stały się muzyką polskiego podziemia. Świadczy o tym liczba wydanych w wydawnictwach niezależnych – m.in. Nowa, CDN – kaset, śpiewników i tomików wierszy. w 1984 został pracownikiem RWE. Znany głównie dzięki piosence o tematyce historycznej („Rejtan, czyli raport ambasadora”, „Sen Katarzyny II”) i społeczno-politycznej („Mury”, „Nasza klasa”). Postać powszechnie kojarzona z etosem pierwszej Solidarności oraz stanem wojennym – okresem, kiedy jego liryka, rozpowszechniana w nieoficjalnych wydawnictwach, identyfikowana była jako głos antykomunistycznej opozycji.

W opinii społecznej utrwalił się wizerunek Kaczmarek jako barda z gitarą śpiewającego protest-songi, choć jego twórczość wykraczała daleko poza ten stereotyp.

**Marian
Kaleta**
1945

Wyszczałcenie: technik chemik uzyskane w Polsce, optyk uzyskane w Szwecji.

Od 1971 na emigracji w Szwecji.

Pierwsze kontakty z opozycją nawiązałem przez A. Koraszewskiego w Lund w 1978.

Zajmowałem się organizowaniem kanałów przerzutowych sprzętu poligraficznego do Polski. w 1979 przy pomocy żeglarzy udało mi się przesać pierwsze trzy powielacze, w roku 1980 – 10 sztuk, w lecie 1981–8 powielacze, w lecie 1982 popłynęły 3 offsety dla Nowej oraz jeden do Gdańska dla B. Borusewicza. Razem około 20 powielaczy i 4 offsety. 3 offsety dla Nowej to było to, czym Z. Bujak dysponował po 13 grudnia. Był wtedy taki niepisany układ, że Nowa rozdzielala to co ja szmuglowałem, ponieważ najlepiej znała potrzeby rynku.

Osoby, które organizowały szmugiel po stronie polskiej, to kapitan jachtowy Edward Waszkiewicz oraz sternik jachtowy Stanisław Reszka.

Po 13 grudnia 1981 zostałem pracownikiem Biura Zagranicznego Solidarności w Brukseli. Wspólnie z M. Chojeckim organizowałem szmugiel wszystkiego, co było potrzebne dla podziemia. Przez 8 lat udało mi się zorganizować przemysł ponad 300 maszyn oraz kilkadziesiąt ton innych potrzebnych rzeczy, które szczęśliwie dotarły do podziemia.

Po 1989 zostałem w Szwecji, ponieważ nie miałem do czego wracać – w Polsce nie miałem ani mieszkania, ani pracy.

Przechodzenie do cywila było trudniejsze niż myślałem, praktycznie rzecz biorąc zaczynałem od nowa, tak jakbym dopiero co tu przyjechał.

Lata 1989–1992 to okres bezrobocia i bardzo trudnej sytuacji finansowej. Jedyne Redaktor Giedroyc w jakiś sposób interesował się losami takich jak ja.

W 1992 zostałem zatrudniony jako ekspert od spraw Polski na Folkuniversitetet w Malmö. W tym czasie byłem tłumaczem w projektach UE z funduszy PHARE. Pracę na Folkuniversitetet zakończyłem w 1997. W latach 1997–2002 pracowałem w biurze podróży jako pilot wycieczek do Polski. Od 2003 jestem bezrobotny. Jestem chory na cukrzycę i w chwili obecnej staram się o uzyskanie renty inwalidzkiej.

W 1982 zostałem odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi przez Rząd Emigracyjny w Londynie. W 2007 Prezydent RP odznaczył mnie Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

marian.kaleta@telia.com

Jacek
Kalinowski
1969

Z zawodu historyk i specjalista ds. public relations (studia na UW oraz Leyden University; Holandia).

Z działalnością niezależną związany od początku lat 80. w ramach kolportażu i lektury wydawnictw niezależnych oraz akcji samokształcenia (szkoła podstawowa i liceum). Następnie od 1983 szkolny koordynator FMW; prowadzone akcje ulotkowe w szkole (zwłaszcza przed „wyborami”) oraz kolportaż wydawnictw niezależnych. Związany z Nową od 1987 m.in. poprzez M. Mellera i W. Bielińskiego oraz P. Szwajcera. Zajmował się

otwartym kolportażem książek na Uniwersytecie Warszawskim, np. od 1988 jawny sklepik Nowej przed główną bramą Uniwersytetu Warszawskiego. Publikował także okazjonalnie w prasie niezależnej pod pseudonimami: Kecay; JK11, Hipolit, Hiacyntus m.in. w „Tyg. Mazowsze”, „PWA”, „Kulturze Niezależnej”, „Tu Teraz”, „CIA”, „Kurierze Akademickim”, „Przeglądzie Politycznym”. Od jesieni 1987 aktywny działacz Niezależnego Zrzeszenia Studentów UW; kilkakrotnie zatrzymywany. Po 1989 związany z Biurem Zagranicznym NZS, organizacją Pomost i fundacją Wschodnioeuropejskie Centrum Demokratyczne. Następnie od 1992 zajmuje się zawodowo public relations i komunikacją w ramach pracy w biurze prasowym rządu H. Suchockiej (1992–93), agencji PR – Sigma (1993–6) oraz PTK Centertel, operatora Idea/Orange (1996–2006). Od maja 2006 rzecznik prasowy Grupy Telekomunikacji Polskiej SA.

jck69waw@wp.pl

Jan
Kamiński
1956

Informatyk, współpracownik KOR.

Kolportaż w niewielkich ilościach. W 1979 polecił metodą sitodruku z Wojciechem Hemplem i Janem Kamińskim dla Nowej:

1. okładkę broszury Marka Tarniewskiego „Pochodzenie systemu”, ok. 2000 egz.
2. okładkę „Dokumenty Bezprawia” ok 1000 egz.
3. okładkę „Niech żyje! Antologia współczesnej satyry polskiej”, ok 1000 egz. Odbywało się to w mieszkaniu Wojciecha Szendzikowskiego w Łodzi
4. dwie okładki dla periodyku lubelskiego „Spotkania” nr 4 i 7 po ok. 1000 egz.

Obecnie jest szefem systemu komputerowego Akademii Medycznej w Łodzi.

Henryk
Kania
zmarł w 1999

W 1980 pracował w Przędzalni Czesankowej Anilany „POLANIL” w Łodzi. Działacz Komitetu Zakładowego „S”. Współpracował z M. Czekalskim, A. Niedbałą, J. Sreniowskim, E. Frączczak,

W. Gwaderą, W. Grzelakiem i in. Wspierał działalność KOR i wydawnictw niezależnych, przewożąc sprzęt, prasę, książki i osoby. Jesienią 1981 przywiózł na spotkanie z załogą do POLANIL i zakładów ELTA członka KOR – Jacka Kuronia. Wraz z żoną Teresą kolportował wydawnictwa Nowej, „Biuletyn Informacyjny” KOR, Polskę Walczącą, AS, Biuletyn Łódzki i inne. Współpracował m.in. ze Zdzisławą Piąstką, Honoratą i Dariuszem Kaczmarskimi (magazynowanie), Ireneuszem Wenske, Jerzym Niedzielą, Czesławem Stępnem.

Organizował strajk robotniczy po wprowadzeniu stanu wojennego. Brał udział w pochodach i manifestacjach. w kwietniu '82 wyrzucony z pracy. Kolejne zatrudnienie (w Kombinacie Budowlanym) znalazł dopiero po 9 miesiącach. Od '80 stałe inwigilowany. Kilkakrotnie przesłuchiwany (KW MO), straszony odebraniem paszportu i zwolnieniem z pracy (straszono również żonę); karanie mandatami, zatrzymywanie samochodu (w tym samochodowy pościg i przestrzelenie opon).

Jan Krzysztof
Kelus

W latach 70. pracował jako socjolog w Instytucie Wenerologii Akademii Medycznej w Warszawie. Równocześnie działał w ówczesnej opozycji demokratycznej. Współpracownik Biura Interwencji KSS KOR.

Często nękaný przez SB.

W 1979 usunięty z powodów politycznych z AM.

W 1968 autor i kolporter ulotki „Faszyzm nie przejdzie”. Aresztowany w 1969 w „sprawie taterników”. Wraz z żoną U. Sikorską prowadził sklepik z wydawnictwami Nowej. Od 1977 nagrywał i kolportował własne piosenki krytykujące rzeczywistość PRL, opatrząc nagrania własnym nazwiskiem, adresem oraz formułą: „jako niezależny artysta działający poza państwowym monopolem rozrywkowym zgadzam się na kopiowanie kasyty pod warunkiem wpłacenia tantiem na nazwisko i adres...”. Występował prawie wyłącznie w mieszkaniach prywatnych osób.

W stanie wojennym internowany po nagraniu piosenki „Ostatnia szychta na KWK «Piast» wymiotowanej w czasie pierwszej audycji Radia „S”. Po zwolnieniu z internowania, wraz z J. Barysiem i B. Bobulą, założył Of. Fon. CDN, która, wydawała piosenki niezależnych twórców, a także kazania ks. J. Popiełuszki. w stanie wojennym wydał z Cz.

Bieleckim i U. Sikorską broszurę „Mały konspirator”. Współpracował także z „Tygodnikiem Mazowsze”.

Stefan Brzoza nazwał go w swym ‘protest songu pt. „Zwolnić Kelusa” polskim Woodym Guthrie. Inspirowana jego twórczością i napisana do melodii Kelusa jest piosenka Jacka Kaczmarskiego „Powrót sentymentalnej panny «S»” Dziennikarz „Gazety Wyborczej” Wojciech Staszewski opublikował książkę o J. K. Kelusie w formie wywiadu rzeki, pt. „Był raz dobry świat”, Prószyński i S-ka, Warszawa 1999, a filolog Krzysztof Gajda poświęcił mu książkę „Poza państwowym monopolem – Jan Krzysztof Kelus”, WiS, Poznań 1998.

Obecnie wraz z żoną mieszka w okolicach Białołęki, pracuje jako tłumacz i prowadzi pasiekę.

Odnaczony w 2006 przez Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Olga
Kersten-Matwin
1952

Absolwentka Wydz. Psychologii UW.

Pracowała jako wykładowca UW i jako psycholog w szpitalu DREWNICZA w Żąbkach pod Warszawą. Współpracowała z Nową pod koniec lat 70. przy składaniu i kolportażu „Biuletynu Informacyjnego”. Figuruje na liście osób represjonowanych w latach 1976–1980, których nazwiska zamieściły Komunikaty KOR i KSS KOR.

Od 1979 w Kanadzie, pracuje jako psycholog kliniczny (prywatna praktyka) oraz jako konsultant w ministerstwie Human Resources and Skills Development Canada.

olga@matwin.com

Adam
Kersten
1930–1983

Pseudonimy: „Lord Komfort”, „Mister Komfort”.

Historyk z wielkim dorobkiem naukowym, głównie o wieku XVII. Profesor w UMCS w Lublinie. Współscenarzysta i główny rzeczoznawca naukowo-filmu Jerzego Hoffmana „Potop”, także konsultant przy „Panu Wołodjowskim”. w styczniu

1978, będąc członkiem PZPR, przystąpił do Towarzystwa Kursów Naukowych, za co został usunięty z partii. Organizował (wraz z żoną Krystyną) kolokwia TKN. w 1979 Komisja Programowa TKN powierzyła mu odpowiedzialność za publikację Zeszytów TKN i wykładów TKN. Współdziałał w tym zakresie z Nową, w szczególności z Grzegorzem Bogutą. Wkrótce z pomocą Nowej stworzył Nową 2, którą prowadził w konspiracji do chwili ogłoszenia stanu wojennego, zajmując się osobiście zdobywaniem papieru i farby, transportem, drukiem i częściowo kolportażem. Drukowane przez niego broszury charakteryzowały się specyficznym zapachem farby rozrzedzonej pastą „Komfort”, normalnie służącą jako środek do prania, czemu zawdzięczał swój pseudonim. Był pierwszym, który pastę „Komfort” zastosował w druku i jest to niewątpliwie jego wielki wkład w rozwój podziemnego ruchu wydawniczego.

Od października 1980, na życzenie NZS, prowadził w Lublinie cykl publicznych wykładów z historii Polski, które cieszyły się ogromnym powodzeniem. Uczestniczył w strajku studentów UMCS jesienią 1981. Dzięki skutecznemu utajnieniu jego działalności wydawniczej udało mu się uniknąć internowania. w 1982 współpracował z „Tygodnikiem Wojennym”, pisząc do niego i przekazując teksty, a przede wszystkim udostępniając zgromadzony przez Nową 2 papier na druk „TW”. To dzięki niemu przez prawie rok mógł być bez kłopotu drukowany „Tygodnik”.

Pośmiertnie odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski w 2006.

Grzegorz
Kersten
1949

Ukończył Szkołę Główną Planowania i Statystyki, (kierunek ekonometria) gdzie w 1981 roku uzyskał tytuł doktora.

Pracownik naukowy Instytutu Doskonalenia Kadr Kierowniczych do 1984. roku. w 1979 został zatrudniony przez ojca, Adama Kerstena, w wydawnictwie Nowa 2, w którym był akwizytorem, magazynierem, dostawcą materiałów oraz intrologotorem, zajmował się także kolportowaniem gotowych zeszytów i książek. Wykonywał te funkcje, a także zajmował się kolportażem „Tygodnika Wojennego” do wyjazdu z kraju w połowie 1984. Od 1985 wykładowca na Uniwersytecie Carleton w Ottawie (Kanada), gdzie uzyskał tytuł profesora

w 1993. w latach 2002–2004 Katedra im. P. Dsmarais na Uniwersytecie Ottawa, od 2006 katedra na Uniwersytecie Concordia w Montrealu, jest dyrektorem Naukowego Centrum InterNeg. Zajmuje się zagadnieniami podejmowania decyzji, negocjacji, systemami informatycznymi oraz mechanizmami rynkowymi.

Krystyna
Kersten
1931

Profesor historii, pracowała w Instytucie Historii PAN, obecnie na emeryturze.

1977–1979 uczestniczyła w zebraniach Uniwersytetu Latającego, potem TKN. Współpracowała z wydawnictwem Nowa 2 prowadzonym przez jej męża Adama. Publikowała w „Tygodniku Solidarność”. Autorka książek, m.in. „Historia Polityczna Polski 1944–1956” (kilkadziesiąt wydań w II obiegu), „Narodziny systemu władzy Polska 1943–1948” (Krąg 1985), „Jałta w polskiej perspektywie” (Nowa 1989). Publikowała m.in. w Almanachu Humanistycznym, Aneksie, Krytyce, Kulturze Niezależnej, Moście i Vacacie.

Małgorzata
Kersten
1949

Ukończyła Wydział Filologii Angielskiej UW.

1972–1975 pracowała w Szkole PAX, następnie w Szkole Głównej Planowania i Statystyki. w 1979 została zatrudniona przez teścia, Adama Kerstena, w wydawnictwie Nowa 2, w którym zajmowała się magazynem, dostawą materiałów, a także końcowym przygotowaniem (zwłaszcza przycinaniem) zeszytów i książek oraz ich kolportowaniem. Od 1989 jest lektorem angielskiego na Uniwersytecie Carleton w Ottawie (Kanada), gdzie w 2001 uzyskała stopień starszego wykładowcy. Zajmuje się wykorzystaniem technologii informatycznych w nauce angielskiego oraz komunikacją międzykulturową.

Danuta Maria
Kijewska
1943

Ekonomistka. z działalnością niezależną związana od 1980, wraz z powstaniem Solidarności.

Organizowała NSZZ Solidarność w fabryce dentystycznej Mifam w Milanówku. Następnie aktywnie pracowała w NSZZ Solidarność w fabryce Jedwabiu Naturalnego w Milanówku. w stanie wojennym, często wzywana na przesłuchania, szczególnie przed różnego rodzaju rocznicami. Szukana w rewizjami.

Współpraca z Nową od początku 1981 (w domu Danuty-Marii i Zbigniewa Kijewskich była przez prawie pół roku drukarnia, w której wydrukowano dwie książki o dużych nakładach). Drukarnia nie miała wpadki. Bliska współpraca z Andrzejem Górskim i Adamem Grzesiakiem. Zajmowała się pracami introligatorskimi.

Po 1989 założyła fundację Człowiek-Człowieko-wi Homo-Homini, która ma duże osiągnięcia w pomocy osobom potrzebującym oraz aktywizacji osób odrzuconych.

Inicjator i organizator pierwszych wigilii dla samotnych w Milanówku, które na dzień dzisiejszy, przy współpracy z Miastem Milanówek gromadzą po 400 osób.

Wyróżniona odznaką Zasłużony działacz kultury.
maluki1125@neostrada.pl

Zbigniew Ludwik
Kijewski
1946

Żołnierz zawodowy nawigator lotnictwa.

Z działalnością niezależną związany od 1981. w Nowej od połowy 1981 przez żonę Danutę-Marię, aktywną działaczkę Solidarności na terenie Milanówka (w domu Danuty-Marii i Zbigniewa Kijewskich przez prawie pół roku była drukarnia, w której wydrukowano dwie książki w dużych nakładach). Drukarnia nigdy nie wpadła. Zajmował się pracami introligatorskimi.

Bliska współpraca z Andrzejem Górskim i Adamem Grzesiakiem.

Po 1989 działacz samorządu lokalnego, radny miasta Milanówka w latach 1992–1996.

Obecnie na emeryturze. Wyróżniony odznaką Zasłużony działacz kultury.

nawigator46@interia.pl

Andrzej
Kijowski
1928–1985

W 1968 na nadzwyczajnym zebraniu Oddziału Warszawskiego ZLP występował przeciwko cenzurze. w 1977 r. należał do zespołu kierowniczego PPN. Był autorem kilku tekstów opublikowanych w l. 1977–80 przez Zespół Problematyki PPN. Publikował m.in. w „Zapisie”, „Nowym Zapisie”, „Krytyce”. w l. 1978–79 był członkiem Rady Programowej i wykładowcą TKN.

Opublikował w Nowej zbiór opowiadań i szkiców literackich „Niedrukowane” (1977). w latach 1982–83 współredagował pismo „Nowy Zapis”. Internowany.

Andrzej Tadeusz
Kijowski
1954

Filolog, dr nauk humanistycznych, publicysta, menadżer kultury. Pseudonimy: „Tadeusz Żeglikowski” w paryskim „Kontakcie” (1984–1987); „Kat” w „Tygodniku Solidarność” i „Nowym Świecie” (1990–1992).

Pierwszy kontakt z działalnością opozycyjną we wrześniu 1976 za pośrednictwem Elżbiety Grunberg-Bąkowskiej – kolportaż „Biuletynu Informacyjnego” i Komunikatów KOR.

Związany z Nową od 1977 – za pośrednictwem Adama Michnika kontakt z Mirosławem Chojeckim.

W 1976 przepisywał na maszynie „Komunikat” Komitetu Obrony Robotników i „Biuletyn Informacyjny”, a w 1977 tomik Stanisława Barańczaka „Ja wiem, że to niesłuszne”. w 1977 uostępnił Nowej mieszkanie na magazyn bibuły. Współpracował przy wydaniu „Czarnej Księgi Cenzury” i kolportował ją wśród ludzi kultury. w 1982 prowadził wykłady w kościele św. Rocha w Białymstoku. w latach 1982–83 prowadził wykłady dla licealistów. Kolportował „Tygodnik Mazowsze” i „Wolę”. w 1984 przewiózł z Paryża do Polski pierwsze zdjęcia zamordowanego ks. Jerzego Popiełuszki. w 1984 i 1987 przewoził pieniądze, tonery, urządzenia elektroniczne, wydawnictwa emigracyjne. w latach 1985–86 współpracował z Teatrem Domowym (organizował

spektakle m.in. w mieszkaniu Hanny Kirchner oraz swojej matki na Jaworzynskiej).

Po stanie wojennym, współtworzył samorząd: był wicemarszałkiem Sejmiku Warszawskiego, pracował w prasie, współtworzył niezależną telewizję (Nowa Telewizja Warszawa i sieć Polonia 1), zajmował się też organizacją i zarządzaniem kultury. Stworzył Konkurs Teatrów Ogródzkowych i Festiwal Ogrody Frascati.

Obecnie: (wrzesień 2007) – znowu w podziemiu.

andrzej.tadeusz@kijowski.pl
www.kijowski.pl

Władysław Klamerus

1956–1992

W latach 1978–80 organizował i uczestniczył w składaniu wydawnictw bezdebitowych, głównie Nowej, w stanie wojennym kolporter m.in. „Tygodnika Mazowsze”, „Vacatu” i książek Nowej. Był organizatorem niezależnych przedsięwzięć artystycznych, wystaw.

Rzeźbiarz, twórca m.in. pomnika Umschlagplatz wg projektu Hanny Szmalenberg przedstawiającego otwarty wagon towarowy.

Janusz
Klekowski
1930–2007

Syn ziemi wileńskiej, muzyk, gorący patriota, działacz antykomunistycznej opozycji, człowiek wielu talentów.

Wieloletni wiolonczelista orkiestry Teatru Wielkiego w Warszawie, współpracownik KOR, obserwator procesów radomskich po 1976 roku.

Ofiarny współpracownik Biura Interwencyjnego KOR, redaktor jego „Biuletynu Informacyjnego”, współpracownik Nowej i innych wydawnictw podziemnych, utalentowany publicysta konspiracyjnej prasy, niestrudzony kolporter nielegalnych książek krajowych i emigracyjnych, współzałożyciel i pierwszy spiker podziemnego Radia Solidarność, wykonawca jego słynnego sygnału.

Przez prawie 3 lata poszukiwany listem gończym przez PRL-owską bezpiekę. Odznaczony przez prezydenta Lecha Kaczyńskiego z okazji 30-lecia KOR Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Jacek
Kleyff
1947

Bard, poeta, kompozytor, aktor i malarz.

Mgr inż. architekt po Politechnice Warszawskiej. Był jednym z twórców (razem z Januszem Weissem i Michałem Tarkowskim) słynnego kabaretu Salon Niezależnych.

W latach 1981–85 mieszkał na wsi pod Lublinem, gdzie powstał załazek Orkiestry Na Zdrowie (ONZ). Większość tekstów i kompozycji tego zespołu jest jego autorstwa. W 1995 roku Orkiestra Na Zdrowie zdobyła „Złoty Bączek”, główną nagrodę publiczności, na festiwalu Przystanek Woodstock w Czymbanowie nad Jeziorem Żarnowieckim. Najbardziej znane piosenki w wykonaniu Jacka Kleyffa to: „Telewizja” (1972), „Huśtawki” (1973) oraz „Nie męcz mnie” (1974), wykonywane później przez Kubę Sienkiewicza i Elektryczne Gitary.

A o sobie napisał tak:

„Po raz pierwszy w życiu mam napisać o sobie samym notkę do wydawnictwa i to na dodatek jako o człowieku Nowej. No więc nie zostałem nim gdyby nie wrodzona skłonność do przekory podsycona znajomością w latach wcześniejszych niż narodziny Nowej z takimi ludźmi jak Jacek Tarkowski i inni zaprzyjaźnieni z nim dysydenci od Jakuba Karpińskiego począwszy na Jacku Kuroniu kończąc. Drugim filarem równoważnym była znajomość z Jankiem Kelusem i jego ożywczym działaniem na moje pomysły piosenek.

Gdy powstawała Nowa – większość ważnych dla niej moich piosenek już istniała i wyśpiewywałem je u Walendowskich. Tam właśnie na jednym z kolejnych wieczorów pojawił się Mirek Chojecki z walizką książek i to był ten trzeci filar, po którym moje piosenki przedarły się pod strzechy niektórych domów.

Wszystkim serdecznie za to dziękuję”.

Tadeusz
Klimczak
1950

Z wykształcenia filozof (studiował na ATK), z zawodu artysta, potem przedsiębiorca.

W 1968 jako student SGGW współorganizował także strajk okupacyjny. Potem zawieszony

w prawach studenta i przesłuchiwany przez SB od-mówił współpracy.

Z Nową związany od 1977 przez Mirka Chojec-kiego. Uczestniczył razem z żoną Aldoną w druko-waniu we własnym domu publikacji Nowej („Robo-tnik”, „Zapis”, „Czarna księga cenzury” i inne). Udostępniał dom na spotkania kierownictwa No-wej. w 1978 zatrzymany na 48 godzin. w 1980 jeździł z żoną do strajkującej Stoczni Gdańskiej, zawożąc tam listę aresztowanych działaczy opo-zycyjnych. 16 grudnia 1981 zatrzymany w kotle u Ewy Milewicz i internowany przebywał w Biało-łęce do połowy lipca. Potem na zmianę z żoną wo-ził prasę podziemną do Gdańska. w latach 1985–89 członek redakcji pisma Kos (Jan Cwiek). z żoną pro-wadzili punkt kolportażu podziemnych pism i ksią-żek. Wyróżniony odznaką Zasłużony działacz kul-tury. w 2007 odmówił zgłoszenia do odznaczenia przez Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego za dzia-łalność w Nowej.

tdakli@wp.pl

Teodor
Klincewicz
1954–1991

Absolwent PW Wydziału Fizyki Technicz-nej i Matematyki Stosowanej. Pseudonimy: Teoś, Borys, Rafał.

W 1975 wraz z bratem Walerianem Klincewiczem produkuje ulotki przeciwko zmianom w Kon-stitucji PRL, w 1976 przy współpracy z Janem Li-tyńskim i Witkiem Łuczyno organizuje drukarnię w domu akademickim „Mikrus” (obecnie noszą-cym imię „Teosia” Teodora Klincewicza). z Nową związany od 1977. Od 1976 współpracownik Kom-itetu Obrony Robotników; drukował i kolportow-ał pismo „Robotnik”, współtwórca i wiceprze-wodniczący Krajowej Komisji Koordynacyjnej NZS, pierwszy przewodniczący NZS na PW. Ukrywał się od początku stanu wojennego do aresztowania w marcu 1983 Zwolniony po amnestii w lipcu 1983 natychmiast wrócił do działalności podziemnej.

Założyciel i szef Grup Oporu Solidarni, twórca wydawnictwa „Rytm” (działającego do dzisiaj). Działał czynnie w opozycji do 1989, pełniąc wiele funkcji i będąc twórcą i organizatorem licznych ini-cjatyw. Paweł Smoleński w artykule opublikowa-nym w „Gazecie Wyborczej” nazwał Teosia „Kmi-ciem opozycji demokratycznej”.

Po 1989 roku członek Zarządu Regionu NSZZ „S” Mazowsze.

Zmarł 1.03.1991 w szpitalu w Mławie na skutek wypadku samochodowego w drodze na II Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „S” w Gdańsku.

Wyróżniony pośmiertnie odznaką Zasłużony działacz kultury w 2001 oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski w 2006.

Eugeniusz
Kłoc
1947–1994

Polonista, absolwent UW, pracownik Biblio-teki Narodowej w Instytucie Książki i Czytel-nictwa.

Uczestnik marca '68, współpracownik KOR od samego początku. Od 1977 redaktor „Biuletynu In-formacyjnego” KOR, podpisujący się własnym na-zwiskiem od 1978. Współpracownik „Robotnika”, „Głosu” i Nowej. w 1980 założyciel „S” w Bibliote-ce Narodowej.

W stanie wojennym internowany do 22 lipca 1982. w 1983 z powodu choroby syna wyjechał do Francji. Współpracował cały czas z paryskim Kon-taktem i biurem „S” oraz krajem, m.in. pomagał w kontaktach PWA, 2 Program Radia „S”.

Ryszard
Knauff

Z zawodu inżynier (zarządzanie i organiza-cja), bankowiec, menadżer i przedsiębiorca.

Członek opozycji demokratycznej w Polsce od roku 1976. Jeden z założycieli Niezależnej Oficyny Wydawniczej „Nowa”, związany ze środowiskiem KOR. w latach rozwijania Nowej członek ścisłego komitetu wydawniczego wydawnictwa, kierował ponadto na co dzień wieloma funkcjami i opera-cjami Nowej w różnych momentach czasu, takimi jak organizacja kolejnych miejsc do drukowania, przerzucanie sprzętu i zaopatrzenia, zaopatrzenie w papier i materiały drukarskie, przerzucanie go-towych nakładów do pośrednich punktów dys-trybucji, koordynowanie wielu zespołów współ-pracowników Nowej, itd. w latach 1977–1979 inwigilowany przez służby bezpieczeństwa prawie non stop, zatrzymywany wiele razy „prewencyj-nie” czy w ramach nacisku przez milicję i aparat SB

przesłuchiwany, nacisk zwiększył się znacznie po odmowie zaproponowanej współpracy i publikacji tej rozmowy ze służbami bezpieczeństwa w jednym z „podziemnych” magazynów. Bliski współpracownik Mirosława Chojeckiego i Grzegorza Boguty.

Od listopada 1981 zamieszkały głównie w USA.

W latach 1982–1992 – praca na Wall Street (Irving Trust Company & Bank of New York)

W latach 1992–2003 – Managing Director holdingu LCHG, jednocześnie prezes PWN.

Obecnie właściciel firmy konsultingowo-inwestycyjnej RMK General, Inc. Członek rady dyrektorów Chief Executives Organization w Bethesda, MD.

Posiada troje dzieci, dwie córki i syna, którzy mieszkają w USA. Zamiłowania humanistyczne, poprzez wieloletni wążek wydawniczy na drodze życiowej.

Wojciech
Kochlewski

1941

Studiował prawo na UW, pracownik umysłowy, handlowiec. Pseudonimy: Medalik, Rockefeller, Księgolub.

W 1968 aresztowany za rozpowszechnianie odezw studentów uczelni warszawskich. w 1972 przesłuchiwany i nieskutecznie szantażowany przez oficerów z MSW. w 1977 sygnatariusz jednego z apeli KOR. Kolportaż bibuły. Obsługuje grupę czytelników w latającej bibliotece. Jego samochód – syrenkę wykorzystuje, głównie nocami, Konrad Bieliński do produkcji Nowej. Pomoc w Biurze Interwencji KOR. w 1979 rewizja i konfiskata kilkudziesięciu publikacji. w lutym 1980 zwolniony z pracy. w sierpniu 1980 zbiera podpisy pod żądaniem zwolnienia aresztowanych członków KOR. Podczas trwania Solidarności jeździ, jako wolontariusz, swoim samochodem, z ramienia Biura Interwencji Regionu Mazowsze. Zaproszony jako obserwator na Zjazd Solidarności w Oliwii. Zbiera podpisy pod jednym z pierwszych apeli protestujących przeciwko wprowadzeniu stanu wojennego. Pomaga przy emisji pierwszej audycji Radia Solidarność, nadanej z dachu budynku, w którym mieszkał. w 1982 kupił dom w Komorowie przy ul. Zacisnej 14a. Buduje tam drukarnię. Współuczestniczy w inicjatywach wydawniczych. w latach 1982–1983 współdziałał ukrywaniu dezertera z Armii Radzieckiej. Wodzi adwokatów na procesy polityczne. Dom był miejscem różnych spotkań

konspiracyjnych. w latach 1982–1985 kilkakrotnie zatrzymywany na 48 godzin, a w domu przeprowadzane były rewizje. w marcu 1985 skazany za obrazę rządu gen. Jaruzelskiego na 10 miesięcy z zawieszeniem na 5 lat oraz grzywnę. w działaniach wspiera go żona Anna Elżbieta Kochlewska oraz synowie. Pracuje w firmie prywatnej. w roku 2006 przechodzi na emeryturę. Czynnny bibliofil. Wyróżniony odznaką Zasłużony działacz kultury. Od 1998 żonaty z Aliną (Dorotą) Lipińską, obecnie Lipińską-Kochlewską, działaczką Solidarności, towarzyszką wspólnychjazd po Polsce w latach 1982–1985.

wojtek@kochlewski.org

Jan
Kofman
1941

Publikował pod pseudonimami (m.in. Włodzimierz Mart, Jan Kamar) i pod nazwiskiem w kraju (zwłaszcza w „Krytyce”) i za granicą.

Historyk, politolog, publicysta, wydawca. Studia na UW.

Pierwszy raz zatrzymany na 48 godz. w marcu 1965 w związku rozpowszechnianiem „Listu do członków PZPR” autorstwa J. Kuronia i K. Modzelewskiego. Po Marcu '68 usunięty z Państwowego Wydawnictwa Naukowego.

Od 1974 pracownik naukowy filii UW w Białymstoku (od 1997 Uniwersytetu w Białymstoku) i (od 1990) Instytutu Studiów Politycznych PAN; od 1997 tytuł profesora.

Współpracownik KOR. Od 1978 – członek redakcji Kwartalnika Politycznego „Krytyka” (m.in. z Konradem Bielińskim, Markiem Beylinem, Jackiem Kuroniem, Piotrem Łukasiewiczem, Adamem Michnikiem Stefanem Starczewskim, Janem Walcem, Rafałem Zakrzewskim); od 1982 (do 1995) jej redaktor naczelny (czł. red. m.in. – Mirosława Grabowska, Beylin, Łukasiewicz, Michnik, Robert Mroziewicz, Zakrzewski). Redaktor serii Biblioteki Kwartalnika Politycznego „Krytyka” (ok. 40 książek z zakresu historii najnowszej, nauk społecznych, publicystyki politycznej). Współpracował bardzo ściśle z Nową, która była głównym wydawcą kwartalnika i książek Biblioteki „Krytyki”, a także z Kregiem (z Andrzejem Chojnowskim i Andrzejem Rosnerem), wydawcą niektórych numerów kwartalnika i części publikacji serii wydawniczej sygnowanej przez „Krytykę”. Po wpadce redakcji, od czerwca do listopada 1985 aresztowany (wraz z Grabowską i Mroziewiczem).

1985–91 w ścisłym kierownictwie Nowej (obok Grzegorza Boguty, Mirosława Kowalskiego, Michnika, Piotra Sz wajcera, Jana Walca, Andrzeja Wernera). 1989–90 członek Komitetu Obywatelskiego przy przewodniczącym NSZZ Solidarność; uczestnik rozmów Okrągłego Stołu w podzespole ds. środków masowego przekazu.

1990–99 redaktor naczelny Wydawnictwa Naukowego PWN, czł. zarządu i wiceprezes. Od 1990 we władzach ROAD i Unii Demokratycznej, członek Unii Wolności (do 1997).

Zasługi działacz kultury (1999); Złoty Krzyż Zasługi (2000); Medal Komisji Edukacji Narodowej (2006).

jkof.aster.pk

AUTOR ZDJĘCIA – MARCEL ŁOZIŃSKI

Anna
Kołyszko
1953

Tłumaczka literatury angloskajskiej.

Z działalnością niezależną związana dorywczo od roku 1982. Była partnerką Edwarda Wasilewskiego, kilkakrotnie pomagałam mu przy redakcji tekstów do pisma „Vacat” i publikacji serii Aletheia.

Przechowywałam blachy do pierwszego numeru „Tygodnika Mazowsze”. Na początku stanu wojennego użyczyłam mieszkania brata, Piotra Kołyszki, ukrywającej się Ewie Kulik. W latach 1985–1989 użyczyłam swojego mieszkania na podziemną drukarnię, w której drukowali publikacje niezależne Edward Wasilewski, Krzysztof Siemieniński i Jan Gogacz.

W 1985 załatwiłam w Nowym Jorku (nieformalnie) prawa autorskie do wydania przez Nową film „Wybór Zofii” u reżysera Alana Pakuli. Film stał się pierwszą pozycją wideołotki Nowej – Wideołota 01. Dokończyłam przekład i opracowanie filmu dla potrzeb tegoż wydawnictwa.

W 1985 zajmowałam się z ramienia Solidarności bawiącymi w Warszawie pisarzami amerykańskimi – Kurtlem Vonnegutem, Williamem Styronem i Rose Styron, którzy udając prywatną wizytę, przyjechali wydelegowani przez amerykański PEN-club i Amnesty International, żeby zorientować się w sytuacji intelektualistów polskich. Spotkali się tu m.in. z członkami zawieszonoego PEN-klubu i działaczami Solidarności ukrywającymi się w podziemiu Bujakiem i Kulerskim.

annakolyszko@poczta.onet.pl

Aleksandra (Dolly) **Korewa** 1926

Reżyser teatralny, filmowy, radiowy i telewizyjny. Pisała m.in. scenariusze filmowe, adaptacje teatralne sztuk i powieści i liczne artykuły.

Brała udział w Powstaniu Warszawskim w kompanii „Bradla”, w stopniu strzelca, pseudonim „Strzelec – Filip”. 21 września została ciężko ranna. w 1952 aresztowana i oskarżona o szpiegostwo. Po wyjściu z więzienia kontynuowała studia w Państwowej Wyższej Szkole Teatralnej na wydziale reżyserii i dramaturgii i jednocześnie pracowała w Teatrze Narodowym i w Teatrze Polskim. Nie zezwolono jej zrobić dyplomu ze sztuki Marka Hłaski. Miała trudności z dostaniem etatu, pracowała dorywczo. Po 1956 roku współpracowała m.in. z czasopismem „Współczesność”. Związana była ze środowiskiem opozycyjnym m.in. z Klubem Krzywego Koła. Od 1960 pracowała w Filmie Polskim. Po marcu 1968 usunięta z pracy. w 1973 roku została zaangażowana jako reżyser do Teatru Polskiego Radia. Od 1976 współpracowała z KOR i w konsekwencji ponownie utraciła pracę.

Była w zarządzie Nowej od 1977. Zajmowała się m.in. rozprawdaniem wydawnictw Nowej na terenie całej Polski. Współpracowała z „Biuletynem Informacyjnym”.

W czasie Solidarności wyjechała na Biennale do Wenecji z wystawą o „S”. Od końca 1980 do 1983 organizowała dystrybucję darów dla najbardziej potrzebujących, wielodzietnych rodzin na terenie całej Polski.

13 grudnia 1981 roku, kiedy policja przyszła ją internować, nie zastała jej w domu. Po powrocie była wielokrotnie przesłuchiwana.

W styczniu 1982 roku wywozła z Polski listę internowanych i pierwsza poinformowała media na Zachodzie o tym co się stało w Polsce po wprowadzeniu stanu wojennego. w lutym wróciła do Polski i dalej działała w strukturach opozycyjnych.

Przez Rząd Londyński odznaczona została Krzyżem Walecznych, Krzyżem Armii Krajowej i Medalem Wojska za udział w Powstaniu Warszawskim i za działalność podziemną w AK w czasie II wojny światowej. w 1997 została odznaczona Warszawskim Krzyżem Powstańskim.

Mieszka w Szwecji. Kontakt z córką:

marta.urbanska@broadband.net

Janina
Korzeniowska
1926–1991

Józef
Korzeniowski
1916–1993

Małżeństwo: księgowa w przedsiębiorstwach handlu zagranicznego i dziennikarz.

Od grudnia 1981 roku prowadzili, w Warszawie przy ul. Stołecznej, skrzynkę kontaktową i magazyn prasy (m.in. "Tygodnik Mazowski") i książek – wydawnictw Nowej i CDN. Zajmowali się również zbiórką pieniędzy dla podziemnych struktur.

Przez kilka lat, w tym samym lokalu odbywały się spotkania redakcyjne CDN pod kierownictwem Macieja Poleskiego. Działalność zakończyli w lipcu 1989.

Robert
Korzeniowski
1957

Przedsiębiorca.

Z wolny słowem związany od 1977. Za sprawą Krzysztofa Siemieńskiego rozprowadzał bibułę Nowej między innymi do KUL w Lublinie.

Od 1981 w lokalu przy al. Wojska Polskiego prowadził skrzynkę Nowej, sito-drukarnię i naświetlarnię diapozytywów do sita.

Tam drukowano między innymi pierwszy tomik poezji Leszka Szarugi dla wydawnictwa Przedświt.

Po 1989 prowadził działalność gospodarczą, obecnie jest pracownikiem Mostostal Warszawa SA.

Marian
Kowalczyk

W latach 1983–1986 kolportował prasę i książki lokalne (konińskie i centralne), m.in.

„TM” „Wola”, „PWA”, „Solidarni Konin” oraz książki wydawnictw Nowa, Krag, Wola, Aneks, Głos, CDN, na terenie Kłodawy.

Bogdan
Kowalik

Podziemny intrologator. W latach 1979–1981 wiele nocy przesiedział u małżeństwa Bosakowskich, składając, zszywając i wykonując wszelkie inne prace intrologatorskie, razem z Romanem i Janiną, a także Bogdanem Lisikiem i innymi. Tyczyło to wyd. Nowej, MOWY, Pulsu, Biuletynu Informacyjnego, AS-a i innych publikacji.

Autor filmów biograficznych o Marku Edelmanie, Szymonie Wiesenthalu, Włodzimierzu Maksymiuku, Mikłoszu Jansco i niezrealizowanego debiutu fabularnego „Miłość w Budapeszcie”.

Tadeusz
Kowalik
1926

Jeden z inicjatorów i współautoru Listu 64.

Od końca lat 60. czynnie zaangażowany w lewicowy nurt opozycji demokratycznej, współpracownik Komitetu Obrony Robotników.

Był stałym członkiem Rady Programowej i wydawcą TKN. Jego cykl wykładów wydany został w Nowej. Zredagował kilka innych publikacji TKN.

Zamieszczał publikacje w prasie II obiegu, m.in. jest autorem broszury wydanej w serii Biblioteki „TW”. w sierpniu 1980 doradca Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego w Stoczni Gdańskiej, następnie Krajowej Komisji Porozumiewawczej NSZZ Solidarność. 1980–1992 członek NSZZ Solidarność.

W 1992 członek założyciel Unii Pracy. Obecnie bezpartyjny. Od 1997 jest wykładowcą w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Zarządzania im. Leona Koźmińskiego w Warszawie.

Jeden z najbardziej znanych krytyków polskiego modelu transformacji i reform Balcerowicza.

31 sierpnia 2006 odznaczony przez Prezydenta Lecha Kaczyńskiego Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

Iwonna
Kowalska
1954

Magister ekonomii.

Do działalności podziemnej została wciągnięta przez brata ciotecznego Marka Sokolnickiego na początku 1982. Ukrywała drukarza Nowej Andrzeja Górskiego. Zajmowała się przygotowaniem do druku makiet publikacji, jak również prowadzeniem i przechowywaniem dokumentacji Nowej – korespondencji, dokumentów. W tym czasie ściśle współpracowała z szefem Nowej Grzegorzem Bogutą.

Od 1983 roku organizowała i zarządzała przygotowaniem do druku publikacji Stowarzyszenia Archiwum Solidarności, współpracując między innymi z Andrzejem Paczkowskim, Markiem Owsińskim, Tomaszem Boczyńskim i Janiną Jankowską.

Zorganizowała grupę współpracowników, którzy na komputerach Commodore przepisywali teksty. Do grupy tej należeli m.in. Maria Bielska, Ania Szastało, Stefania Grabska, Maciej Włostowski i Tomasz Tabako. Jedną ze spektakularnych akcji Archiwum było wydobyć z Wytwórni Filmów Dokumentalnych (umożliwiła to Małgorzata Jaworska z koleżanką) taśm magnetofonowych z zapisem dźwiękowym z procesu zabójców ks. Jerzego Popiełuszki. Na podstawie spisanych wówczas kaset wraz z Marią Bielską opracowała stenogram z procesu ks. Jerzego Popiełuszki, który ukazał się nakładem Nowej.

W ramach Nowej założyła wraz z Michałem Dądzem, Mirosławem Florkiem, Władysławem Królem oraz Mirosławem Kowalskim jawną i legalną firmę zajmującą się składem komputerowym publikacji. Celem założenia firmy była ochrona przed zarekwirowaniem przez służby bezpieczeństwa dostarczonego z Francji drogiego i niedostępnego w Polsce sprzętu komputerowego. Do upadku komunizmu w firmie LogoScript były przygotowywane do druku publikacje Nowej. Po upadku komunizmu współwłaściciele powrócili do swoich poprzednich zawodów, natomiast firma LogoScript prowadzona przez Iwonnę Kowalską istnieje do dzisiaj.

iwonna.kowalska@logoscript.pl

Jacek Antoni
Kowalski
1950

Działacz polityczny, niepodległościowy i społeczny. W 1968 roku rozpoczyna studia handlu zagranicznego na WSE w Sopocie. Za udział w protestach robotniczych na Wybrzeżu w grudniu 1970 roku zostaje aresztowany w Gdyni i przewieziony do obozu w Wejherowie.

W roku 1971 zostaje zmuszony do przerywania studiów i podejmuje pracę jako kasjer w Spółdzielni Ogrodniczej w Ostrowie Wlkp. Zwolniony z pracy wyjeżdża do NRD, gdzie pracuje jako palacz i operator maszyn w kotłowni.

W 1972 roku podejmuje studia germanistyki na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Inwigilowany przez SB wyjeżdża jeszcze przed obroną pracy magisterskiej w lipcu 1976 r. do Francji a potem do Niemiec. Po otrzymaniu azylu politycznego zamieszkuje w Augsburgu, gdzie w latach 1977–1984 pracuje jako nauczyciel języka niemieckiego i historii. Członek Polskiej Partii Socjalistycznej na Obczyźnie od 1976 roku. W latach 1982–1989 był odpowiedzialny za organizację siatki przerzutu antykomunistycznej literatury do Polski i innych państw bloku sowieckiego.

W latach 1977–1994 współpracuje z Rozgłośnia Polską Radia Wolna Europa w Monachium. Jest członkiem Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich i Światowej Federacji Dziennikarzy. 27.04.2004 uznany przez IPN w rozumieniu art. 6 ustawy o Ściganiu Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu z dnia 14 czerwca 1990 r. za pokrzywdzonego i prześladowanego przez reżim PRL.

Mirosław
Kowalski
1954

Absolwent Politechniki Warszawskiej. Wydawca i dziennikarz.

Współpracę z opozycją podjął jesienią 1977 po nawiązaniu kontaktu z Sergiuszem Kowalskim. W 1981 został redaktorem działu kultury „Tygodnika Solidarność”, w którym opublikował kilkanaście reportaży i wywiadów, w tym obszerną rozmowę z Grzegorzem Bogutą i pełną listę wydanych przez Nową książek. W latach 1982–83 prowadził

warszawskie biuro redakcji „Financial Times” i współpracował z wydawnictwem KRĄG.

Publikował pod pseudonimami (Marek Korab, Piotr Przegorzan) w miesięcznikach emigracyjnych (Kultura, Kontakt) i prasie podziemnej („Kultura Niezależna”, „Vacat”) i pod nazwiskiem w „Jazz Forum”. w czasie swoich wyjazdów do Londynu nawiązał kontakty ze środowiskami emigracyjnymi, przeprowadził dziesiątki wywiadów z najbardziej prominentnymi politykami i ludźmi kultury. Współpracował z Sekcją Polską Radia BBC.

W 1986 wszedł w skład kolegium redakcyjnego Nowej i koordynował jej pracę, będąc odpowiedzialnym za kontakty z autorami, tłumaczami, redaktorami, korektorkami, maszynistkami i plastykami. w latach 1984–1989 pracował w państwowym wydawnictwie ISKRY.

Od 1988 wiceprezes spółki komputerowego składu LogoScript, która, działając legalnie, była w istocie filią Nowej. Od 1989 redaktor naczelny Nowej, w latach 1989–93 wiceprezes Fundacji Nowej, od 1993 członek zarządu Nowa sp. z o.o. Pomyślnodawca i redaktor serii superNowa.

mirek.supernowa@wp.pl

Rita Barbara Kozłowska

W latach 80. prowadziła skrzynkę i magazyn wydawnictw podziemnych, kołportowała prasę (m.in.: „Skrót”, „AIS”, „KAT”, „TM”, „Wola”, „KOS”), książki Nowej oraz znaczki, pocztówki, kalendarzyki.

Bogdan Krawczyk 1947

Socjolog, dokumentalista Pseudonim: b.j.k

Do Nowej trafił za pośrednictwem redaktora Janusza Weissa w 1984, prowadził dystrybucję kaset VideoNowej na Śląsku i w Trójmieście, od 1986 montował audycje Romy Bratkovskiej „Niedzielny dzwonek” filmowane przez Marka Mądrzejewskiego w kościele św. Marcina przy ul. Żytniej w Warszawie.

Od 1987 współpracował z Diecezjalnym Studio Video Gdańsk 3M (Maciej Grzywaczewski, Marek

Łochwicki, Marian Terlecki). Uczestniczył w realizacji 3 dokumentów eksportowych: „Pallotyńskie parantele”, „Nie-do-słuch”, „Teatr Kici-Koci”, jako drugi operator (wraz z Krzysztofem Pakulskim), kierownik produkcji.

W 1988 zbierał relacje od kolegów Grzeška Przemyska i nie zmontował tych materiałów do filmu o śp. Basi Sadowskiej (1940–1987). Nie uczestniczył w obradach przy okrągłym stole, ale współpracował z Wojtkiem Szumowskim przy filmowaniu tego geremium. Wcześniej (grudzień ’80–listopad ’81) był korespondentem Ośrodka Badań Społecznych NSZZ „S” w zespole mgr praw Andrzeja Wiewoliewskiego.

Represji zaliczył niewiele – 2 zatrzymania na Śląsku w hali Baildon (1981), przesłuchanie w p. Mostowskich we wrześniu 1983. Obecnie bezrobotny...

Matylda Kretkowska z d. Gutkowska 1917–1988

Ppor. «Madzia». Była członkiem PPS, współpracownikiem „Biuletynu Informacyjnego” SZP, ZWZ, AK, redaktorem „Robotnika” 1939–44 oraz wydawanego przez PPS „Robotnika Mazowieckiego” 1946–47.

W latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych była współpracownikiem KOR, KSS KOR, Nowej, „Biuletynu Informacyjnego” i „Robotnika”.

Pierwsze Komunikaty KOR oraz Biuletyny Informacyjne „rozmażała”, przepisując je wielokrotnie na maszynie. Przepisywała pierwsze matryce pism i książek, m.in. „Kompleks polski” Konwickiego, „Pochodzenie systemu” Tarniewskiego, „Niedrukowane” Kijowskiego. Przygotowywała także matryce białkowe wszystkich drukowanych tą techniką numerów „Zapisu”. Na jej maszynie przepisanych zostało w okresie do sierpnia 1980 roku co najmniej 30 z około 100 pozycji Nowej. Wynikało to po pierwsze z faktu, że jej matryce praktycznie nie zawierały błędów literowych, a po drugie, że mieszkała w tym samym bloku co Mirosław Chojcecki i kontakt z nią był łatwy i bezpieczny.

Po 13 grudnia 1981 roku przez kilka lat pracowała na rzecz „Tygodnika Mazowsze”, „Praworządności” i wielu innych pism podziemia, przepisując na maszynie rękopisy i maszynopisy na matryce.

Przez całe życie była człowiekiem czynu i walki o ideały niepodległościowe, służąc swoją pracą, radą i doświadczeniem walczącym o społeczeństwo obywatelskie i demokratyczne, o niepodległość Polski.

Odnaczona Krzyżem Partyzanckim i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski w 1973.

Zmarła 11 marca 1988 roku.

Sławomir Hanusz Kretkowski

1947

Pseudonim: Kret. Studiował na wydziale Historii na UW 1965–68.

Pierwszy kontakt z działalnością opozycyjną nawiązał w latach 1965–66 poprzez współpracę z Wojciechem Ziemińskim.

Po wydarzeniach marcowych 1968 relegowany z UW. Aresztowany 8 marca 1968. Następnie wraz z innymi studentami odesłany do specjalnych jednostek wojskowych w Hrubieszowie i Żaganii, gdzie był indoktrynowany i przesłuchiwany. Po zwolnieniu z wojska w czerwcu 1968 ponownie aresztowany i osadzony na Rakowieckiej w Warszawie. 9 listopada 1968 roku w pierwszym pokazowym procesie komandosów skazany na półtora roku więzienia. W lipcu 1969 wyszedł na wolność na mocy amnestii. Studia kontynuował w latach 1973–79 na Wydziale Historii na Uniwersytecie Łódzkim.

Od 1976 roku współpracuje z Komitetem Obrony Robotników. w Nowej, od początku jej powstania, zajmuje się organizowaniem transportu, dostawą papieru i farby, a także drukowaniem, składaniem bibuły i innymi pracami.

Od 1980 członek NSZZ Solidarność, w 1981 pracuje w Komitecie Wydawniczym Regionu Mazowsze NSZZ S.

Internowany 13 grudnia 1981. Zwolniony w lipcu 1982 roku po interwencji Międzynarodowego Czerwonego Krzyża.

Od 1984 roku współpracował z pismem „Praworządność” i „Praworządność – Dokumenty”. w 1988 roku współredagował „Robotnika Mazowieckiego” oraz współpracował z Serwisem Informacyjnym Solidarności.

Przez wszystkie lata działalności opozycyjnej wielokrotnie zatrzymywany na 48 godz. SB wielokrotnie przeprowadzała rewizje w jego mieszkaniu.

Od 1989 roku jest członkiem Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich. Pracuje w Grupie Filmowej Kontakt i Media Kontakt.

Wyróżniony odznaką Zasłużony Działacz Kultury. Odnaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski 21 września 2006.

Władysław Król 1953

Dr inż. elektronik, MBA, absolwent liceum Reytana. Pseudonimy: Sztruks, Krzysztof.

W Nowej od początku 1982 do 1989. Wykonywał i odpowiadał za zadania organizacyjno-techniczne (druk, składanie, transport, zaopatrzenie, udostępnianie lokali, koordynacja pracy zespołowej). Przy czynił się do publikacji wielu książek i periodyków, bez zawnionych strat w ludziach i sprzęcie. Pracy podziemnej towarzyszyła oficjalna praca naukowa w Instytucie Gazownictwa, pozwalająca utrzymać rodzinę. Pogodzenie pracy zawodowej z podziemną umożliwiło wsparcie przełożonego – Andrzeja Osiadacza, późniejszego profesora Politechniki Warszawskiej.

Włączył się aktywnie w działalność opozycyjną z chwilą wybuchu stanu wojennego. Zgodnie z informacjami od internowanego Grzegorza Boguty, odzyskiwał poukrywany sprzęt i materiały poligraficzne, później przejmował także sprzęt przemycany z zagranicy. Zorganizował i logistycznie obsługiwał zespół drukarzy (Ryszard Latecki, Henryk Skiba, Grzegorz Michalik, Cyprian Kulicki) oraz liczne zespoły składające i wspierające działalność (przygotowanie matryc, skrzynki kontaktowe, punkty przerzutowe, przechowywanie maszyn i materiałów). Składali również: późniejsza żona Zośka Rybka, siostra Halina oraz grono przyjaciół. Grupa ta, unikając represji, z powodzeniem działała do roku 1989, drukując oprócz książek również periodyki jak np. „Spectator” czy „Vacat”. Często realizował akcje transportowe dla innych grup Nowej (np. Andrzej Górski, Maciej Radziwiłł, Marek Kubin, Maciej Orłoś i inni).

Po roku 1989 zajął się wyłącznie pracą zawodową w obszarze zarządzania informatyką i telekomunikacją w firmach zachodnich.

W 1999 wyróżniony odznaką Zasłużony Działacz Kultury.

Wladyslaw.Krol@Poczta.FM

Ryszard
Krynicki
1943

Studiował polonistykę na UAM w Poznaniu.

Debiutował w 1966 w prasie literackiej jako poeta i krytyk, w latach późniejszych zajął się także tłumaczeniem poezji.

W 1968 cenzura zdjęła jego wiersz „Nasz specjalny wysłannik”, który miał się ukazać w miesięczniku „Nurt”, od tego czasu zaczęły się jego problemy z cenzurą urzędową i redakcyjną. 1968–1978 publikował w emigracyjnym kwartalniku „Oficyna Poetów” (Londyn). w listopadzie 1972 ogłosił tam wiersz „Podróż pośmiertna” (III), zdjęty wcześniej przez cenzurę w kraju, co spowodowało, że zaczął być inwigilowany przez SB. Od 15 września 1975 do 29 listopada 1989 objęty był tzw. kontrolą operacyjną.

1972–1973 pracował w redakcji „Studenta”; w maju 1973 represyjnie zwolniony „za zajmowanie szkodliwej postawy politycznej i nieodpowiedzialne wystąpienia na wieczorach autorskich”.

Jeden z prekursorów niezależnego ruchu wydawniczego. w styczniu 1971 opublikował (w 1 egz.) kolaż poetycki G, a w październiku 1973, jako samizdat, wybór wierszy z zatrzymanego przez cenzurę tomu „Organizm zbiorowy”, pt. „Wszystko jest możliwe”. 1976–1988 wydawał swoje książki wyłącznie w samizdacie i drugim obiegu oraz w wydawnictwach emigracyjnych.

Związany z opozycją demokratyczną, sympatyk i współpracownik KOR. Sygnatariusz wielu listów protestacyjnych, m.in. „Listu 59” (1975) oraz „Listu 13” (1976) przeciwko represjonowaniu robotników Radomia i Ursusa. 1976–1980 objęty zakazem druku. Uczestniczył w spotkaniach Niezależnego Klubu Dyskusyjnego w Łodzi (1977), TKN w Poznaniu (1978), SKS w Krakowie. w latach 1977–81 współpracował z „Zapisem” (od 1978) członek redakcji. w maju 1980 brał udział w głodówce protestacyjnej w kościele pod wezwaniem św. Krzysztofa w Podkowie Leśnej. w sierpniu 1980 podpisał „List intelektualistów poznańskich” solidaryzujących się z wydarzeniami na Wybrzeżu, w 1981 wszedł w skład Społecznego Komitetu Obchodów 25 Rocznicy Poznańskiego Czerwca '56. w 1981 współredagował „Solidarność Wielkopolski”, w latach 1982–1988 podziemnego „Obserwatora Wielkopolskiego” (używał m.in. kryptonimów N.S.W., NN, nn, N.N., n.n., ZL); w razie potrzeby brał

także udział w drukowaniu tego pisma oraz „Bez Debitu” (1983–85). Publikował m.in. w paryskiej „Kulturze” (od 1979), ale już w 1978 w Bibliotece „Kultury” ukazał się jego tom wierszy „Nasze życie roślinie”, w „Zeszytach Literackich” (od 1984) i „Pulsie” (od 1985).

Opublikował 3 książki w Nowej: przekłady z Bertolta Brechta („Elegie bukowskie” i inne wiersze, 1980) i Reinera Kunze („Nokturn”, 1987) oraz wybór swoich wierszy i przekładów „Niepodlegli nicości” (1988). w latach 1982–86 w mieszkaniu pp. Krynickich odbywały się wystawy niezależnej sztuki (galeria bez miejsca), w której wystawiali m.in. Jerzy Piotrowicz, Henryk Waniek i Leszek Sobocki. Jego wiersze i przekłady przedrukowywały liczne czasopisma podziemne, a tomiki wierszy wydawane przez ABC i Nową inne wydawnictwa drugiego obiegu. 1988 współzałożył Wydawnictwo A5, później znane jako a5, które prowadzi z żoną Krystyną. w kwietniu 1998 przeprowadził się z rodziną i wydawnictwem do Krakowa.

Laureat m.in. niezależnej Nagrody Poetów (luty 1975), z inicjatywy Antoniego Słonimskiego i Zbigniewa Herberta, Nagrody im. Alfreda Jurzykowskiego, Nagrody Friedricha Gundolfa (2000) oraz Nagrody Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (2006).

FOTO: JOANNA HELANDER

Maria
Krzeczkowska-Neufeld
1952

Inżynier mechanik precyzyjny – studia na Politechnice Warszawskiej.

Współpracę ze strukturami podziemnymi rozpoczęła w styczniu 1982 z Czesławem Bieleckim. Wraz z mężem, Jerzym Neufeldem, składała i kolportowała wydawnictwa CDN oraz „Tygodnik Mazowsze”, aż do końca jego działalności.

W 1985 rozpoczęła pracę dla Niezależnej Oficyny Wydawniczej, współpracując z Grzegorzem Bogutą, Józefem Chajnem i Markiem Kubinem.

We własnym mieszkaniu prowadziła powielarnię kaset Videonowej, począwszy od nr 001 – filmu „Przesłuchanie” Ryszarda Bugajskiego. w sumie wyprodukowała około 22 tytułów o łącznym nakładzie ok. 2 tys. szt.

Otrzymała odznakę Zasłużonego Działacza Kultury.
jurekn@acn.waw.pl

Wiktoria Krzemień

W drugiej połowie lat 70. współpracowała z „Robotnikiem” i „BI” KOR. W jej piwnicy znajdowała się skrzynka magazyn „Robotnika”.

Na początku stanu wojennego uczestniczyła w przygotowaniu (składanie, przycinanie, zszywanie) wydrukowanej tuż przed stanem wojennym przez Nową powieści „Nierzeczywistość” K. Brandysa.

Mieczysław
Książczak
1955

Studiował polonistykę na UW, z zawodu bibliotekarz.

Uczestnik SKS, w 1978 kolportował w Domu Studenckim UW na ul. Kickiego książki Nowej, za co władze uczelni pozbawiły go prawa do zamieszkania w akademiku i wszczęły postępowanie dyscyplinarne, wkrótce umorzono. Od jesieni 1978 nawiązał współpracę z redakcją „Robotnika” (redagowanie i rozwożenie gazetki po kraju), w 1980 krótko współpracował z Nową 2 jako drukarz. W 1981 nawiązał współpracę z wydawnictwem Krąg. w styczniu 1982 zatrzymany i internowany w Białoleścu na sześć miesięcy. w latach 1983–1989 związany kolejno z wydawnictwami Krąg, Przedświt i In Plus (prace introligatorskie). Obecnie administrator kartoteki w Centrum Nukat Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie. Wyróżniony odznaką Zasłużony działacz kultury.

m.ksiaczczak@uw.edu.pl

Blanka
Kuczborska
1947

Tłumaczka literatury anglosaskiej.

Współpracowała z Nową od początku, m.in. udostępniając mieszkanie i piwnicę na druk i składanie oraz na magazyn papieru i gotowych książek. Pamiętam, jak przy rewizji podczas aresztowania

Tomka udało nam się zmylić tajniaków, otwierając piwnicę sąsiadów zamiast własnej, zapchanej po sufit nakładem „Mojego Wieku” Aleksandra Wata. Później, gdy Tomek siedział, odmówiłam wydania książek nieznanym mi chłopakom z Nowej przyślanym, jak twierdzili, przez Bogutę. Naskarżyli na mnie oczywiście, kiedy odprawiłam ich z kwitkiem, ale Grzegorz pochwalił mnie za czujność...

Dla Biblioteki Krytyki przetłumaczyłam „Krwawe Skrzyżowanie” Normana Podhoretza.

Wspólnie z Tomkiem, jako „nowadesign” wyprodukowaliśmy kalendarz „orwellowski” jego projektu, z ilustracjami Zygmunta Januszewskiego.

blanka@q.pl

Tomasz
Kuczborski
1947

Artysta plastik, designer. Kontakt z Nową od chwili początku.

Na prośbę Mirka Chojeckiego zaprojektowałem znak graficzny firmy – charakterystyczną, kropkowaną „enkę”. Kropki miały znaczenie technologiczne – druk z matrycy białkowych nie dopuszczał większych elementów graficznych...

W latach 1977–1989 zaprojektowałem dla Nowej około 200 okładek do książek, periodyków, kaset audio i wideo. Pełniłem też rolę dyrektora artystycznego wydawnictwa.

W mojej pracowni funkcjonował „ośrodek badawczo-rozwojowy” nowych technologii poligraficznych, wykorzystywanych następnie w produkcji Nowej i innych wydawnictw.

Współpracowałem z kolejnymi szefami Nowej, redaktorami „Zapisu”, „Krytyki” i „Pulsu”, drukarzami, a także z zespołem „Tygodnika Mazowsze”. Ciepło wspominać współpracę z autorami Nowej – Jarosławem M. Rymkiewiczem i Markiem Nowakowskim.

W styczniu 1982 roku trafiłem do aresztu na Rakowieckiej na ponad 3 miesiące. Byłem sądzony w trybie doraźnym przez Sąd Wojskowy, a następnie przez Sąd Powszechny, gdzie u niewinniono mnie z zarzutu próby obalenia sojuszu z sojuzem i warunkowo umorzono pozostałe. Po krótkim urople „regeneracyjnym” wróciłem do roboty w Nowej.

W 1989 zakładałem i wraz z Markiem Zalejskim zaprojektowałem pierwszą „Gazetę Wyborczą”.

Od 1991 specjalnie prowadzimy **Studio Q**, firmę graficzną specjalizującą się w projektowaniu gazet i czasopiśmie

tomek@q.pl

Genowefa
Kuczowska
zmarła w 1998

Od lutego do czerwca 1982 w jej mieszkaniu pracowała drukarnia Syrenki i Montera, a przedtem drukarnia kierowana przez Romana Wojciechowskiego pracująca na rzecz Kręgu i Nowej. m.in. wydrukowano u niej 1500 egz. wspomnień Oli Watowej. Wykonywała czynności pomocnicze. Jej mieszkanie do 1989 r. bywało często wykorzystywane jako magazyn materiałów poligraficznych.

Lucyna
Kuczowska
zmarła w 1992

Wdowa po poległym w kampanii wrześniowej i matka poległego w Powstaniu Warszawskim. Od lutego do czerwca 1982 w jej mieszkaniu pracowała drukarnia Syrenki i Montera, a wcześniej drukarnia kierowana przez Romana Wojciechowskiego pracująca na rzecz Kręgu i Nowej. m.in. wydrukowano u niej 1500 egz. wspomnień Oli Watowej. Wykonywała czynności pomocnicze. Jej mieszkanie do 1989 bywało często wykorzystywane jako magazyn materiałów poligraficznych.

Paweł
Kuczowski
zmarł w 1984

W pierwszych latach stanu wojennego w należącym do jego rodziny lokalu odbywał się druk pisma „Syrenka” oraz innych wydawnictw (drukarnią kierował J. Narożniak do chwili aresztowania w 1982 r.), m.in. na zlecenie szkoły teatralnej.

Aresztowany (1982) i skazany na 7 lat, zwolniony w wyniku amnestii. Zginął w niejasnych okolicznościach w styczniu 1984 r. Drukarnia w jego lokalu nadal pracowała dla Nowej.

Marian Waldemar
Kuczynski
1939

Ekonomista, dziennikarz, publicysta, polityk o poglądach liberalno-lewicowych.

W polu obserwacji SB od roku 1963, jako figurant Sprawy Operacyjnego Rozpracowania „Rosomak”. w 1966 wyrzucony z PZPR (członek od roku 1959) i stracił pracę. Aresztowany w marcu 1968 roku, spędził w areszcie pół roku. Aktywny w opozycji lat 70. Jeden z założycieli Towarzystwa Kursów Naukowych (TKN) i wykładowca Łatającego Uniwersytetu, publikował w „Biuletynie Informacyjnym” i „Robotniku”.

Autor wydanej w Nowej książki „Po wielkim skoku”. Składał z żoną książkę Kopasycygo o powstaniu na Węgrzech, woził też papier i raz ewakuował swoim małym fiatem jakiś magazyn. w sierpniu 1980 roku członek Komisji Ekspertów przy MKS w Gdańsku. Ekspert Komisji Krajowej NSZZ „S” i Komisji Programowej i Zjazdu Krajowego „S”. Zastępca redaktora naczelnego „Tygodnika Solidarność” (1981–1982).

W stanie wojennym internowany, po zwolnieniu wyjechał do Francji z powodów rodzinnych. Pracownik naukowy Szkoły Zaawansowanych Studiów Społecznych w Paryżu, komentator Radia Wolna Europa, publicysta „Aneksu”, „Kultury” i nowojorskiego „Nowego Dziennika”. Powrócił do Polski w lipcu 1989. Uczestniczył w tworzeniu rządu Tadeusza Mazowieckiego i jego programu. Odszedł wraz z dymisją całego rządu w grudniu 1990.

W kolejnych latach działał w Unii Demokratycznej (członek Prezydium i Rady Krajowej UD, następnie w Unii Wolności i do czerwca 2005 w Partii Demokratycznej. Obecnie niezwiązany z żadną partią. w latach 1999–2001 główny doradca ekonomiczny premiera Jerzego Buzka. w latach 2002–2006 docent w Wyższej Szkole Bankowej w Poznaniu i wykładowca w Wyższej Szkole Humanistycznej w Pułtusku. w latach 2002–2005 członek Rady Strategii Społeczno-Gospodarczej przy Prezesie Rady Ministrów.

Odnaczony przez prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (2001).

Dariusz Kupiecki

1954

Informatyk. Działalność opozycyjną rozpoczął w 1975 roku, współorganizując zbiory list protestacyjnych przeciwko zmianom w Konstytucji PRL.

Po wydarzeniach czerwcowych w 1976 koordynator akcji pomocy dla robotników z Ursusa i ich rodzin. Od 1977 współzałożyciel i członek redakcji pisma „Robotnik”. w 1981 wraz z Krzysztofem Felickim i Zbigniewem Zawadzkiem prowadził Biblioteki Wydawnictw Niezależnych w Regionie Mazowsze NSZZ Solidarność. w stanie wojennym internowany, do 1980 wielokrotnie zatrzymywany na 48godz.

Z Nową związany od początku jako współpracownik, wymiana kolportażowa wydawnictw Nowej dla czytelników „Robotnika” i dostarczanie „Robotnika” w sieć kolportażową Nowej. Zorganizowany w Regionie Mazowsze punkt kolportażowy dla bibliotek prowadzonych w zakładach pracy przez Solidarność był największym w tamtych czasach źródłem dostępu do wydawnictw niezależnych, w tym Nowej.

Po 1989 roku brał udział w budowaniu administracji wyborczej, później dyrektor Rządowego Centrum Informatycznego PESEL, twórca Ustawy o Ochronie Danych Osobowych. Obecnie dyrektor dla spraw operacyjnych w Towarzystwach Ubezpieczeniowych Allianz Polska.

Odnznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

Kontakt: dariusz.kupiecki@wp.pl

Roman Kurkiewicz

1962

Nieukończone studia wyższe (filozofia na Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, Uniwersytecie Warszawskim).

Publikował jako Oskar D. Pierwszy kontakt z opozycją: jesień 1979, Poznań, kościół Dominikanów, Włodzimierz Fenrych z poznańskiego SKS, wtedy (uczeń liceum został kolporterem II obiegu (publikacje Nowej, „Biuletyn Informatyczny” KSS KOR, „Robotnik”, „Bratniak”, inne, w końcu lat 80. rozprowadzał już hurtowe ilości

książek Nowej (500 egz. „Społeczeństwa Otwartego” Poppera, 1000 egz. „Korzeni totalitaryzmu” Hannah Arendt). Członek redakcji „Tu Teraz”, miesięcznika oświaty niezależnej, członek grupy organizacyjnej Społecznego Komitetu Nauki (kontakt Barbara Malak, Zygmunt Łuczyński, łącznik Janusza Pałubickiego (członka TKK, kontakt Krystyna Laskowicz (Poznań), współpracownik wydawnictwa In Plus (SKN (kontakt: Zygmunt Łuczyński, Krzysztof Siemierski, Wiesław Bieliński. Współpraca z „Obozem”, przerwana aresztowaniem Jana Malickiego.

Po 1989: dziennikarz, redaktor „Gazety Wyborczej” (1989–95, redaktor tygodnika „Newsweek” (2001. Redaktor i współtwórca wielu programów telewizyjnych (m.in. Magazynu Literackiego, TOK SZOK-u w TVP II, Summy zdarzeń Jacka Zakowskiego w TVP I, twórca cyklicznego magazynu policyjnego „Drogówka” (TV 4; współautor programów o książkach w TVP I, Radiu PiN, TVP Kultura. Obecnie: autor programu radiowego o książkach i czytaniu „Pod tytułem” w Radiu TOK FM, feletonista „Przekroju”, wykładowca dziennikarstwa w Collegium Civitas w Warszawie. Wcześniej m.in. redaktor naczelny tygodnika „Przekrój” (2002, z-ca red. naczelnego „Życia Warszawy” (2003–2004, szef publicystyki Programu II TVP (1995–96, redaktor programowy TV4.

rkurkiewicz@o2.pl

Maciej Kutrowski

1959

Prawnik (studia na UW.

Pierwszy kontakt z opozycją 1977, kilka spotkań w ramach Latającego Uniwersytetu, naturalny kontakt z bibułą, ale bardzo incydentalny. w 1980 zakładał NZS na UW. Red. naczelny Międzyuczelnianego Pisma Prawo-Mel, w którym artykuły umieszczali m.in. Leszek Kazana, Leszek Kula i Krzysztof Leski. Stan wojenny – najpierw drukowanie ulotek, ewakuacja maszyn z Regionu na Mokotowskiej, materiałów ze Szpitalnej, współpraca z ukrywającymi się Teosiem Klinciewiczem i Andrzejem Górskim z Nowej. Organizuje mieszkania, lokale dla ukrywających się, m.in. Iwony Kowalskiej, Emilia Broniarka. Dla Nowej organizuje również magazyny i lokale do składania. Pomagają mu w tym koledzy z NZS zarówno z UW jak i z PW – Krzysztof Leski, Długi, z ASP – Maciek Dowgiąłło, Gośka Grabowska.

Z kolegami z NZS i z Grup Oporu „S” organizuje lokale, ich ewakuację, dostawy materiałów

poligraficznych i dystrybucję bibuły Nowej, Kręgu oraz TM dla Krakowa, Radomia i do Gdańska. z Andrzejem Górskim kradnie komunistom dużą tirowską partię papieru w rolach z magazynów WSS „Społem” na Woli dla Grup Oporu Teosia. We wszystkich tych przedsięwzięciach uczestniczy olbrzymia liczba osób z różnych środowisk i w różnym wieku: koledzy z Melu, od Wydawnictwa Prawo-Mel, studenci Akademii Medycznej – tacy jak np. Robert Stefański, który przewożąc bibułę o mało nie zabił funkcjonariusza MO, jak również zaprzyjaźnieni pijackowie, babcie klozetowe z SDP na Foksal i z SARP-u oraz przypadkowo poznane osoby na demonstracjach ulicznych.

Od 1985 nieaktywny politycznie. w 1988 zakłada spółkę DIM5, w ramach tej spółki realizuje m.in. film dokumentalny z udziałem Jana Nowaka-Jeziorańskiego o „Kciuku” – kurierze z Londynu i o wycofaniu Armii Sowieckiej z Polski – „Żołnierze bez imperium” reżyserowane przez Marka Widarskiego.

monikakutrowska@yahoo.pl

Andrzej Kwiatkowski

W latach 1982–89 kolportował ulotki i niezależną prasę (m.in. „Tygodnik Mazowski”, „Kos”, „Tu teraz”, „Wiadomości Podlaskie”, „Gazeta Podlaska”, „Metrum” i książki (m.in. publikacje wydawnictwa Nowa, Przedświt, Metrum w Terespolu.

Sławomir Kwiatkowski

1960

Współpracował z „Robotnikiem” i Nową w latach 1979–1981. Był drukarzem sitodrukowym. w jego piwnicy była stała drukarnia „Robotnika”. Drukował broszurki Biblioteki Robotniczej i okładki dla Nowej.

Obecnie mieszka w Szwajcarii

Krzysztof Lachowski

1957

Wykształcenie: Politechnika Warszawska Wydział Fizyki Technicznej i Matematyki Stosowanej, zawód: informatyk.

Pierwszy kontakt z działalnością opozycyjną w 1976 za pośrednictwem Waldemara Maja, związany z Nową od 1978.

Sporadycznie składałem wydawnictwa Nowej m.in. w pracowni artysty Dziędziory (nie jestem pewien tej pisowni. Tam też poznałem Mirosława Chojeckiego. Systematycznie składałem Biuletyn KOR, współpracowałem z Witkiem Łuczywo, z Gienklem Kłocem, Teosem Klincewiczem, Waldemarem Majem.

Oprócz wymienionych współpracowali ze mną: Ryszard Samecki, Wiktor Karpiński, Krzysztof Gajewski, Andrzej Miącz – wszyscy studenci FTiMS oraz Grzegorz Banecki, Marek Ciborowski z Wydziału Elektrycznego

Prowadziłem w akademiku MIKRUS sklepik z wydawnictwami Nowej.

Brałem udział w akcji ulotowej w obronie Mirosława Chojeckiego w 1980.

Komisja dyscyplinarna na uczelni, pobicie w trakcie przesłuchania, 3 zatrzymania (nigdy nie więcej niż 8 godzin

Obecnie pracuję w Urzędzie Miejskim w Białymstoku – w dalszym ciągu jestem informatykiem
krzysztof.lachowski@sws.org.pl

Ryszard Latecki

1956

Pseudonim Jacek. Po skończeniu studiów (poligrafia na Politechnice Warszawskiej podjął pracę drukarza w Regionie Mazowsze NSZZ Solidarność. Na początku stanu wojennego kolportował książki Nowej (wydrukowane jeszcze przed stanem wojennym oraz przygotowywał do druku pierwsze „wojenne” sitodrukowe książki Nowej („Antologia Wierszy Wojennych”, „Na Skrzyżowaniu Azji i Europy”). Począwszy od drugiej połowy 1982, po zdobyciu pierwszego powielacza, zajmował się przede wszystkim drukowaniem, ale też organizacją struktur podziemnych.

W latach 1982–1989 wydrukował co najmniej kilkadziesiąt książek Nowej oraz liczne czasopisma („Vacat”, „Spectator”, „Krytyka”, „Pracodawczość”, krajowe edycje Pulsu).

Ze względu na swoje wykształcenie oraz kontakty z Instytutem Poligrafii Politechniki Warszawskiej, którego pracowników zaangażował do współpracy z Nową, przygotowywał do druku i drukował pozycje wymagające wysokiej jakości (np. ilustrowana seria poetycka).

Zajmował się również szkoleniem (szczególnie drukarzy, uruchamianiem drukarni i introligatorni (oraz ich obsługą, organizacją magazynów itp.

Często wspierał też różne, poza Nową, podziemne środowiska, które nie miały swojej poligrafii. Np. wielokrotnie zajmował się drukowaniem „Tygodnika Mazowsza” oraz innych pism (np. „Głos Medyka”, „Hutnik”, pismo plastyków, studentów z NSZ, Solidarności PW, pisma „eksportowe” – do Czech, Węgier). Drukował też podziemne ulotki, znaczki i inne akcydensy.

Obecnie zajmuje się muzyką.

rlatecki@a-p.pl

Anatol
Lawina
1940–2006

Działacz opozycji demokratycznej od czasów studenckich w latach 60. z wykształcenia ekonomista. w latach 1977–1980 należał do kierownictwa Nowej. Drukował, kolportował, organizował drukarnie i zaopatrzenie. Pisał jako Zygmunt Karliński do „Głosu” i „Krytyki”. w marcu 1980 aresztowany w trakcie rozrzucania ulotek. Po wyjściu z więzienia zorganizował Stowarzyszenie Pomocy Osobom Uwięzionym i ich Rodzinom „Patronat”. Działal w Solidarności. 13 grudnia 1981 internowany na rok w Białolegę.

Po wyjściu z interny działał w podziemnych strukturach związku, był m.in. autorem metody weryfikacji frekwencji wyborczej, co podważało propagandę władz PRL na temat licznego udziału obywateli. w 1988 wszedł w skład jawnego kierownictwa RKW Regionu Mazowsze. w 1989 organizował kampanię wyborczą Solidarności i był jej delegatem do Państwowej Komisji Wyborczej. w latach 1989–1994 delegowany przez Solidarność do kierownictwa Najwyższej Izby Kontroli. Od czerwca 1994 pracownik Kancelarii Sejmu. w 2001 radca generalny z Sejmowym Ośrodkiem Informatyki. w 2003 współzałożyciel Stowarzyszenia Wolnego Słowa.

Publikował sporo tekstów w „Rzeczpospolitej”. w związku ze swoją funkcją i wiedzą nabytą w NIK stał się w latach 2003–2006 jednym z głównych świadków w procesach politycznych, w tym w procesach związanych z aferą FOZZ. w związku z tym był wielokrotnie szykanowany i kilkakrotnie pobity przez „nieznanych sprawców”. w styczniu 2005 w wyniku pobicia doznał ciężkich obrażeń i trwałych okaleczeń. Nigdy już nie powrócił do zdrowia. Zmarł po kolejnej operacji, z powodu złego stanu zdrowia jak również w wyniku ciężkich powikłań po pobiciu.

Bogdan
Lubera
1951

Wykształcenie średnie, z zamiłowania historyk.

W latach 1978–80 pomagał w pracy wydawniczej, współpracował z R. Szorem, J. Śreniowskim, W. Hemplem, W. Maciejewskim.

Będąc pracownikiem państwowej drukarni na ul. Płockiej w Łodzi, wydrukował dla Nowej okładkę „Śpiewnika warchoła”, 4000 szt. (nakład śpiewnika 2000.

W połowie '82 wznowił działalność drukarską („zaległe” materiały np. „Praska Wiosna”, ulotki, współpraca z „Biuletynem Łódzkim”. Pisał artykuły o aktualnej sytuacji w latach 86–87 (współpraca z J. Kozielem, W. Maciejewskim, Stanisławem Szymańskim. Współzałożyciel łódzkiego oddziału PPS (Rutowicz, Kozieł, Szymański; współredaktor „Robotnika Łódzkiego PPS”, z Kozielem, M. Truszkowskim i K. Markuszewskim z Warszawy.

Od '81 wielokrotnie zatrzymywany i przesłuchiwany (zwłaszcza w stanie wojennym, w 1980 odmowa paszportu, po 1982 nagany i utrata pracy.

Lzganicz@muzeumwlokiennictwa.pl

Ewa
Łakomy

W latach 1978–1981 w mieszkaniu Ewy i Zbigniewa Łakomych mieściła się tajna drukarnia wydawnictw korowoskich i literatury bezdebitowej. Zorganizowali w piwnicy tego samego budynku magazyn papieru i wydawnictw niezależnych. Drukowała, wraz z mężem, „Robotnika”,

Biuletyny KOR, Kronikę Łódzką, ulotki oraz liczne artykuły (np. z „Kultury” paryskiej i zakazane książki (łącznie tysiące stron druku, techniką białkową na ramce i serigraficzną; rocznie co najmniej 400 ryz formatu A3 i A4 np. cały nakład „Solidarności z Gdańskiem”. Od 1978 współpracownik Komitetu Obrony Robotników.

Zbigniew
Łakomy

W latach 1978–1981 w mieszkaniu Ewy i Zbigniewa Łakomych mieściła się tajna drukarnia wydawnictw korwskich i literatury bezdebitowej, opatrzona kryptonimem „44”.

Drukował, wraz z żoną, „Robotnika”, Biuletyny KOR, „Kronikę Łódzką”, ulotki, artykuły (np. z „Kultury” paryskiej i zakazane książki; od 1980 także prasę związkową; (techniką białkową na ramce i serigraficzną, rocznie średnio co najmniej 400 ryz formatu A3 i A4 – np. cały nakład „Solidarności z Gdańskiem”. Przewoził papier i materiały drukarskie. Gdy moce istniejących tajnych drukarni („44”, „Warsztat”, „Dzieci”, „Pan X” przestały wystarczać, znajdował kolejne osoby, które podejmowały się druku. Rozwoził wydawnictwa niezależne z drukarni do hurtowników. Internowany 15 grudnia 1981. Zwolniony z ZK w Łęczycy 22 grudnia 1981. w stanie wojennym nakłaniany szantażem i groźbą do współpracy. Brutalnie pobity przed domem przez „nieznanych sprawców”. Wyrzucony z pracy w 1982. Współpracownik Komitetu Obrony Robotników. Od 1981 członek KPN.

Kontakty: Józef Śreniowski, Irena i Anna Bazel, Wojciech Hempel, Romuald Bosakowski, Jerzy Sztorc (TW „Boss”.

Marcel
Łoziński
1940

Reżyser filmów dokumentalnych.

Tuż po nastaniu stanu wojennego zorganizowaliśmy z Bohdanem Kosińskim i Jackiem Petryckim (za namową Grzesia Boguty) – filmową komórkę Nowej. Nazywała się Videonowa. Nakręciliśmy b. dużą ilość materiału (dziś wszystko w archiwum

WFD i F) o życiu podziemia i nadziei. Część tych materiałów została wykorzystana przez naszego przyjaciela Jean Yves Potel w filmie, który on zmontował w porozumieniu z nami we Francji (myśmy nie mieli wtedy możliwości zmontowania go tutaj, a paszportów nie dostawaliśmy): „Pologne 85. Vivre dans la verte”. Film istnieje u Doroty Roszkowskiej: Arkana Studio, Chełmska 21 bud. 4, pokój 59, 02-042 Warszawa, tel.: 022 840 27 45

Zrobiliśmy w 1987 za namową Janka Kofmana film „Świadkowie” – też Videonową z Jackiem Petryckim i Stanisławą Domagałską. (Dostępny na wydanej ostatnio przez PWA moim DVD).

Videonowa ma duży moralny udział w moim filmie „Polska 45–89” (Głównie podtrzymanie na duchu).

Współpracowaliśmy z Nową ok. 5 lat.

Kontakt do Jean Yves Potel, który jest teraz we Francji:

jypotel@ipgate.pl

Zygmunt
Łuczyński
1949

Z zawodu chemik (studia na Uniwersytecie Warszawskim. w latach siedemdziesiątych współpracował z Nową bardziej na zasadach towarzyskich niż zawodowych – pomoc w kolportażu, przewożeniu papieru itd. w stanie wojennym internowany przez rok. Od wiosny 1983 do 1994 jako członek Społecznego Komitetu Nauki współpracował z Nową, uczestnicząc w kwalifikacji wydawnictw do dofinansowania i organizując kolportaż wydawnictw o charakterze naukowym. Obecnie dyrektor Instytutu Technologii Materiałów Elektronicznych w Warszawie.

Stanisław
Łukaszczuk
1950

Pseudonim Żaba. Od 1978 roku był jednym z drukarzy Nowej, wciągnięty do tej pracy przez Mirosława Chojeckiego.

Pierwszą poważną pracą w Nowej był druk 2. numeru „Pulsu” pod kierownictwem Romana Wojciechowskiego „Romaszki”. Wciągnął do Nowej kilku najbliższych przyjaciół: Staszka Muskata,

Marka Głogowca, Marka Grzesiaka i innych, tworząc tzw. „Brygadę drukarzy górali”. Przyjeżdżali oni do drukarni bezpośrednio z Zakopanego, nie kontaktując się praktycznie z nikim w Warszawie. „Brygada” nie rozpoznana przez SB drukowała nieprzerwanie do sierpnia 1980. Ma na koncie ok. 20 książek i kwartalników „Puls”, „Zapis”, „Spotkania”, „Krytyka”.

W 1980, kiedy zaczęły się strajki i tworzenie niezależnego związku zawodowego dostał polecenie od kierownictwa Nowej (M. Chojecki pomocy Zbyszkwowi Bujakowi w wydawaniu biuletynu dla Ursusa. Po zwycięstwie strajkujących i powstaniu Solidarności otrzymał propozycję pracy w Solidarności Mazowsze jako drukarz. Była to jego pierwsza stała praca od 4 lat. Po dwóch latach pracy jako nauczyciel historii (studia na Uniwersytecie Jagiellońskim zakończył pracę w oświacie na skutek potwornego zakłamania programu. Utrzymywał się z prac sezonowych (ratownik GOPR; instruktor narciarski; pracownik wysokościowy itp.. w 1981 otrzymał (po raz pierwszy od 12 lat) paszport. Pojechał do Francji, gdzie zaskoczył go stan wojenny. W Paryżu współpracował ze spotkanymi tam przyjaciółmi z opozycji (m.in. M. Chojeckim, B. Wildsteinem, S. Blumsztajnem, W. Sikorą), pisując m.in. felietony do magazynu „Kontakt”.

Z żoną Katarzyną mieszkają we francuskich Alpach, mają cztery (adoptowane w Polsce córki, syna i troje wnucząt. Utrzymują bliskie kontakty z przyjaciółmi z Polski, a ich dom jest dla nich zawsze otwarty.

Elżbieta
Malicka

W latach 1976–80 dla Nowej przede wszystkim przewoziła materiały poligraficzne i redakcyjne, a także organizowała lokale.

Składała książki. Uczestniczyła w opracowaniu koncepcji i redagowaniu „Robotnika” przed 1981. Po 1982 prowadziła bibliotekę i kolportaż prasy w Szpitalu Bielańskim. w latach 1984–87 w redakcji „KOS”, organizowała kolportaż „KOS” i innych wydawnictw do Lublina, Krakowa i Wrocławia, sporadycznie także do innych miejscowości.

(Uczestniczka Akcji Wiernych „Chrystus w środkach masowego przekazu” zbierająca podpisy pod apelem o mszę św. w radio i telewizji 1979–80).

Wojciech
Malicki

W latach 1976–89 na potrzeby Nowej przede wszystkim przewoził materiały i urządzenia poligraficzne, a także organizował lokale.

Składał i organizował skład książek. Remontował i naprawiał urządzenia drukarskie.

W latach 1977–78 uczestniczył w spotkaniach przygotowawczych i redakcyjnych „Robotnika”. Przed stanem wojennym prowadził bibliotekę w IBJ. Po 1983 prowadził kolportaż prasy i wydawnictw w Instytucie Technologii Nafty. Internowany.

Janusz
Marcinek
1961

Od 1982 współpracownik Nowej, drukarz i składowca, kolporter książek oraz periodyków niezależnych, od 13 grudnia 1981 kolportował bezdebitowe pisma informacyjne (IS, TM, PWA, „Tygodnik Wojenny”, WOLA) wśród korespondentów zagranicznych (AP, BBC), więzień polityczny (1986)

Zbigniew Marian
Markiewicz
1959

Poligraf – przygotowalnia offsetowa (dyplom robotnika wykwalifikowanego).

1980–82 pracownik ZG DSP, 1983–86 Instytutu Radioelektryki PW – operator kamery reprodukcyjnej. Fotograf niezależny – fotografia dokumentarna, socjologiczna i techniczna. Fotografuje od połowy lat 70. Pseudonimy: Marchewa, jako fotograf Mark Carrot*. Autor fotografii w albumach wydanych przez IPA (Lund) przy współpracy Nowej, Kręgu i CDN. Współautor fotografii, wraz z Andrzejem Andrychowskim, wykorzystanej na okładce „Raportu o stanie wojennym” Marka Nowakowskiego (Nowa).

1982–86 współpracował m.in. z Wiesławem Bielińskim, Jarosławem Markiewiczem i Jerzym Brukwickim – przygotowywał diapozytywy i blachy, organizował dostawy materiałów poligraficznych. Internowany.

Od 1987 pracuje i mieszka poza Polską. Od kilkunastu lat zatrudniony jako pre-press technician w RR Donnelley w Vancouver.

zbigniew@mac.com

Stanisław
Matwin
1949

Absolwent XIV Lic. Ogólnokształcącego im. Gottwalda w Warszawie, absolwent Wydz. Matematyki, Informatyki i Mechaniki UW, dr nauk matematycznych UW. Współpracował z Nową pod koniec lat 70., głównie przy składaniu i kolportażu Biuletynu Informacyjnego w grupie Krzysztofa Wagnera. Kilkakrotnie zatrzymywany przez SB. Od 1979 w Kanadzie, profesor informatyki w Uniwersytecie Ottawskim, a także profesor zagraniczny w Inst. Podstaw Informatyki PAN w Warszawie.

stan@site.uottawa.ca

Elżbieta
Matysiak
1949

Po maturze (1968), LO handlowiec w CHZ Metalexport. Zaraz po wprowadzeniu stanu wojennego, dopóki słyszalność RWE na to pozwalała, przepisywała na maszynie publikowane tam listy internowanych i komunikaty, zostawiane na kłatkach schodowych okolicznych domów i w środkach komunikacji miejskiej.

Współpracę z Nową, polegającą na przepisywaniu tekstów do druku (miesięcznik „Vacat”, książki), rozpoczęła w 1983 (pierwszy kontakt w końcu 1982 z Andrzejem Zozulą za pośrednictwem jego żony, Maryli Górnickiej, w latach następnych z Mirosławem Kowalskim, kilka spotkań z Grzegorzem Bogutą). Od 1984 również dla kwartalnika „Krytyka”, wydawanego w stanie wojennym początkowo przez Krąg. Kontakty bezpośrednie: Jan Kofman, Robert Mrozwiewicz.

W 1984, po kolejnej politycznej weryfikacji, została zmuszona do odejścia z Metalexportu z tzw. wilczym biletem na pracę w handlu zagranicznym. Sporadycznie przepisywała też teksty dla innych wydawnictw (np. Wolność, kontakt: Włodzimierz

Kowalski). Współpraca z Nową skończyła się po wyborach 1989. Od 1984 do dziś pracuje w małej prywatnej firmie.

em@list.pl

Krzysztof
Mazur
1958

Wyszkolenie średnie, z działalnością niezależną związany od 1980. Współorganizował struktury NSZZ Solidarność w warszawskim Mostostalu. w stanie wojennym internowany (maj czerwiec 1982) w Białolece. w Nowej od 1985 do 1988 przy druku „Tyg. Mazowsze” i książek oficyny. Współpracował blisko z Wojtkiem Podgórzakiem i Stanisławem Niteckim. w 1988 nieudana próba wraz z ww. rozpoczęcia działalności wydawniczej niezależnie od Nowej, zakończona wpadką w Raszynie. w 1989 brał aktywny udział (wiceprzew. komisji wyborczej na warszawskim Ursynowie) w tzw. wyborach kontraktowych. Do 1997 prowadził działalność gospodarczą. Obecnie pracuje w Wodnym Parku w Warszawie.

zam1958@interia.pl

Marek
Mazur
1954

Ekonomista, dr nauk ekonomicznych. Członek NSZZ Solidarność od 1981. Założyciel wydziałowej komórki Solidarności na Wydziale Handlu Zagranicznego SGPiS. Od 1982 r. związany z działalnością opozycyjną. Doradca Regionu Śląskiego NSZZ Solidarność; kolporter wydawnictwa „Górnik Polski” (współzałożyciel) „Tygodnika Mazowsze” w regionie śląskim. Od 1981 dystrybutor wydawnictw (książek oraz filmów) Nowej. Tłumacz wywiadów działaczy podziemnej „S”. Zajmował się również przekazywaniem materiałów i wywiadów za granicę za pośrednictwem ambasad. w 1985 roku aresztowany z G. Bogutą. w latach 1987–1988 brał udział w pracach zespołu ekspertów NSZZ „S” opracowujących program polityczny i gospodarczy.

Doradca wicepremiera i ministra finansów w latach 1991–1997; 2003–2005 zastępca prezesa NFZ ds. finansowych; w 2007 r. wygrał konkurs na

stanowisko prezesa LOT. Adiunkt w SGH w latach 1990–2006. Przewodniczący rad banków PBK i BDK: 1982–1987.

Obecnie prowadzi własną firmę doradczą „Dofem” (poprzednio w latach 1997–2003), doradzając instytucjom finansowym i przemysłowym (Commercial Union, Compensa, PKO BP, PSE, Polsat, TP S.A.). Wykłada oraz prowadzi szkolenia w Europejskiej Akademii Planowania Finansowego.

Renata
Mazur
1957

Reżyser, producent filmowy. z działalnością niezależną związana od 1979 roku.

Od początku 1982 roku współpraca z Nową: kolportaż, korekta, przygotowanie matryc oraz współpraca przy produkcji filmów niezależnych, utrzymywanie łączności z ośrodkami Solidarności podziemnej w Paryżu i Brukseli.

Obecnie producent TVN.

Marcin
Meller
1968

Absolwent historii na Uniwersytecie Warszawskim. Działalność opozycyjną rozpoczął w warszawskim LO im. Mikołaja Reja (1983–87 od rozprawiania „Tygodnika Mazowsze”.

Z Nową związany od 1987 za pośrednictwem Piotra Szwajcera. Kolportował wydawnictwa Nowej na UW, na dziedzińcu którego wiosną 1988 uruchomił pierwsze jawne stoisko Nowej. Za magazyny służyły mieszkania Maćka Grabowskiego (dzisiaj wicedyrektor firmy United PR) i babci Tomka Drągowskiego (dzisiaj radcy prawnego w kancelarii Gessel). w latach 1987–90 działacz Niezależnego Zrzeszenia Studentów i Pomarańczowej Alternatywy.

Organizował od 1987 pierwsze po 1981 spotkania z opozycjonistami na UW (m.in. z Adamem Michnikiem, Janem Lityńskim, Tadeuszem Konwickim, Markiem Nowakowskim). Brał udział w słynnym spotkaniu w stołowce KC z Leszkiem Millerem. Kilkakrotnie zatrzymywany na 48 godzin. w latach 1991–2003 reporter „Polityki”, wielokrotnie

pracujący jako korespondent wojenny m.in. na Kaukazu, w b. Jugosławii i w Afryce.

Od 2003 redaktor naczelny „Playboya”. Od 2000 związany z TVN, prowadził pierwszy w Polsce reality show Agent. Od 2005 gospodarz programu Dzień Dobry TVN.

marcin.meller@playboy.pl

Ewa
Michałowska
zmarła w 1999

W latach 1981–89 kolportowała na terenie całego Podlasia (m.in. stały kontakt z Łukowem i Sokołowem Podl.) niezależną prasę (m.in. „Tygodnik Mazowsze”, „Kos”, „Goniec Wojenny”, „Osa”, „Wiadomości Podlaskie”, „Gazeta Podlaska”, „Metrum”), ulotki, plakaty, znaczki i książki (m.in. publikacje wydawnictw Nowa, KOS, WsKos, Myśl, Krąg, Metrum, przywoziła także do Siedlec gazety wydawane w innych regionach kraju.

Aktywnie uczestniczyła w manifestacjach, akcjach ulotkowych i plakatowych. w jej mieszkaniu odbywały się pokazy tzw. kina domowego.

Adam
Michnik
1946

Historyk, eseista, publicysta polityczny.

Od 1965 autor artykułów dla: „Życia Gospodarczego”, „Więzi”, „Literatury”. w l. 1970–71 sekretarz Antoniego Słonimskiego; w l. 1977–89 publicysta i redaktor pism niezależnych: „Biuletyn Informacyjny”, „Zapis”, „Krytyka”; czł. kierownictwa Niezależnej Oficyny Wydawniczej Nowa. Autor artykułów i komentarzy w: „Der Spiegel”, „Le Monde”, „Liberation”, „Lettre Internationale”, „New York Review of Books”, „The Washington Post”. w 1989 założyciel, redaktor naczelny, komentator „Gazety Wyborczej”.

1957 czł. tzw. drużyn walterowskich ZHP prowadzonych przez Jacka Kuronia, uczestnik spotkań Klubu Krzywego Koła (1961–62); współorganizator Klubu Poszukiwaczy Sprzeczności (1963–64; jako student UW dwukrotnie zawieszony w nauce za akcje polityczne, w marcu 1968 relegowany z UW za organizację protestu

studentkiego. w 1965 aresztowany na 2 mies. za rozpowszechnianie Listu Otwartego do PZPR J. Kuronia i K. Modzelewskiego; w 1968 aresztowany i skazany na 3 lata więzienia; we wrześniu 1969 zwolniony na mocy amnestii. 1969–71 pracował jako spawacz w Zakładach im. Róży Luksemburg, w 1976 w trakcie podróży po Europie Zachodniej zdobył polityczne wsparcie dla polskiej opozycji; w 1977 stworzył koncepcję utworzenia antytotalitarnego sojuszu przez ludzi niekomunistycznej lewicy oraz Kościoła. Czł. KOR; współorganizator Tow. Kursów Naukowych (1977–80. Doradca NSZZ Solidarność Regionu Mazowsze i Komisji Robotniczej „S” Huty im. Lenina (1980–81); internowany po ogłoszeniu stanu wojennego. w 1982 aresztowany pod zarzutem próby obalenia ustroju; w więzieniu domagał się statusu więźnia politycznego, amnestionowany w 1984; ponownie aresztowany i skazany na trzy lata w 1985, w 1986 zwolniony na mocy amnestii. Od 1988 czł. Komitetu Obywatelskiego przy Lechu Wałęsie; w 1989 współorganizator i uczestnik obrad Okrągłego Stołu. 1989–90 poseł na Sejm z listy KO, autor koncepcji powołania rządu z solidarnościowym premierem na czele. Po rozpadzie KO i porażce T. Mazowieckiego wycofał się z czynnej polityki, skupił się na publicystyce i rozwijaniu GW

Autor artykułów prasowych i książek, m.in. „Kościół, lewica, dialog” (1977), rozszerzone wzniesienie w 1998; „Szanse polskiej demokracji” (1984); „Z dziejów honoru w Polsce” (1985); „Takie czasy... Rzecz o kompromisie” (1985); „Polskie pytania” (1987); „Między Panem a Plebanem” (1995); „Diabeł naszego czasu” (1995); „Wyznania nawróconego dysydenta” (2003); „Wściełość i wstyd” (2005).

Czł. Narodowej Rady Integracji Europejskiej (od 2002), Honorowy Senator Uniwersytetu w Lublinie (2006).

Laureat nagród: Praw Człowieka im. Roberta F. Kennedy’ego (1986), Prix de la Liberte francuskiego PEN-Clubu (1982, Fundacji im. A. Jurzykowskiego (1986), Nagrody Kościelskich (1986, Stow. Dziennikarzy Europejskich (1995), Pomost (Bruecke-Preis (1995), miasta Goerlitz za szczególne zasługi w zblizeniu między Europą Środkową a Zachodem, Dziennikarstwa i Demokracji OBWE (1996), Uniwersytetu Viadrina za wkład w polsko-niemieckie pojednanie (2001), Nagrody Bertelsmanna (2001), holenderskiej Nagrody Erazma (2001), nagrody Fundacji im. Salvadora de Madariagi (2001), rumuńskiego tygodnika „Adevarul” (2002), Nagrody Dana Davida w kategorii „Teraźniejszość” (2006), Interdependencje Award (2007).

Uchonorowany: tytułem Europejczyka Roku czasopisma „La Vie” (1989), „Gramotą” za zasługi dla

narodu ukraińskiego (2002), miejscem na liście 50 „Bohaterów wolności prasy” Międzynarodowego Instytutu Prasy (2002). w czerwcu 2006 otrzymał tytuł Honorowego Senatora Uniwersytetu w Lublinie, we wrześniu zaś tytuł Honorowego Profesora Akademii Kijowsko-Mohylańskiej.

Doctor honoris causa: New School for Social Research, University of Minnesota, Connecticut College, University of Michigan

Odnaczenia: Medal im. Imrego Nagya (1995, Krzyż Oficerski Orderu Zasługi Republiki Węgierskiej (1998), order komandorski Bernardo O’Higgins, Chile (1999); Order Wielkiego Księcia Litewskiego Giedymina (2001); Wielki Krzyż Zasługi Orderu Zasługi Niemiec (2001); Order Tomasza G. Masaryka III klasy (2003); Krzyż Kawalerski Legii Honorowej (2003); Medal św. Jerzego (2003); Medal „Zasłużony Kulturze – Gloria Artis”, przyznany przez Ministra Kultury Waldemara Dąbrowskiego (2005); Order Jarosława Mądrego, najwyższe odznaczenie nad Dnieprem przyznane przez prezydenta Wiktora Juszczenkę (2006).

Adam
Mielczarek
1963

Absolwent Instytutu Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego. Od 1982 do 1987 kolporter i pracownik techniczny warszawskiego KOS-a. z Nową współpracowałem sporadycznie. Moim kontaktem na Nową był Maciej Radziwiłł. Latem 1987 składałem w swoim mieszkaniu książkę „Rubikon” – wraz z Aleksandrą Domańską i Dariuszem Chełmińskim. Towar dowoził i odbierał Adam Widmański. w roku 1988 wydałem w Nowej (pod swoim nazwiskiem) tłumaczenie książki Milana Kundery „Kubuś i jego Pan”. Redaktorem książki był Jan Walc. w latach 1987–1990 pracowałem w miesięczniku „Res Publica”.

Obecnie pracuję jako socjolog we własnej firmie pod nazwą Ośrodek Badań Lokalnych. Jestem autorem wydanej przez Stowarzyszenie Wolnego Słowa książki „Śpiący rycerze. Szeregowi działacze warszawskiego podziemia wydawniczego lat osiemdziesiątych” (Warszawa 2006) będącej pierwszą empiryczną książką socjologiczną o solidarnościowym podziemiu. Jestem członkiem SWS.

Adam.Mielczarek@sws.org.pl

FOTO: DAWID SKOBLEWSKI / DOM SPOTKAN Z HISTORIA

Jerzy
Mikołajczak
1946

Chemik. Przechowywał u siebie w domu cały sprzęt drukarni sitodrukowej Wojciecha Hempla.

Drukował i składał pismo „Poglądy” w siedzibie NSSZ „S” Ziemi Łódzkiej.

W 1979 rewizja w domu (nic nie znaleźli), przesłuchania, do 1984 – odmowa paszportu.

Obecnie pracuje jako chemik.

jurekmiko@poczta.onet.pl

Ewa
Milewicz

Z wykształcenia prawnik. Dziennikarka.

Jako dziecko – w walterowcach. Pierwsze zętknięcie z działalnością publiczną – marzec '68. Jako studentka prawa UW rozlepiła ulotki dostarczane przez S. Kretkowskiego. Po wydarzeniach radomskich 1976 związana z żoliborskim środowiskiem KOR.

Od 1977 dla Nowej przewoziła papier, wydruki, farbę itp. Prowadziła w swoim mieszkaniu jawny sklepik z publikacjami Nowej i innych podziemnych wydawnictw. Była to próba zmuszenia SB do tolerowania kolportażu podziemnych wydawnictw. Punkt działał do stanu wojennego. Wraz z K. Bielińskim, M. Chojcekim i A. Michnikiem tworzyła tzw. jawne kierownictwo Nowej (1978–1980), które podpisywało oświadczenia wydawnictwa.

Od 1979 jej telefon – obok tel. J. Kuronia i A. Kowalskiej, służył całą dobę represjonowanym w Polsce do zgłaszania rewizji, aresztowań, pobic. Informowała o tym zachodnie media. w 1979–80 pomagała A. Kowalskiej redagować „Komunikat” KSS KOR. Od jesieni 1979 w KSS KOR. Jako członek komisji redakcyjnej w imieniu KSS KOR wydawała oświadczenia broniące osób represjonowanych. w sierpniu 1980 uczestnik strajku w Stoczni Gdańskiej. Pisała do „Biuletynu Strajkowego” wydawanego przez Bielińskiego, Chojcekiego (do momentu aresztowania), K. Wyszowskiego i M. Wilka.

O strajku napisała tekst do „Biuletynu Informacyjnego”. Pracowała w „Niezależności”, potem

dziennikarka Agencji Filmowej „S” przy regionie Mazowsze.

Po 13 grudnia 1981 do maja 1982 zajmowała się znajdowaniem mieszkań dla ukrywających się działaczy „S” i dla zespołu redakcyjnego „TM”. w 1987–89 redagowała „Dokumenty i Informacje” – biuletyn o represjach i protestach przeznaczony dla pism lokalnych.

Od chwili powstania w 1989 „Gazety Wyborczej” – dziennikarka tej gazety.

Odnaczona w 2006 w Stoczni Gdańskiej przez prezydenta Lecha Kaczyńskiego Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

Tomasz
Mirkowicz
1953–2003

Tłumacz, pisarz, krytyk. w 1984 opublikował w Nowej krótką powieść polityczną „Tunel” pod pseudonimem Tomasz Minona.

Powieść jest zabawną metaforą podkopywania komunizmu. Po zakończeniu strajku grupka górników nie wyjeżdża na powierzchnię, tylko przebija się pod ziemią w kierunku Warszawy, zamierzając dotrzeć do budynku KC. Stopniowo przyłączają się do nich koledy, potem górnicy z innych kopalni, aż wreszcie pod ziemią rozrasta się sieć tuneli i tworzy się wolna Polska podziemna.

Wraz z żoną, Julią Wronek-Mirkowicz uczestniczył w kolportażu wydawnictw podziemnych (książek, kalendarzy, gazet). w 1986 roku, wyjeżdżając na stypendium do USA, Mirkowiczowie użyczyli swojego mieszkania Zbigniewowi Bujakowi. Po powrocie do kraju zostali aresztowani; zwolniono ich z aresztu na mocy amnestii z września 1986 roku.

Stanisław
Muskat

Od 1978 drukował „Robotnika”.

Przez cały 1982 r. drukował „TW”, potem „PWA”. Współpracował z Nową, drukując okładki książkowe, broszury, obwoluty do kaset magnetofonowych.

Wiktor Nagórski

Uczestnik demonstracji w 1968 r. pod pomnikiem A. Mickiewicza po ostatnim przedstawieniu „Dziadów”.

W latach 1976–80 w Nowej organizator kolportażu. Wspomagał środowisko ZZ FMO w uzyskaniu dostępu do zaplecza drukarskiego podziemia. Współpracował z tygodnikiem „Praworządność” – koordynował stronę techniczną prac wydawniczych i uczestniczył w analizie materiałów dotyczących zabójstw, w których istniało podejrzenia, iż sprawcami mogli być milicjanci. Związany z „TM” – zdobywanie informacji, drukował z H. Wujcem. Od wczesnych lat 60. związany z działalnością młodzieżowych i studenckich środowisk opozycyjnych („komandosi”). Współpracownik KOR. Internowany. Dwukrotnie aresztowany.

Jan Narożniak 1950

Z zawodu matematyk (studia na UW). Współpracownik KOR od 1976. Od jesieni 1977 r. w redakcji Nowej, potem członek kolegium.

Woził papier do magazynów i drukarni; wydruki i powielacze; zaopatrywał w materiały drukarskie. W sierpniu 1980 wydawał w Stoczni Gdańskiej pismo strajkowe Solidarność. Pomagał w organizowaniu poligrafii w Regionie Mazowsze. Aresztowany za powielenie listu prokuratora generalnego (1980). Na początku 1981 w czasie strajku w Ustrzykach Górnych organizował druk i pisał dla gazety „Trwamy”. Po 13 grudnia 1981 był redaktorem pisma „Syrenka”. w czasie próby aresztowania w maju 1982 został postrzelony, pod strażą przebywał w szpitalu, skąd został uwolniony przez działaczy MRK „S”.

Ukrywał się do września 1983. w I. 1988–89 zajmował się składem komputerowym w Wyd. CDN.

Po 1989 działacz samorządu lokalnego, radny gminy Ursynów w latach 1994–2002. Obecnie pracuje jako informatyk. Wyróżniony odznaką Zasłużony Działacz Kultury.

jannaro@orange.pl

Ewa Nawój 1956

Scenarzystka, dziennikarka, autorka słuchowisk radiowych, pisarka, krytyk literacki – ukończyła polonistykę na UW i PWSFTviT w Łodzi. z działalnością niezależną związana od wiosny 1977. Współpracowała z KOR i KSS KOR, „Biuletynem Informacyjnym” (kontakt przez Eugeniusza Kloca.) Składała, kolportowała, uczestniczyła w wyjazdach na Śląsk do Władysława Suleckiego (WZZ), podpisywała listy protestacyjne. Od 1980 do grudnia 1981 współpracowała z Nową 2 (druk broszur). w grudniu 1981 współzakładała „Tygodnik Wojenny” i współpracowała z jego red. do 1985. w 1982 z ramienia „Tygodnika Wojennego” także współpraca z Radiem Solidarność (Romaszewskich). Od 1985 do 1989 zajmowała się organizacją przedstawicielstw zagranicznych PWA i 2 Programu Radia „S”, organizowała kanały przerzutowe pieniędzy i sprzętu na Zachód i z Zachodu, także dla innych pism (m.in. „Woli”, „Biuletynu Łódzkiego”), wydawnictw i struktur. Publikowała w emigracyjnym „Kontaktcie” i pismach podziemnych. w 1987 wydała w podziemnym wyd. „Droga” tomik wierszy „Wiersze i sny”.

Po 1989 m.in. publikacje w pismach literackich, kulturalnych, II programie Polskiego Radia, Nowych Książkach, „Rzeczpospolitej” – Plus Minus i innych. Współpraca z TVP (programy poświęcone kulturze). Autorka scenariuszy filmów dokumentalnych zrealizowanych dla TVP oraz współscenarzystka serialu „Złotopolscy”. Autorka wyd. w 1996 tomiku wierszy „Druha strona”. Autorka słuchowisk radiowych, Kalendarium kulturalnego w 2 PR (od 2000 do 2007), autorka sylwetek reżyserów filmowych (Instytut A.Mickiewicza, portal internetowy).

Elżbieta i Michał Nekanda-Trepka 1948 i 1947

Elżbieta – z zawodu matematyk (UW), Michał – reżyser filmowy (PWSFTviT w Łodzi).

Z działalnością niezależną związani od 1978 jako stali współpracownicy „Biuletynu Informacyjnego” KSS KOR, aż do ostatniego numeru we wrześniu 1980. w Nowej od połowy 1980 roku

zajmowali się składaniem w swoim mieszkaniu książek, korektą i robili indeksy. Po 13 grudnia 1981 kontynuowali pracę dla Nowej, składając cały nakład „Nierzeczywistości” Mariana Brandyasa. w tym czasie rozpoczęli współpracę z Informacją Solidarności, która poprzedzała „Tygodnik Mazowsze”. z zaufanego sklepu papirniczego przewozili papier swoim samochodem dla drukarni TM. Byli skrzynką kontaktową. Przekazywali pieniądze z zagranicy dla podziemia, przesyłki i informacje. Kontaktowali się m.in. z Grzegorzem Bogutą, w ich mieszkaniu przekazywano matryce książek. Odbłyły się tam również kilka razy zebrania redakcji TM. w latach 1984–1989 Michał stale współpracował jako dziennikarz z Obozem oraz „Biuletynem Informacyjnym” Obozu, podpisując się m.in. jako Akpert.

Po 1989 Elżbieta współorganizowała pierwszą w Polsce państwową integracyjną Szkołę Podstawową im. Raoula Wallenberga na Stegnach w Warszawie. Zrealizowała dla Telewizji Polskiej szereg filmów pt. „Inna szkoła?” o integracji dzieci różnych wyznań i narodowości w tej szkole i o nowych metodach edukacji. Dwa z nich: „Tolerancja” i „My i Oni” reprezentowały TVP na festiwalach filmowych w Krakowie, w Lipsku i w Monachium. Cały cykl otrzymał Nagrodę MEN i Nagrodę Prezesa TVP.

Wyróżniona odznaką Zasłużony Działacz Kultury.

Po 1989 Michał podjął pracę dziennikarza-komentatora w Telewizji Polskiej, realizując różne formy, głównie filmy dokumentalne. Np. cykl 34 programów studyjno-filmowych o współczesnym Izraelu pt. „Szalom”, za co otrzymał Nagrodę Prezesa TVP od Andrzeja Drawicza. w uzasadnieniu: ...pokazał ten kraj po wielu latach milczenia.

W 1991 po tragicznej śmierci swego przyjaciela Teodora Klineciewicza zrobił krótki film pt. „Teos” dla TVP. Opowieść o pogrzebie Teosia Klineciewicza i o śmierci pierwszej Solidarności.

Wyróżniony odznaką Zasłużony Działacz Kultury.

Maria Nelken

Współpracowała z wydawcami podziemnego Biuletynu Informacyjnego (redakcja tekstów, składanie) oraz z innymi bezdebitowymi wydawnictwami.

Wraz z Mirosławem Chojeckim i Grzegorzem Bogutą współzałożycielka Nowej (wchodziła w skład pierwszego „zarządu” Nowej, w jej mieszkaniu odbywały się w latach 1977–78 spotkania redakcyjne). Prowadziła rozmowy z autorami wyszukiwała lokale na drukarnie i punkty intrologatorskie.

Współpracowała ze środowiskiem KOR jeszcze przed jego powstaniem (uczestnictwo w akcji pomocy w Radomiu), latem 1976 i w okresie późniejszym.

Jerzy
Neufeld
1952

Inżynier mechanik precyzyjny, studia na Politechnice Warszawskiej.

Współpracę ze strukturami podziemnymi rozpoczął w styczniu 1982, współpracując z Czesławem Bieleckim, Tomaszem Kowalewskim i Tomaszem Krawczykiem. Wraz z żoną, Marią Krzeczkową-Neufeld, składał i kolportował wydawnictwa CDN oraz „Tygodnik Mazowsze”, aż do końca jego działalności. Zaopatrywał w papier i inne materiały, przewoził wydawnictwa i części maszyn przez granicę.

W 1985 rozpoczął działalność w Nowej, współpracując z Grzegorzem Bogutą, Józefem Chajnem, Markiem Kubinem, Antonim Łączkowskim i Małgorzatą Pleban.

Skopiował na wideo wykradzony przez reżysera Ryszarda Bugajskiego egzemplarz filmu „Prześluchanie” tworząc matkę do produkcji pierwszej kasyety Videonowa 001. Pracował przy tworzeniu czołówek, tłumaczeń i matek kaset, zaopatrywał Nową w materiały potrzebne do produkcji kaset wideo.

We własnym mieszkaniu wraz z żoną powiełał kasyety Videonowej, począwszy od nr 001 aż do końca tej działalności w 1988. w sumie wyprodukowano około 22 tytułów o łącznym nakładzie ok. 2 tys. szt.

Prowadził też pokazy filmów niezależnych.

Po 1989 r. własna działalność gospodarcza.

Otrzymał odznakę Zasłużonego Działacza Kultury.

jurekn@acn.waw.pl

Piotr
Niemczyk
1962

Studiował na Wydziale Prawa i Administracji w Warszawie (nie skończył).

Z Nową zetknął się w 1977 przez łósko. Za sprawą jego wuja Kazimierza Orłosa (członka redakcji

„Zapisu”) część nakładu trafiła pod łóżko Niemczyka (wówczas jeszcze ucznia podstawówki).

Od 1979 roku wraz z Markiem Krzyśkowem, Jarkiem Nakielskim i Krzysztofem Millerem organizator licealnego kółka samokształceniowego, w ramach którego zajmował się kolportażem wydawnictw. Książki odbierał wówczas od Ewy Milewicz.

W 1981 w Agencji Prasowej Solidarności Region Mazowsze AS organizował składania biuletynu ASa. Przy okazji organizował składanie książek Nowej. Współzałożyciel „Gazety Strajkowej” ukazującej się w czasie studenckiego strajku w listopadzie i grudniu 1981.

Po wprowadzeniu stanu wojennego zajmował się kolportażem książek (odbieranych m.in. od Maćka Orlosia) i wyszukiwaniem piwnic (również dla Maćka Orlosia).

W 1982 związał się z wydawnictwem Szansa, drukował razem z Jarkiem Nakielskim „Tygodnik Mazowsze”, a także wydawany przez Nową miesięcznik „Vacat”.

Aresztowany w lipcu 1983, w drukarni „Vacatu”. Wyszedł na mocy amnestii. W 1984 związał się z Międzywydziałowym Kołem Naukowym Wiedza na Uniwersytecie Warszawskim. Razem ze środowiskiem Wiedzy, głównie Jackiem Czaputowiczem, współorganizował protesty związane z aresztowaniem Marka Adamkiewicza skazanego za odmowę złożenia przysięgi wojskowej.

W 1985 współzałożyciel Ruchu Wolność i Pokój. Równoległe pracownik techniczny „Tygodnika Mazowsze” (robił skład komputerowy), do którego też pisał teksty pod własnym nazwiskiem.

W połowie 1985 jeden z pierwszych trzech (obok Jacka Czaputowicza i Jeremy Dubiela) uczestników WiP, którzy odesłali książeczki wojskowe. W 1986 aresztowany razem z Czaputowiczem za działalność w WiP. Zwolniony po 7 miesiącach na mocy amnestii.

W Ruchu WiP redagował m.in. Serwis Informacyjnej WiP, razem z Gwido Zlatkesem założyciel biuletynu WiP pt. „Dezterter”. Odpowiadał także za druk „Deztertera”, który organizowany był przez Wiesława Bielińskiego i Krzysztofa Siemińskiego.

W 1988 współzałożyciel SIS. z Jerzym Zimowskim organizował w Szczecinie biuro prasowe Regionu Solidarności. Wydawca i redaktor (razem z m.in. Zbigniewem Jasiną tygodnika „Korespondent”), w tym czasie pisywał także do miesięcznika „Powściągliwość i Praca”.

W 1989 współzałożyciel oddziału „Gazety Wyborczej” w Szczecinie. w latach 1990–1994 kolejno dyrektor Biura Analiz i Informacji i zastępca dyrektora Zarządu Wywiadu w UOP. Po odejściu z UOP prowadził własną działalność gospodarczą, był też

doradcą Sejmowej Komisji ds. Służb Specjalnych, doradcą Ministra Spraw Wewnętrznych (m.in. współautorem ustawy i organizatorem Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych) i podsekretarzem stanu w Ministerstwie Gospodarki odpowiedzialnym za telekomunikację. w latach 2001–2004 sekretarz generalny Unii Wolności. Obecnie wspólnik spółki Niemczyk i Wspólnicy Sp. z o.o. zajmującej się szkoleniem, doradztwem i zarządzaniem kryzysowym.

Odnaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi, odznaczony Zasłużony Działacz Kultury i w 1989 r. wyróżniony nagrodą SDP im. Jerzego Zieleńskiego.

piotr@niemczyk.net.pl

Paweł
Niżnik
1953

Architekt. Od 1977 miał kontakt ze środowiskiem KOR przez Wojciecha Hempla.

Prowadził mały kolportaż wśród znajomych, przewoził swoim samochodem dostawy papieru i bibuły. w 1978 przywiózł z Hemplem powieści bębnowy biały przekazany przez oficyne Nowa dla Łodzi. Przekazał go Tomasz Treпка – późniejszy organizator drukarni na Sadybie w Warszawie. z materiałów IPN wynika, że w latach 1979–81 był inwigilowany i podejrzewany o pomaganie Hemplowi w transporcie i druku, a w końcu SB stwierdziła bezpodstawność tych podejrzeń.

Wyemigrował do Kanady w 1984, mieszka i pracuje jako architekt w Toronto.

Paweł.Niżnik@giffels.com

Marek
Nowakowski
1935

Prozaik i publicysta (ps. Seweryn Kwarć). Absolwent prawa na Uniwersytecie Warszawskim (1953–58).

Debiutował w 1957 opowiadaniem „Kwadrantowy” w tyg. „Nowa Kultura”. Obok Marka Hłaski [1934–1969] należał do najbardziej poczytnych prozaików lat 50. i 60. Pozostając na zewnątrz środowiska pisarskiego, potrafił rozszerzyć pole

obserwacji literackiej o tematy związane z charakternym światem ludzi zmarginalizowanych w peerelowskiej codzienności. Od 1969 czł. ZLP, w latach 1979–83 w ZG ZLP (do dnia rozwiązania przez władze PRL).

W latach 70. był sygnatariuszem protestu przeciwko wprowadzeniu sowietyzujących poprawek do peerelowskiej Konstytucji (1975); sygnował apel w obronie robotników represjonowanych po zajęciach w Radomiu i Ursusie (1976), a od 1977 współredagował „Zapis”, w którym publikował również i swoje utwory.

W stanie wojennym jako pierwszy z pisarzy publikował w „Tygodniku Mazowsze” pod pełnym imieniem i nazwiskiem. w miniopowiadankach dał celny zapis nastrojów państwa policyjnego. Utwory te wydała Nowa w 1982 jako Raport o stanie wojennym I, a w 1983 – Raport o stanie wojennym II; obydwa zbiory były przetłumaczone na 8 języków.

W marcu '84 aresztowany za działalność literacką, która przez władze PRL opatrzona została etykietą „szkalowanie ustroju socjalistycznego”. Po uwolnieniu (latem 1984) nadal współpracuje z emigracyjnymi oraz krajowymi niezależnymi wydawnictwami.

Laureat nagród literackich: Fundacji Kościelskich (1968), francuskiego PEN-Clubu (Nagroda Wolności w 1983) i również w 1983 – Nagroda Kultury Solidarności oraz emigracyjnego kwartalnika „Puls”. w 1984: Fundacji Jurzykowskich oraz Zw. Polskich Pisarzy na Uchodźstwie.

W 2006 odznaczony przez prez. Lecha Kaczyńskiego Krzyżem Komandorskim Odrodzenia Polski.

FOT. PAWEŁ NOWAK/DZIENNIK ŁÓDZKI

Jerzy Nowicki

Jako pracownik Kopalni Soli „Kłodawa” kolportował w latach 1985–89 prasę niezależną lokalną („Solidarni Konini”) i centralną, m.in. „TM”, „Wola”, „PWA” oraz książki wydawnictw Nowa, Krąg, Aneks, Głos, CDN, Wola.

W styczniu 1989 zakładał „S” w przedsiębiorstwie „Hydroskop” w Kłodawie.

Piotr
Oleksiak
1964

Czynny udział w działalności niezależnej od 1984 roku, kiedy to poznał na Politechnice Warszawskiej Ryszarda Nachiño, działającego w NZS, współtwórca Międzyuczelnianego Informatora Środowiskowego MIŚ. Wcześniej w Liceum w Nowym Dworze Mazowieckim współorganizator protestu uczniów w rocznicę wprowadzenia stanu wojennego 13 maja 2002 roku, za co był zawieszony w prawach ucznia. Jako student Politechniki Warszawskiej współtworzył strukturę Niezależnego Zrzeszenia Studentów na uczelni, tworząc i uczestnicząc w pracach Konwentu Uczelnianego NZS PW oraz na macierzystym wydziale: Inżynierii Lądowej. Przez długi czas szef kolportażu MIŚ oraz współredaktor pisma. Członek Grup Oporu „Solidarni” – ps. „Bojdyn”, w grupie „Witka” („Waldka”) – najmocniejszej grupy prowadzącej działalność uliczną w Warszawie w latach 1982–89. Przez wiele lat kolporter licznych pism i wydawnictw, mając pod sobą siatkę kilku kolporterów. z Nową związany głównie jako kolporter. Publikował w podziemiu pod pseudonimami „Jacek i Placek” oraz „LC”.

Lata 1988–1993 spędził w UK, Australii i USA. Po powrocie do kraju założył firmę MONOGRAM – jedną z najważniejszych firm Corporate Identity w Polsce. Obecnie współwłaściciel i prezes MONO-BRAND.

piotr.oleksiak@monobrand.pl

Tomasz
Olko
1952

**Używane pseudonimy Łukasz, Paweł, Piotr
Wykształcenie średnie techniczne.**

Kontakty z Nową od 1984 (skrzynki kolportażowe Nowej), ponadto miałem bezpośrednie kontakty z Grzegorzem Bogutą (z racji prowadzenia działalności wydawniczej) i kierownia drukarniami siedleckimi i Piotrem Szwajcerem. Załatwiałem dla Nowej papier i materiały poligraficzne. Byłem współzałożycielem Siedleckiego Komitetu Oporu Społecznego, pisma „Metrum” i „Gazety Podlaskiej”. Przez wiele lat kierowałem w Siedlcach kolportażem, obsługując między innymi Łódź, Białą

Podlaską, Łuków, Terespol, Stalową Wolę i inne miasta. Przez wiele lat kierowałem siedleckimi drukarniami. z ciekawostek wymyśliłem i produkowałem prasowanki na koszulki (pisane solidarycą „Zaraz wracam” „Warcho! 83,4,5”, ocenzurowane słowo Solidarność itp).

Internowany i więziony. Wielokrotne zatrzymania i rewizje.

Aktualnie na rencie inwalidzkiej. Społecznie pełnię funkcję prezesa Fundacji Gazety Podlaskiej im. prof. Tadeusza Kłopotowskiego. w ramach Fundacji udało mi się wydać książkę „Dlaczego wyszło to nam inaczej? Czyli Polska i Solidarność widziana po latach”.

Kazimierz
Orłoś
1935

Pisarz, publicysta, autor sztuk teatralnych i słuchowisk radiowych.

W 1973 wydał w paryskiej Kulturze, pod własnym nazwiskiem powieść „Cudowna melina”. Aż do 1989 w Polsce był zakaz druku jego tekstów. w Niezależnej Oficynie Wydawniczej Nowa wydał dwie książki: „Pustynia Gobi” – zbiór opowiadań, rok wyd. 1983 i „Cudowna melina i Historia Cudownej meliny” – w jednym tomie, rok wyd. 1988 (Nagroda Komitetu Kultury Niezależnej Solidarność). Był jednym z redaktorów „Zapisu”, którego wydawcą była Nowa – pierwszego pisma literackiego ukazującego się od 1977 poza cenzurą.

Maciej
Orłoś
1960

Z wykształcenia aktor, obecnie dziennikarz i prezes telewizyjny, od 1991 roku związany z TVP. Syn pisarza Kazimierza Orłosa. Od 1980 współpracował z Nową. Pierwszy kontakt – Adam Michnik, który skierował go do Grzegorza Bogutę. Pracował jako kolporter książek, a potem – w 2 połowie lat 80. – również kaset audio i wideo wydawanych przez Nową, na terenie Warszawy i okolic. Najbliżsi współpracownicy, oprócz Grzegorza Bogutę, to Piotr Szwajcer i Adam Widmański.

Książki rozprowadzał również w macierzystej uczelni – PWST. Kolportował również „Tygodnik Mazowski”.

Inne działania: wiceprzewodniczący NZS w PWST; przewodniczący komitetu strajkowego w PWST podczas strajków studenckich jesienią 1981. w latach 1985–86 współpracował – podczas pobytu na stypendium w Londynie – z wyd. Puls Jana Chodakowskiego.

Uczestnik spotkań piłkarskich FC Nowa w latach 1983–1989.

m.orlos@studio-bmj.pl

Tomasz
Ostromecki
1952

Polonista.

Z działalnością opozycyjną związany od 1976 – udział w pomocy dla robotników z Radomia. Następnie współpracował z Grzegorzem Bogutą w kolportażu wydawnictw Nowej, zajmował się również drukowaniem i oprawianiem pierwszych pozycji Nowej oraz komunikatów KOR, jeszcze na prymitywnych powielaczach.

Po 1989 pracował w zalegalizowanym wydawnictwie Nowa (do 1999). Obecnie jest kierownikiem działu wydawniczego IBL PAN
tokis@chello.pl

Wiktor
Ostrowski
1958

Z zawodu górnik (technikum górnicze w Zabrze). z działalnością niezależną związany od 1980. Członek Komitetu Obrony Więzionych za Przekonania sympatyzującego z KPN w latach '80–81. z wydawnictwami niezależnymi związany w latach '80–89.

Kolporter, może w najmniejszym stopniu Nowej, ponieważ książki Nowej na Śląsk docierały słabo aż do roku 1988, kiedy to zapanowała w wydawnictwach podziemnych zupełna anarchia i wszystko zaczęło docierać wszędzie. Do dziś pamiętam niektóre adresy w Warszawie i innych miastach w tym także wizytę w Instytucie chyba biologii u Grzegorza Bogutę.

W ruchu wydawnictw podziemnych na Śląsku współpracownik wydawnictwa Wokół Nas i pisma „Wybór” wychodzącego na terenie Zabrzeża i Gliwic. Wydawnictwo Wokół Nas wydało m.in. KOR Jana Józefa Lipskiego i powiełało „Tygodnik Mazowski” z blach dostarczanych z Warszawy.

Internowany '80–81, współorganizator kolportażu prasy podziemnej na Śląsku oraz struktur sieci informacji podziemnej Solidarności. w latach '85–89 uczestnik Ruchu Wolność i Pokój. Współpracownik tzw. sieci K podziemnej Solidarności. w latach '88–89 w strukturach Regionalnej Komisji Wykonawczej Solidarności. w legalnej Solidarności oraz w Komitecie Obywatelskim do roku 1990. w '90 w Komitecie Wyborczym Tadeusza Mazowieckiego, a następnie w Unii Demokratycznej i Unii Wolności.

Obecnie pracownik sieci księgarni spółki Matras S.A. a także publicysta prasy lokalnej.

Wyróżniony medalem Za Zasługi dla Obronności Kraju.

wiktorstrowski@gazeta.pl

Jan Owsiński 1944

Brał udział w wydarzeniach marcowych 1968. Miedzy innymi: w próbach utworzenia Warszawskiego Komitetu Studenckiego (Międzyuczelnianego) oraz w próbie utworzenia Ogólnokrajowego Komitetu Studenckiego – Wrocław, 25 marca 1968. Aresztowany 27 marca 1968 – dwie tzw. sankcje prokuratorskie. Zwolniony z aresztu w sierpniu 1968 – skazany przez kolegium.

1980–1981 – współorganizator i redaktor Radia Solidarność Regionu Mazowsze – Redakcja Programów dla Radiowęzłów Zakładowych – cotygodniowe wydania kaset dla radiowęzłów, codzienne relacje kasetowe z i KZD NSZZ Solidarność.

Internowany 16 grudnia 1981 – zwolniony z internowania w lipcu 1981.

Wspólnie z Grzegorzem Bogutą i Andrzejem Paczkowskim powołuje Archiwum Solidarności. Archiwum gromadzi i wydaje źródła do historii NSZZ Solidarność. w Archiwum jest odpowiedzialny za gromadzenie i scalanie nagrań związanych z działalnością Związku oraz prace edytorskie związane z publikacją transkrypcji tych nagrań.

Współautor (scenariusz) komiksu Jacka Fedorowicza „Solidarność – pierwszych 500 dni”.

Nagrody Kulturalne Solidarności (w zespołach): za 1984 : Zespół 4R za komiks „Solidarność – pierwszych 500 dni”,

za 1986 – Zespół Archiwum Solidarności.

1989 – praca w sekretariacie tzw. strony solidarnościowo-opozycyjnej Okrągłego Stołu, praca w zespole telewizyjno-radiowym Komitetu Obywatelskiego podczas wyborów 1989 r.

Wyróżniony odznaką Zasłużony działacz kultury, Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Paweł
Pakulski
1952

Pierwszy kontakt z działalnością opozycyjną – jesień 1977, TKN, kontakt przez (zamordowanego wkrótce potem) Piotra Zabrowskiego.

Związany z Nową od wiosny / jesieni 1980, wprowadzony przez – również już nieżyjącego, a serdecznego kolegę – Witka Nagórskiego. Umówiony w kwietniu na robotę z Mirkiem Chojeckim, zacząłem faktycznie, zgodnie z tą umową, z końcem września.

Przygotowywałem książki do druku. Współpracowałem z połową firmy, ale przede wszystkim z Mirkiem Chojeckim, potem z Markiem Chimiakiem i od pewnego momentu do końca „sprzęgnięty w parę” z Tomkiem Boczyńskim. To na co dzień, ponadto najbliższymi z Markiem Borowikiem i Witkiem Sielewiczem.

Ponadto i wcześniej, i potem, drobno coś kolportowałem – chyba wszyscy żeśmy to robili. w 1981 roku inicjator i współzałożyciel Niezależnego Związku Młodzieży KRAJ (wraz z Wojtkiem Borowikiem).

Od '82 roku „w stanie spoczynku”, tylko drobno coś dłubiąc – z Tomkiem Boczyńskim i tak aż do „samoistnego wygaśnięcia”, wraz z komuną... Chyba tylko tak to mogę określić...

Przed Nową „dalszorzędny” współpracownik KOR, a więc sporadyczny ulotkarz, bywalec saloonów u Walendowskich i Bąkowskich i tym podobne głupstwa.

Represje: dajcie spokój... Mniejsze niż inni. Coś tam aresztowany, drobno spalowany, trochę przed Sierpniem z czegoś tam wyrzucony... Same głupstwa.

Po 1989 – dzentelmen i rzemieślnik – gram w tenisa i naprawiam cudze komputery (brak lepszych propozycji). w międzyczasie – czego to ja nie robiłem, i doły kopałem, i scenariusze pisałem...

Odnaczenia i wyróżnienia: poklepany po plecach przez Sławka Kretkowskiego z orderem na szyi, i racji dawnego koleżeństwa.

Członek SWS od początku.

pakulski1@tlen.pl

Jacek
Pałasiński
1952

**Teatrolog, dziennikarz telewizyjny i radio-
wy, korespondent, członek Zarządu Stowarzyszenia Prasy Zagranicznej we Włoszech.**

Absolwent Wydziału Wiedzy o Teatrze warszawskiej PWST.

Z opozycją związany od 1977. Od 1978 działał w Nowej, zajmując się kontaktami zagranicznymi, składaniem, drukowaniem, przewożeniem i przechowywaniem materiałów i publikacji.

W 1981 wyjechał do Włoch, gdzie mieszka do dziś. Założyciel i pierwszy przewodniczący rzymskiego komitetu „S”. Był dziennikarzem Radia Zet, „Rzeczpospolitej”, „Wprost”, publikował m.in. w „Polityce” i „Kulturze”, „Il Messaggero”, „L'Europeo”, „L'Umanita”, „Messaggero di Sant'Antonio”, „L'Umanizzazione”, „L'Avanti”.

Obecnie pracuje w TVN 24. Członek m.in. Stowarzyszenia Wolnego Słowa, Stowarzyszenia Prasy Zagranicznej we Włoszech (kilkakrotnie w zarządzie SPZ).

Publikacje książkowe: „Express Mediterranee, czyli podróż po Morzu Śródziemnym i okolicach”, „Wprost z obłożonej świątyni”, „Papież już nie umrze”, „Kaczor po pekińsku”, „Kaczor w Sieci”.

Ludwik
Pałczyński
1954

Pseudonim Lolek. w tamtych czasach kierowca, dziś poligraf.

Z Nową związany od pierwszych dni stanu wojennego. Swoim samochodem oficjalnie zarejestrowanym jako pomoc drogową woził papier i maszyny do drukarni, w których drukowali Tomasz Jurkowski, Krzysztof Siemieński, Konrad Głowik, Piotr Ziemiński, Adam Grzesiak, Mateusz Wierzbicki. Były to na ogół altanki na działkach (Jelonki, Wilanów) lub strychy (Ursynów, Ieśniczówka w Ostrowiku). z drukarni odbierał gotowe ulotki, pisma (m.in.

„Tygodnik Mazowsze”, „Vacat”), książki. Rozwoził je po skrzynkach w Warszawie, na ogół z Krzysztofem Siemieńskim lub Adamem Grzesiakiem. Od 1984 współpracował także z wydawnictwem Przedświt, a od 1986 z wydawnictwem In Plus, zajmował się w nich transportem wydruków dla Wiestawa „Słonia” Bielińskiego i Krzysztofa Siemieńskiego.

Po 1989 właściciel firmy poligraficznej Wolumen Journal i naświetlarni Max.

max@wj.com.pl

Zenon
Pałka
1952

Jako członek założyciel Towarzystwa Przyjaciółni Polsko-Indyjskiej wykorzystuje na początku lat 70. siedzibę tegoż stowarzyszenia do różnych wyrotowych spotkań choćby przez kontakty z Towarzystwem Teozoficznym (ściganym przez komunę w całym obozie wschodnim), czy przez ściągnięcie do Polski Hary-Krishna i innych religijnych czy wolnomyslicielskich grup do Polski. Wyrzucono z wojska za to m.in., że był wegetarianinem i dodatkowo stale uciekał na tzw. lewizny. Tu się oberwało jego „staremu”, w tym czasie niestety oficerowi tegoż WP, którego „poproszono” o przejście na przedwczesną rentę za posiadanie „nieprawomyślnego” syna. Pracując zawzięcie na 3 zmiany w pierwszych polskich ośrodkach informatycznych we Wrocławiu, zaczął jako pierwszy w Polsce wykorzystywać PAŃSTWOWE (!) maszyny do przedruku komunikatów KOR. Dotarły one do niego przez krakowskie kanały hipisowskie już przy nr 3. i tak go to wciągnęło, że wpadł którejś nocy i został natychmiast wstawiony na „czarną listę” w tym czasie zaczęła się tworzyć Nowa, gdzie znalazł ujście dążeniu do wolności. w międzyczasie brał udział w pierwszej głodówce „politycznej” w kościele św. Marcina w Warszawie w obronie więzionych robotników i współpracowników KOR.

Dosyć często zamykany na 48 godzin lub skazywany na 3-miesięczne areszty przez kolegów. Kiedyś też mocno pobity na rozkaz SB, leżał dwa tygodnie, bo nie mógł się ruszać. Problemy z obitymi nerkami zostały do dziś.

Solidarność tworzył z przyjaciółmi już od czasu strajku Stoczni Gdańskiej. Wyjechał na Zachód po tym jak dostał „one way” paszport. Na Zachodzie próbował też oczywiście natychmiast działać. a to kanał Kontakt, a to Związek Inżynierów i Techników w Niemczech, a to spotkania zjednoczeniowe polonii niemieckiej, a to Komitet Obrony Parafii (polskiej). Mieszka w Niemczech.

Hanna
Pawłowska
zmarła w 1983

W latach 1981–83 prowadziła kolportaż wydawnictw niezależnych (m.in. publikacje wydawnictw Nowa, KOS, CDN).

Zorganizowała pierwszą bibliotekę podziemną w Siedlcach.

Jacek
Petrycki
1948

Operator filmowy, współautor zdjęć do „Robotników ‘80” wraz z Michałem Bukojemskim, potem „Przesłuchanie” Bugajskiego.

Przez grotolazów dotarli do nas (żona Grażyna – ważny element!) już wcześniej dystrybutorzy Biuletynu. w stanie wojennym wbrew zasadom konspiracji rejestrował warszawskie podziemie. Wywiady z Bujakiem, Kulerskim, spotkanie CFGT z Bujakiem i Jedynakiem, konferencje prasowe (Bujak, Bieliński) w spr. wyborów, drukarnie, akcje specjalne (plakatowanie, ulotki itp.). Wraz z B. Kosińskim i M. Łozińskim pierwsze „podziemniackie” filmy, część z nich publikowana w Nowej, część na sprzedaż (najlepszy wynik – wywiad z Frasyniukiem sprzedany amerykańskiej sieci za \$10.000). Autor zdjęć do „Ćwiczeń warsztatowych” Łozińskiego, „Parady wspomnień” Kosińskiego i „A może o tym nie wolno mówić” (również reżyseria). „Ćwiczenia” i „A może o tym...” dostały nagrodę Komitetu Kultury Niezależnej. Po wojnie pracował przy dużych angielskich dokumentach o wojnach (Jugosławia, Czeczenia, Afryka, Bliski Wschód). Obecnie norma: fabuły, dokument, wnuki. Nie lubi polityki.

jacek.petrycki@wp.pl

Adam
Piechowski
1950

Z wykształcenia chemik (studia na UW), późniejszej historii (doktorat na UW).

Z działalnością opozycyjną związany od 1976. Brał udział w akcji radomskiej KOR, razem z żoną Joanną Piechowską z domu Jankiewicz przepisywał i powiełał Komunikaty KOR i „Biuletyn Informacyjny”, udostępniał mieszkanie na spotkania z robotnikami (recital J. Kleyffa, wykłady). Współpracował m.in. z Mirkiem Chojeckim, Grzegorzem Bogutą, Piotrem Naimskim, Zbigniewem i Zofią Romaszewskimi, Stefanem Starczewskim. Od samego początku związany z Nową, m.in. przechowywał i przewoził materiały poligraficzne i publikacje, składał książki, prowadził kolportaż, uczestniczył w pracach redakcyjnych oraz kontaktach międzynarodowych Nowej. Prowadził archiwum druków opozycyjnych oraz współpracował z biblioteką wydawnictw niezależnych i emigracyjnych. Dwukrotnie rewizje w mieszkaniu. w 1981 współzałożyciel Solidarności w Spółdzielczym Instytucie Badawczym, gdzie pracował.

W stanie wojennym kontynuował współpracę z Nową. w marcu 1982 aresztowany i skazany za rozpowszechnianie „Tygodnika Mazowsze”. Współzakładał i prowadził Fundusz Ubezpieczeniowy Wydawnictw Niezależnych działający w 1986–1989. w 1978–1986 kilkakrotnie publikował w prasie niezależnej (m.in. jako Krzysztof Wagacki, kw).

Po 1989 pracownik naukowy Spółdzielczego Instytutu Badawczego, współpracował również jako dziennikarz z „Tygodnikiem Solidarność”, w 1990–2001 współzałożyciel i prezes Agencji Fotograficznej Delta. Obecnie pracownik Krajowej Rady Spółdzielczej, wykładowca wyższych uczelni. Autor szeregu artykułów i prac naukowych oraz książek m.in. „Grań Tatr”, „Lud Syriusza. w poszukiwaniu tajemnic Dagonów”, „Bedecker tarzkański” (współautor).

apiechowski@wp.pl

Bartosz
Pietrzak
1950

Absolwent Politechniki Łódzkiej. Współpracownik KOR i KSS KOR, redaktor „Pulsu”, drukarz Nowej (książki, czasopisma, ulotki).

Autor zdjęć do serii bibliofilskiej „Pulsu”, zdjęć niektórych członków KOR, serii z akcji plakatowej „Linda Winsh aresztowana”, zdjęć na użytek Nowej. Udział w niesieniu pomocy ofiarom represji SB, w kolportażu, w spotkaniach samokształceniowych i dyskusyjnych, m.in. TKN, „Salonu Walendowskich” w Warszawie i Niezależnego Klubu Dyskusyjnego w Łodzi.

Delegat na WZD (Walne Zgromadzenie Delegatów) NSZZ Solidarność.

Kilkakrotne rewizje w domu i konfiskata książek i publikacji, inwigilacja, zatrzymania, przesłuchania, próba pozbawienia mieszkania spółdzielczego – adres: Łódź, Przelajowa 4 m. 73 podawany w numerach „Pulsu” (przypadek opisany w prasie i omówiony w RWE), pozbawienie członkostwa Łódzkiego Tow. Fotograficznego i przeciwdziałania w przyjęciu do ZPAF-u, wstrzymanie kontraktu na P.Ł., odmowa paszportu, wezwanie na przeszkolenie w 1981, internowanie 13 XII 81 (zwolnienie po 8 mies. – po decyzji o emigracji).

W Polsce zetknął się z niemal całą opozycją „kowską”; drukował w Warszawie z R. Wojciechowskim, S. Blumsztajnem i S. Łukaszczykiem „Żabą” (goprowcem z Zakopanego).

W USA brał udział w akcjach na rzecz opozycji w Polsce, uprawiał fotografię artystyczną (liczne wystawy w USA i w Polsce). Pracuje jako inżynier elektryk w biurze projektów w Indianapolis.

pietrzakb@aol.com

Norbert Maria
Pietrzak
1957–1985

Pseudonimy: „Majster”, „Maniek”.

Studiował polonistykę na KUL. Kontakt z Nową nawiązał dzięki Stanisławie Domagalskiej i Janowi Doktorowi w 1979. Drukował m.in. „Robotnika”. Pracował m.in. ze Stanisławem Muskatem, Markiem Głowowcem, Markiem Chimiakiem, Romanem Loncem. Wtedy też zawarł związek małżeński, urodziła mu się córka, Maria. Związek nie przetrwał stanu wojennego.

Po 13.12.1981 musiał się ukrywać. Jak wykazuje kwerenda w archiwach IPN, SB dysponowała informacjami, iż „od wprowadzenia stanu wojennego zaangażował się w organizowanie nielegalnego druku w ramach oficyny NOWA II.” Od pierwszych dni stycznia 1982 związał się z „Tygodnikiem Wojennym”, stał się jego pierwszym drukarzem, a także nauczycielem zawodu dla innych. Jego uczniami byli, m.in., Ninel Kameraz Kos, Bohdan Kos, Jan Bryłowski, Andrzej J. Dąbrowski, Wojciech Brojer, a także Grzegorz Eberhardt. Drukował także pozycje wydawane w cyklu „biblioteki Tygodnika Wojennego”, potem wydawnictwa zmieniającego co kilka pozycji tytułu (np. „BPM – Biblioteka Przyjaciół Moskali”, „Księgarnia Nasza”, „Pershing”), aż po ostatecznie ustaloną w roku 1984 nazwę – „LOS”.

Prowadził również szkolenia drukarskie w różnych regionach Polski. Jednocześnie rozwijał swe ambicje literackie, publicystyczne. Debiutował w roku 1980 opowiadaniem zamieszczonym w piśmie studenckim „Merkuriusz”. Także po 13 grudnia 1981 roku drukował swe teksty, m.in. w 100 numerze „Tygodnika Wojennego” (nowela-reportaż „Zielony nosek”).

Zmarł tragicznie 3 października 1985 r. Przyjaciele wydali w roku 1987 jego większy esej p.t. „Policje tajne i ich rosyjski rodowód” (LOS).

Bogdan **Pigłowski** 1949

Od jesieni 1976 w mieszkaniu Bogdana i jego żony Zofii na ul. Wałbrzyskiej w Warszawie oraz jego matki na ul. Grójeckiej drukowane były różne teksty przy użyciu wyzmaczki i kalki hektograficznej. Wiosną 1977 już na powielaczu spirytusowym wydane zostały broszury (w nakładach po ok. 500 egz.) „Wypadki czerwcowe i działalność KOR”, „W Imieniu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej...”. Drukowali te teksty Mirosław Chojecki i Bogusława Błażej. Później w latach 1977–78 jeszcze kilkakrotnie mieszkanie to było wykorzystywane na drukarnię techniką hektograficzną i sitodrukową.

Mieszkanie to było pierwszą drukarnią Nowej.

W późniejszym okresie małżeństwo Pigłowskiich wielokrotnie udostępniało swój samochód na potrzeby Nowej. Bogdan Pigłowski natomiast współpracował przy zdobywaniu papieru.

W mieszkaniu składane były wydawnictwa Nowej, „Komunikat” KOR i „Biuletyn Informacyjny”. Ekipy „składaczy” to najczęściej (poza małżeństwem Pigłowskiich): Magdalena Bocheńska, Magda Boguta, Maria Feddecka, Joanna Marczevska, Aleksandra Keller.

Wojciech
Płotek
1967

Studiował Nauki Polityczne na Uniwersytecie Warszawskim, absolutorium.

Zajmował się kolportażem wydawnictw „Przedświt” w latach 1984–1985 – kontakt z Iwoną

Bodych, „Głos” – Piotr Strzałkowski, „CDN” – Remigusz Mazur.

W latach 1985–1986 kolportował publikacje wydawnictw „Most” i „Pomost” – kontakt z Mariem Krawczykiem i Pawłem Przecławskim.

Z Nową związany od 1986 – kontakt z Adamem Dziewięckim, Mirosławem Kowalskim, Adamem Widmańskim, Piotrem Szwajcerem.

wojtektoplotek@wp.pl

Janusz
Płóciennik
1955

Absolwent Uniwersytetu Łódzkiego, antykwariusz.

W początkowym okresie we współpracy z Tomkiem Filipczakiem prowadził magazyn i kolportaż wydawnictw Nowej w Łodzi. Skontaktował wielu późniejszych łódzkich opozycjonistów. Sygnatariusz listów protestacyjnych, współpracownik Komitetu Obrony Robotników, współorganizator obozu szkoleniowego dla aktywistów KOR.

Po śmierci Stanisława Pyjasa, wspólnie z Kingą Dunin i Pawłem Spodenkiewiczem, zorganizował Studencki Komitet Samoobrony. Jeden z założycieli (jesienią '77) Niezależnego Klubu Dyskusyjnego. Brał udział w wykładach TKN, współorganizował spotkania w środowisku „korowskim”. Odwiedzał ludzi szkanowanych. Przekazywał datki na rzecz rodzin osób represjonowanych, udostępniał mieszkanie na nielegalne spotkania. W latach '80–81 był współzałożycielem, współredaktorem i autorem tekstów, półlegalnego pisma związkowego w Domu Książki – „Azet”. W stanie wojennym prowadził przy kościele ojców jezuitów punkt sprzedaży książek wydawnictwa „Znak” i wydawnictw bezdebitowych. Kolportował wszelkiego rodzaju wydawnictwa KOR, w tym Nowej i inne. Przekazywał datki na rzecz rodzin osób represjonowanych, udostępniał mieszkanie na nielegalne spotkania.

W 1978 wyrzucony z pracy w Dziale Wydawnictw UŁ, przeniesiony ze Szkoły Oficerów Rezerwy do zasadniczej służby wojskowej w jednostce w Braniewie (jesień 1978 – kwiecień 1979). Wielokrotnie wzywany na rozmowy i przesłuchania; próbowano wyrzucić nacisk na ojca.

W stanie wojennym internowany od 12.12.1981 – 11.06.1982 w Łęczycy i w Łowiczu.

Od 1990 prowadzi antykwariat.

januszantyk@wp.pl

Krystyna
Pniakowska
1936

Artysta plastik (szkło i ceramika artystyczna), pseudonim „Xantypa”.

Do Nowej trafiłam przez Salon Walendowskich, gdzie wprowadził mnie Jur Wańkowicz. Jako pierwsze „zadanie bojowe” udostępniłam Tadzio wi Walendowskiemu moją pracownię ceramiczną na druk Pulsu w 1978 (chyba) roku.

Oprócz składania, magazynowania papieru, kolportażu gotowych tytułów robiłam też coś, z czego jestem szczególnie dumna: realizowałam unikatowe projekty szkła i ceramiki artystycznej, przeznaczone na nagrody Nowej i Pulsu, m.in. dla Jana Nowaka-Jeziorańskiego, Mariana Brandysa i Jacka Fedorowicza.

Moja działalność stale przeplatała się z knuciem Blanki i Tomka Kuczborskich, moich najbliższych sąsiadów i przyjaciół.

W stanie wojennym byłam zaangażowana w działalność zawieszonoego Związku Polskich Artystów Plastyków.

Wojciech
Podgórzak
1952

Pseudonim „Kuzyn”. z zawodu technik ekonomista.

Z działalnością niezależną związany od 13 grudnia 1981. w chwili wprowadzenia stanu wojennego Sekretarz Komisji Zakładowej NSZZ Solidarność przy Warszawskim „Mostostalu”. Brał udział w budowaniu struktur podziemnych na szczeblu zakładowym (Tajna KZ „Mostostal-Warszawa”, pismo UFO) oraz struktur międzyzakładowych (CDN-MRKS – Adam Borowski, Andrzej Kondraciuk), a także w organizowaniu ponadzakładowej siatki kolportażu wydawnictw niezależnych (Stawomir i Zofia Kwiatkowsky, Krzysztof Mazur, Stanisław Ni-tecki, Włodzimierz Truskolarski, Hanna Wojtulewska). Internowany w Białolegę od 9 maja 1981 do 22 lipca 1981. Ponownie zamknięty w tzw. wojskowym obozie specjalnym dla członków Solidarności w Czerwynym Borze od 16 listopada 1981 do 12 marca 1982. Od marca 1982 związany z Nową. Najpierw na sicie (nauczyciel – Witold Sielewicz); drukował okładki do książek oraz kaset (Nowa Kaset) wspólnie z żoną Wandą. w grudniu 1984 zatrzymana na 48 godzin po wpadce drukarni w Zalesiu

(aresztowani Stanisław Nitecki i inni). Od 1985 drukował (wspólnie z Krzysztofem Mazurem) dla Nowej na ofsecie; nauczyciele – Emil Broniarek i Andrzej Górski.

Na początku 1987 wspólnie ze Stanisławem Niteckim brał udział w uzyskaniu tzw. dojazdu w Zakładach Papierniczych we Włocławku, umożliwiającemu zakupy dużych ilości papieru dla podziemnych wydawnictw (pierwszy transport wiosną 1987 roku: ok. 7 – 8 ton, w paletach). 29 kwietnia 1987 wpadka w podziemnej drukarni w Raszynie, w trakcie druku „Wołania na puszczy” Stefana Kisielewskiego – w domu Katarzyny Fiszdron. Zatrzymanie na 48 godz. + kolegium. Straconą wówczas maszynę offsetową marki Roneo Vicers Nr 75028274, a odzyskaną z magazynów SB po 1989 roku, przekazał 5 grudnia 2002 Fundacji Ośrodka Karta w Warszawie.

W okresie pracy dla Nowej współpracą z: Grzegorzem Bogutą, Markiem Borowikiem, Markiem Chimiakiem, Januszem Gajewskim, Krzysztofem Mazurem, Stanisławem Niteckim, Witoldem Siewlewcem. Od lata 1987 do lutego 1989 pracował jako drukarz dla Adama Borowskiego – wydawnictwa Wers, Prawy Margines, także „Tygodnik Mazowsze”, „Praworządność” i inne. Współpracą w tym okresie ze Zbigniewem Jusisem, rodziną Kochlewskich z Komorowa, Tomaszem Pogorzelskim, Markiem Rasińskim. w lutym 1989 wyjechał do USA.

Po powrocie do kraju w grudniu 1992 praca w prywatnych firmach. Obecnie w Randstad Sp. z o.o. na stanowisku specjalisty ds. kadri i płac. 23 marca 2004 decyzją IPN Nr 571/04 uznany jako osoba pokrzywdzona.

Wyróżniony Medalem 25-lecia Solidarności.

wpodgorzak@op.pl

Joanna
Posmyk
1952

Ekonomistka (studia na Uniwersytecie Gdańskim).

Początki działalności niezależnej to 1982, gdy za pośrednictwem znajomych skontaktowała się z ukrywającym się Bogdanem Lisem i działała jako łączniczka, pseudonim Agata. Po zawieszeniu działalności spowodowanej wpadką w grupie (ukrywała się profilaktycznie ponad miesiąc) w 1984 skontaktowała się z nią Jagoda Greger z Sopotu, która organizowała siatkę kolporterów „Tygodnika Mazowsze”, a z czasem i wydawnictw Nowej na teren Trójmiasta.

Joanna Posmyk przywoziła je z Warszawy na zmianę lub wspólnie z Mirosławem Kowalewskim z Gdyni. Wraz z nią kolportowali te wydawnictwa Romana Zawitkowska, Aleksandra Mietlicka, Mirosław Kowalewski, Piotr Milewski, Leszek Pawluczyk, Tomasz Tański i inni. w Warszawie, dokąd przewoziło się nasze regionalne pismo „Solidarność Gdańsk”, kontaktowała się m.in. z Aleksandrą Gielewską i Marią Romanowską, z Jackiem Domańskim i wielu innymi, których nazwisk nie znała lub nie pamięta. w wyniku wpadki w Warszawie i ostrzeżeniu (wpadły nr telefonów), inwigilowana, ze względów bezpieczeństwa nie podejmowała działalności przez pewien czas.

Od 1989 zatrudniona w Komisji Krajowej NSZZ Solidarność pracuje tam do dnia dzisiejszego, działa społecznie, związana z ruchem prawniczym, 31 sierpnia 2006 odznaczona przez Prezydenta RP, Lecha Kaczyńskiego Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

j.posmyk@solidarnosc.org.pl

Wiesław
Potoczny

Działal w opozycji od sierpnia 1980. Tworzył NZS na Uniwersytecie Łódzkim, później NZS na Wydziale Prawa, uczestnik strajku na Wydziale Filologicznym (styczeń–luty 81 i sygnatariusz Porozumienia Łódzkiego. Uczestnik strajku na Wydziale Prawa w stanie wojennym. Kolportował systematycznie książki (wyd. Nowa, Krąg) i gazety do końca stanu wojennego, a następnie rozprowadzał je na Wydziale Prawa UŁ i w „S” na ul. Piotrkowskiej. w Warszawie odbierał bibułę od Grzegorza Boguty i Piotra Szwajcera.

Po stanie wojennym wydawał razem z Władkiem Omiecińskim „Buletyn Łódzki”. Autor napisu na murze „pomścimy wujka” – po tym zatrzymany ('82), przetrzymywany w areszcie, ukarany grzywną. w 1986 wyjechał do Niemiec. Współpracował blisko z Waldkiem Gorzakiem.

Leszek
Prorok
1919–1984

Absolwent wydziału prawno-ekonomicznego na Uniwersytecie Poznańskim. Debiutował

utworem „Dzień nad Motławą” w roku 1939. Podczas okupacji niemieckiej studiował na tajnym Uniwersytecie Warszawskim. Należał do Armii Krajowej, walczył w powstaniu warszawskim. Po zakończeniu wojny przebywał w Poznaniu; współpracował tam z pismem „Ziemia i Morze”, był dyrektorem Teatru Lalki i Aktora „Marcinek”, uczył na UAM.

Więzień polityczny w l. 40. Od 1964 mieszkał w Warszawie. w 1974 otrzymał Nagrodę marynistyczną im. M. Zaruskiego.

Po rozwiązaniu ZLP (był wiceprezesem Zarządu Głównego) działał w Duszpasterstwie Środowisk Twórczych. Zmarł, rozwołując dary dla potrzebujących. Jego wspomnienia „Smutne pół rycerzy żywych” ukazały się w Nowej (1989).

Janusz Przewłocki

1927–2007

Zbierał informacje do „Komunikatu” KOR, uczestniczył w komisjach redakcyjnych Komitetu Obrony Robotników, redagował.

Do 1981 organizował grupy składające „Biuletyn Informacyjny” KOR i sam brał udział w składaniu, potem pracował jako redaktor. Był autorem artykułów i sprawozdań zamieszczanych w BI (rubryka „Kościół i wierni”), a także w „Przeglądzie”. Współpracował z paryską „Kulturą”. Od początku istnienia Niezależnej Oficyny Wydawniczej Nowa opracowywał projekty wydawnicze (z dziedziny historii), pisał recenzje i opinie wewnątrzwydawnicze. w latach 1982–89 zajmował się organizowaniem kolportażu Nowej. Był współtwórcą Archiwum Wschodniego i przewodniczącym Komisji Historycznej Związku Sybiraków. Współpracownik KOR od 1976 r. Internowany. .

Edward
Przybysz

Doktor nauk technicznych (studia na PW).

Z działalnością niezależną związany od końca 1977, drukował oświadczenie KSS KOR i Z Księgi zapisów GUKPPIW Tomasza Strzyżewskiego.

W działalność tę wprowadził go Marcin Przybyłowicz, który w tym czasie pracował w UNIPAN. Systematycznie z Nową współpracował od ogłoszenia

stanu wojennego. Na początku 1983 Grzegorz Boguta zaproponował mu, by zajął się sprzętem i urządzeniami dla Nowej. Poza produkcją farby drukarskiej, w pierwszej kolejności zajął się produkcją gilotyn (wykonano ich ponad 300) i części gumowych do powielaczy i offsetów (wałki, prowadnice papieru itp.) Rozpoczął też montaż odbiorników radiowych, dla internowanych, które mieściły się w dwóch pudełkach zapalek, w jednym zasilające baterijki, w drugim odbiornik radiowy. Inicjatorem i projektodawcą tej akcji był Piotr Rotkiewicz, który był też wykonawcą obwodów strojonych. Natomiast Tomek Turski montował część zasilającą. Rozprowadzaniem zajął się sam szef – Grzegorz Boguta. Odbiorników tych wykonano około 40 sztuk. Podstawową działalnością jaką się zajmował były powielacze, które były produkowane według dokumentacji Roneo-Wickers. Części do tych powielaczy, bardzo starannie, wykonywał Heryk Skiba. Montażem i justacją zajmował się sp. Krzysztof Cielecki. Udało się uzyskać wysoki poziom wykonawstwa i produkt końcowy niczym nie różnił się od oryginału Roneo-Vickers. Ambicją kierownictwa Nowej (Grześ Boguta) było, by każdy region Solidarności otrzymał co najmniej dwa powielacze. Wykonano ich ok. 70. Pod koniec stanu wojennego zajął się wytwarzaniem ultradźwiękowych wytrząsarek do papieru, a także przymierzał się do produkcji offsetu wraz z Ryszardem Puszem. Niezależnie od opisanej działalności, w roku 1983, 1984 i 1985 jeździł do Paryża i był łącznikiem pomiędzy Grzegorzem Bogutą a Mirkiem Chojeckim. z każdej takiej podróży przywoził niezbędny sprzęt i materiały, korespondencję. Nagrywał u Mirka Chojeckiego w Kontaktach zwinstuny filmów jakie miały się ukazać w Nowa-Wideo i przywoził, wraz ze swoją żoną, kasety-matki, między innymi „Wybór Zofii”, „Przesłuchanie”, „Kroniki Kontaktu” i inne. Obecnie na emeryturze. Wyróżniono odznaką Zastłony działacz kultury.

elko-ep@wp.pl

Anna
Psoda
1945

Biofizyk (studia, praca i doktorat Zakład Biofizyki, Wydział Fizyki, UW).

Pierwszy kontakt z działalnością opozycyjną w 1967, wracając z Paryża, na prośbę Maćka Gellera, przywozila książki i wydawnictwa niezależne, m.in. List otwarty Kuronia i Modzelewskiego. Stan wojenny zastał ją w domu na długim zwolnieniu

lekarским po złamaniu kręgosłupa. Gips a potem gorset bardzo pomagały w przewożeniu maluchem bibuły, kaleki nikt się nie czeptał. Wszystkie kontakty z okresu stanu wojennego nawiązywane poprzez Ninel Kameraz-Kos i Bogdana Kosa, sąsiadów z domu Jagiellońska 28, którzy od momentu ogłoszenia stanu wojennego zaangażowali się w pomoc ukrywającym się działaczom Solidarności i w druk i kolportaż wydawnictw niezależnych („Tygodnik Wojenny”, „Przegląd Wiadomości Agencyjnych” i inne). w mieszkaniu Anny i Marka Psodów zostawiane i odbierane były pieniądze dla opozycji, sprawa była nadana przez Eryka Piaseckiego z ówczesnego IBJ. w latach 1983–1986, podczas urlopu wychowawczego, przepisywała na powierzonej maszynie publikacje Nowej, kontakt przez dziewczynę (nie pamięta nazwiska, która z małym synkiem przyjeżdżała na Jagiellońską i do Urli. Po powrocie do pracy w 1986 zostaje w Zakładzie Biofizyki Grzegorza Bogutę i wspiera jego działalność. Po 1989 otwiera ze znajomymi fizykami księgarnię Sofia, w kamienicy przy Marszałkowskiej 14, z ambitną literaturą. Fascynująca przygoda księgarniana nie przetrwała próby czasu, w 1995 Sofia zostaje zamknięta, kamienica zburzona. Obecnie pracuje na UW. Troje dzieci, pięcioro wnucząt.

psoda@icm.edu.pl

Mirosława Puchalska

W latach 1984–89 redagowała „Almanach Humanistyczny”. Od 1983 r. publikowała w prasie niezależnej. Opracowywała literacko książki m.in. Nowej. w jej mieszkaniu odbywały się zebrania redakcji różnych pism i wydawnictw, magazynowano archiwa tych redakcji, przechowywano materiały publicystyczne przed ich wysłaniem do „Kultury” i RWE.

Maciej Radziwiłł

W latach 1978–80 pomagał przy druku „Biuletynu Informacyjnego” KOR.

Prowadził punkt przerzutowy BI i książek Nowej do Lublina. Po 13 grudnia 1981 ukrył sprzęt poligraficzny „S”. Od marca 1982 do końca 1988 r. organizował składanie książek Nowej. w latach 1985–87 drukował „Tygodnik Mazowsze”, „Vacat” i książki Nowej.

Maria Anna Radziwiłł

W latach 1983–88 składała i kolportowała książki Nowej.

Grzegorz Rabanowski 1949

Z Nową łączyły mnie głównie kontakty towarzyskie. Natomiast od 1978 (a może 1977 – nie pamiętam) byłem dyspozycyjnym składaczem „Biuletynu Informacyjnego”. Użyłem określenia „dyspozycyjny” ponieważ składałem w różnych zespołach i różnych mieszkaniach.

Za sprawą Tomka Kuczborskiego, składałem również dwa lub trzy numery PULSu. i o ile dobrze pamiętam w moim mieszkaniu był składzik książek z biblioteki. Kiedyś nawet zsyłem i oprawiłem na użytek biblioteki 4(!) egzemplarze „Zbrodni Katyńskiej w Świetle Dokumentów”. Tylko nie pamiętam czy wydała to Nowa...

Magdalena Rakowska-Boguta 1953

Biochemik (studia na UW).

Z działalnością niezależną byłam związana od 1976, jako żona Grzegorza Boguty, współpracownika KOR.

Od początku, raczej w sposób bierny, uczestniczyłam w spotkaniach i zebraniach, które doprowadziły do założenia Nowej, a często odbywały się u nas w domu lub na ławce koło domu. w okresie początkowym istnienia Nowej zajmowałam się prostymi czynnościami, jak zakupy pojedynczych ryz papieru w ramach spacerów z wózkiem dzieciennym lub składanie książek, z kolei jako odpoczynek od małych dzieci i namiastka życia towarzyskiego. Przez

cały czas funkcjonowania Nowej byłam w kontakcie z osobami kierującymi. Zajmowałam się kolportażem książek, roznosząc je wieczorami po różnych „skrzynkach” na Mokotowie. Często czytałam maszynopisy złożone do Nowej jako propozycje wydawnicze.

Od 1980 pracuję w Zakładzie Genetyki Instytutu Biochemii i Biofizyki PAN. Tam obroniłam doktorat w 1987. w latach 1988–1990 przebywałam wraz z dwójką dzieci, Wojtkiem i Hanią, na stypendium doktorskim w USA. Po powrocie z USA szczęśliwie urodziłam nasze trzecie dziecko, Andrzeja. Obecnie jestem profesorem w Instytucie Biochemii i Biofizyki, gdzie kieruję zespołem młodych ludzi; zajmujemy się regulacją funkcjonowania genów. Równocześnie jestem zatrudniona w Politechnice Warszawskiej, gdzie prowadzę wykłady podstawowe z genetyki i biologii molekularnej dla studentów biotechnologii oraz wykłady specjalistyczne dla doktorantów.

Janusz
Ramotowski
1950

Pseudonimy: Karol, Przem.

Od początku stanu wojennego do kwietnia 1982 drukował białe „SW”. Do 1985 był w zespole osób zajmujących się przejmowaniem maszyn poligraficznych przemycających z Zachodu. Współpracownik Nowej, kontakty z Konradem Biełłskim, Ewą Kulik, Teodorem Klincewiczem.

Zorganizował kanał przerzutu pism podziemnych za granicę.

Maciej
Rayzacher
1940

W 1977 lub 1978, będąc już współpracownikiem KOR, poznałem Mirka Chojeckiego, który zaproponował mi utworzenie w moim mieszkaniu punktu kolportażu wydawnictw podziemnych.

I tak rozpoczęła się (wraz z moją żoną Jolaną) współpraca z Nową i innymi wydawnictwami opozycyjnymi. Mieliśmy magazyn w postaci dwóch piwnic, jednej naszej, a drugiej, w której ukrywaliśmy bibułę, udostępnionej nam przez sąsiada śp. A Zagrojskiego. Podczas rewizji w naszej

„czystej” piwnicy ubek natrafił na worek zawierający zabawki, nakręcone pingwiny, pozostawione tam przez dawną właścicielkę pomieszczenia. Na pytanie skąd to mam odpowiedziałem że to własność poprzedniej właścicielki piwnicy. Ubek wysypał zawartość worka i przeliczył wszystko, a następnie sporządził protokół. Bezpieczna bibuła spoczywała w piwnicy obok. z rewizyjnych wspomnień, przytoczę jeszcze dwa; o 7 rano dzwonek do drzwi, spodziewaliśmy się wysłannika Nowej w sprawie rozliczenia, tymczasem przez wizjer żona, która zajmowała się stroną finansową kolportażu, ujrzła trzech panów, których wygląd wskazywał na zatrudnienie w wiadomym resorscie. Krzyknęła, że jest nieubrana i rzuciła się ukryć kasę za sprzedane wydawnictwa. Udało się, budżet Nowej został nienaruszony... w następnej rewizyjnej przygodzie z wydawnictwami wzięła udział moja 10-letnia córka Agnieszka, w której tapczanie spoczywała spora część nakładu „Katynia”. Kiedy ubek w wędrowce po mieszkaniu trafił do jej pokoju, siedziała niewinnie na tapczanie, udając zatopioną w lekturze, oczywiście nie „Katynia”. Rozejrzawszy się po pokoju, ubek wycofał się do innych pomieszczeń. Nie zawsze jednak było tak wesoło. Z bólem patrzyliśmy na stos zarekwirowanych wydawnictw i nagrań, prowadziłem studio Wolna Taśma, które dokładnie przetrzebili rewidenci. w czasie tych kilku lat (punkt działał do mojego internowania w 1981), przewinęło się przez nasze mieszkanie kilka tys. książek, czasopism i druków ulotnych. w naszym domowym archiwum przechowujemy resztki z tak wówczas oczekiwanych i rozchwytywanych, a tak ściganych przez władze tekstów WOLNEGO SŁOWA.

Andrzej
Rosner
1949

Pseudonim: Feliks Szczęsny. Historyk; nauczyciel akademicki 1973–78 i 1980–85. Muzealnik 1978–80.

Od września 1976 wyjazdy do Radomia i Płocka, wciągnięty przez Mirka Chojeckiego. z Nową (znów przez Mirka) związany od jesieni 1977.

W mieszkaniu rodziców przy ul. Narbutta 15/1 składa czasopisma i książki, m.in. „Puls nr 1”, „Małą Apokalipsę” Konwickiego, „Rozważania o wojnie domowej” Pawła Jasienicy, „Błasany bębenek” Guntera Grassa.

Jednocześnie – od zimy 1977/78 – współpracą z miesięcznikiem „Głos” (wciągnięty przez Wojciecha Fałkowskiego), najpierw przy składaniu miesięcznika, potem przy publikowaniu książek w Bibliotece „Głosu” i w Wydawnictwie „Głos” – do zimy 1980/81.

Od stycznia 1981 do 1990 w Wydawnictwie „Krań” (m.in. książki – w pierwodrukach – Andrzeja Alberta [Wojciecha Roszkowskiego], Jerzego Holzera, Timothy Garton Asha, Władysława Bartoszewskiego, Krystyny Kerstenowej, Zbigniewa Herberta, Tadeusza Konwickiego).

Wielokrotne rewizje (pierwsza w marcu '78), zatrzymania, przesłuchania – standardowe działania bezpieki. Internowany 13 grudnia '81 – Białołęka, od 22 stycznia '82 – Jaworze. Zwolniony z internowania 1 kwietnia 1982 (urodziny córki).

Przez cały okres podziemia – kolportaż wydawnictw niezależnych.

1990–92 Wydawnictwo Krań sp. z o.o. Dziennikarz „Po prostu” 1990–91. Założyciel (ze Stefanem Mellerem) spółki z o.o. „Mówią Wieki” i członek redakcji tego miesięcznika 1990–92. Urzędnik (dyrektor departamentu książki w MKiS) 1992–96, od 1996 – ponownie wydawca (Wydawnictwo Książkowe Twój Styl – dyrektor, do 2002, od 2002 Rosner i Wspólnicy – dyrektor).

Wiceprezes Polskiej Izby Książki 2000–2003 i wiceprezes Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek 2000–2004; członek m.in. Stowarzyszenia Wolnego Słowa, Towarzystwa Opieki nad Archiwum Instytutu Literackiego w Paryżu.

Odnaczenia: Zasłużony działacz kultury (1999), Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski (2006).

a.rosner@riw.pl

Mirosław
Rybicki
1955

Wykształcenie średnie. Od połowy 1976 działacz opozycji demokratycznej w Gdańsku, współpracownik KOR i KSS KOR, ROPCIO, gdańskiego SKS, współzałożyciel Ruchu Młodej Polski.

Organizator i szef zaplecza wydawniczo-poli-graficznego Wydawnictwa Młoda Polska w Gdańsku. Kontakt z Nową nawiązał na początku 1978 po przeprowadzonej w grudniu 1977 dużej akcji rewizji gdańskiej SB, która spowodowała utratę powielacza hektograficznego i innego sprzętu oraz całego nakładu trzeciego numeru „Bratniaka”. Od Mirosława Chojckiego otrzymał pomoc w zakresie innych technik

druku a także w postaci matryc i farby drukarskiej do powielaczy białkowych. W następnych latach współpraca z Nową polegała na dostarczaniu i kolportażu wydawnictw i publikacji Nowej na terenie Gdańska. Uczestnik strajku sierpniowego w Stoczni Gdańskiej w 1980, jeden z organizatorów pierwszej stoczniowej drukarni wałkowej. Wielokrotnie zatrzymywany na 48 godzin przez SB. Współpracownik solidarnościowej agencji prasowej BIPS przy Komisji Krajowej S. Nadzorujący druk Głosu Wolnego podczas i Zjazdu NSZZ S. w stanie wojennym ukrywa się do grudnia 1982, uczestnik podziemia solidarnościowego, zaangażowany w przygotowanie, druk i kolportaż gdańskiego biuletynu RKK Solidarności z Lwami. Wydawnictwo Młoda Polska, którym kierował w latach 1977 – 1989, wydało między innymi pisma „Bratniak” (30), „Polityka Polska” (14), „Uczeń”, „Akwilon”, „Węzeł” oraz kilkadziesiąt książek, publikacji i druków zwartych. Wieloletni (1983–90) szef Rady Nadzorczej Spółdzielni Pracy Świątek w Gdańsku zatrudniającej wielu działaczy opozycji i podziemia solidarnościowego. 1995 – 2002 Prezes Zarządu Wydawnictwa Forum w Koszalinie, wydawca regionalnego dziennika „Głos Pomorza”. Obecnie pracownik w prywatnej spółce w Gdańsku. w 1981 wyróżniony tytułem Honorowy Drukarz przez NSZZ S poligrafów. w 2002 wyróżniony odznaką Zasłużony działacz kultury oraz w 2005 Medalem 25-lecia Solidarności.

m.rybicki@grupa.com.pl

Barbara
Sadowska
1940–1986

Ukończyła Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych w Warszawie. Zadebiutowała w 1957 w prasie (wiersz „Mama” w tygodniku „Nowa Kultura”).

Była związana z Orientacją Poetycką Hybrydy, należała do Związku Literatów Polskich (1964–1983) i Polskiego PEN-Clubu (od 1981).

Od lat 80. działała w opozycji antykomunistycznej, za co była prześladowana przez Służbę Bezpieczeństwa (m.in. kilkakrotnie aresztowana).

Jej syn Grzegorz Przemek (ur. 1964) został zamordowany w maju 1983 przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej.

W 1977 opublikowała wiersze w „Zapisie”. w latach 1980–86 publikowała wiersze m.in. w „Zapisie”, „Wezwaniu”, „Biuletynie Wojennym”, „TW”, „KN”. Wydała tomiki wierszy w Nowej (1981) i w Przedświcie (1984 i 1986). Od 1979 brała udział

w TKCh. Zbierała i przekazywała informacje dla prasy podziemnej (np. z procesów 1982–83 dla pruszkowskiego pisma „Sektor”). Współpracowniczką KOR. Działała w Kom. Prymasowskim.

Ryszard
Samecki
1954

Związany z działalnością niezależną od rozpoczęcia studiów (fizyka na Politechnice Warszawskiej w 1977).

Najbliżej współpracował z Teodorem Klincewiczem, drukując wraz z nim „Robotnika” w zajmowanym pokoju akademika Mikrus w okresie 1978–1980. Od 1978 współpracował także z Nową, organizując kolportaż jej publikacji, głównie w środowisku studenckim. Uczestniczył w składaniu „Biuletynu Informacyjnego” KSS KOR oraz pism „Głos” i „Zapis”. Od chwili powstania NZS prowadził co tydzień w siedzibie KKK NZS regularny kolportaż niemal wszystkich ukazujących się wówczas niezależnych wydawnictw, którego głównym celem było zaopatrywanie bibliotek studenckich na terenie całego kraju. W 1980 wraz z Teodorem Klincewiczem i Sylwestrem Wojtkowskim założył wydawnictwo Studencka Oficyna Wydawnicza (Sowa). w stanie wojennym ukrywał się do lutego, po czym wycofał się z działalności opozycyjnej i zajął zaniedbanymi studiami.

Obecnie nauczyciel matematyki.

r.samecki@chello.pl

Zbigniew
Sarata
1951

Z zawodu elektronik (studia na PW).

Z działalnością niezależną związany od 1978, początkowo współpracując z Anatolem Lawiną w transporcie sprzętu poligraficznego dla Nowej.

Od 1979 wraz z żoną Aleksandrą z domu Ciechanowicz współpracował z Joanną i Andrzejem Gwiazdami z Wolnych Związków Zawodowych. Był w redakcji pisma „Robotnik”, gdzie we współpracy z Witoldem Łuczyno, Dariuszem Kupieckim i Henrykiem Wujcem zajmował się głównie kolportażem i zaopatrzeniem w papier. Na wybrzeże gdańskie woził pismo „Robotnik” oraz książki Nowej, organizując tam również punkty przechowania

niezależnych wydawnictw. w kwietniu 1980 zwolniony z pracy w Polskiej Agencji Prasowej. Zatrzymywany w Gdańsku, Tranobrzegu i Stalowej Woli. Współpracownik Biura Interwencji KSS KOR prowadzonego przez Zofię i Zbigniewa Romaszewskich, po powstaniu NSZZ Solidarność członek Komisji Interwencji Regionu Mazowsze. Internowany, przebywał w Białolegęce i Załężu. Czas zabijał produkując obozowe znaczki. w 1984 ujawniony przez SB jako konstruktor nadajników na częstotliwości fonii pierwszego programu TV. Od 1990 do 1995 był działaczem Unii Polityki Realnej, gdzie pełnił między innymi funkcję skarbnika.

Obecnie prowadzi jednoosobową firmę zajmującą się tworzeniem oprogramowania.

Wyóżniony odznaką Zasłużony działacz kultury.

zbigniew@sarata.pl

Jan
Sękowski

W latach 1977–80 kolportował wydawnictwa Nowej i prasę związaną z KSS KOR i ROPCIO m.in. wśród lektorów Międzywydziałowego Studium Języków Obcych UW.

Bogumił
Siewiewicz
1959

Inżynier Ochrony Środowiska. z opozycją demokratyczną jestem związany od 1978.

W poprzednich latach razem z bratem Witoldem i Markiem Blochem, prowadziłem na Okęciu środowiskową podziemną bibliotekę. w 1979 razem z Jackiem Czapotowiczem i Wojtkiem Borowikiem założyliśmy Niezależną Bibliotekę Studencką. Od 1979 związany byłem także z „Robotnikiem”, zajmowałem się drukiem i kolportażem. w 1979 współtworzyłem wraz z moim bratem i Markiem Borowikiem grupę samokształceniowo-dyskusyjną przy kościele św. Franciszka z Asyżu na Okęciu. Na prelekcjach były takie osoby jak Stefan Kisielewski, Antonii Macierewicz, Adam Michnik, Jacek Kuroń, Waldemar Kuczyński. w latach 1979 – 1986 współpracowałem z Nową, zajmowałem się kolportażem, drukowaniem oraz składaniem książek. w latach 1984–86

brałem udział w meczach piłkarskich FC Nowa. Na przełomie 1979/80 brałem udział w licznych akcjach ulotkowych (między innymi w obronie aresztowanych Mirka Chojeckiego i Bogdana Grzesiaka) oraz zbierałem podpisy, wśród studentów, pod petycją domagającą się rozwiązania SZSP. Na przełomie 1980/81 stworzyłem wraz z Wojtkiem Borowikiem wydawnictwo „ODNOWA”. Zajmowaliśmy się również drukowaniem pierwszych numerów „ZWROTU”. w latach 80–81 byłem pracownikiem Biura Krajowej Komisji Koordynacyjnej Krajowego NZS, zajmowałem się kolportażem niezależnych wydawnictw. Wielokrotnie zatrzymywany przez SB, w 1981 wraz z Wacławem Holewińskim i Witoldem Siewiewiczem dostałem zarzuty prokuratorskie za niezależną działalność wydawniczą.

13 grudnia 1981 internowany najpierw w Białoleńcu, a następnie w Strzebielinku. Po internowaniu pomagałem bratu w wydawaniu kaset Nowej. Od 1983 prowadzę własną działalność gospodarczą. w 1987 wraz z Czesławem Bieleckim, R. Szeremietiewem, Andrzejem Toborowiczem, Dariuszem Kowalskim i Witoldem Siewiewiczem, organizowaliśmy Towarzystwo Gospodarcze. w 1989 razem z Jackiem Smalcerzem pomagaliśmy w organizacji Krajowego Zjazdu Rolników „SOLIDARNOŚĆ” w Warszawie. Obecnie jestem członkiem Stowarzyszenia Wolnego Słowa i dyrektorem Fundacji Edukacji i Przedsiębiorczości. w 1999 zostałem uhonorowany odznaką Zasłużony Działacz Kultury, za działalność opozycyjną.

Witold
Siewicz
1955

Z opozycją demokratyczną związany od 1978, a w poprzednich latach (od połowy liceum) ok. 1972 prowadziłem środowiskową początną bibliotekę na Okęciu.

Z początkiem 1979 związałem się z „Robotnikiem”, zajmowałem się drukiem, kolportażem, a później także pracami redakcyjnymi. w 1979 współtworzyłem wraz z bratem Bogdanem i Markiem Borowikiem powstanie grupy samokształceniowej przy kościele na Okęciu. Na prelekcjach bywały takie osoby jak S. Kisielewski, A. Macierewicz, A. Michnik, J. Kuroń, w Kuczyński. w latach 80–81 stworzyłem i prowadziłem wraz z Wojtkiem Borowikiem „Bibliotekę Robotnika” (jako wspólne przedsięwzięcie Nowej i redakcji „Robotnika”).

W 1981 za wydanie broszury „Dzieje sprawy Katyń” zostałem aresztowany. Od przełomu 1979/80

brałem udział w próbach reaktywacji niezależnego ruchu studenckiego na uczelniach warszawskich. Między innymi z J. Czaputowiczem T. Klincewiczem i W. Borowikiem prowadziliśmy akcję zbierania podpisów wśród studentów pod petycją domagającą się rozwiązania SZSP. w latach 80–81 byłem przez kilka miesięcy etatowym pracownikiem Biura Regionu Mazowsze „S” (pomagałem tworzyć bazę poligraficzną regionu), a następnie pracownikiem Biura Krajowej Komisji Koordynacyjnej NZS, gdzie miałem przygotować wydawnictwo studenckie jako wspólne przedsięwzięcie Nowej i NZS. w latach ’80–81 zarządzałem kilkoma drukarniami Nowej. w tym jedną oficjalną, którą stworzyłem w Zakładach Mechanicznych Ursus, gdzie jej szefem został Emil Broniarek. w podległej mi tajnej drukarni w Falenicy, prowadzonej przez A. Grzesiaka i A. Górskiego zostały wydane pierwsze numery „Tygodnika Mazowsze” w stanie wojennym.

Od 13 grudnia do końca listopada ’82 byłem internowany w Białoleńcu, Załężu i Piaskach. Po internowaniu współtworzyłem „Nowa Kasety”, gdzie zajmowałem się sprawami technicznymi, a przygotowywaniem słuchowisk, audycji, koncertów J. Jankowska, M. Mądrzejewski. Po ’86 próbowałem tworzyć lokalny ruch samorządowy. w 1987 wraz z Cz. Bieleckim, R. Szeremietiewem, A. Toborowiczem, D. Kowalskim, B. Siewiewiczem organizowaliśmy Towarzystwo Gospodarcze.

W wyborach z 1989 pełniłem funkcję Komisarza Wyborczego „S” w jednym z okręgów wyborczych. w latach 1990–94 byłem radnym i członkiem zarządu gminy Raszyn oraz delegatem do Sejmiku Samorządowego woj. warszawskiego. Jestem współpomysłodawcą stworzenia centrum handlowego w Jankach oraz strategii rozwoju gminy Raszyn. w 1994 przenieśliem się na stałe do Nadarzy na gdzie byłem radnym w latach 94–98. Przez cały okres kadencji pełniłem funkcję przewodniczącego komisji budżetowej, a pod jej koniec także przewodniczącego komisji planu przestrzennego.

W grudniu 1998 powołany zostałem z ramienia Unii Wolności na zastępcę Dyrektora Zarządu Dzielnicy Ochota, a w 2007 na Zastępcę Burmistrza Dzielnicy Żoliborz. w Partii Demokratycznej od 90 poprzez ROAD, Unię Demokratyczną i Unię Wolności. w strukturach partyjnych pełniłem funkcję Pełnomocnika do tworzenia struktur ROADU, skarbnika regionu Warszawskiego UW, wiceprzewodniczącego Koła Zastępcy Sekretarza UW, członka Rady Krajowej.

Za działalność opozycyjną zostałem uhonorowany nagrodą POLCUL w 1983 oraz w 1999 przez ministra Zakrzewskiego odznaką Zasłużony działacz kultury.

witold.siewicz1@neostrada.p

Lidia
Siemieńska
1935–2004

Absolwentka Wydziału Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Warszawskiego.

W latach 1962 – 1999 pracownik biblioteki, a następnie jej kustosz w Państwowej Wyższej Szkole Teatralnej w Warszawie.

W latach 1980 – 1989 kolportowała książki Nowej, Przedświt, wydawnictwa In Plus. w stanie wojennym w magazynach biblioteki Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej w Warszawie przechowywała sprzęt poligraficzny Nowej oraz archiwum miesięcznika „Vacat”. Kolportowała także „Tygodnik Mazowsze” i miesięcznik „Vacat”.

W latach 1981–1988 kilka rewizji w mieszkaniu.

W latach 1984–1989 składała razem z Urszulą Maguską książki Przedświt i wydawnictwa In Plus.

Zmarła 26.08.2004.

Krzysztof
Siemieński
1958

Studiował filozofię na UW, absolutorium w 1985. Do Nowej wprowadzony przez Romana Wojciechowskiego, z którym drukował od 1980.

W stanie wojennym drukarz m.in. „Tygodnika Mazowsze”, „Vacatu” oraz książek Nowej. w maju 1983 aresztowany w drukarni Nowej w Ostrowiku (razem z Adamem Grzesiakiem i Mateuszem Wierbickim), w śledztwie odmówił składania zeznań.

W 1982 założyciel (z Wojciechem Borowikiem, Janem Gogaczem i Markiem Kossakowskim) miesięcznika „Vacat”, w redakcji „Vacatu” do 1989.

1982 – 1987 współorganizator (z Teodorem Kłincewiczem i Andrzejem Solskim) tzw. Sekcji legalizacji wytwarzającej dokumenty dla ukrywających się działaczy podziemia. Od sierpnia 1983 do sierpnia 1985 w wydawnictwie „Przedświt” (wraz z Wacławem Holewińskim, Jarosławem Markiewiczem, Wiesławem Bielińskim).

W 1985 z Wiesławem Bielińskim założył wydawnictwo „In Plus”, które od 1986 podjęło współpracę z Zygmuntem Łuczynskim i Barbarą Stanosz, stając się wydawnictwem Społecznego Komitetu Nauki.

W 1989 szef sekcji kontaktów z zagranicą Sekretariatu Komitetu Obywatelskiego przy Przewodniczącym NSZZ „S”, członek prezydium ROAD. Od 1990 dziennikarz „Expressu Wieczornego”, szef magazynu „Kulisy”. 1989–1993 jako kierowca ciężarówek jeździł w transportach z pomocą humanitarną do Rumunii, Bośni i Albanii. 1995–1997 red. naczelny „Expressu Wieczornego”, 1998–2004 red. naczelny miesięczników „Żagle” i „Rejs”.

Obecnie prowadzi własną działalność gospodarczą i żegluguje. w 1999 wyróżniony odznaką Zasłużony działacz kultury. Uczestnik spotkań FC Nowa w latach 1983–89.

kslbirb@pro.onet.pl

Andrzej
Słomiński
1954

Ukończył Akademię Medyczną w 1979, obecnie profesor patologii w Uniwersytecie Stanu Tennessee, Centrum Naukowo-Medycznego w Memphis, USA. Członek Nurtu Niepodległościowego (1975–1978; po rozwiązaniu członek Gdańskiego Środowiska NN); współpracownik KOR (1976–1977). Aktywny członek Ruchu Obrony Praw Człowieka i Obywatela (1977–1978). Założyciel Gdańskiego SKS (1977–1979) i Ruchu Młodej Polski (1979–1982 – do rozwiązania); w ramach RMP współpracuje z Komitetem Strajkowym (Sierpień 1980), aresztowany i wypuszczony na żądanie Komitetu Strajkowego w trakcie finalnych pertraktacji z komisją rządową. Wspomagał strajk studentów AMG, który zaowocował powstaniem NZS. Od 13 grudnia 1981 poszukiwany listem gończym ukrywa się do maja 1982. Wychodzi z podziemia w ramach drugiej amnestii obejmującej RMP, w 1984 otrzymuje „one way passport” i w styczniu 1985 emigruje do USA gdzie w 1991 otrzymuje obywatelstwo amerykańskie.

Za działalność w organizacjach opozycyjnych podlegał szykanom: zatrzymywanie na 48 godzin, rewizje, była też próba wyrzucenia go (a także Dariusza Kobzdej i Piotra Dyka) z AMG (1977), której przeciwstawiło się grono profesorskie i studenci. Po ukończeniu studiów objęty zakazem pracy na terenie Gdańska, zabroniono przyjęcia go na studium doktoranckie w Zakładzie Biologii AMG, zabroniono przyjęcia do pracy i dalszej specjalizacji zawodowej w Szpitalu Wojewódzkim. Medyczny staż odbywał w Tczewie, propagując działalność opozycyjną w POLMO – Tczew. Zezwolenie na powrót do pracy

do Gdańska (studium doktoranckie w Zakładzie Biologii AMG) uzyskał w wyniku akcji strajkowej „S” Pracowników Służby Zdrowia, we wrześniu 1980.

aslominski@utm.edu

Jerzy Wojciech

Sosin

1957

Mgr inż. mechanik (studia na Politechnice Warszawskiej). Współpracował z Nową w latach 1978 – 1985.

W Liceum im. Tadeusza Reytana poznał Jacka Bogutę, który skontaktował go ze swoim bratem Grzegorzem Bogutą. Na początku wykonywał prace introligatorskie oraz rozwodził gotowe publikacje do punktów kolportażu z narzeczoną, a wkrótce żoną Ireną. W 1980 zatrzymany na 48 godzin po rewizji, w wyniku której SB skonfiskowała gilotynę i nakład publikacji będącej w przygotowaniu. Przez kolejne lata odmawiano mu wydania paszportu. Później współpracował również z Markiem Chimiakiem i Markiem Fijałkowskim. Tworzył jeden z licznych zespołów sitodrukarzy, wraz z angażowanymi przez siebie pomocnikami. Wykonywał formy do druku sitowego oraz druku offsetowego. Opracował technologię produkcji znaczków pocztowych poczty Solidarność w warunkach konspiracyjnych. Skonstruował urządzenia do nakładania kleju i wykonywania perforacji. Obecnie prowadzi własną działalność gospodarczą.

jerzysosin@op.pl

Leszek

Stall

1958

Psycholog, menadżer. Pierwszy kontakt z działalnością opozycyjną w 1977, gdy powstał Wacka Holewińskiego.

Wraz z grupą przyjaciół zaczęliśmy dystrybuować na Wydziale Psychologii UW podziemne wydawnictwa, prowadzić biblioteczkę publikacji bezdebitowych, a w końcu wydawać niezależne pismo studentów Wydziału Psychologii UW „Stopień Swobody”. Na wiosnę 1980 zainicjowaliśmy niezależną organizację studencką. Strajki 1980 zostały mnie i Janusza Iskrę w podziemnej drukarni,

gdzie drukowaliśmy „Obywatela a SB” dla wydawnictwa założonego przez Wacka. Na Wydziale Psychologii współzakładaliśmy Niezależne Zrzeszenie Studentów. W sierpniu 1980 założyliśmy z Januszem Wydawnictwo ENKLAWA. Dołączył do nas miesiąc później Wojtek Warecki, a w 1982 brat Wojtka – Marek Warecki. Przez kilka lat działalności wydawnictwa ENKLAWA (od końca 1982 OFICYNA WE) wydaliśmy prawie trzydzieści pozycji m.in. G. Herlinga Grudzińskiego: „Skrzydła ołtarza”, „Drogie przyjsście”, „Upiory rewolucji”, G. Orwella „Trzy opowiadania”, O. Mandelsztama „Wiersze późne”, A. Ciołkosza „Koniec monolitu”, „Od Marksa do Chruszczowa”, F. Dürrenmatta „Upadek”, M. Dżiłasa „Rozmowy ze Stalinem”, M. Brandysa „Twardy człowiek”, „Z dwóch stron drzwi”, J.J. Lipskiego „Etos KOR-u”, H. Bienka „Cela”, a także wspólnie z Nową V. Havla „Spiskowcy” i M. Kundery „Walc pożegnalny”. Wydrukowaliśmy także kilka nakładów pocztówek okolicznościowych, kalendarzy oraz kilkanaście nakładów znaczków poczty podziemnej. Drukowaliśmy też usługowo książki i czasopisma innych wydawnictw. Od jesieni 1982 zaczęliśmy na naszych „dojściach” oraz offsetach drukować także dla Niezależnej Oficyny Wydawniczej. Wydrukowaliśmy kilkanaście nakładów książek. Dla Nowej załatwialiśmy także papier i matryce. Od 1982 byłem kilka razy zatrzymywany przez SB na 48 godzin, a w 1984 zostałem wraz ze współnikami Wojtkiem i Markiem Wareckimi aresztowany i osadzony przy ul. Rakowieckiej w Warszawie. Tam, po ogłoszeniu amnestii udało nam się w celi – ku zdziwieniu strażników – wydrukować exlibrisy i pocztówki. Po wyjściu z aresztu wróciliśmy do działalności wydawniczej i od lata 1984 zaczęliśmy grać zaproszeni przez Grzesia Bogutę w piłkę nożną na słynnych „meczach obserwowanych” na błoniach przy Anielewicza aż do końca tej piłkarskiej zabawy w 1989.

Po 1989 przez kilka lat zajmowałem się działalnością gospodarczą na własny rachunek, od 1994 (z przerwą) do 2003 pracowałem w Polskiej Agencji Informacyjnej S. A. jako m.in. z-ca dyrektora Marketingu, dyrektora Wydawnictwa PAI SA. Dwukrotnie byłem zwalniany przez lewicowe zarządy spółki. Przez rok w Radzie Nadzorczej POLMOS Józefów – dla równowagi zwolniony przez pravicę m.in. za podpisanie jednej z petycji Stowarzyszenia Wolnego Słowa. Obecnie jestem Naczelnikiem Sekretariatu Zarządu w Urzędzie Dzielnicy Żoliborz m. st. Warszawy. Odznaczenia: Zasłużony Działacz Kultury.

l.stall@wp.pl

Robert
Stefański
1960

Dr nauk medycznych, lekarz.

W III klasie LO im. Dąbrowskiego od Maryli Zożula Górnickiej, nauczycielki języka rosyjskiego, dostałem adres Ewy Milewicz, która mieszkała przy ul. Stołecznej, z działającego tam sklepiku otrzymywałem książki, które rozprowadzałem wspólnie z W. Bielińskim. Po Sierpniu '80 kolportaż zakończyłem. w 1981 jako członek NZS AM brałem udział w dwóch strajkach studenckich.

Po 13 grudnia współpracowałem z Prymasowskim Komitetem Pomocy Internowanym dostarczając środków transportu, czyli kempingowego VW busa. Przez Maćka Kutrowskiego poznałem Teosia Klincewicza, który znalazł wiele nowych zastosowań dla wspomnianego pojazdu. Jeździłem, gdzie Kuter kazał, woziliśmy bibułę, makulaturę z drukarni (do wykopanych przez kogoś specjalnych dołów, gdzieś na odludziu – tam ją palono). w 1982 ewakuowaliśmy drukarnię Nowej, ale adresu ani nazwiska drukarza nie pamiętam – byłem szoferem.

Od V roku studiów nie uczestniczyłem w działalności opozycyjnej.

robst@mp.pl

Piotr
Stańczyk
1955

Polonista (studia na UW, w ostatnich latach doradca psychologiczny).

W 1977 Marek Bem skontaktował go z szefem Nowej – Grzegorzem Bogutą. Od tego czasu prowadził sklepik z wydawnictwami podziemnymi, a zaopatrującym był Tomasz Jastrun. Książki rozprowadzał w Sekcji Młodzieżowej KIK-u i na uniwersytecie. Zaproszony przez Janka Strękowskiego, kilka razy uczestniczył w składaniu Biuletynu Informacyjnego. w 1979 razem z żoną Bożoną, z domu Stasiak, podjął się składania książek Nowej; z czasem także Kręgu. Współpracował w tym zakresie z Władkiem Ordęgą. Na początku 1980 ukończył kurs sitodruku prowadzony przez Witolda Łuczwo. Wraz z żoną drukował „Robotnika” i broszury Nowej. Dla Adama Kerstena, odpowiedzialnego

za Nową 2, do grudnia 1981 powiełał także książki tego wydawnictwa. Od kwietnia 1981 podjął pracę w „Tygodniku Solidarność”; najpierw jako adiuśtor, następnie jako dziennikarz działu społecznego. Na początku stanu wojennego razem z Jankiem Strękowskim redagował ulotki n.t. sytuacji w kraju i powiełał je na kserografie wyniesionym z redakcji tygodnika. W styczniu 1982 współzakładał „Tygodnik Wojenny”. Z początku był redaktorem pisma, następnie do 1985 drukarzem, odpowiedzialnym za poligrafie i wydawcą Biblioteki T.W. Przetłumaczył książkę Wiktora Karsina „Sąd” opublikowaną przez Krąg w 1984. Zorganizował i prowadził z Barbarą Miastowską wydawnictwo Adsum. Do 1988, z Henrykiem Skibą, drukował na offsecie książki i czasopisma Nowej.

Obecnie doradca w Ośrodku Pomocy Psychologicznej Stowarzyszenia Psychologów Chrześcijańskich.

Wyróżniony odznaką Zasłużony Działacz Kultury.

Po 1989 byłem radnym Dzielnicy Śródmieście w 2 kolejnych kadencjach z ramienia Komitetu Obywatelskiego, następnie z listy UW. Potem zaprzestałem działalności publicznej.

stanbp@poczta.onet.pl

Andrzej **Stępniewski** 1942

Ekonomista (SGPIS, informatyk).

W latach 1976 – 1978, współpracując z rodziną mojego stryja Zdzisława Stępniewskiego, wspierałem KOR, zbierając pieniądze na represjonowanych oraz rozprowadzając w moim środowisku wydawnictwa nielegalne. w sierpniu 1978 włączyłem się w działalność Towarzystwa Kursów Naukowych. Tworzyłem koła, które obsługiwali m.in. Anka Kowalska, Wiktor Woroszyński, Marcin Król, Halszka Hagemeyer, Waldemar Kuczyński i Krystyna Kersten. Od wiosny 1978 współpracowałem z Nową i innymi niezależnymi wydawnictwami. u mnie w domu składał się Marcinem Stępniewskim. Pamiętam, że u mnie w domu przez dwa tygodnie składaliśmy z żoną Krystyną cały nakład KRYTYKI Nr. 4 (ponad 60 ryz papieru po 500 kartek w każdej ryzie).

Jan
Strękowski
1954

Dziennikarz, pisarz, scenarzysta, dokumentalista filmowy.

Ukończona polonistyka, nieukończone studia w łódzkiej szkole filmowej (do grudnia 1981). Współpracownik KOR i BI od początku 1977. Wcześniej w latach 1973–75 uczestnik spotkań niezależnej grupy dyskusyjnej (m.in. z Krzysztofem Markuszewskim, Katarzyną Boruń, Piotrem Bratkowskim, Ryszardem Holzerem). W 1976 przed Czerwcem, namawiany do współpracy z SB – opisał te rozmowy (pod nazwiskiem) w tekście Choróbka, opublikowanym w 3 numerze „Pulsu” i na antenie RWE (tekst był też prezentowany wielokrotnie na spotkaniach autorskich, w tym w Salonie Walendowskich). Składcą, kolporter, współpracownik, a od 1979 członek red. BI. Od 1979 drukarz broszur TKN w Nowej 2. w 1981 redaktor AS-a. w 1982 ukrywał się. Założyciel w grudniu 1981 „Tygodnika Wojennego” i jego red.nacz. do 1985. Współpracownik Radia Solidarność (Romaszewskich). Współzałożyciel w 1984 z Andrzejem Fedorowiczem 2 Programu Radia Solidarność, od 1986 szef redakcji rozgłośni. Współorganizator z Ewą Nawój przedstawicielstw PWA, 2 Programu Radia „S”. Koordynator kontaktów zagranicznych PWA, radia, Biuletynu Łódzkiego, organizator przerzutu sprzętu i pieniędzy do kraju, audycji radiowych dla RWE. Współpracownik PWA, przez pewien czas członek red. Od 1988 w red. „Vacatu”. Współpracownik, potem współredaktor „Wyboru”. Publikacje w prasie podziemnej i emigracyjnej pod nazwiskiem tekstów lit. od 1978, publicystycznych pod pseudonimami. w 1985 tom opowiadań „Nauka jazdy” w podziemnym wyd. „Droga”. Zwycięzca wraz z Ryszardem Holzerem konkursu na słuchowisko radiowe ogłoszonym przez RWE w 1985.

Autor scenariuszy lub realizator kilkunastu filmów dokumentalnych, współscenarzysta serialu „Złotopolscy”, współpracownik PR, TVP, wielu pism, portali internetowych (m.in. Instytutu A.Mickiewicza). Autor kilku książek literackich, kilku publicystycznych, utworów dla dzieci, słuchowisk radiowych, sztuki telewizyjnej. Organizator i współautor bazy Niezależni dla kultury 1976–89, dostępnej na stronach SWS. Redaktor Bibuły.

Jan
Strzelecki
1919–1988

Od 1977 był jednym z pierwszych wykładowców Uniwersytetu Łatającego, a potem, od 1978, TKN. Współorganizował Konwersatorium „DiP”. w 1977 opublikował w Nowej „Zapiskiem 1950–1953”. w 1982 reaktywował Wszechnicę Regionu Mazowsze (we Wszechnicy do 1987). Wygłaszał odczyty, brał udział w spotkaniach, dyskusjach i konwersatoriach. Był autorem i współautorem badań i raportów socjologicznych, np. „Polska w 5 lat po Sierpniu”. w stanie wojennym internowany.

Witold
Sułkowski
1943–2003

Pisarz, dziennikarz radiowy (studia polonistyczne na UL).

Działalność opozycyjną rozpoczął od strajków studenckich 1968, później udziału w organizacji Ruch (półroczny areszt i przesłuchania). Współpracował z KOR, był sygnatariuszem uchwalonej we wrześniu 1977 Deklaracji Ruchu Demokratycznego. w 1976 wydał pod własnym nazwiskiem w Instytucie Literackim w Paryżu tom „Szkoła Zdobywców”. Jesienią 1977 w Łodzi założył wraz z Jackiem Bierezinem i Tomaszem Filipczakiem „Puls nieregularny kwartalnik literacki”, gdzie opublikował szereg artykułów programowych, polemicznych i tekstów literackich. Był również jednym z założycieli (jesień 1977) łódzkiego Niezależnego Klubu Dyskusyjnego. Od września 1980 aktywnie uczestniczył w tworzeniu struktur Solidarności (członek Zarządu Regionu Ziemi Łódzkiej), współredagował niezależną (także od władz NSZZ Solidarność) gazetę „Solidarność z Gdańskiem”.

Mieszkanie Anny i Witolda Sułkowskich było punktem kontaktowym łódzkiej opozycji. Latem 1976 skierowany na karne przeszkolenie wojskowe (przed podwyżkami). Wielokrotnie zatrzymywany, kilka rewizji w domu, podsłuch telefoniczny, internowanie od 13 grudnia 1981.

Jesienią 1982 wyemigrował w raz z rodziną do USA, gdzie został zatrudniony w radiu Głos Ameryki. Współredagował dwujęzyczne czasopismo „2B”

wychodzące w Chicago w latach 1993–2000 (rektorator naczelny Tomasz Tabako).

Do końca życia pracował w Głosie Ameryki (później w sekcji rosyjskiej). Zmarł nagle w Łodzi podczas urlopu w Polsce wiosną 2003. Wdowa Anna z Wąsowskich i dwaj synowie Mikołaj i Tomasz mieszkają w USA.

Z okazji 30 rocznicy KOR w 2006 odznaczony pośmiertnie Krzyżem Oficerskim Orderu Polonia Restituta.

Mieczysława Sygnatowicz Błażejewska

1949

W Instytucie Meteorologii i Gospodarki Wodnej poznałam Pawła Bąkowskiego (współpracownika KOR i Nowej, który wprowadził mnie w działalność niezależną).

Od 1977 współpracowałam z Nową, zajmowałam się kolportażem publikacji tego wydawnictwa i „Biuletynu Informacyjnego” KOR, a także składałam i opracowywałam książki. Jednocześnie prowadziłam w IMiGW utajnioną biblioteczkę wydawnictw Nowej i innych wydawnictw niezależnych.

Byłam wśród założycieli NSZZ „S” w IMiGW w Warszawie, a następnie członkiem Komisji Zakładowej. Po 13 grudnia 1981 weszłam w skład TKZ NSZZ „S” i organizowałam akcje ulotkowe na terenie IMiGW. Od końca grudnia 1981 współpracowałam z Pawłem Bąkowskim, Andrzejem Górskim, a później również z Martą Chmielak i Renatą (rehabilitantką w szpitalu przy ul. Leszno) przy druku „Tygodnika Mazowsze” i wydawnictw Nowej w drukarni w Falenicy, a także Tadeuszem Markiewiczem, zajmującym się transportem gotowych druków i książek. 4 maja 1982 zostałam zwolniona z pracy w IMiGW za działalność w Solidarności. w tym okresie składałam książki: „Raport wojenny” cz. 1 Marka Nowakowskiego i „Przesłuchanie” Ryszarda Bugajskiego. Po fali aresztowań 5 sierpnia 1982 w kręgu współpracowników Nowej związanych z drukarnią w Falenicy (Tadeusz Markiewicz został zatrzymany 4, a Marta Chmielak 5 sierpnia 1982 r.), zaczęłam się ukrywać i nadal współpracowałam z Pawłem Bąkowskim i Andrzejem Górskim.

W związku z amnestią ujawniłam się wraz z Pawłem Bąkowskim 8 sierpnia 1983. Po wielkich trudnościach i tylko dzięki znajomym, uzyskałam pracę dopiero w marcu 1984 roku. Do 1989 byłam inwigilowana i nękana przez SB.

Obecnie jestem na wcześniejszej emeryturze. 27 maja 1999 r. zostałam wyróżniona odznaką „Zasłużony działacz kultury”.

Stefan
Szaciłowski
1954

Reżyser (studia na KUL 1974–1981 i PWST w Krakowie 1983–1988).

Publikował m.in. jako Jan Grabiecki, J.G. z działalnością niezależną związany od września 1977 jako drukarz Nieocenzurowanej Oficyny Wydawniczej (poprzedniczki Nowej) wydawcy Niezależnego Pisma Młodych Katolików SPOTKANIA. w jego mieszkaniu mieściła się drukarnia. Współpracował m.in. z Januszem Krupskim, Januszem Bazydło, Zdzisławem Bradlem, Janem Stepkiem, Zygmuntem Kozickim, Wojciechem Samolińskim, Andrzejem Nastulą, Pawłem Nowackim, Wojciechem Butkiewiczem, Maciejem Sobierajem.

W listopadzie 1981 przygotował z prowadzonym przez siebie zespołem Sceny Słowa Teatru Akademickiego KUL program poetycki prezentowany w czasie strajków szkolno-studenckich m.in. w Lublinie, Wrocławiu i Świdnicy. Zatrzymywany w styczniu 1978, listopadzie 1978, listopadzie 1979. Internowany 13 grudnia 1981 (do 22 września 1982).

Po 1989 wycofał się z działalności politycznej, zajmując się reżyserią w polskich teatrach (m.in. Poznań, Szczecin, Częstochowa, Olsztyn, Kalisz, Białystok, Toruń, Bielsko-Biała). Sporadycznie zajmuje się publicystyką. w 1990 opublikował dziennik z internowania „Ocalone z kipsiszu”.

Wyróżniony odznaką Zasłużony działacz kultury.
stefan.szaciłowski@gmail.com

Witold Szałankiewicz 1955

Pseudonimy: Szałań, Szaman.

Elektromechanik, obecnie terapeuta shiatsu.

Taternik, w górach zaprzyjaźnił się z Jackiem Bierzyninem. Jesienią 1975 pojechał do Szwecji, tam współpracował z Aneksem. Po powrocie do Polski aresztowany we wrześniu 1976 przez kontrwywiad, oskarżony o szpiegostwo, wyszedł z więzienia w styczniu 1978 (na mocy amnestii z 22 lipca

1977). z Nową związany od początku 1978, na polecenie G. Boguty (znają się od dziecka) jeździł po kraju i wykupował papier ze sklepów. Drukowania nauczył się od „Żaby” Łukaszczyka – szefa bardzo wymagającego. Drukował m.in. „Biuletyn Informacyjny”, zajmował się też kolportażem. Sierpień '80 zastał go w Zakopanem, więc z nieżyjącym już Antonim Byrką wymalował pół miasta informacjami o strajku w Gdańsku. Jesienią 1980 pomagał organizować poligrafię NZS na UW, pracował jako drukarz w Regionie Mazowsze. Po 13 grudnia ukrywał się do maja 1982 w Krakowie. Nie zaprzestał działalności konspiracyjnej do wyjazdu z Polski w 1986. Mieszka w Ottawie.

denali@mondenet.com.

Jadwiga
Szczęsna
1920 – 2006

Administrator nieruchomości STOMILU aż do emerytury. w czasie okupacji konduktorka tramwajowa w Dąbrowie Górniczej.

Córka – Joanna Szczęsna (1949) i syn – Hubert Chlebowski (1953) – oboje uczestnicy opozycji demokratycznej.

Należała do PPS, następnie PZPR – wyrzucona w 1953. Od pocz.1977 pisała matryce i maszynopisy tekstów KOR, przygotowywała matryce reprintsów Nowej drukowanych w Łodzi, pisała matryce „Kroniki Łódzkiej” i reprintsów łódzkich „Robotnika” drukowanych dla Łodzi, Śląska, Gdańska czy Radomia (1977–1980).

Sygnatariuszka Karty Praw Robotniczych (inicjatywa pisma „Robotnik” – 1979), od początku pomagała córce w jej działaniach opozycyjnych, kolportowała wszelką bibułę m.in. korowski „Biuletyn Informacyjny”, „Robotnika”, książki Nowej, „Tygodnik Mazowsze” w stanie wojennym.

Szeregowy członek Solidarności; zawsze pomagała represjonowanym i potrzebującym. Potrafiła wywalczyć rzeczy niemożliwe do załatwienia: mieszkania, renty, leczenie, opiekę etc.

Po zwolnieniu z internowania (od 13 XII 81 do lipca '82 w Olszynie Grochowskiej i Gołdapi) włączyła się w działalność ośrodka Duszpasterstwa Akademickiego Ojca Stefana Miecznikowskiego. Przyczyniła się do zorganizowania tajnego spotkania Władysława Frasyniuka ze Zbigniewem Bujakiem. Jednocześnie opiekowała się wnukiem Błażajem, któremu groziło umieszczenie w domu dziecka, gdy Joanna ukrywała się od 13 XII 81.

Inwigilowana, poddawana próbom przesłuchań i rewizji osobistych (nie godziła się). Na konto córki przeprowadzano w jej domu rewizje, konfiskowano (także jej własne) książki, notesy, zdjęcia etc. oraz założono podsłuch (jak wynika z materiałów dot. „figurantki” o kryptonimie „Trybun”).

Piotr
Szwajcer
1959

Ukończył psychologię na UW. Nie ukończył studiów doktoranckich w IFiS PAN.

Z Nową związany od zimy 1977. Zajmował się kolportażem, organizacją prac introligatorskich, zaopatrzeniem, finansami, później również w kolegium redakcyjnym. Uczestniczył z ramienia Nowej w pracach Konsorcjum Wydawnictw Niezależnych. Kilkakrotnie zatrzymany w latach 1978–1980 oraz 1982–1988. Członek Ogólnopolskiego Komitetu Założycielskiego NZS w 1980.

Internowany od 13 grudnia 1981 do 12 lipca 1982. w latach 1983–1988 publikował (między innymi w „Krytyce” pod pseudonimem Jakub Sanin. w 1989 po legalizacji wydawnictwa odszedł z Nowej, w 1989 współzakoładał Fundację Nowej, z której rok później wystąpił. w latach 1988–1989 współzałożyciel i pierwszy przewodniczący Stowarzyszenia Wolnego Słowa oraz współzałożyciel i prezes Stowarzyszenia Wydawców Prywatnych i Niezależnych. Członek władz Polskiej Izby Książki pierwszych trzech kadencji. Współzałożyciel i członek władz pierwszych trzech kadencji Towarzystwa Opieki nad Archiwum Instytutu Literackiego w Paryżu.

Od 1992 właściciel Wydawnictwa CiS, również tłumacz. Wyróżniony odznaką Zasłużony Działacz Kultury.

Żonaty od lat niemal trzydziestu, żadnych dzieci. Od trzech do siedmiu kotów.

piotr@cis.pl.

Paweł
Szwed

Obecnie redaktor naczelny wydawnictwa Świat Książki.

Z przyjemnością informuję, że byłem szeregowym kolporterem w latach 1987–89, w czasie studiów (polonistyka) na UW. Jeździliśmy po Warszawie z paczkami w parze z Rafałem Dzieściolowskim.

Anna
Szyc
1952

Nauczycielka nauczania początkowego.

Z działalnością niezależną związana byłam od 1978–79 roku. Początkowo przepisywałam teksty i ulotki związane z działalnością KOR. Później byłam maszynistką Nowej. Przepisywałam książki, wywiady, pomagałam w drukowaniu czasopism. Przywoziłam z RFN książki, czasopisma i kasety wideo związane z niezależną działalnością (m.in. numery „Pulsu”). Współpracowałam bardzo długo z Andrzejem Zozułą, później z Mirosławem Kowalskim.

W listopadzie 1981 wyjechałam do Niemiec, gdzie obawiając się internowania, przebywałam przez rok. Nigdy nie zostało potwierdzone, czy byłam w tym czasie na liście do internowania.

Po powrocie ponownie nawiązałam współpracę z Nową. Nie byłam aresztowana ani represjonowana.

Po 1989 roku zaczęłam prowadzić (jedyne w Polsce żydowskie Prywatne Przedszkole Laurel-Morasha, co czynię do dnia dzisiejszego).

annaszyc@poczta.onet.pl

Paweł
Śliwiński
1964

Od 1982 kolporter wydawnictw podziemnych Nowej, Kręgu, „Tyg. Mazowsze” i „Tyg. Wola” oraz wydawnictw Solidarności Walczącej w Warszawie i na Podlasiu.

Do prac podziemnych wciągnięty przez Gabrielę Zglinicką zaraz po wprowadzeniu stanu wojennego jako uczeń szkoły średniej. Podczas studiów na Wydziale Historii UW działacz NZS. Zatrzymany za próbę organizacji manifestacji w 1988. Członek założyciel ROAD. Mąż zaufania Tadeusza Mazowieckiego w kampanii prezydenckiej 1990. Po 1990 niezaangażowany politycznie. w latach 90. pracownik „Gazety Wyborczej”, „Rzeczpospolitej” i „Życia Warszawy”. Od 1995 dyrektor generalny Agencji Informacji Ekonomicznych BOSS. Po 2000 właściciel firmy PR. Twórca filmów dokumentalnych, m.in. serialu Wrzesień '39 oraz Ostatni lot Halifaxa JP276A.

sliwinski@deprofundis.eu

Stanisław
Szymański
1962

Fizykoterapeuta.

Działalność opozycyjną rozpocząłem w 1976, przepisyując pod okiem swojego wychowawcy Stanisława Kusińskiego odezwy i apele KOR. Te maszynopisy przekazywał mój ojciec do Petrochemii i Fabryki Maszyn Żniwnych w Płocku. Bywałem wtedy często w kościele św. Marcina na Piwnej. Po dotarciu do Stanisława Kusińskiego SB zagroziło likwidacją szkoły. Musieliśmy przerwać działalność. Od 1980 na terenie KUL w Lublinie, gdzie studiowałem na Wydziale Nauk Społecznych kolportowałem prasę wydawaną przez NSZZ „S”. W 1982 przenieśliśmy się do Warszawy, gdzie uruchomiłem dwa punkty kolportażu prasy książek i kaset na Żoliborzu. Współpracowałem wtedy z Iwoną Różewicz, Akoszem Engelmayerem, środowiskiem aktorów pracujących w Studiu Nagrań przy Konwiktorskiej. Od 1982 zajmowałem się kolportażem wydawnictw Nowej. Po licznych rewizjach i przesłuchaniach w 1985 dostałem paszport. w roku 1986 nawiązałem kontakt z pracownikami RWE w Wiedniu i Klubem „Sierpień '80”. Od 1986 roku przewoziłem do Polski jako kurier z Warszawy wydawnictwa paryskiej Kultury, powielacze i materiały poligraficzne. Specjalnie przygotowane opakowania zawierały każdorazowo setki miniaturowych publikacji wydawanych za granicą, a przeznaczonych do dystrybucji w kraju. Do 1989 jako przedstawiciel Klubu „Sierpień '80” i Austriackiej Agencji Fotograficznej przewoziłem liczne materiały opozycyjne między Warszawą, a Wiedniem.

Obecnie pracuję w Wydawnictwie Słowo Niezależne Sp. z o.o. – wydawcy Niezależnej Gazety Polskiej.

sszym@wp.pl

Józef
Śreniowski
1947

Socjolog i etnograf. Usunięty ze studiów za organizowanie strajku studenckiego na Uniwersytecie Łódzkim w marcu 1968.

Wszedł do Komitetu Obrony Robotników w listopadzie 1976 razem z Bogdanem Borusewiczem i był jednym z trzydziestu ośmiu członków KOR.

Członek założyciel Komitetu Samoobrony Społecznej KOR. Członek redakcji wychodzącego w latach 1978–81 poza cenzurą „Robotnika”, współautor (z Janem Lityńskim) opublikowanej w lipcu 1979 r. Karty Praw Robotniczych. W 1979 doprowadził w Łodzi do porozumienia działaczy różnych odłamów opozycji, m.in. KPN i pisma „Puls” – wspólnie podejmowali akcje w obronie ludzi represjonowanych.

W stanie wojennym internowany, ucieka z więzienia w Łowiczu i ukrywa się przez ponad dwa lata. Schronił się w Krakowie, gdzie założył jedną z największych podziemnych drukarni prasowych w kraju. Aresztowany 22 października 1984. Skazany na dwa lata i cztery miesiące więzienia, z czego odsiedział dwa lata (w więzieniach w Braniewie i Łęczycy), prowadził głodówki protestacyjne m.in. w obronie księdza Sylwestra Zycha (Braniewo) i Czesława Bieleckiego (Łęczycza), dostarczał informacje z więzień prasie podziemnej m.in. „Biuletynowi Łódzkiemu”. Po wyjściu pracuje jako cieśla i rolnik, w latach 90. – prywatny przedsiębiorca, krótko bezrobotny, obecnie analityk danych.

Członek Stowarzyszenia Wolnego Słowa, członek założyciel Towarzystwa Gospodarczego Polska-Ukraina i przewodniczący sądu koleżeńskie-go Towarzystwa. 23 września 2006 r. odznaczony przez Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

FOTO: JOANNA GÓRSKA-ŚRENIOWSKA

Tadeusz
Świerczewski
1942

W marcu 1968 drukował i kolportował na Politechnice Wrocławskiej „Apel do studentów” dr. Ryszarda Krasnodębskiego, wykładowcy w Katedrze Matematyki Pol. Wrocławskiej.

Kolportażem zajęli się pracownicy nauki o Politechniki Wrocławskiej, z którymi utrzymywał ścisły kontakt od początku lat sześćdziesiątych, gdy jako student Wydziału Architektury, Budownictwa, zbierali się w jego domu, tworząc nieformalny klub dyskusyjny (m.in. Teresa Czarnecka, Monika Zaleska-Cwikowska, Jerzy Kielek, Jerzy Bauer). Tu wiosną 1978 r. zrodził się pomysł, by nawiązać kontakt z Nową. Po nawiązaniu współpracy z Chojceckim, z jego domu na Żoliborzu zabierał wydawnictwa, które następnie były kolportowane we Wrocławiu. w marcu 1979 Świerczewski rozpoczął kolportaż „Biuletynu Dolnośląskiego” i współpracę

z Kornelem Morawieckim i Romualdem Lazarowiczem, był też autorem wielu artykułów.

W sierpniu 1980 włączył się w nurt zakładania Komisji Strajkowych MKS na Dolnym Śląsku. Po podpisaniu Porozumień Sierpniowych był działaczem NSZZ Solidarność, delegatem Regionu Dolny Śląsk.

Po wprowadzeniu stanu wojennego współzałożyciel Regionalnego Komitetu Strajkowego NSZZ „S.” w swoim domu już 13.12.1981 zmontował wraz z Kornelem Morawieckim i zespołem redakcyjnym „Z Dnia Na Dzień” drukarnię. Przyjął pseudonimy „Rustejko”, „Orsza”, „Or.”, „Brat”, „Jordan”.

14.12.1981 w „Pafawagu” otrzymał od RKS ZAŚWIADCZENIE NR 1, że jest upoważniony do kontaktów z Zakładami Pracy Dolnego Śląska.

Był głównym organizatorem podziemnych struktur Komisji Zakładowych we Wrocławiu i na Dolnym Śl., wraz z Kornelem Morawieckim, który się ukrywał. Organizował grupę radiowców, przekazując Jacentemu Lipińskiemu 14.12.1981 radiostację skradzioną z Akademii Medycznej, przez dr Ryszarda Maja. Dzięki temu od pierwszych dni prowadzona był nasłuch nadajników SB i MO. Już w styczniu była nadana pierwsza audycja, emitowana w języku polskim i angielskim, tekst napisał Korneł Morawiecki.

Jeden z inicjatorów powołania „Solidarności Walczącej” w maju 1982.

Represjonowany w latach siedemdziesiątych i po aresztowaniu 5.10.1982 wraz z Władysławem Frasyniukiem i Barbarą Labudą. Prawie dwa lata przebywał w więzieniu bez wyroku. Zmuszano go do wyjazdu z Kraju. Mimo presji SB nie uzyskała jego zeznań ani podpisu. Jeden z nielicznych działaczy, który w 1984 nie przyjął „socjalistycznego aktu łaski” tzw. amnestii, mimo konfiskaty mienia. Uniewinniony i uznany za więźnia politycznego wyrokiem Sądu Najwyższego, Izba Karna, Sygn. Akt. III KRN 380/93 z 18.02.1994.

Współorganizator Partii Wolności w roku 1993, wraz Kornelem Morawieckim, Romualdem Lazarowiczem, Andrzejem Kołodziejem.

Jeden z inicjatorów reaktywowania Akcji Katolickiej w Polsce w 1996. w tym samym roku dekretem J.E. Ks. Kardynała H. Gulbinowicza został powołany na zastępcę prezesa Akcji Katolickiej Archidiecezji Wrocławskiej oraz członka Rady Archidiecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej – funkcje te pełni do dnia dzisiejszego.

W 1997 Kapituła Krzyża „SEMPER FIDELIS” w Gdańsku nadała mu Krzyż „Semper Fidelis”. w 2000 w trakcie KONGRESU EUCHARYSTYCZNEGO we Wrocławskiej Katedrze, w obecności Ojca Św. Jana Pawła II ks. Kardynał H. Gulbinowicz wręczył mu w uznaniu zasług pamiątkowy sygnet oraz dyplom.

Marek
Świeżewski
1953

Historyk (UW)

Działalność opozycyjna od wyjazdów do poszkodowanych w Radomiu w listopadzie 1976. w działalność Nowej wprowadzony przez G. Bogutę – składanie (Janek Pawlisz, Lidka) i kolportaż wydawnictw, produkcja mikrofilmów.

Od 1980 związany z działalnością Solidarności UW. Współzałożyciel FOTONOWA wraz z Erazmem Ciołkiem, Tomkiem Wierzejskim.

Prowadzone przez niego archiwum FOTONOWA przekazane zostało w 2006 do Ośrodka KARTA. Współzałożyciel Niezależnej Agencji Fotograficznej DELTA.

Po 1989 pracownik Muzeum UW i fotograf reklamowy. Obecnie archiwista w BUW.

m.swiezewski@uw.edu.pl

Jakub
Świąćicki
1949

Organizował zakup i przesyłki sprzętu poligraficznego dla ruchu wolnego słowa, od jego powstania w latach 1970 do upadku komunizmu. Inicjował na terenie Szwecji zbiórki pieniężne. Szmuglowane powielacze, sprzęt do sitodruku, farby i inne wysyłał do Nowej w Warszawie i do Gdańska. Tłumaczył niezależne wydawnictwa na szwedzki i rozpowszechniał wśród polityków, dziennikarzy i związkowców. Wydawał w języku szwedzkim kwartalnik poświęcony sprawom polskim

Odnznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski w 1991.

Tomasz
Tabako
1959

Pseudonim „Zielony”. Studiował filozofię na Akademii Teologii Katolickiej, doktorat z filozofii języka na Northwestern University, USA.

W środowisko opozycyjne wprowadzony w 1978 przez Antoniego Pawlaka i Tomasza Burkiego, kolegów ze studiów; odwiedzał z nimi „księgarenki” literatury drugoobiegowej, m.in. w mieszkaniu Walendowskich, uczestniczył w seminariach Towarzystwa Kursów Naukowych i alternatywnych koncertach, m.in. Jacka Kaczmarskiego i Salonu Niezależnych. w 1981 dziennikarz w Agencji Prasowej Solidarności AS.

W stanie wojennym współpracował z „Opornikiem” i „Informacją Solidarności” (kontakt: Magda Ślosarska, Anna Dodziuk, Gwido Zlatkes) i z kwartalnikiem Wezwanie (kontakt: Leszek Szaruga), w którym publikował pod własnym nazwiskiem. w swoim mieszkaniu drukował „Tygodnik Mazowski” (kontakt: Magda Ślosarska, Piotr Niemczyk), był kolporterem (kontakt: Irena Deperasińska, Maria Bielska, Iwona Kowalska, Maciej Włostowski). Pracując na pełnym „etacie” dla Nowej & Archiwum Solidarności (comiesięczne stypendium) był „na powierzchni” kryty przez sekretarowanie na rzecz Aleksandry Niemczyk (matki Piotra). w redakcji Nowej & Arch. najbliżej współpracował z prof. Andrzejem Paczkowskim. Opracował redakcyjnie dziewięć książek, w tym zapis historycznego posiedzenia Komisji Krajowej NSZZ Solidarności z 12 grudnia 1981. Uczestniczył m.in. w wydaniu stenogramów z procesu o zabójstwo ks. Jerzego Popiełuszki. Napisał (wydaną przez Nową w 1992) książkę „Strajk '88” będącą kroniką i analizą strajków w Stoczni Gdańskiej w maju i sierpniu 1988 oraz rozmów przygotowujących negocjacje Okrągłego Stołu. Wysłany do Gdańska przez Nową, wziął udział w obu strajkach, a pod koniec sierpnia sekretarował Komitetowi Strajkowemu podczas rozmów z dyrekcją zakładu i przedstawicielami władz PRL. Był współtwórcą nieformalnego zespołu konsultantów redakcji Nowej & Arch. (przygotowując poszczególne tomy serii gromadził relacje m.in. Bronisława Geremka, Andrzeja Celińskiego, Bogdana Borusewicz, Andrzeja Stelmachowskiego, Jarosława Kaczyńskiego).

Po 1989 przebywał głównie w USA. Stypendysta m.in. Fundacji Kościuszkowskiej i National-Louis University. Wykładał argumentację, teorię dyskursu i filozofię języka m.in. na University of Puget Sound w Seattle, Eastern Illinois University i University of Iowa. Na Georgia State University ma katedrę retoryki, prowadzi zajęcia w programie doktoranckim „Public Communication”.

Wyróżniony odznaką Zastulony działacz kultury.
tabako@gsu.edu

Barbara Tatarowska

Wspierała KOR, pomagała przy druku „Robotnika”, w latach ’76–81 kolportowała w kręgu znajomych bezdebitowe książki i publikacje Nowej.

W latach 78–81 przechowywała bibułę w domu. Pod koniec lat 70. uczestniczyła w akcjach kursów naukowych w ramach TKN oraz w niezależnych strukturach opozycyjnych, związanych z oświatą Członek NSZZ Solidarność od 80. w latach 80–81 składała „Biuletyn Informacyjny AS”. w stanie wojennym brała udział w akcjach organizowanych w Duszpasterstwie Środowisk Twórczych (przez ojca Stefana Miecznikowskiego). Podczas rewizji miała skonfiskowaną maszynę do pisania, literaturę emigracyjną, literaturę drugiego obiegu i bibułę. Inwigilowana (76–82), w 77 zakaz pilotażu wycieczek zagranicznych. Po internowaniu męża przesłuchana przez SB. w ’83 wraz z mężem wyemigrowała (początkowo do USA, później do Monachium), gdzie mąż, Konrad pracował w RWE. w Monachium organizowała szkółkę przykościelną przy polskiej parafii (nauczała historii).

Konrad Witold Tatarowski 1948

Dr nauk humanistycznych, absolwent filologii polskiej na UL.

Pracownik tej uczelni w latach 1972–1983, ponownie zatrudniony w 2004 r. jako adiunkt w Zakładzie Dziennikarstwa (obecnie Katedrze Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej) UL. Od kwietnia 1983 na emigracji, w Los Angeles, później w Monachium, gdzie pracował jako redaktor w Rozgłosni Polskiej Radia Wolna Europa (w latach 1984–1994). Do Polski powrócił w 1995.

Z działalnością opozycyjną związany od marca 1968, kiedy uczestniczył w protestach i strajkach studenckich. Na przełomie 1975/1976 sygnatariusz protestów przeciwko zmianom w konstytucji PRL. Od czerwca 1976 uczestnik opozycji demokratycznej, współpracownik KOR, a potem KSS KOR. Sygnatariusz petycji, między innymi przeciwko brutalnym represjom wobec robotników w Radomiu w czerwcu 1976 (zbiorowy list do władz PRL z grudnia 1976; przeciw represjom wobec opozycji demokratycznej w 1977, w sprawie utaskawienia braci Kowalczyków.

Uczestnik (wraz m.in. z Anną Burawską, Zbigniewem Dominiakiem), zorganizowanej przez Józefa Śreniowskiego akcji pomocy dla robotników – ofiar

poczerwcowych represji w Łodzi w 1976. Prowadził punkt konsultacyjny dla represjonowanych (w swoim mieszkaniu w Łodzi). Od 1976 r. kolportował i rozpowszechniał (we współpracy z Tomaszem Filipczakiem) literaturę niezależną, w tym wszystkie publikacje Nowej. Założycieli NSZZ „S” na UL. Doradca studentów w czasie ogólnopolskiego strajku, który doprowadził do rejestracji NZS (styczeń – luty 1981).

W okresie pracy w Rozgłosni Polskiej RWE w Monachium utrzymywał stały kontakt ze środowiskami opozycyjnymi i solidarnościowymi w Polsce.

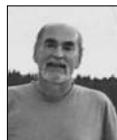
Współpraca z prasą emigracyjną i „drugim obiegiem” wydawniczym w kraju:

1977 – współpraca redakcyjna z „Kroniką Łódzką” – dodatkiem do podziemnego „Biuletynu Informacyjnego” (z Józefem Śreniowskim, Mirosławem Michalikiem, Elżbietą Lewińską), 1981 – członek redakcji dwutygodnika „Poglądy” ukazującego się przy Zarządzie Regionalnym NSZZ Solidarność w Łodzi; 1983/84 (w okresie pobytu w Los Angeles, Kalifornia) – współpraca z nowojorskim „Nowym Dziennikiem” i paryskim „Kontaktem”; 1984–1994 – w okresie pracy w RWE opublikował kilkadziesiąt tekstów literackich, artykułów, felietonów, recenzji na łamach, między innymi: berlińskiego dwutygodnika „Pogląd”, paryskich miesięczników „Kultura”, „Kontakt” i „Zeszyty Literackie”, fryburskiego „Widnokregu”, monachijskiego dwutygodnika „Exodus” oraz pism ukazujących się poza zasięgiem cenzury w Polsce przed 1989 r. („Kurs”, „Wzwanie”, „Literatura Niezależna”, „Obecność”).

Represje: zima 1971 rewizja i przesłuchanie (za przechowywanie materiałów ugrupowania „Ruch”), „internowanie w mundurze” na poligonie drawskim – od 19 VI 1976 do 31 VII 1976. Kilka rewizji i przesłuchań w okresie 1977–1980. Stała inwigilacja. Zatrzymanie na 48 godz. w sierpniu 1980. Internowanie – od 13 XII 1981 do 16 X 1982 (więzienia w Łęczycy, Łowiczu i Kwidzynie).

Członek NSZZ „S” od 1980 i Stowarzyszenia Pisarzy Polskich od 1990.

Odnaczenia: Złoty Krzyż Zasługi (2006. Zasłużony działacz kultury (2006.

Robert Stanisław
Terentiew
1942

Absolwent Uniwersytetu Warszawskiego (1968, dziennikarz. w prasie niezależnej i na emigracji publikował m.in. jako Stanisław Rawa, Stach.

Uczestnik wydarzeń marcowych 1968 na UW (łącznik z Politechniką). Pierwszy kontakt z opozycją: Marzena i Wiesław Kęcikowie. Jesienią 1968 Andrzej Czuma przyjął go do konspiracyjnej organizacji niepodległościowej RUCH.

Pierwszy kontakt z Nową (Mirek Chojecki) za pośrednictwem Wiesława Kęcika w 1978. Współpracował z Marzeną i Wiesławem Kęcikami w organizacji opozycyjnego ruchu chłopskiego, (inicjatywa KOR), który później przekształcił się w Solidarność Wiejską.

W Nowej, na polecenie Mirka Chojeckiego, redagował biuletyn w języku angielskim Nowa Press Service, dla korespondentów zagranicznych oraz Regionu Mazowsze. (Marysia Kruczkowska, Janek Narożniak, Yoshiho Umeda). Internowany 13 grudnia w Białolece. Po zwolnieniu, na polecenie Grzegorza Boguty, reaktywował działalność Nowej, do czasu zwolnienia Boguty z internatu. Współredagował Kartę, (Zbigniew Gluza) szkolił ludzi w drukowaniu na sicie. Represje: rewizje, zatrzymania.

Po 1989 – dziennikarz „Tygodnika Solidarność”, dyrektor Telewizyjnej Agencji Informacyjnej, TV Polonia. Obecnie niezależny scenarzysta i reżyser programów dla TVP.

Wyróżniony odznaką Zasłużony Działacz Kultury.

Andrzej
Titkow
1946

Reżyser filmowy.

Publikowałem w prasie podziemnej pod własnym nazwiskiem i pod pseudonimem Tomasz Werny.

Wszystkie moje kontakty z opozycją zaczęły się od Adama Michnika, Jacka Kuronia, Janka Lityńskiego. w marcu 1968 nieco się politycznie uaktywniłem, była to jednak działalność zgola śladowa. w stanie wojennym pisywałem w prasie podziemnej, sporadycznie składałem jakieś tomiki poetyckie. Filmowałem wydarzenia artystyczne w kościele na Żytniej w Warszawie, prezentacje gazety mówionej Na Głos w Krakowie i coś tam jeszcze. Grzegorz Boguta zaproponował mi wydanie mego, skazanego na nieistnienie przez cenzurę, filmu dokumentalnego „Przechodzień”. Ochoczo na to przystałem i na drugiej kasecie Video Nowej ukazały się dwa filmy dokumentalne. Mój o Tadeuszu Konwickim i Krzysztofa Krauzego o pielgrzymce do Zbrozsy Wielkiej.

W 1968, mimo że nic nie robiłem, niestety stałem się ofiarą licznych napastliwych publikacji prasowych. w rezultacie zostałem zawieszony

w prawach studenta, potem przywrócony. w 1969, gdy pracowałem jako asystent reżysera przy filmie Andrzeja Wajdy „Krajobraz po bitwie”, zatrudniłem w charakterze statystów moich przyjaciół – Barbarę Toruńczyk, Jana Lityńskiego i Adama Michnika, którzy właśnie wyszli z więzienia. z wielkim hukiem zostałem wywalony z tej pracy. Co gorsza, dostałem „wilczy bilet” i przez pewien czas nie mogłem znaleźć żadnej pracy, a także zrobić dyplomu. Po „Przechodniu” dostałem kolejny „wilczy bilet” i minister Jerzy Bajdor osobiście odebrał mi stypendium ufundowane przez rząd Norwegii.

Piszę to wszystko z pełnym zażenowaniem, i tylko z tej racji, że jest rubryka, którą należy zapłacić. Nie byłem internowany, nigdy nie siedziałem w więzieniu, nie spotkały mnie żadne poważne represje.

W moim długim życiu i niezwykle bogatej karierze artystycznej nie otrzymywałem żadnych odznaczeń ani wyróżnień państwowych. Wszystkie kolejne władze wykazywały w tej sprawie żelazną konsekwencję. i tak było zarówno w PRL, jak w III RP i, rzecz prosta, także w IV RP.

Jednak na koniec wleję tę łyżkę miodu do beczki dziegciu. Otóż w roku 1984 dostałem Nagrodę Kulturalną Solidarności za film dokumentalny „Przechodzień”, czym szczerę się do dziś.

andrzejtitkow@wp.pl

Irena
Tittenbrun
1957

Biolog; ukończyła Uniwersytet Warszawski.

W domu na Osiedlu Przyjaźni na prośbę Marka Chiemiaka, przyjaciela z czasów szkolnych, zagrożonego odwiedzinami SB prowadziła wraz z mężem archiwum Nowej. Później, na dwóch magnetofonach dwukasetowych powieliła co najmniej kilka tytułów kaset firmowanych przez NOWĄ-KASĘ (Wieniedikt Jerofiejew „Moskwa-Pietuszki”, 1985, Jacek Fedorowicz o cenzurze 1985, Jan Kaczmarek „Chwile czekania”, 1985, „Początek wielkiego czuwania” – relacja z pogrzebu ks. Jerzego Popiełuszki, 1985 oraz prawdopodobnie: George Orwell 1984, Przemysław Gintrowski „Pamiętki” oraz kasetka Karela Kryla. Nagrane kasety zaopatrzone w drukowane w podziemiu okładki były przekazywane partiami po kilkaset sztuk do lokalu przy ul. Sterniczej.

Nagrywanie było organizowane przez Marka Chiemiaka. Puste kasety i wydrukowane okładki (bez załamań, tzw. bigów, które były wykonywane przez

nagrywających za pomocą tępego noża) dostarczał niekiedy wraz z nim Marek Borowik.

W latach 1982–1994 pracowała w Instytucie Gruźlicy i Chorób Płuc. Od 1994 prowadzi działalność wydawniczą.

tittenbrun@kastor.strefa.pl

Krzysztof
Tittenbrun
1955

Filozof, ukończył Uniwersytet Warszawski.

Luźno związany z działalnością niezależną od 1978, jeszcze jako kawaler przechowywał w swoim pokoju w mieszkaniu rodziców przez kilka lat jedno z archiwów Nowej – kilkaset pozycji literatury bezdebitowej ściągniętej z zagranicy (m.in. kilkanaście roczników paryskiej „Kultury”) oraz egzemplarze archiwalne z bieżącej produkcji. Po ślubie w 1981 z Ireną Tuszyńską archiwum zostało częściowo przeniesione do ich mieszkania w domu na Osiedlu Przyjaźń. Archiwum było prowadzone na prośbę Marka Chimiaka, przyjaciela z czasów szkolnych zagrożonego odwiedzinami SB.

Później na dwóch magnetofonach dwukasetowych powielił co najmniej kilka tytułów kaset firmowanych przez Nową-Kasetę (Wieniedikt Jerofiejew „Moskwa-Pietuszki”, 1985, Jacek Fedorowicz „O cenzurze” 1985, Jan Kaczmarek „Chwile czekania”, 1985, „Początek wielkiego czuwania” – relacja z pogrzebu ks. Jerzego Popiełuszki, 1985 oraz prawdopodobnie: George Orwell 1984, Przemysław Gintrowski „Pamiętki” oraz kasetą Karela Kryla. Nagrane kasety zaopatrzone w drukowane w podziemiu okładki były przekazywane partiami po kilkaset sztuk do lokalu przy ul. Sterniczej.

Pracował w Bibliotece Narodowej, następnie w PWN i Wydawnictwie Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek, by w końcu utworzyć własne Wydawnictwo KASTOR, działające do dzisiaj.

tittenbrun@kastor.strefa.pl

Zbigniew
Tkaczyk
zmarł w 2003

Pracownik MZK przy ul. Pożarowej. Od grudnia 1981 kolportował prasę i wydawnictwa,

m.in. Syrenka, TM, TW, KOS, Wola, Monter wśród pracowników bazy remontowej.

Wspólnie ze Stanisławem Adamskim, Janem Cyganem, Pawłem Kuczrowskim, Stanisławem Renduchą i nieznanym z nazwiska kierowcą autobusowym Arturem w latach 1982–86 drukował na ramce Syrenkę i Montera, potem pod kierunkiem Romana Wojciechowskiego drukował wydawnictwa Kręgu i Nowej. Pisał teksty do Syrenki. Zatrzymany na kilka dni w czerwcu 1982.

Wojciech
Topiński
1948

Uczestnik protestu na Uniwersytecie Warszawskim w marcu 1968, relegowany z uczelni, więziony i skazany.

Rehabilitowany w 1990. Współpracownik KSS KOR i Nowa od 1976.

Uczestnik zbiorowych manifestacji (zbieranie podpisów), organizator miejsc ukrywania ludzi, drukarni, magazynów papieru i magazynów wydawnictw.

Organizator pomocy materialnej i organizacyjnej dla ówczesnej opozycji.

Pracownik etatowy w Zarządzie Regionu Mazowsze NSZZ Solidarność jako Asystent Zarządu Regionu Mazowsze w latach 1980–81.

W okresie XII 81 do 1989 współpraca z podziemiem politycznym, organizowanie łączności między władzami regionalnymi na zlecenie Zarządu Regionu Mazowsze NSZZ Solidarność.

Joanna
Trzeciak-Walc
1948

Polonistka (studia na UW).

Wspólnie z mężem, Janem Walcem, zaangażowana w działalność niezależną od 1968. w Nowej od 1977 zajmowała się przepisywaniem i redagowaniem publikacji periodycznych i wydawnictw książkowych. w ich domu w Podkowie Leśnej wielokrotnie działała drukarnia Nowej.

Od 1985 do 1991 pracowała w Muzeum im. Anny i Jarosława Iwaszkiewiczów w Stawisku.

W 1989 założyła i prowadziła lokalny dwutygodnik „Gazetę Podkowiąską” nagrodzoną przez Pełnomocnika Rządu ds. Demokracji Lokalnej.

w 1991–1993 dziennikarz działu kultury „Gazety Wyborczej” – organizatorka i współpomysłodawczyni dodatku „Gazeta o książkach”, recenzentka. Od 1998 pracuje w urzędzie M. St. Warszawy, ostatnio w Biurze Kultury.

Od 2006 w samorządzie w Podkowie Leśnej.
joanna_walcowa@interia.pl

**Tomasz
Turski**
1938

Dr nauk technicznych. w działalność Nowej wprowadził go Edward Przybysz.

Brał udział w przygotowaniu do druku Informatora Solidarności. Współpracował z Solidarnością Huty Warszawa, gdzie drukowano „Hutnika” do wydawania, którego korzystał m.in. z pomocy Edwarda Przybysza. w Instytucie Fizyki Politechniki Warszawskiej przez pewien czas prowadził punkt kolportażu i składnicę papieru i farb drukarskich. Brał udział w wytwarzaniu części do offsetów, radioodbiorników. Organizował lokale dla ukrywających się.

Obecnie adiunkt na Politechnice Warszawskiej.

**Tadeusz
Tustanowski**

W latach 1981–87 wchodził w skład redakcji pisma podziemnego „Wytrwali”. Kolportował „Wytrwałych” oraz inne pisma. Dostarczał do Pruszkowa książki Nowej.

**Yoshiho
Umeda**
1949

Syn prof. Ryochu Stanisława Umedy, wielkiego przyjaciela Polski i Polaków, tłumacza literatury polskiej, współtwórcy katedry japonsystyki na Uniwersytecie Warszawskim w okresie międzywojennym.

W 1963 za ostatnią wolą ojca, przyjeżdża do Polski. Zamieszkuje w Łodzi, u rodziny prof. Konrada Jajdzewskiego, w domu spotkań opozycjonistów z „Ruchu”. Jesienią 1968 zostaje przyjęty na wydz. Filologii Polskiej UW, tam trafia do środowiska postmarcwców, organizuje pomoc dla relegowanych studentów.

W 1973 żeni się z Agnieszką Żuławską, córką Juliusza, literata, prezesa polskiego PEN Clubu w latach 1978–1991.

W 1976 rozpoczyna współpracę z KOR. Dostarcza duże ilości kalki stensylowej produkcji japońskiej, na której drukowane są m.in. „Czarna księga cenzury” oraz literatura i periodyki „Biuletyn”, „Robotnik”.

Od początku powstania NSZZ „S” aktywnie uczestniczy w organizacji związku. Nawiązuje kontakt z centralami związków zawodowych w Japonii. w maju 1981 organizuje pierwszy związkowy wyjazd delegacji zagranicznej NSZZ „S” do Japonii z Lechem Wałęsą na czele. w lipcu 1981 obejmuje stanowisko zastępcy szefa biura zagranicznego NSZZ „S” Reg. Mazowsze ds. finansowo organizacyjnych. Pracuje w Podkomisji Programowej ds. międzynarodowych i Zjazdu Związku. Na zjeździe w Oliwie wchodzi w skład komisji organizacyjnej Zjazdu. w Mazowszu pełni m.in. nadzór nad OKP NSZZ „S” RI, opracowuje strategię finansową Związku a także wewnętrzny system obiegu informacji.

Po wprowadzeniu stanu wojennego wielokrotnie aresztowany i przesłuchiwany, wydalony z Polski w styczniu 1982 na podstawie wizej administracyjnej, rozdzielony z rodziną na lata.

Przyjęty do Rady Komitetu koordynacyjnego „S” we Francji.

Pierwszy działacz NSZZ „S” w stanie wojennym przyjęty przez Jana Pawła II na audyencji specjalnej. Pierwszy przekazuje światu słowa papieża o Związku: „Solidarność przechodzi teraz ogromną próbę. Solidarność tę próbę musi przejść, Solidarność tę próbę przejdzie”.

Współtwórca Centrum Informacji Polskiej w Tokio, wydającej od listopada 1981 do marca 1990 „Miesięcznik Polski” poświęcony sprawom Polski i polskiego podziemia. z matką Hisayo organizuje pomoc charytatywną dla Polski (wartość przekazanych darów oceniana na 300.000 USD).

Z ramienia TKK zostaje jednym z nadzorców Biura Koordynacyjnego NSZZ „S” za granicą z siedzibą w Brukseli. Gasi konflikty emigracji, gdzie byłych członków „S”, którzy znaleźli się za granicą w Niemczech, w USA i w Kanadzie. Uczestniczy w pracach międzynarodowych organizacji związkowych oraz nawiązuje i utrzymuje ścisły kontakt z narodowymi centralami związkowymi Japonii,

USA, Kanady, RFN, Indii, Korei, Tajwanu, oraz Chińskiej Rep. Ludowej.

Staraniem arcybiskupa Dąbrowskiego prof. Stelmachowski podnosi sprawę Umedy podczas rozmów w Magdalence. Umeda wraca do kraju i dostaje kartę stałego pobytu. Natychmiast po rozmowach przy Okrągłym Stole wyznaczony zostaje przez przewodniczącego Mazowsza do zorganizowania kampanii wyborczej.

Po wyborach za namową J. Kuronia odchodzi od działalności społecznej, zakłada spółkę z o.o. i zajmuje się konsultingiem głównie w zakresie przyciągania japońskich inwestycji do Polski. Pod koniec lat 90. doradca prezesów PAIZ-u oraz Agencji Rozwoju Przemysłu.

W 2000 zaczyna działalność na rzecz wdrożenia Mechanizmów Protokołu z Kioto do Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w spr. Zmian Klimatu w Polsce.

Autor wielu opracowań i artykułów z dziedziny ekologii, zmian klimatu i handlu emisjami.

Jest pokrzywdzonym w rozumieniu ustawy o IPN (zaświadczenie nr 1048/2004.

Zasłużony Działacz Kultury – 2001, Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski – wrzesień 2006.

Obecnie: YOHO Sp. z O.O. – Prezes, członek rady konsultacyjnej parlamentarnego zespołu ds. energetyki, członek Rady Głównej Polskiej Izby Biomasy. yoho@supermedia.pl

Ewa
**Urniasz-
Szymańska**
1957

Artysta plastyk – nauczycielka.

Działalność opozycyjną rozpoczęłam w 1980 drukując na UMCS w Lublinie plakaty i ulotki Solidarności a później NZS dla Regionu Wschodniej Polski. Pierwszy kontakt z Nową na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie w 1980. Kolportowałam broszury i książki wśród studentów.

SB podjęła próbę zwerbowania mnie. Ze względu na katoryczną odmowę zaczęto mnie zastraszac, aż do próby usunięcia z uczelni włącznie. w mojej sprawie esbecy składali wielokrotnie wizyty u Dziekana Instytutu Wychowania Artystycznego na UMCS. w mojej obronie stanęła wtedy prof. Danuta Kołwzan-Nowicka. Kolportowałam prasę i książki na terenie Lublina. Współtworzyłam NZS. Od 1982 wraz z mężem Stanisławem Szymańskim kolportowałam książki i prasę niezależną na warszawskim Żoliborzu. Zajmowałam się dystrybucją

Nowej również na kasetach magnetofonowych. Jedynie co ocalało po licznych rewizjach to bogaty zbiór kilkudziesięciu kaset z nagraniami przechowywanych w starej kuchni węglowej. Współpracowałam wtedy z Iwoną Rózewicz i ze środowiskiem ze studia nagrań z ulicy Konwiktorskiej. w 1983–84 po licznych rewizjach i przesłuchaniach SB skonfiskowała setki unikatowych wydawnictw. Najaktywniejszym esbekiem był porucznik przedstawiający się jako Tadeusz Kuchliński. Podczas jednej z rewizji celem zastraszenia przeszukujący łamali krzesła. Od 1986 rozpoczęłam aktywną współpracę z organizacją „Sierpień '80” w Wiedniu.

sszym@wp.pl

Krzysztof
Wagner
1948

Wyształcenie wyższe, informatyk.

Związany ze środowiskiem KOR od 1976, wraz ze swoją żoną Wandą Wagner współpracował z „Biuletynem Informatycznym”. Zajmował się powielaniem BI przepisując pierwsze numery na maszynie, a następnie w miarę rozwoju poligrafii składaniem BI (do zakończenia jego wydawania w 1980).

W stanie wojennym i późniejszych latach współpracował z „Tygodnikiem Mazowsze” użyczając mieszkania na kolegia redakcyjne.

Obecnie pracuje jako informatyk.

wagner@cogito-software.pl

Wanda
Wagner
1950

Wyształcenie wyższe, fizyk.

Związana ze środowiskiem KOR od 1976, wraz z mężem Krzysztofem Wagnerem współpracowała z „Biuletynem Informatycznym”. Zajmowała się powielaniem BI przepisując pierwsze numery na maszynie, a następnie składaniem BI (do zakończenia jego wydawania w 1980).

W stanie wojennym i późniejszych latach współpracowała z „Tygodnikiem Mazowsze” użyczając mieszkania na kolegia redakcyjne.

Pracuje jako nauczycielka fizyki w liceum.

wagnerwanda@yahoo.com

Justyna
Wajnikonis
1953

Prawnik administracyjny.

W 1978 przepisywała na maszynie Jackowi Biezinowi teksty do wydawnictw niezależnych. Później przepisywała do makiety całą treść „Śpiewnika Warchota – dla Wojciecha Hempla wydanego potem w 1979 przez Nową.

Obecnie pracuje w urzędzie celnym w Łodzi.

jwajnikonis@op.pl

Tadeusz
Walendowski
1944–2004

Dziennikarz i filmowiec. Ukończył studia na Uniwersytecie Łódzkim (socjologię) i w Wyższej Szkole Filmowej w Łodzi.

Pracował jako reżyser i niezależny dziennikarz, udzielając się w środowiskach opozycji demokratycznej (m.in. redaktor ukazującego się w tzw. drugim obiegu tygodnika „Puls” wydawanego przez Nową). Pracował również chętnie jako drukarz i składacz.

Wspólnie z żoną, Anną Erdman (wnuczką Melchiora Wańkowicza, z zawodu lekarka) prowadził w Warszawie „salon dysydencki”. Wielu z nas właśnie im zawdzięcza dołączenie do grona „ludzi Nowej”...

W 1979 za działalność opozycyjną władze wydalili z Polski Annę Erdman, która była obywatelką USA; Tadeusz wyjechał razem z nią, osiedlili się w USA. Pracował od 1982 w sekcji polskiej rozgłośni Głosu Ameryki, następnie w Smithsonian Institution. Przedstawiciel KOR w USA, był aktywnym działaczem polonijnym, współzałożycielem i prezesem Biblioteki Polskiej w Waszyngtonie.

Zmarł po kilkuletniej walce z rakiem płuc. Niedługo później, w marcu 2004 umarła Ania (ur. 1945).

23 września 2006 Tadeusz Walendowski został pośmiertnie odznaczony przez Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

Jan Zbigniew
Walc
1948–1993

Używał pseudonimów Jan Biuletyn, Jan Woreczko, Lew Laicki, Zbigniew Rożnowski.

Literaturoznawca, dr nauk humanistycznych, nauczyciel, krytyk literacki, publicysta. z niezależną działalnością związany od marca 1968. Aresztowany na 3 miesiące za udział w Komitecie Strajkowym na UW. Debiutował w 1971 we „Współczesności”, drukował w „Polityce”, „Kulturze”, „Literaturze na Świecie”. Działacz KOR, współpracownik „Biuletynu Informacyjnego”. w Nowej od 1977 jako drukarz oraz redaktor, kierownik literacki, współzałożyciel „Zapisu”, publicysta „Krytyki”, „Kultury Niezależnej”, „Pulsu”, PWA. Wielokrotnie zatrzymywany i aresztowany na 48 godz.

W stanie wojennym internowany, początkowo w więzieniu w Białoleścu, później w Jaworzu, zwolniony ze względu na stan zdrowia w czerwcu 1982.

W latach 1981–1986 pracował w Instytucie Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk, skąd został usunięty z powodów politycznych. w latach 1990–1991 był wykładowcą Uniwersytetu Warszawskiego. Publikował w „Wokandzie”, „Życiu Warszawy”.

Odnaczony pośmiertnie Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski w 2006.

Edward
Wasilewski
1946–2003

Artysta plastyk, absolwent malarstwa ASP.

W latach 1980–1989 prowadził na Ursynowie (kolejno w dwóch lokalach drukarnię sitodrukową Nowej wraz z Wojciechem Borowikiem, Krzysztofem Siemińskim i Janem Gogaczem. Na początku stanu wojennego brał udział w produkcji „Tygodnika Mazowsze”. Drukował i opracowywał czasopisma, materiały naukowe, materiały okolicznościowe, w tym kalendarze Solidarności. w stanie wojennym użyczał swojego mieszkania ukrywającym się działaczom opozycji.

Był współzałożycielem, a także twórcą logo wydawanego przez Nową miesięcznika społeczno-politycznego „Vacat”.

W jego mieszkaniu działała w latach 1984–1988 introligatornia książek „Przedświtu”, a następnie

wydawnictwa „In Plus”. Był współinicjatorem serii filozoficznej „Biblioteka Aletheia” wydawanej przez wydawnictwo „In Plus” w latach 1986–1989, redaktorem wielu publikacji książkowych, w 1985 autorem plakatu „Mam 5 lat Solidarność”, przedstawiającego Kasię Siemieńską w koszulce z takim napisem, (nawiązującego do plakatu z synem Antoniego Pawlaka ze zjazdu Solidarności w 1980 roku). Autor wielu okładek książek wydawnictwa „In Plus”.

Rudolf
Wasilewski
1959

Licencjonowany księgowy, mgr wf, kapitan jachtowy, instruktor żeglarstwa.

Z działalnością niezależną związany od 1977. Propagował kulturę niezależną. Zdobył i przekazał do Nowej powielacz białkowy w 1978. w 1980 współzałożyciel NZS, szef Komisji ds Nauki i Reformy Studiów PW. Organizator akcji w Teatrze Powszechnym „Wszystkie seanse zarezerwowane”. Uuruchoił poligrafie na strajku AM, drukował Nowa Press, organizował koncerty bardów podziemia.

W miejsce przymusowych przedmiotów Podstawy Nauk Politycznych wynegocjował obieralność przedmiotów humanistycznych i współtworzył szeroką ofertę światopoglądową i tematyczną alternatywnych zajęć w ramach studiów na PW. Współzałożyciel wyd. Grot. Drukował na Szpitalnej, w podziemiach PW i w innych lokalach. Po wprowadzeniu stanu wojennego prowadził jedną ze skrzynek kontaktowych Grup Oporu, składał i rozprowadzał bibułę. Współpracował z Teodorem Kłincewiczem, Krzysztofem Siemieńskim, Grzegorzem Jacyńskim.

Obecnie współwłaściciel rodzinnej firmy: Biuro Obsługi Księgowej Wasilewscy SC, w wolnych chwilach przeprowadza próby jachtów i opracowuje ich charakterystyki dla periodyków żeglarskich.

r.wasilewski@biurorachunkowe.waw.pl

Andrzej
Werner
1940

Krytyk literacki i filmowy.

Od 1980 w NSZZ „S”. 1983 członek Komitetu Kultury Niezależnej, od 1984 w Kolegium Nowej. Współpracował z Komitetem Obrony Robotników. Publikował w pismach: „Biuletyn Informacyjny”,

„Głos”, „Krytyka”. 22 stycznia 1978 podpisał deklarację założycielską TKN. Jego opracowania „Marzec 1968” oraz „Język propagandy” publikowała Nowa 2 w 1981. Był zatrzymany przez SB w Poznaniu, gdzie SKS zaprosił go z wykładem. Zeznawał w procesie wytoczonym prof. Andrzejowi Grzegorzczkowi za udzielenie mieszkania na wykłady Towarzystwa Kursów Naukowych. Internowany w Białołęce, przetrzymywany w Jaworzu, zwolniony 23 grudnia wraz z Andrzejem Kijowskim. w 1983 usunięty ze stowarzyszenia kier. lit. Zespołu Filmowego „Silesia”. Od 1984 należał (wraz z Bogutą, Kofmanem, Michnikiem, Szwajcerem i Walcem) do kolegium Nowej. w 1985, przebywając we Francji, nawiązał kontakty z Jerzym Giedroyciem i uzyskał wsparcie finansowe dla KKN i Nowej. w 1988 napisał „Białe plamy a zdrowie kultury”, Kultura Niezależna nr 42, skorzystał z zaproszenia SFP i w Moskwie wywołał znaczący odzew referatem „Białe plamy w polsko-rosyjsko-radzieckiej historii”. Nawiązał kontakt z moskiewskim Memoriałem.

Członek ZLP, Stowarzyszenia Pisarzy Polskich, Stowarzyszenia Filmowców Polskich oraz Polskiego PEN Clubu, od 1997 w jego zarządzie. Autor wielu prac naukowych z historii i teorii kultury. Wykładowca Freie Uniwersität w Berlinie oraz Akademii Teatralnej w Warszawie. Profesor od 1998.

Mateusz
Wierzbicki
1954

Filozof, studia na UW. z działalnością niezależną związany od 1976.

Zbiórki funduszy na pomoc represjonowanych po czerwcu 1976 robotników Ursula i Radomia, przekazywane bezpośrednio Jackowi Kuroniowi, kolportaż „Biuletynu Informacyjnego” KOR i KSS KOR. Pierwsze zatrzymanie na 48 godzin w 1977, po mszy w kościele św. Marcina na Piwnej w Warszawie, w intencji zamordowanego przez SB Stanisława Pyjasa, zarzut rozlepiania przed mszą klepsydr informującej o śmierci S. Pyjasa i prowadzenie zbiórki pieniężnej na fundusz pomocowy KOR. Współpraca z Eugeniuszem Kłocem i Kazimierzem Dobrowolskim. Krótka współpraca z warszawską redakcją „Robotnika”, kontakt z Wojciechem Onyszkiewiczem, kolportaż egzemplarzy „Robotnika” w ówczesnym miejscu pracy, dostarczanie „Robotnika” na Wybrzeże bezpośrednio do Bogdana Borusewicza. Po rozpoczęciu w 1978 studiów w Instytucie Filozofii i Socjologii na UW współpracownik Studenckiego Komitetu

Solidarności, udział w wykładach Towarzystwa Kursów Naukowych, kolportaż Biuletynu Informacyjnego KSS KOR i innych podziemnych wydawnictw, relegowany z naciąganych przyczyn formalnych w 1978, powrót na studia w 1980. Współzałożyciel NZS, założyciel i przewodniczący Koła Wydziałowego NZS, przewodniczący Komisji Programowej NZS UW. Po wybuchu stanu wojennego uchamia w mieszkaniu internowanego Romana Zimanda sitodrukową produkcję ulotek informujących o sytuacji w kraju, aresztowany w styczniu 1982. w więzieniu na Rakowieckiej organizuje miniaturową drukarnię, produkcja ulotek sygnowanych Więzienny Komitet Solidarności, walka o status więźnia politycznego, udział w głódówkach protestacyjnych, jedną z ulotek przemycił do Londynu Jan Józef Lipski, umieszczając ją w londyńskim Muzeum Rewolucji. Po wyjściu z więzienia w sierpniu 1982 kontynuuje działalność opozycyjną, uczestniczy w pracach nad reaktywacją Samorządu Studentów UW, członek Zarządu Samorządu Studentów UW.

Z Nową związany poprzez kolportaż i druk podziemnych wydawnictw, m.in. „Tygodnika Mazowsze”, miesięcznika „Vacat”, książek. Współpraca z Krzysztofem Siemieńskim, Adamem Grześakiem, aresztowany wraz z nimi 26 maja 1983 w drukarni Nowej w Ostrowiku pod Warszawą. Więzienie na Rakowieckiej opuszcza w wyniku amnestii 31 lipca 1983.

W 1985 podczas pobytu w USA członek kolegium redakcyjnego i autor (pseudonimy Mateusz i w wyniku literowej pomyłki jako Andrzej Orsui miesięcznika społeczno-politycznego „Pomost”.

Po 1989 m.in. zatrudniony w Głównym Urzędzie Ceł jako radca prezesa i główny specjalista PR, członek ścisłego sztabu wyborczego jednego z kandydatów na stanowisko prezydenta Warszawy w wyborach samorządowych 2002, członek Stowarzyszenia Wolnego Słowa, uzyskany od IPN status pokrzywdzonego, obecnie specjalista PR w Banku Gospodarstwa Krajowego.

mateuszwierzbicki@wp.pl

**Marcin
Wicha**
1972

W 1986(?) Tomek Kuczborski zamówił u mnie ilustracje do książki Marka Nowakowskiego „Grisa, ja i ciebie skażu...”

Dzisiaj jestem grafikiem, projektantem, współwłaścicielem firmy FRYCZ i WICHA

**Agnieszka
Wierzejska**
1954

Córka Jana Zarańskiego, dziennikarza i tłumacza, współtwórcy Polskiego Porozumienia Niepodległościowego.

Ukończyła psychologię na Akademii Teologii Katolickiej. Uczestniczyła w akcji pomocy represjonowanym robotnikom po wydarzeniach radomskich 1976 zorganizowanej przez KOR. Składała i kolportowała „Biuletyn Informacyjny” KOR. Od 1979 wspólnie z mężem Tomaszem Wierzejskim kolportowali i przechowywali bibułę Nowej. w ich mieszkaniu na Mokotowie w tapczanie znajdował się podręczny skład wydawnictw Nowej, z którego korzystali Grzegorz Boguta i Mirosław Chojecki.

Obecnie – psycholog w Poradni Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży w Warszawie.

awierzejska1@wp.pl

**Tomasz
Wierzejski**
1953

Ukończył historię filozofii na ATK i Podyplomowe Studium Fotografii Naukowej na UW.

Publikował zdjęcia również pod pseudonimem „Tytus” i „Antoni Wiejski” m.in. w „Kontaktach”.

Z działalnością opozycyjną związany od najmłodszych lat – jego ojciec Witold Wierzejski – wykładowca na Wydziale Elektroniki Politechniki Warszawskiej – pomagał w strajku studentów Politechniki w 1968, sfotografował atak ZOMO na gmach Elektroniki PW, reperował i konserwował opozycyjne powielacze, autor Małego Poradnika Drukarskiego, pomysłodawca i wykonawca Bolka i Lolka – urządzenia, dzięki któremu na ekranie telewizorów pojawiał się napis Solidarność Żyje.

Wraz z żoną Agnieszką składał, kolportował i przechowywał (w tapczanie) wydawnictwa drugiego obiegu. Od 1979 prowadzili podręczny skład bibuły Nowej, z którego korzystali Grzegorz Boguta i Mirosław Chojecki. Od początku 1982 Tomasz Wierzejski kierował Niezależną Agencją Fotograficzną FotoNowa, w skład której wchodził również fotografowie Erazm Ciołek, Zbigniew Garwacki i archiwista Marek Świeżawski. Działalność FotoNowa polegała na fotografowaniu, zbieraniu zdjęć wydawaniu ich

w specjalnych tematycznych zestawach dotyczących ważnych wydarzeń lub osób, np. życia i śmierci księdza Jerzego Popiełuszki, wydarzeń lubińskich z 1982, wydarzeń grudniowych 1970 czy śmierci Grzegorza Przemyska. Zbiory FotoNowa zostały przekazane Ośrodkowi Karta w 25. rocznicę powstania Solidarności.

W latach 1989–1993 był fotoreporterem „Gazety Wyborczej”. Obecnie jest redaktorem naczelnym i współwłaścicielem Agencji Prasowej FOTONOVA.

Odnaczony tytułem Zasłużony Działacz Kultury.
tomek@fotonova.pl

Paweł
Witkowski
1956

Pseudonim Pablo. Przerwane studia – etnografia UJ. Od jesieni 1977 był współpracownikiem krakowskiego SKS, założonego po zabiciu Staszka Pyjsa, współpracownikiem KOR. z SKS związał się dzięki znajomości z Wojtkiem Sikorą i Grzegorzem Małkiewiczem. Koniec 1979 i 1980 dorywczo pracował jako drukarz Nowej. Pracował z Romaszką – Romanem Wojciechowskim i Żabą – Stanisławem Łukaszczykiem z Zakopanego. Był drukarzem Krakowskiej Oficyny Studentów.

Po powstaniu „S” drukarz w Zarządzie Regionu Małopolska. Jesienią 1980 założył i wraz z byłą żoną współkierował niezależnym wydawnictwem „Alfa”. 13 grudnia 1981 internowano go na 7 miesięcy. Po zwolnieniu przez kilka miesięcy współkierował poligrafia podziemnego Zarządu Regionu Małopolska („Biuletyn Małopolski”, „Serwis Informacyjny”, „Aktualności”). Założył w 1982 i współkierował przez 5 lat wydawnictwem „Biblioteka Wolnej Myśli”. Wrzesień ’82–wrzesień ’84 poszukiwany przez SB ukrywał się, nie zaprzestając w tym czasie podziemnej działalności wydawniczej. 1985 prowadzono przeciwko niemu dochodzenie w sprawie o rozpowszechnianie nielegalnych wydawnictw (sygn. Akt 1Ds745/85).

1984–87 studiował etnografię na Uniwersytecie Jagiellońskim.

1987–91 pracował jako hydraulik w Paryżu. Po powrocie do Polski kierownik stacji benzynowej, a od 1993 prowadził firmę hydrauliczną.

W 2004 przez kilka miesięcy dziennikarz internetowego dziennika Super – Nowa. Odznaczenia: Zasłużony Działacz Kultury. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski.

Obecnie prezes Niezależnego Obywatelskiego Centrum Badania i Monitoringu Stopnia Zdeprawowania Demoralizacji i Patologii w Polcji.

pablow0@op.pl

Jerzy
Wocial
1946

Pseudonimy : „Piotr Niewiarowski”, „P.N” Z wykształcenia ekonomista (SGPiS) i filozof (UW). Nauczyciel akademicki (UW).

Do działalności wydawniczej w 1977 wprowadził go Mirosław Chojecki. Współpracował z Romanem Wojciechowskim („Romaszka”), Ewą Gruszecką, Tomaszem Jastrunem przy składaniu Brandysa „Nierzeczywistości”. Składał również Miłosza „Umysł zniewolony”. w piwnicy rodziców przy ul. Krasińskiego 16 w Warszawie przechowywał papier, pośredniczył w kontaktach między Mirosławem Chojeckim, a Joanną i Andrzejem Sikorskimi. Do 1979 jego mieszkanie służyło szefostwu Nowej za punkt kontaktowy. Po rewizji w 1979 nie było już to możliwe.

Po Sierpniu 1980 jako członek władz Solidarności Uniwersytetu Warszawskiego, organizował informację związkową na Uniwersytecie.

Internowany 13 grudnia 1981 (Białoleka, Jaworze, Darłówko) zwolniony 23 lipca 1982. w 1983 zatrzymany, na 24 godziny, w Darłowie wraz z Wiesławem Kęcikiem podczas próby nawiązania kontaktu z oo. Franciszkanami.

W latach 80. publikował w „Głosie”, „Almanachu Humanistycznym”, „Tygodniku Mazowsze”, „Wiadomościach”.

Należał do Społecznego Komitetu Nauki. 1 maja 1987, za zorganizowanie i udział w demonstracji pod kościołem św. Stanisława Kostki, zatrzymany na 24 godziny i ukarany grzywną przez kolegium karno – administracyjne.

Po 1989 nie pełnił żadnych publicznych funkcji. Zajmuje się pracą na Uniwersytecie i publicystyką. Publikuje w „Więzi”, „Znaku”, „Rzeczpospolitej”.

Roman
Wojciechowski
1934

Pseudonim „Romaszko”.

Działalność antykomunistyczną rozpoczął w 1952 od poszukiwania w Górach Świętokrzyskich partyzantów z AK i NSZ. Aresztowany wraz z kilkoma kolegami z Tajnej Organizacji Powstańczej przesiedział wtedy w areszcie w Radomiu sześć tygodni. w grudniu 1956 aresztowany

w hotelu w Otwocku, skazany w maju 1957 na 12 lat pozbawienia wolności z tzw. małego kodeksu karnego, z więzienia wyszedł 20 grudnia 1968.

Brał udział w akcji pomocy robotnikom Ursusa i Radomia w 1976. Związany z Komitetem Obrony Robotników od samego początku, drukował m.in. „Biuletyn Informacyjny” KOR. z Nową związany jako drukarz od początku od 1977. Był także w redakcji kwartalnika politycznego „Krytyka” od pierwszego numeru do grudnia 1981. Autor poradnika „Obywatel a Służba Bezpieczeństwa”.

Wielokrotnie zatrzymywany na 48 godzin, kilka razy ciężko pobity przez „nieznanych sprawców”.

W czasie strajku Politechniki Warszawskiej w 1981 wspierał studentów, ucząc ich obsługi powielacza i drukując ulotki i biuletyny strajkowe. Po wprowadzeniu stanu wojennego wraz z Tomaszem Jurkowskim, Konradem Głowikiem, Krzysztofem Siemieńskim, Piotrem Ziemińskim, Olgierdem Smoleńskim i innymi studentami drukował ulotki wzywające do oporu społecznego. Rozpoznany na ulicy przez funkcjonariusza SB aresztowany 17 grudnia 1981, a następnie skazany w styczniu 1982 w trybie doraźnym przez sąd Warszawskiego Okręgu Wojskowego na 3 lata pozbawienia wolności. z więzienia na Rakowieckiej wyszedł w sierpniu 1983 na mocy amnestii.

Obecnie emeryt.

022 789 25 71
05-410 Józefów, ul. Armii Krajowej 9

Agnieszka
**Wolfram-
Zakrzewska**
1958

W 1976 rozpoczęła studia na wydziale socjologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Współtworzyła opozycyjny ruch studenckiego, który potem przekształcił się w SKS.

Kolportowała niezależne wydawnictwa prowadząc tzw. stoliki na różnych wydzielach UW. Na jesieni 1976 brała udział w akcji pomocy prawnej i materialnej represjonowanym robotnikom Radomia. Jeździła tam wielokrotnie. Wozila im też biuletyny KOR.

Uczestniczyła w procesie wydawniczym książek i pism, robiąc korekty, składając pisma, zajmując się kolportażem.

W latach 80. wspólnie z mężem Rafałem Zakrzewskim prowadziła w ich mieszkaniu sklepik wydawnictw niezależnych.

W 1990 współpracowała z Komitetem Obywatelskim przy Lechu Wałęsie. Potem do 1993

pracowała w Radiu ZET, następnie w „Gazecie Wyborczej” do 2001. Od 2001 r. działa w organizacjach pozarządowych.

Andrzej
Wrede
1947

Chemik, dr nauk przyrodniczych.

Z działalnością opozycyjną zetknął się w czasie studiów doktoranckich w IBB PAN, gdzie studiował m.in. z Grzegorzem Bogutą i Piotrem Naimskim. Do Nowej rekomendował go Paweł Bąkowski („Bączek”), kolega z Żoliborza, a do struktur Nowej został przyjęty przez Grzegorza Bogutę wiosną 1978.

Do stanu wojennego wraz z żoną Danutą Szczypiorską-Wredę prowadził punkt kolportażowy w swoim mieszkaniu przy ul. Hawajskiej 21, a po 13 grudnia 1981 był tam punktem kontaktowym (hasła: „puszka dla psa” i „galaretki”) i miejsce spotkań redakcyjnych „Tygodnika Mazowsze”. z tego miejsca nadawano również audycje Radia Solidarność. Do 1989 zajmował się kolportażem książek Nowej i innych wydawnictw na terenie Warszawy. Dostarczał książki dla własnej grupy kolportażowej i indywidualnych odbiorców. Nie był represjonowany.

Po 1989 działał w niezależnym ruchu oświatowym: w Towarzystwie Przyjaciół i Społecznego Liceum w Warszawie oraz Społecznym Towarzystwie Oświatowym (sekretarz generalny przez dwie kadencje). Obecnie prowadzi Ośrodek Wsparcia Edukacyjnego Dr A. Wrede.

andrzej@wrede.pl

Krzysztof
Wyszkowski
1947

Z zawodu stolarz, od 1980 publicysta.

Aktywność antykomunistyczną podjął w 1975 podejmując się prowadzenia w swoim mieszkaniu „skrzynki”, na którą Instytut Literacki (Jerzy Giedroyc) przysyłał książki wydawnictw polskich na Zachodzie.

W 1978 współzałożyciel Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża.

Współpracę z Nową rozpoczął jesienią 1978 od dostarczenia kilkuset egz. kserograficznych odbitek książki Witolda Gombrowicza (wydanych przez

Instytut Literacki), do których Nowa wydrukowała okładki. Podobnie stało się z wydrukami kilkuset egz. wiersza Czesława Miłosza pt. „Gdzie wschodzi słońce, a kędy zapada”. Na zlecenie Nowej wydrukował Jerzego Andrzejewskiego „Miazgę”.

Prowadzone przez niego wydawnictwa: KLIN, Podziemne Warsztaty Wydawnicze, Oficyna Narodowa i inne wydały m.in. książki Witolda Gombrowicza, Jerzego Łojka, Wojciecha Karpińskiego, Leszka Szarugi, kilka numerów pisma „Republika”, druki w ramach „Biblioteki Robotnika Wybrzeża” oraz druki ulotne.

W okresie 1980–1981 współpracował z wydawnictwem Nowa 2 Adama Kerstena.

Internowany 13 grudnia 1981 w Strzebielinku, w sierpniu 1982 uciekł ze szpitala, aresztowany 22 lipca 1983, zwolniony na podstawie amnestii.

Do 1989 współpracował z podziemnymi strukturami i pismami Solidarności.

Krytyk „Okrągłego Stołu”, doradca premierów Jana Krzysztofa Bieleckiego, Jana Olszewskiego, swoimi publikacjami doprowadził do uchwalenia przez sejm 29 maja 1992 r. tzw. uchwały lustracyjnej.

Nie przyjął orderu proponowanego mu przez prezydenta RP.

wyszkowski@logonet.pl

Ireneusz Tadeusz
Wyszomirski
1954

Pseudonim „Ken”.

Magister ekonomii (SGPiS). Pierwszy kontakt z opozycją i z Nową w 1978 za pośrednictwem żony Aleksandry, kolportaż wszystkich wydawnictw niezależnych od 1978 do 1989, maj '81 zorganizowanie w Kopenhagi od Drukiera i Świątków pierwszego legalnie przywiezionego z zagranicy powielacza oraz matryc, farby, kleju do główek matryc, korektora dla Nowej i ODNOWY oraz Komisji Zakładowej Solidarności w IMGW, w 81 kolportaż książek i bibuły na terenie uczelni warszawskich, a później członek Uczelnianego Komitetu Strajkowego SGPiS.

Od '82 Fabryka Samochodów Osobowych – Duszpasterstwo Ludzi Pracy Praga Północ, RPP FSO, Grupy Oporu, w listopadzie '82 zatrzymany na 48 godzin w Pałacu Mostowskich, w latach 84–87 organizator szkoleń pilotów wycieczek zagranicznych dla studentów uczelni warszawskich i działaczy opozycji.

Od '89 szef Biura Zagranicznego Regionu Mazowsze NSZZ Solidarność, od '92 Biuro ds. Współpracy z Zagranicą KK NSZZ Solidarność

w Gdańsku, 1994–97 radny w Gminie Warszawa Białoleka, 1994 wiceburmistrz w Gminie Warszawa Białoleka, od 1996 prezes Polskiego Towarzystwa Baseballowego i Członek zarządu Społecznego Instytutu Ekologicznego (Sekcja Antyspalarniowa). 2000 Biuro ds. Współpracy z Zagranicą Głównego Urzędu Cei, aktualnie pszczelarz i żeglarz, miłośnik przyrody, producent domowych nalewek, mąż Aleksandry Antoniny i ojciec Marii Antoniny.

ptball@wp.pl

Rafał
Zakrzewski
1956

W latach 1975–80 studiował socjologię na Uniwersytecie Warszawskim.

Założyciel i członek Studenckiego Komitetu Solidarności w Warszawie. Współpracownik Towarzystwa Kursów Naukowych. Na jesieni 1976 brał udział w akcji pomocy prawnej i materialnej represjonowanym robotnikom Radomia.

Od 1980 do 1991 w redakcji podziemnego kwartalnika politycznego „Krytyka”. Współpracował z Nową (składanie pism, kolportaż). W latach 80. wspólnie z żoną Agnieszką Wolfram-Zakrzewską prowadził w ich mieszkaniu sklepik wydawnictw niezależnych.

Od 1989 dyrektor biura prasowego Obywatelskiego Klubu Parlamentarnego, w 1990 współtworzył w TVP program informacyjny „Obserwator”. Następnie (w 1992) wydawał gazetę „Obserwator Codzienny”. Od 1993 redaktor, potem szef działu krajowego „Gazety Wyborczej”.

Marek Krzysztof
Zalejski
1953

Pseudonim: Studio Z. Grafik, studia na Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.

Pod koniec lat 70. niewielki kolportaż. Od początku 1982 współpracuje z Celiną Nawrocką i Grzegorzem Nawrockim – założycielami wydawnictwa Słowo. Makieta i skład wielu wydań pisma Słowo.

Współpracuje z Nową via Tomek Kuczborski od 1986. Liczne okładki znakomitych autorów: Jerofiejew, Nowakowski, Havel.

Przez krótki czas redaktor naczelny „Gazety Krakowskiej” (2005–2006) i dyrektor artystyczny Grupy Polskapresse. Od 1986 współpracownik, następnie współwłaściciel Studia Q [wraz z Tomaszem Kuczborskim]. Studio Q projektowało m.in. pierwszą „Gazetę Wyborczą”, „Rzeczpospolitą” (1989–2001, „Życie z kropką” i wiele gazet regionalnych („Dziennik Łódzki”, „Dziennik Zachodni”, „Gazeta Krakowska”, i in.).

Odnaczenie: Zasłużony Działacz Kultury.

Zbigniew
Zawadzki
1951

Chemik (Uniwersytet Warszawski, doktorat z biochemii w Polskiej Akademii Nauk.

W działalność niezależną zaangażował się na jesieni 1976, włączając się w działania wspomagające KOR. Od 1977 udział w drugim obiegu wydawniczym, głównie w pracach Nowej (przepisywanie, przygotowanie matryc, powielanie, kolportaż).

W okresie pierwszej Solidarności współorganizator ruchu zakładów bibliotek związkowych i systemu ich zaopatrzenia w wydawnictwa drugiego obiegu.

W stanie wojennym i później współpracownik Nowej i innych wydawnictw podziemnych (kolportaż), prasy podziemnej (autor tekstów, kolportaż), współzałożyciel i redaktor pisma „Baza”.

W 1986 wyjechał na stypendium naukowe do Kanady, skąd wrócił w 1991. Od tego czasu związany z polskim rynkiem wydawniczym (książkowym i elektronicznym), najpierw w Wydawnictwie Naukowym PWN, a od 2000 jako właściciel Agencji Autorskiej „Zetzet”.

z.zawadzki@neostrada.pl

Andrzej
Zbrożek

W latach 1982–85 wykonał wiele projektów okładek, ilustracji (m.in. do „Folwarku zwierzęcego”), plakatów, ulotek, m.in. dla Nowej i PoMoStu. w latach 1982–89 kolportował wydawnictwa i prasę w środowiskach plastyków.

Gabriela
Zglinicka
1936–1993

Po ukończeniu szkoły średniej pracownik administracyjny przychodni lekarskiej w Warszawie. Artystka-malarka współpracująca z Kościołem.

Od 1980 członek Solidarności, od początku stanu wojennego kolporter wydawnictw bezdebitowych; wydawnictw papierowych i kasetowych Nowej, oraz „Tygodnika Wola”, „Tygodnika Mazowsze”, wydawnictwa Krąg oraz innych wydawnictw podziemnych.

Po 1989 niezaangażowana w działalność polityczną.

Maria
Zielińska
1947

Ukończyła Wydział Nauk Ekonomicznych na Uniwersytecie Warszawskim.

Brała udział w strajku studentów UW w marcu 1968. w Nowej od 1978, zajmowała się przepisywaniem na maszynie, pisaniem matryc i składaniem periodyków i książek Nowej, dostarczanych głównie przez brata Andrzeja Zielińskiego, drukarza Nowej oraz kolportowaniem ich po zaprzyżnionych odbiorcach.

Od 1980 udzielała się społecznie jako konsultant Solidarności w Regionie Mazowsze na ul. Szpitalnej. Od początku 1981 pracowała w Agencji Solidarności AS jako dziennikarz relacjonujący głównie zjazdy regionalne, obrady prezydium Solidarności i Komisji Krajowej. Zatrzymana na 48 godzin w momencie wprowadzenia stanu wojennego w drodze powrotnej z ostatnich obrad KK w stoczni. w stanie wojennym i później kilkakrotnie zatrzymywana, przesłuchiwana a mieszkanie wielokrotnie było przeszukiwane i wszystkie nielegalne druki i książki oraz maszyna do pisania skonfiskowane przez SB.

W latach 1982-89 była nieoficjalnym tłumaczem dziennikarzy zagranicznych (National Geographic, telewizja BBC, holenderska TV, Expressen).

Obecnie pracuje w agencji nieruchomości.

marziel@qdnnet.pl

Andrzej
Zieliński

1949

W 1978 zaczął drukować „Robotnika” techniką sitodruku, współpracując z Witkiem Łuczyno.

W 1979 nawiązał współpracę z Nową, gdzie drukował (razem z Markiem Głogowcem i Staszkiem Muskatem) okładki do książek (głównie na sicie), obwoluty do kaset magnetofonowych jak również ulotki i mniejsze broszurki (m.in. „Obywatel a Służba Bezpieczeństwa”).

Od 1980, kiedy powstał ruch Solidarność pracował organizując poligrafię i drukując w siedzibie NSZZ „S” na ul. Brackiej. Po przeniesieniu siedziby na ul. Mokotowską był etatowym drukarzem Związku. Drukował „Niezależność”, „AS-a”, „Robotnika” i wiele innych tytułów, plakatów i ulotek.

W grudniu 1981 ukrywał się i drukował na sicie „Tygodnik Wojenny”. 13 lutego 1982 wpadł w kocioł i został internowany w Białolece, w połowie sierpnia przeniesiony do obozu w Darłówku. Zwolniony 23 grudnia 1982.

Od połowy 1983 oficjalnie pracował jako asystent reżysera w Wytwórni Filmów Fabularnych w Warszawie, a nieoficjalnie powrócił do swojego zajęcia podziemnego, czyli głównie druku przy pomocy wszelkich dostępnych technik (sitodruk, powielacz, offset), ale również składania i kolportażu.

Współpracował z „Tygodnikiem Mazowsze”, ale również bardzo blisko z Oficyną Wydawniczą RYTM prowadzoną przez Mariana Kotarskiego.

Jesienią 1984 wyjechał na pół roku do Paryża, gdzie drukował miesięcznik „Kontakt”. Do czerwca 1989 zajmował się głównie drukarstwem i czasami innymi pracami dla podziemia.

Od połowy roku 1989 zaczął pracować w „Gazecie Wyborczej” najpierw w dziale małej poligrafii, a następnie przy składzie komputerowym gazety. W 1994 odszedł z „GW” i założył własne wydawnictwo pod nazwą „WAZA” (głównie literatura młodzieżowa). Działalnością wydawniczą zajmuje się do dzisiaj.

Odznaczenia: Zasłużony działacz kultury”, Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski.

zielwaza@qdnet.pl

Jan
Zieliński

1952

Historyk literatury (polonistyka na UW, doktorat w IBL PAN, habilitacja we Fryburgu). z działalnością niezależną związany od końca lat siedemdziesiątych. w Nowej wydał w swoim przekładzie i z posłowiem powieść Philipa Rotha „Praska orgia”. Opracował też dla Nowej tom esejów Aleksandra Wata pt. Szkice literackie (książka się nie ukazała). Napisał (z Alicją Skarbińską) polski i angielski tekst do kalendarza „orwellowskiego” Nowej na rok 1984. Czasem redagował książki, a okazjonalnie także pomagał przy składzie. Współpracował z innymi wydawnictwami niezależnymi jako autor, edytor i tłumacz, m.in. w Wydawnictwie FIS opublikował (jako Jan Kowalski) Leksykon polskiej literatury emigracyjnej. Członek zespołu redakcyjnego drugoobiegowego pisma Res publica. 1980–82 wiceprzewodniczący NSZZ Solidarność w IBL PAN.

1991–97 dyplomata w Ambasadzie RP w Bernie. Obecnie profesor UKSW, wykładowca uniwersyte-tu we Fryburgu.

zielinski@gmx.ch

Stanisław Zieliński

Moje kontakty z Nową były bierne i polegały na otrzymywaniu od kilku osób zaprzyjaźnionych w Warszawie jej wydawnictw (jeśli było ich po kilka egzemplarzy to kolportowałem je dalej w Radomiu. Bywałem wówczas w Warszawie 2–4 razy w miesiącu, przeważnie w bibliotekach i archiwach oraz na zebraniach Towarzystwa Przyjaciół Książki. Wydawnictwa otrzymywałem od Jerzego Błażejewskiego i Władysława Chajnickiego, profesora IH PAN.

Piotr
Ziemiński

1960

Pseudonim „Pietrucha”. Poligraf (studia Instytut Poligrafii PW, przerwane w 1984 .

Z działalnością niezależną związany od 1980 jako współzałożyciel NZS Instytutu Poligrafii PW. Szef powielarni w czasie strajku studentów na Politechnice, a od 12 grudnia do 13 grudnia 1981 szef ochrony GG PW. 13 i 14 grudnia 1981 wraz z Konradem Głowikiem zabezpieczał i wywoził sprzęt poligraficzny z GG PW i z siedziby NZS na ul. Szpitalnej (wykorzystywany od pierwszych dni stanu wojennego, m.in. do druku „Tygodnika Mazowsze”. w okresie stanu wojennego i do grudnia 1989 pracował dla różnych inicjatyw wydawniczych i opozycyjnych. Organizował drukarnie dla Nowej między innymi w Warszawie na Jelonkach, w Radziejowicach k. Mszczonowa i drukował tam wraz Krzysztofem Siemieńskim, Jurkiem Ignatowskim, Konradem Głowikiem. Brał bezpośredni udział w różnych inicjatywach drukarskich (kalendarze, znaczki, koszulki). Wykonywał przygotowalnie do druku w różnych technikach (sito, biało, offset). Pracował jako drukarz, serwisant sprzętu poligraficznego, szkolił właścicieli lokali i nowych drukarzy pod względem obsługi powielaczy, maszyn offsetowych, oraz innego sprzętu poligraficznego. Współpracował bezpośrednio z Konradem Głowikiem, Teosem (Teodorem Klincewiczem), Krzysztofem Siemieńskim, „Słoniem” (Wiesławem Bielińskim) i wieloma innymi osobami z opozycji i ruchu wydawniczego.

Pracownik drukarni wydawnictwa Garmond.

p_ziembinski@poczta.onet.pl

Dariusz
Zieniuk
zmarł w 1985

W latach 1981–85 kolportował ulotki i niezależną prasę (m.in. „Tygodnik Mazowsze”, „Kos”, „Wiadomości Podlaskie”, „Metrum”) oraz książki (m.in. publikacje wydawnictw Nowa, Przedświt, Krąg, KOS).

Andrzej
Zozula
1950

Pseudonim „Michalski”. Ekonomista (Uniwersytet Warszawski).

Z działalnością niezależną związany od 1974, zaangażowałem się w akcje protestacyjne przeciwko zjednoczeniu organizacji młodzieżowych, byłem stałym bywalcem salonu dyskusyjnego u Ireny i Kazimierza Wóycickich, byłem sygnatariuszem

i zbierałem podpisy pod listem protestacyjnym przeciwko zmianom w Konstytucji.

Po wydarzeniach w Radomiu i Ursusie uczestniczyłem (aczkolwiek incydentalnie) w organizowaniu pomocy dla robotników Ursusa. Po powstaniu KOR byłem jego aktywnym współpracownikiem (spowodowało to zwolnienie mnie z pracy) – najpierw ze Stefanem Starczewskim, potem z Zosią i Zbyszkim Romaszewskimi, a następnie w „Robotniku”, gdzie zajmowałem się zbieraniem materiałów, klejeniem makiet do robienia diapozytywów, jak również pisanie tekstów i redagowaniem. Próbowałem również druku na sicie, ale mi nie szło. Zajmowałem się również składaniem i kolportażem Biuletynu Informacyjnego – wraz z moją ówczesną żoną Marią. Organizowałem przepisywanie tekstów Komunikatów KOR, „Zapisu”, a później również książek. Współpracowałem z paniami Ireną i Anną Budzyńskimi – matką i córką – zawodowymi maszynistkami. Pani Irena w czasie Powstania Warszawskiego była łączniczką. Obie były niezwykle ofiarne. Mąż p. Ireny był po wojnie więziony i torturowany i nie chciał wdawać się w żadną aktywność opozycyjną. Dlatego też cała praca obu pań odbywała się w konspiracji przed nim. Niestety, obie panie już nie żyją.

Byłem sygnatariuszem „Deklaracji Ruchu Demokratycznego” – chyba jesień 1977.

Z racji powiązań rodzinnych uczestniczyłem w początkach organizacji niezależnego ruchu chłopskiego – współpracownikiem komitetów chłopskich pod Lublinem i w Zbroszy Dużej, a od 1978 redaktorem pisma Placówka.

W sierpniu 1980 byłem aresztowany, dostałem sankcję, ale mnie wypuścili 1 września w wyniku Porozumień Gdańskich. Założyłem Solidarność w swoim miejscu pracy (Centralny Ośrodek B-R Opakowań), a w kwietniu 1981 przeszedłem do pracy w Regionie Mazowsze w Agencji Solidarności „AS”. i tak aż do 13 grudnia roku pamiętnego. Potem mnie internowali i trzymali do października. Po wyjściu nawiązałem ściślejszą współpracę z Nową. Moimi kontaktami i rekomendującymi byli Marek Borowik i Marek Chimiak. Zajmowałem się przygotowywaniem zredagowanych tekstów do druku – przepisywanie na makiety – tzw.biuro maszyn. Maszynistkami były m.in. Anna Szyć i Elżbieta Matysiak. Współpracowałem wtedy z Mirkiem Kowalskim, Adamem Widmańskim, Grzesiem Bogutą. Nieco później zająłem się organizowaniem druku „na dojsciach”, tzn. w państwowych drukarniach lub zakładowych poligrafach. Szło mi nieźle, za cały okres, aż do 1989 zaliczyłem zaledwie jedną wpadkę (na Wyczółkach).

Po 1989 wróciłem do zawodu, obecnie jestem menadżerem – dyrektorem wykonawczym Związku Gmin Wyznaniowych Żydowskich w RP.

zozula@jewish.org.pl

Janusz Anderman, Stefan Amsterdamski, Jerzy Bartoszewski, Marek Baterowicz, Lech Bądkowski, Bogucki, Teresa Bogucka (Anna Chmielewska), Anna Brandys, Marian Brandys, Andrzej Braun, Jarosław Br Mirosław Chojecki, Wanda Chylicka, Adam Ciołkos Dąbrowski, Kazimierz Dejmek, Ludwik Dorn, Andrzej Leszek Elektorowicz, Hans Magnus Ezensberg Gorbaniewska, Günter Grass, Wiesława Grochola, M Zbigniew Herbert, Lothar Herbst, Gustaw Herling-G Janion, Janina Jankowska, Henryk Jasiczek, Anna K Jan Krzysztof Kelus, Andrzej Kijowski, Stefan Kisie Konrad, Tadeusz Konwicki, Andrzej Koraszewski, Ta Krasucki, (Piotr Kropotkin), Jerzy Kreczmar, Marcin K Kulmowa, Jadwiga Kwiatkowska, Jan Józef Lipski, Władimir Maksimow, Tadeusz Mazowiecki, Adam M Milewicz, Czesław Miłosz, Zdenek Mlynář, Stefan M Nowakowski, Tadeusz Nyczek, Włodzimierz Odojew Anna Pogonowska, Jan Polkowski, Seweryn Pollak Marek Rymkiewicz, Barbara Sadowska, o. Jacek Sa Bashevis Singer, Andriej Siniawski, Aniela Steinsber Szczęsna, Jan Józef Szczepański, Andrzej Szczypic Barbara Toruńczyk, Ludvik Vaculík, Tomas Venclova Witold Wirpsza, Georgij Władimow, Wiktor Worc

**Andrzejewski, Stanisław Barańczak, Władysław
, Władysław Bieńkowski, Jacek Bocheński, Janusz
Bojarska, ks. Adam Boniecki, Jiří Boreš, Kazimierz
roda, Josif Brodski, Leszek Budrewicz, Tomasz Burek,
sz, Jerzy Ćwiertnia, Krzysztof Dawidowicz, Witold
ej Drawicz, Lech Dymarski, Kazimierz Dziewanowski,
ger, Jerzy Ficowski, Kornel Filipowicz, Natalia
Maria Grodecka, Stanisław Hartman, Vaclav Havel,
Grudziński, Wiesław Hołdys, Waclaw Iwaniuk, Maria
kamieńska, Jakub Karpiński, Tymoteusz Karpowicz,
elewski, Leszek Kołakowski, Jan Komolka, György
deusz Korzeniewski, Jan Kott, Anka Kowalska, Piotr
Król, Ryszard Krynicki, Hilary Krzysztofiak, Joanna
, Leo Lipski, Artur Lundkvist, Jerzy Markuszewski,
Michnik, Andrzej Micewski, Halina Mikołajska, Ewa
Morawski, Zygmunt Mycielski, Jerzy Narbutt, Marek
wski, Kazimierz Orłoś, Zyta Oryszyn, Antoni Pawlak,
k, Jan Prokop, Marian Ruth-Buczkowski, Jarosław
lij, Gesine Schwan, Eugenia Siemaszkiewicz, Isaak
rgowa, Julian Strykowski, Leszek Szaruga, Joanna
orski, Jakub Świącicki, Wiesław Paweł Szymański,
a, Jan Walc, Tadeusz Walendowski, Piotr Wierzbicki,
oszyłski, Stanisław Wygodzki, Adam Zagajewski**

Lista współpracowników **Nowej** 1976–1990

którzy nie nadali swojego biogramu

A

Abgarowicz Katarzyna
Abramowicz Tomasz
Adamiecki Wojciech
Adamik Laco
Adamkiewicz Marek
Adamski Ireneusz
Adamski Stanisław
Ajzner Jan
Amsterdamski Piotr
Amsterdamski Stefan
Ananicz Andrzej
Anderman Janusz
Andrzejewski Leszek
Antos Jolanta
Apiecionek Czesław
Apiecionek Zuzanna
Arkuszewski Wojciech
Arnold Agnieszka

B

Bakuła Bogusław
Baniecka Zofia
Baran Józef
Barańczak Stanisław
Barański Marek
Bareja Stanisław
Bartczak Włodzimierz
Bartoszewicz Hanna
Bartoszewicz Witold
Bartula Maria
Bartyś Jan
Bazydło Janusz

Bąk Dariusz
Bem Marek
Białecka Katarzyna
Biały Marek Aleksander
Biały Stanisław
Bielecki Czesław
Bielecki Jan Krzysztof
Bieliński Konrad
Bieńkowski Andrzej
Bikont Piotr
Birmański Andrzej
Blumsztajn Seweryn
Błaut Sławomir
Błoński Waldemar
Bobiński Krzysztof
Bocheński Jacek
Bodnar Paweł
Bogucka Teresa
Bohdziewicz Anna
Boniecki Adam
Boratyński Janusz
Bonus Rafał
Borowiec Jan
Borowska Małgorzata
Borowska Maria
Borowski Michał
Borowski Włodzimierz
Borucka-Kuroniowa Grażyna
Borusewicz Bogdan
Borzym Andrzej
Bratkowski Stefan
Braun Andrzej
Broda Jarosław

Brukwicki Jerzy
Bryll Ernest
Brzeziński Zbigniew
Brzeziński Zdzisław
Brzostowski Edward
Buchner Antoni
Buczyłko Leszek
Budrewicz Leszek
Bugaj Ryszard
Bugajski Ryszard
Bujak Zbigniew
Bukowczyk Paweł
Bury Ewa i Roman
Bury-Dutkiewicz Ewa
Bydlińska-Czernuszczyk Zofia

C

Cato Funnemark Bjorn
Cegłowski Włodzimierz
Celiński Andrzej
Challot Jacky
Chądryński Andrzej
Chlecki Andrzej
Chlebowski Longin
Chmiel Henryk
Chmiel Krzysztof
Chmielewski Adam
Chmielewski Jakub
Chmielewski Olaf
Chmura Halina
Chojecki Sławomir
Chorągiewicz Sławomir
Chruścicki Donat

Chruściński Edmund
 Chwedeńczuk Bogdan
 Cichoń Wiesław
 Ciechomska Zofia
 Ciołek Erazm
 Ciszewski Jacek
 Ciupa Anna
 Cywiński Bogdan
 Czapski Józef
 Zaputowicz Jacek
 Czech Mirosław

Ć

Ćmielowska Eugenia
 Ćwiklik Wiktor

D

Dabertowa Eugenia
 Dąbrowski Adam
 Dąbrowski Stanisław
 Dąbrowski Witold
 Dembiński Ludwik
 Deniszczuk Katarzyna
 Dłuski Wiktor
 Dmochowska – Lipska Maria
 Dmochowski Mariusz
 Dobrowolski Jerzy
 Donbach-Jankowska Elżbieta
 Dorn Ludwik
 Doroszevska Urszula
 Dorsz Barbara
 Dorsz Marek
 Dubiel Jarema
 Dymarski Lech
 Dziedzic Joanna
 Dziewanowski Kazimierz
 Dziewięcki Adam
 Dzielowska Mariola
 Dziędziara Jan

E

Englert Jan
 Erdman Jan

F

Falkiewicz Bogusław
 Falkowska Wanda
 Fałkowski Wojciech
 Fibak Wojciech
 Ficowska Elżbieta
 Ficowski Jerzy
 Fijałkowski Marek
 Fik Marta
 Flis-Kuczyńska Halina
 Fortini-Morawska Jolanta
 Friszke Andrzej
 Fronczewski Piotr

G

Gajda Jan
 Gajowniczek Ewa
 Gajowniczek Jerzy
 Galińska-Wildstein Iwona
 Gałązka Jacek
 Garda Konrad Janusz
 Garewicz Jan
 Garwolińska Anna
 Gasparski Piotr
 Geremek Bronisław
 Geresz Jerzy
 Giedroyc Jerzy
 Gintrowski Przemysław
 Gleichgewicht Aleksander
 Gluza Zbigniew
 Głowiński Michał
 Głódź Kazimierz
 Głuszczak Zbigniew
 Godlewski Piotr
 Gołbiak Bogumiła
 Gołębiewskie Anna i Romana
 Gomulińska Mirosława
 Gorbaniewska Natalia
 Gorski Maciej
 Grabiński Andrzej
 Grabowska Mirosława
 Grinberg Daniel
 Grodecki Jerzy

Gromiec Włodzimierz
 Gromiec Zofia
 Gross Jan T.
 Grotowicz Wiktor
 Grudzińska Agnieszka
 Gryczewski Zdzisław
 Grzebalski Jan
 Grzegorzółka Sławomir
 Grzywaczewski Maciej
 Gugulski Ireneusz
 Gugulski Marcin
 Guzy Jarosław
 ks. prof. Gwóźdź Władysław

H

Hagemejer Krzysztof
 Hanuszkiewicz Adam
 Hapon Tadeusz
 Hartman Stanisław
 Hen Józef
 Herbut Andrzej Tadeusz
 Herbut Maria
 Herling-Grudziński Gustaw
 Holland Agnieszka
 Holzer Ryszard
 Holzer Jerzy
 Horodyska Teresa
 Horosyski Aleksander
 Horoszaruk Elżbieta
 Horoszaruk Krzysztof
 Husarska Krystyna
 Huskowski Stanisław

I

Illg Jacek
 Iwaszkiewicz Krystyna

J

Jabłoński Marcin
 Jachowicz Andrzej
 Jadcak Eliza
 Jagiełło Michał
 Jagodziński Andrzej

Jakimiak Krystyna
Janda Krystyna
Janiszewska Bożena
Janiszewski Andrzej
Jankowski Wojciech
Jaraczewska-Onyszkiewicz Joanna
Jaraczewski Krzysztof
Jasińska Elżbieta
Jaskowski Andrzej
Jaskuła Zdzisław
Jastrzębski Andrzej
Jastrzębski Wiesław
Jeleńska Teresa
Jeleński Andrzej
Jelnicka-Chmielewska Krystyna
Jeśman Wojciech
Jęczmyk Lech
Jędrzejewski Jerzy
Jędrzejuk Elżbieta
Jurek Wiesław

K

Kaczor Kazimierz
Kałka Mirosław
Kamińska Barbara
Kamiński Marek
Karaszkievicz Jerzy
Karpezo Stanisław
Karpik Stanisław
Karpiński Marek
Karpiński Wojciech
Karpiński Jakub
Karsov Nina
Karwowski Adam
Karykowska Anna
Kawalec Stefan
Kaźmierczak Cezary
Kądej Bogdan
Kądziela Łukasz
Kelles Andrzej
Kepal Helena
Kessler Jolanta
Kęcik Wiesław

Kęsy Bibiana
Kęsy Marek
Kęszycki Marcin
Kijowski Janusz
Kipta Ewa
Kisielewski Stefan
Kisielewski Wacek
Klażyński Wojciech
Klepacki Stanisław
Kłopotowski Tadeusz
Knauff Ryszard
Knittel Krzysztof
Kobyliński Zbigniew
Kochańska Agata
Kolberger Krzysztof
Kolipiński Jacek
Kołakowski Leszek
Komar-Morawska Agnieszka
Komorowska Helena
Komorowska Maja
Konwicki Tadeusz
Kopeć Lech
Kopińska Grażyna
Kopówka Edward
Kopystyńska Rajpert Iwona
Koraszewski Andrzej
Korczyk Jerzy
Korzczyk Tadeusz
Kommel Janina
Korycki Zdzisław
Korzeniewski Bohdan
Korzeniewski Józef
Korzeniewski Tadeusz
Kosiarski Stanisław
Kosiński Bogdan
Kossakowski Marek
Kostrzewa-Zorbas Grzegorz
Kotkowska Zofia
Kotkowska-Bareja Hanna
Kott Jan
Kotula Andrzej
Kowalczyk Marian
Kowalik Tadeusz

Kowalska Anka
Kowalska Małgorzata
Kowalski Sergiusz
Kowalski Władysław
Kracher Wiesław
Krajewska Anna
Krajewski Janusz
Krasa Leszek
Krasnowolski Stanisław
Krasucki Piotr
Kretkowska Barbara
Król Marcin
Kruczkowska Maria
Kruczkowska-Bikont Anna
Kruk Roland
Krukowski Wojciech
Krupski Janusz
Kryszkiewicz Ireneusz
Krzemińska Maria
Krzysztoń Antonina
Kubiak Jacek
Kucharuk Jerzy
Kuczkowski Józef
Kudo Yukio
Kulmowa Joanna
Kur Kazimierz
Kurasiewicz Ligia
Kuroń Jacek
Kusiński Stanisław
Kuśmierk Józef
Kwiatkowski Marian

L

Łanota Małgorzata
Lebenbaum Józef
Lewandowska Irena
Libera Antoni
Liese Grażyna
Liese Grzegorz
Liese Stefan
Lipiński Edward
Lipska Maria (Maruta)
Lipska-Onyszkiewicz Agnieszka

Lipski Jan Józef
Lis-Olszewski Witold
Lityńska Regina
Lityński Jan
Lubas Witold

Ł

Łabędzki Andrzej
Łabędź Tomasz
Łapicki Andrzej
Łapiński Zdzisław
Łatyński Marek
Łazarski Krzysztof
Łączyński Krzysztof
Łopiński Andrzej
ks.Łubik Mirosław
Łuczywo Helena
Łuczywo Witold
Łukasiewicz Maciej
Łukasiewicz Małgorzata
Łukasiewicz Piotr
Łukasiewicz Szymon
Łypacewicz Krzysztof
Łyszewska Maria

M

Maciejewska Joanna
Maciejowska Alicja
Macierewicz Antoni
Magnuska Alina
Maj Bronisław
Majcher Małgorzata
Majle Marek
Makarewicz Anna
Maliszewski Grzegorz Henryk
Maluch Barbara
Małecka Anna
Małecki Stefan
ks.Małkowski Stanisław
Mandalian Andrzej
Marchel Joanna
Markiewicz Katarzyna
Markiewicz Tadeusz

Markowicz Elżbieta
Markuszewski Jerzy
Markuszewski Krzysztof
Marzec Piotr
Materna Marek
Matuszek Iwona
Matuszkiewicz Aniela
Mazewski Alojzy
Maziejuk Jadwiga
Mazowiecki Tadeusz
Mądrzejewski Marek
Mąka Teresa
Meissner Jakub
Mężydło Antoni
Michalik Grzegorz
Michalik Mirosław
Michalski Andrzej
Michalik Stanisław
Michałowska Ewa
Michałowski Marek
Mickiewicz Marek
Mietkowski Andrzej
Miklaszewska Maryna
Mikołajczyk Antoni
Mikołajska Halina
Milewska Ewa
Miller marek
Miłośz Czesław
Misiak Janina
Misiak Roman
ks.Miszczuk Józef
Mitan Andrzej
Mitrus Waclaw
Mitzner Piotr
Modzelewski Karol
Morawski Marek
Morgiewicz Emil
Morka Ryszard
Mroziewicz Robert
Mróz Barbara
Musiej Sławomir

N

Naimski Piotr
Najder Zdzisław
Nakielski Jarosław
Nassalski Paweł
Nawrocki Grzegorz
Niedźwiedzki Wiktor
Nęczyński Stefan
Niedbała Andrzej Wojciech
Niedziółka Janusz
Niesiołowski Stefan
Niewiarowski Ireneusz
Nitecki Stanisław
Nowak-Jeziorański Jan
Nowicki Jerzy

O

Oczkowski Krzysztof
Okęcka Ilona
Okęcki Karol
Olszewski Jan
Ołdak Edward
Onyszkiewicz Wojciech
Onyszkiewicz Janusz
Ordyńska Stefania
Orłowski Leon
Oryszyn Zyta
Orzechowska-Olko Anna
Ostromięcki Bogdan
Ostrowski Krzysztof
Ostrowski Wojciech
Otwinowska Hanna
Owsiński Marek

P

Paczkowski Andrzej
Pakuła Jan
Pałucha Leszek
Paskudzki Zbigniew
Patoleta Adam
Pawlak Antoni
Pawłowska Hanna
Paziewski Michał

Peciak Andrzej
 Piechocka Joanna
 Piechocka Teresa
 Pietkiewicz Maria
 Pietrzak Jan
 Piętowska Sonia
 Piwnicka Magdalena
 Pliszka Piotr
 Płoch Maria
 Płoch Zygmunt
 Płoński Janusz
 Pływacz Andrzej
 Pochitonow Ziemowit
 Podgórczyk-Mietkowska Anna
 Podgórski Wojciech
 Podolska Edyta
 Polkowski Jan
 Potoczny Wiesław
 Prószyński Mieczysław
 Prus Maciej
 Przybora Jeremi
 Przybylski Józef

R

Raczak Lech
 Radecka Barbara Katarzyna
 Radziwiłł Anna
 Rakowiecka Małgorzata
 Redliński Edward
 Reński Andrzej
 Roman Czesław
 Roszak Antoni
 Roszkowski Wojciech
 Różycka Barbara
 Rudzińska Hanna
 Rudziński Antoni
 Rymkiewicz Jarosław Marek
 Rysiówna Zofia

S

ks.Sadłowski Czesław
 Sadowska Anna
 Sadurski Feliks

o.Salij Jacek
 Samoliński Wojciech
 Sendecki Marcin
 Sidorowicz Jan
 Siedlecka Joanna
 Sielużycki Wojciech
 Siemińska Ewa
 Sikora Wojciech
 Sikorska Urszula
 Siła-Nowicki Władysław
 Siniór Paweł
 Siniór Waclaw
 Siniór Zbigniew
 Skiba Henryk
 Skoczylas Romuald
 Skurosz Michał
 Słodkowska Halina
 Słotwiński Maciej
 Słusznik Janina
 Smolar Aleksander
 Smolar Eugeniusz
 Sonik Bogusław
 Sonik Liliana
 Spychalski Mirosław
 Stanisewska Grażyna
 Starczewska Joanna
 Starczewski Stefan
 Starzyński Wojciech
 Stasiak Wiktor
 Stawikowski Antoni
 Stefaniuk Waclaw
 Steinsbergowa Aniela
 Stepan Kazimierz
 Stępień Grzegorz
 Stołęcka Danuta
 Strent Rafał
 Strykowski Julian
 Strzałkowska Elżbieta
 Strzelecki Jan
 Sudewicz Czesław
 Sułkowska Anna
 Sychut Jerzy
 Sylwestrzak Halina

Sypniewski Jan
 Szadkowski Ryszard
 Szapiro Tomasz
 Szaruga Leszek
 Szawiel Mariola
 Szawiel Tadeusz
 Szczaniecka Maria
 Szczepanik Piotr
 Szczepańska Danuta
 Szczepański Jarosław Alojzy
 Szczepański Zygmunt
 Szczepkowska Joanna
 Szczęsna Joanna
 Szczuka Stanisław
 Szechter Szymon
 Szejnert Małgorzata
 Szpakowski Zdzisław
 Szpilewicz Aleksandra
 Szpotański Janusz
 Szulczewski Adam
 Szumańska Ewa
 Szwajcer Ewa
 Szwed-Śniadowska Anna
 Szumańska (Asha Adrianna)

Ś

Śmigiel Stanisław
 Śpiewak Paweł
 Śreniowska Maria Krystyna

T

Tabin Marek
 Talarek Helena
 Temkin Eugeniusz
 Teodorowicz-Molenda Anna
 Terakowska Dorota
 Terlecki Tymon
 Tkacz Ryszard
 Tomasiwicz Bogumił
 Tomaszewska Ewa
 Topiński Andrzej
 Topiński Piotr
 Toruń Darosław

Toruńczyk Barbara
 Trebno Elżbieta
 Trzeciakowska Maja
 Trznadel Jacek
 Turalski Krzysztof
 Turek Stanisław
 Turkowska Joanna
 Turkowski Krzysztof
 Turlejska Maria
 Turska Ewa
 Tymiński Wacław
 Tyrmand Leopold
 Tyszcza Andrzej

U

Ugniewska-Dobrzańska Joanna
 Ulatowski Zygmunt
 Urban Zbigniew

V

Voit Mieczysław

W

Wajda Andrzej
 Walas Czesław
 Walendowska Magda
 Walendowski Eliasz
 Walenkiewicz Wiesław
 Wałęsa Lech
 Waszkiewicz Jan
 Weiss Janusz
 Weselik Wojciech
 Wielgosz Marian
 Wielogórski Andrzej
 Wielowieyski Andrzej
 Wierzbicki Stanisław
 Wierzbicki Piotr
 Wieteska Czesław
 Wilczyński Grzegorz
 Wilk Roman
 Wilkoński Piotr
 Wilowski Andrzej
 Wimmer Krystyna

Winawer Zofia
 Winiarska Halina
 Winiarski Andrzej
 Wirpsza Witold
 Wirska Maria
 Wiśniewski Rafał
 Wiśniewski Ryszard
 Witakowski Piotr
 Witkowski Mirosław
 Wodnik Stefan
 Wojciechowska Janina
 Wojciechowski Adam F.
 Wojno Lesław
 Wolski Andrzej
 Wołoczko Jerzy
 Wołowicz Stanisław
 Wołyński Wojciech
 Woroszyński Wiktor
 Wosiek Maria
 Woźniakowska Thun Róża
 Wójciak Stanisław
 Wójcik Marek
 Wójtowicz Leszek
 Wóycicka Irena
 Wóycicki Kazimierz
 Wróbel Józef
 Wróbel Krzysztof
 Wróblewski Andrzej
 Wujec Ludka
 Wujec Henryk
 Wyszomirska Aleksandra

Y

Yamazaki Pawlicka Małgorzata

Z

Zaborowski Piotr
 Zadrowski Witold
 Zagajewski Adam
 Zajączkowski Andrzej
 Zajączkowski Wiesław
 Zalega Bogdan
 Zalewski Jerzy

Zapasiewicz Zbigniew
 zawada Antoni
 Zawadzka Magdalena
 Zbiniewicz Włodzimierz
 Zbrożyna Barbara
 Zdunek Marek
 Żelnik Jerzy
 Zgromadzenie Sióstr Sakramentek
 siostra Angela
 siostra Krystyna
 siostra Scholastyka
 Zieleński Jerzy
 Zieliński Euzebiusz
 Ziemiński Józef
 Zieniuk Dariusz
 Zimand Roman
 Ziora Jerzy
 Zlatkes Gwido
 Zozula Maria

Ż

Żarska Krystyna Maria
 Żbikowski Marek
 Żórawski Kazimierz
 Żuchowski Jan
 Żukowska Danuta
 Żurawski Ryszard

**Lista osób,
 które nie zgodziły się
 na zamieszczenie
 noty biograficznej**

Abgarowicz Jan
 Boczyński Tomasz
 Krawczyk Agnieszka
 Krawczyk Marek
 Kubin Marek
 Markiewicz Tadeusz
 Michalak Tomasz
 Ostendorf Katarzyna
 Skiba Henryk
 Widmański Adam

LISTA WSPÓŁPRACOWNIKÓW MARKA CHIMIAKA i PIOTRA DOMAŃSKIEGO:

BARTKIEWICZ Anna, 1960, teatrolog, składaczka na przełomie lat 70-tych i 80-dziesiątych

BUCZEK Anna, 1955(?), składaczka na przełomie lat 70-tych i 80-dziesiątych

CHIMIAK Henryk, 1918-1997, inż. mechanik, pułkownik LWP, właściciel Wartburga (duży bagażnik), prace transportowe i składanie 1979-81

CHIMIAK Zofia, 1924-1996, inż. zootechnik, składaczka, 1979-81,

PRZYBYLSKA-CHIMIAK Joanna, 1957, składaczka, autorka opracowań graficznych do licznych książek Nowej w latach 1979-81

FEJCHER Katarzyna, 1955, teatrolog, składaczka na przełomie lat 70-tych i 80-dziesiątych

FIJAŁKOWSKI Marek, 1952(?), inż. poligraf, wykonawca diapozytywów od 1979 roku

GAMSKA Larysa, 1935, historyk, kolporterka, zatrzymywana przez SB

GŁOGOWIEC Elżbieta, 1955, drukarz i składaczka na przełomie lat 70-tych i 80-dziesiątych

GŁOGOWIEC Marek, 1951-2004, drukarz od 1977, drukował okładki i broszury Nowej, Robotnika i Tygodnik Wojenny

IDCZAK Jan, 1954, technik łączności, kierowca i kolporter w latach 80-tych, zatrzymywany przez SB

KOPKA Krzysztof, 1958, teatrolog, składacz 1979-84

KULESZA Magdalena, 1959, teatrolog, składaczka 1979-84

KUŹMIŃSKI Ryszard, plastyk, projektant okładek od 1979

DZIĘDZIORA Jan, 1926-1987, malarz, kolporter

LEŚNIAK Barbara, 1956, drukarz i składaczka na przełomie lat 70-tych i 80-dziesiątych

LIBUCHA Iwona, 1955, teatrolog, składaczka na przełomie lat 70-tych i 80-dziesiątych

MACIAK Zbigniew, 1958, teatrolog, kolporter

MICHAŁOWSKA Anna, składaczka na przełomie lat 70-tych i 80-dziesiątych,

MIECIŃSKI Mikołaj, 1951-1992, składacz na przełomie lat 70-tych i 80-dziesiątych' zatrzymywany przez SB

PRZYBYLSKA Świetlana, 1956, zootechnik, kolporterka i składaczka na przełomie lat 70-tych i 80-dziesiątych

RAJPERT Iwona, 1956 (?), składaczka na przełomie lat 70-tych i 80-dziesiątych

SIWEK Marian, 1954-1981, student teatrologii, składacz na przełomie lat 70-tych i 80-dziesiątych

WĘŻYK Elżbieta, 1957, teatrolog, składaczka na przełomie lat 70-tych i 80-dziesiątych

WYCECH Jacek, drukarz sitowy na przełomie lat 70-tych i 80-dziesiątych

SUFIN Krzysztof Kuba, 1956, składacz i kolporter na przełomie lat 70-tych i 80-dziesiątych

WYPYCH Tadeusz, 1952(?), drukarz sitowy, trzykrotnie aresztowany w stanie wojennym

ZEMRZUSKI Jacek, 1951, teatrolog, reżyser, składacz i kolporter na przełomie lat 70-tych i 80-dziesiątych

ZIMON Piotr, 1956 (?), składacz na przełomie lat 70-tych i 80-dziesiątych

ZIÓŁKOWSKI Paweł, 1956, fizyk, dziennikarz, składacz i kolporter na przełomie lat 70-tych i 80-dziesiątych

ZWOLIŃSKI Krzysztof, 1953, teatrolog, składacz i kolporter na przełomie lat 70-tych i 80-dziesiątych

SIEKIERDA Jerzy, 1955, teatrolog, składacz i kolporter na przełomie lat 70-tych i 80-dziesiątych

ABRAMOWICZ Monika, składaczka i kolporterka na przełomie lat 70-tych i 80-dziesiątych

ABRAMOWICZ Tomasz, składacz i kolporter na przełomie lat 70-tych i 80-dziesiątych

ANTOSIEWICZ Zbigniew (?), składacz i kolporter na przełomie lat 70-tych i 80-dziesiątych

JABŁOŃSKI Marcin, fotograf

PAWLISZ Lidia

ZINSERLING Anna

JODKO Małgorzata, drukarz sitowy

KOS Ninel

KOS Bogdan

KOTLAREK Jan, 1944, drukarz i składacz w latach 80-82

KOTLAREK Elżbieta, 1945, drukarz i składacz w latach 80-82

STOBNIKI Marek

Tomasz LIESE

NASSALSKA Maria

KOLODZIEJCZYK Ewa

RIEGER (RYGIER) Marek

JASINSKA Elżbieta

CIEJKA Władysław

BOROWIECKI Włodzimierz

KULESZYNSKA Joanna

GADZAŁANKA-BOJAROWA Anna

PELC Marzena

GEYSMER Małgorzata

Spis publikacji **Nowej** 1976–1989

- „*Aneks*” – wybór artykułów z numerów 1-10 (1981)
- „*Aneks*” – wybór artykułów z numerów 11-20 (1980)
- *Antysemityzm* – wybór tekstów (1979)
- Jerzy Andrzejewski – *Miazga* („Zapis”) (vol. I-III, 1979)
- Stefan Amsterdamski – *Życie naukowe a monopol władzy (casus Łysenko)* (TKN) (1980)
- Hannah Arendt – *Korzenie totalitaryzmu* (Biblioteka „Krytyki”) (vol. I-II, 1988)
- Abdurachman Awtorchanow – *Zagadka śmierci Stalina (Spisek Berii)* (1981)
- Kazimierz Bagiński – *Cenzura w Polsce* (1981)
- Stanisław Barańczak – *Knebel i słowo* (TKN) (1980)
- Władysław Bartoszewski – *Polskie Państwo Podziemne 1939-1945* (TKN) (1979)
- Borys Bażanow – *Byłem sekretarzem Stalina* (Biblioteka „Krytyki”) (1985)
- Ewa Berberysz – *Pierwsze wejście* (1984)
- *Berlin 1953* (Biblioteka „Krytyki”) (1987)
- Alain Besançon – *Solżenicyn i Zachód. Sowiecka teraźniejszość i rosyjska przeszłość* (1980)
- John Berman – *Saga o Raoulu Wallenbergu* (Biblioteka „Krytyki”) (1987)
- Henryk Bidziński – *Epidemia w Sopocie* (1988)
- Horst Bienek – *Cela* (wspólnie z Oficyną WE) (1984)
- Władysław Bieńkowski – *Socjalizm po 60 latach* (1978)
- Adina Błady-Szwajger – *Szpital w getcie* („Zeszyty Niezależnej Myśli Lekarskiej”) (1986, wyd. II rozszerzone – 1989)
- Jacek Bocheński – *Stan po zapaści* (1987)
- Kazimierz Brandys – *Nierzeczywistość* (1977, wyd. II – 1978, wyd. III – 1981)
- Kazimierz Brandys – *Miesiące* (1980)
- Kazimierz Brandys – *Miesiące 1980-1981* (1987)
- Kazimierz Brandys – *Miesiące 1982-1984* (1989)
- Marian Brandys – *Moje przygody z historią* (1981)

-
- Marian Brandys – *Z dwóch stron drzwi* (1982)
 - Josif Brodski – *Cztery eseje* (1987)
 - Zbigniew Brzeziński – *Jedność czy konflikty* (cz. I – 1980, cz. II – 1981)
 - Zbigniew Bujak – *Prawda raz powiedziana...* (Archiwum Solidarności) (1987)
 - Tomasz Burek – *Jaka historia literatury jest nam dzisiaj potrzebna?* (TKN) (1980)
 - Ryszard Bugajski – *Przesłuchanie* (1983, wyd. II – 1989)
 - Ryszard Bugajski – *Przyznaję się do winy* (1984)
 - Iwan Bunin – *Przekłete dni* (1989)
 - *Co na dzisiaj? Programy Polski Walczącej* (1985)
 - *Cywilizacja więzienna* (cz. I – *Wypisy rosyjskie*) (1984)
 - Olga Chreptowicz-Butieniewa – *Przełom* (1988)
 - Bogdan Cywiński – *Z dziejów kościoła katolickiego w Polsce niepodległej* (TKN) (1979)
 - Wanda Czapska-Jordan – *WRN (PPS pod okupacją niemiecką 1939-1945)* (1981)
 - Józef Czapski – *Wspomnienia starobielskie* (1978)
 - Józef Czapski – *Tumult i widma* (1989)
 - Ludwik Dembiński – *Prawo i władza* (1980)
 - *De profundis. Zbiór rozpraw o rewolucji rosyjskiej* (1989)
 - *Dokumenty bezprawia* (opracowanie KSS KOR) (1978)
 - Andrzej Drawicz – *Inna Rosja* (TKN) (1981)
 - *Dwie rozmowy – Moskwa 1960 (Stenogram rozmów polsko-chińskich)* (1979)
 - Lech Dymarski – *Notatki z lektur* (1983)
 - Jan Erdman – *Droga do Ostrej Bramy* (1988)
 - *Eurokomunizm – wybór tekstów* (1978)
 - Jürgen Fuchs – *Protokoły przesłuchań* (1985)
 - Igor Gołomsztoł – *Język artystyczny w warunkach totalitarnych* (1980)
 - Witold Gombrowicz – *Trans-Atlantyk* (1981)
 - Witold Gombrowicz – *Wspomnienia polskie* (1979)
 - Günter Grass – *Błaszany bębenek* (vol. I-II, 1979)
 - Jiří Gruša – *Kwestionariusz* (1987)
 - Leon Grosfeld – *Polskie aspekty stosunków niemiecko-sowieckich w przededniu i w pierwszym okresie II wojny światowej* (1980; wyd. II rozszerzone – Biblioteka „Krytyki”, 1988)
 - Jan T. Gross – *W zaborze sowieckim* (1980)
 - Vaclav Hável – *Thriller i inne eseje* (1988)
 - Gustaw Herling-Grudziński – *Dziennik pisany nocą 1973-1979* (vol. I-II, 1983)
 - Gustaw Herling-Grudziński – *Inny świat* (1980)
 - Marek Hłasko – *Nawrócony w Jaffie. Sowa, córka piekarza* (1988)
 - Marek Hłasko – *Ósmy dzień tygodnia* (1979)
 - Marek Hłasko – *Piękni, dwudziestoletni* (1988)
 - Ryszard Holzer – *Twarze* (1986)
 - Bohumil Hrabal – *Przerwy w zabudowie* (1987)
 - Bohumil Hrabal – *Wesela w domu* (1989)
 - Bohumil Hrabal – *Zbyt głośna samotność* (1978)
 - Michał Jagiełło – *„Tygodnik Powszechny” i komunizm (1945-1953)* (Biblioteka „Krytyki”) (1989)
 - Janina Jankowska – *Bez mikrofonu* (1986)
 - Paweł Jasienica – *Rozważania o wojnie domowej* (1978)
 - Karl Jaspers – *Problem winy* (Biblioteka „Krytyki”) (1982)
 - Tomasz Jastrun – *Życie Anny Walentynowicz* (1985)
 - Jerzy Jedlicki – *Forma i treść „umowy społecznej”* (TKN) (1981)

-
- Wieniedikt Jerofiejew – *Moskwa-Pietuszki* (1979)
 - *Język propagandy* (Kolokwium TKN) (1979)
 - Andrzej Kelles – *Węgry 1956* (1981)
 - Krystyna Kersten – *Jałta w polskiej perspektywie* (Biblioteka „Krytyki”) 1989
 - Andrzej Kijowski – *Niedrukowane* (1977, wyd. II – 1979)
 - Stefan Kisielewski – *Bezsilność publicystyki. O nadwiślańskim popłataniu* (1983)
 - Stefan Kisielewski – *Romans zimowy* (1982)
 - Stefan Kisielewski – *Wołanie na puszczy* (1987)
 - Danilo Kiš – *Grobowiec dla Borysa Dawidowicza* (1989)
 - *Kobieta polska lat osiemdziesiątych* (Społeczna Komisja Zdrowia) (1988)
 - *Kochany księżu Jurku... Listy do księdza Jerzego Popiełuszki* (1985)
 - Leszek Kołakowski – *Pochwała niekonsekwencji* (Biblioteka „Aletheia”) (1989)
 - Artur Koestler – *Ciemność w południe* (1981)
 - Tadeusz Konwicki – *Kompleks polski* („Zapis” nr 3) (1978)
 - Tadeusz Konwicki – *Mała apokalipsa* („Zapis” nr 10) (1979)
 - *Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność”. Posiedzenie w dniach 11-12 grudnia 1981* (Archiwum Solidarności) (1986)
 - *Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność”. Posiedzenie w dniach 23-24 marca 1981* (Archiwum Solidarności) (1987)
 - *Komitet Helsiński w Polsce – Akty terroru i przemocy. Grudzień 1984* (1985)
 - *Komitet Helsiński w Polsce – Prawa człowieka i obywatela w PRL. Styczeń-wrzesień 1984* (1985)
 - Sandor Kopacsi – *Trzyście dni nadziei* (1980)
 - Bohdan Korzeniewski – *Książki i ludzie* (1989)
 - Tadeusz Korzeniewski – *W Polsce* (1981)
 - Jan Kott – *Kamienny potok – szkice* (1980)
 - Tadeusz Kowalik – *Spory o ustrój społeczno-polityczny Polski 1944-1948* (TKN) (1980)
 - Marcin Król – *Style politycznego myślenia* (1979)
 - Marcin Król – *Józef Piłsudski (ewolucja myśli politycznej)* (TKN) (1980)
 - Marcin Król, Jacek Kurczewski – *Po sierpniu 1980* (TKN) (1980)
 - Waldemar Kuczyński – *Po wielkim skoku* (TKN) (1979)
 - Marian Kukiel – *Generał Sikorski* (1981)
 - „Kultura” – *wybór z rocznika 1978* (1980)
 - „Kultura” – *wybór z roczników 1979-1980* (1981)
 - „Kultura” – *wybór z roczników 1981-1982* (1984)
 - Milan Kundera – *Walc pożegnalny* (wspólnie z Oficyną WE) (1984)
 - Jacek Kuroń – *Myśli o programie działania. Zasady ideowe. Uwagi o strukturze ruchu demokratycznego* (1977, wyd. II – 1979)
 - Jacek Kuroń – *Zło, które czynię* (Biblioteka „Krytyki”) (1984)
 - Józef Kuśmierk – *Uwaga, Polska!* (1980)
 - *Liberalizm dzisiaj* (TKN) (1980)
 - Antonin H. Liehm – *Nowa umowa społeczna* (1977)
 - Edward Lipiński – *Odpowiedź na przemówienie generała W. Jaruzelskiego* (1983)
 - Jan Józef Lipski – *Dwie ojczyzny – dwa patriotyzmy (o ksenofobii i megalomanii narodowej Polaków)* (1981)
 - Jan Józef Lipski – *KOR* (1984)
 - Artur London – *Byłem członkiem bandy Słanskiego* (Biblioteka „Krytyki”) (1987)
 - Zdzisław Łapiński – *Między polityką a metafizyką (o poezji Czesława Miłosza)* (TKN) (1981)
 - Marek Łatyński – *Wariacje na temat Jaruzelskiego* (1987)
-

- Józef Mackiewicz – *Droga donikąd* (1987)
- Jacques Maritain – *Drogami kłęski* (1983)
- *Marzec 1968* (Kolokwium TKN) (1981)
- *Marzec 1968* (Zeszyty Edukacji Narodowej) (1983)
- *Marzec '68* (Biblioteka „Krytyki”) (1989)
- Tomasz Masaryk – *Wybór pism* (TKN) (1980)
- Hans Mayer – *NRD – odwilż, której nie było* (1981)
- Adam Michnik – *Cienie zapomnianych przodków* (1977)
- Adam Michnik – *Kościół, lewica, dialog* (Biblioteka „Krytyki”) (1983)
- Adam Michnik – *Niezłomny z Londynu i inne eseje* (Biblioteka „Krytyki”) (1987)
- Adam Michnik – *Takie czasy... Rzecz o kompromisie* (Biblioteka „Krytyki”) (1985)
- Adam Michnik – *Uгода, praca organiczna, myśl zaprzeczna* (Biblioteka „Krytyki”) (1983)
- Adam Michnik – *Z dziejów honoru w Polsce (wypisy więzienne)* (Biblioteka „Krytyki”) (1985)
- Veljko Mićunović – *Dziennik moskiewski* (Biblioteka „Krytyki”) (1988)
- Stanisław Mikołajczyk – *Zniewolenie Polski* (1984)
- Czesław Miłosz – *Zdobycie władzy* (1980)
- Czesław Miłosz – *Zniewolony umysł* (1979, wyd. II – 1981)
- Czesław Miłosz, Tomas Venclova – *Dialog o Wilnie* (1981)
- Władysław Minkiewicz – *Mokotów-Wronki-Rawicz. Wspomnienia 1939-1954* (wspólnie z O.W. Pokolenie) (1987)
- Tomasz Minona (Tomasz Mirkowicz) – *Tunel* (1983)
- Zdenek Mlynař – *Mróz od wschodu* (1980, wyd. II – 1989)
- Karol Modzelewski – *Między ugodą a wojną* (Archiwum Solidarności) (1989)
- Igor Newerly – *Zostało z uczyty bogów* (1986, wyd. II – 1989)
- *Nocne rozmowy z Jozefem Smrkowskim* (1978, wyd. II – 1981)
- Jan Nowak – *Kurier z Warszawy* (1979, wyd. II – 1981)
- Marek Nowakowski – *Grisza, ja ciebie skażu...* (1986)
- Marek Nowakowski – *Kto to zrobił?* (1981)
- Marek Nowakowski – *Karnawał i post* (1989)
- Marek Nowakowski – *Portret artysty z czasów dojrzałości* (1987)
- Marek Nowakowski – *Raport o stanie wojennym* (1982)
- Marek Nowakowski – *Raport o stanie wojennym. Ciąg dalszy* (1983)
- *Obywatel a Służba Bezpieczeństwa* (4 wydania: 1978-1981)
- *O czym myśleć nie lubimy, czyli o niektórych dylematach zasady narodowej* (Kolokwium TKN) (1981)
- *Opracowania zespołów problemowych PPN* (1979)
- Leon Orłowski – *O polityce* (1984)
- Kazimierz Orłoś – *Historia „Cudownej meliny”. Cudowna melina* (1988)
- Kazimierz Orłoś – *Pustynia Gobi* (1983)
- Zyta Oryszyn – *Czarna iluminacja* (1981)
- Maria Ossowska – *O pewnych przemianach etyki walki* (1977)
- Ewa Ostrołęcka (Stefan Niesiołowski) – *RUCH przeciw totalitaryzmowi* (1985)
- Wacław Pański (Jerzy Holzer) – *Agonia PPS (Socjaliści polscy w sojuszu z PPR 1944-1948)* (1980)
- Pakty praw człowieka i obywatela (1978)
- Jakub A. Perkal (Andrzej Paczkowski) – *Życie polityczne w Polsce 1944-1948* (1983)
- Borys Piłniak – *Śmierć komandarma* (1980)
- Józef Piłsudski – *Bibuła* (1978)
- *Płotka a monopol informacji* (Kolokwium TKN) (1981)
- Norman Podhoretz – *Krwawe skrzyżowanie* (1989)

- Karl Popper – *Spółeczeństwo otwarte i jego wrogowie* (Biblioteka „Krytyki”) (1987)
- *Posiedzenie KK NSZZ „Solidarność” w dniach 11-12 XII 1981* (Archiwum Solidarności) (1986)
- *Posiedzenie KKP NSZZ „Solidarność” w dniach 22-23 III 1981* (Archiwum Solidarności) (1986)
- *Pracownia reportażu Łódź – Kto tu wpuścił dziennikarzy* (1985)
- *„Prawda” – wybór artykułów w września 1939 roku* (1979, wyd. II – 1981)
- *Proces Janusza Pałubickiego* (Archiwum Solidarności) (1986)
- *Proces MRK „S”* (Archiwum Solidarności) (1985)
- *Proces Radia Solidarność (41 1983 – 17 II 1983) (stenogram)* (1983)
- *Program PPS i zadania PPS na obczyźnie* (1981)
- *Propozycje programowe kół samokształceniowych* (Zeszyty Edukacji Narodowej) (1982)
- Leszek Prorok – *Smutne pół rycerzy żywych* (1989)
- Ksawery Pruszyński – *W czerwonej Hiszpanii* (1985)
- *Przepychanka* (Archiwum Solidarności) (1989)
- *„Puls” – wybór z numerów 14-20* (1984)
- *„Puls” – wybór z numerów 21-26* (1987)
- *„Puls” – wybór z numerów 27-34* (1988)
- Edward Raczyński – *W sojusznicy Londynie* (1989)
- Anna Radziwiłł – *Ideologia wychowawcza w Polsce w latach 1948-1956 (próba modelu)* (TKN) (1980)
- *Raport o stanie Rzeczypospolitej* (opracowanie Konwersatorium „Doświadczenie i Przyszłość”) (1979)
- Edward Redliński – *Dolorado* (1985)
- Stanisław Rembek – *W polu* (1982)
- Philip Roth – *Praska orgia* (1988)
- Dominique de Roux – *Rozmowy z Gombrowiczem* (1979)
- *Rubikon '81* (1986)
- Bertrand Russell – *Trzy eseje* (TKN) (1980)
- Jarosław Marek Rymkiewicz – *Rozmowy polskie latem 1983* (1984)
- Jarosław Marek Rymkiewicz – *Umschlagplatz* (1988)
- Jarosław Marek Rymkiewicz – *Żmut* (1987)
- Jean Paul Sartre – *Egzystencjalizm jest humanizmem* (Biblioteka „Krytyki”) (1982)
- Joanna Siedlecka – *Jaworowe dzieci* (Archiwum Solidarności) (1988)
- Aleksander Smolar – *Paradoksy liberalizacji i rewolucja* (1981)
- Łukasz Socha (Maria Lis-Turlejska) – *Te pokolenia żałobami czarne... Skazani na śmierć i ich sędziowie 1944-1956* (Biblioteka „Krytyki”) (1987)
- Aleksander Sołżenicyn – *Jeden dzień w życiu Iwana Denisowicza* (1980)
- Aleksander Sołżenicyn – *Łbem o mur* (1980)
- Aleksander Sołżenicyn, Andriej Sacharow – *Polemika wokół „Listu do przywódców Związku Radzieckiego” Sołżenicyna 1973-1974* (1981)
- *Stosunki sowiecko-niemieckie (październik 1939 – czerwiec 1941). Dokumenty MSZ III Rzeszy* (1979)
- Julian Strykowski – *Wielki strach* („Zapis” nr 14) (1980)
- Jan Strzelecki – *Zapiski 1953* (1978)
- Wiktor Suworow – *Żołnierze wolności* (1985)
- Wariam Szałamow – *Opowiadania kołymskie* (1987, wyd. II – 1989)
- Andrzej Szczypiorski – *Z notatnika stanu rzeczy* (1987)
- Peter Szegedi – *Opozycja węgierska 1980* (1981)
- Małgorzata Szejnert, Tomasz Zalewski – *Szczecin: Grudzień-Sierpień-Grudzień* (Archiwum Solidarności) (1984)
- Dymitr Szostakowicz – *Świadectwo* (1987)

- Ewa Szumańska – *Pięć lat* (1989)
- Józef Światło – *Za kulisami bezpieki i partii* (1979)
- Marek Tarniewski (Jakub Karpiński) – *Działanie i przyszłość* (1977)
- Marek Tarniewski (Jakub Karpiński) – *Pochodzenie systemu* (1977)
- Matylda Temkin – *W sowieckim łagrze. Wspomnienia komunistki* (1989)
- Dorota Terakowska – *Guma do żucia* (1986)
- Barbara Toruńczyk – *Narodowa Demokracja. Antologia myśli politycznej „Przeglądu Wszepolskiego” 1895-1905* (1981)
- Vlastimil Třešňák – *To, co najistotniejsze o panu Moritzu* (1989)
- Jacek Trznadel – *Hańba domowa* (1986)
- Jacek Trznadel – *Polski Hamlet* (1989)
- Leopold Tyrmand – *Dziennik 1954* (1984)
- *Uwagi o sytuacji gospodarczej kraju* (1978)
- Kurt Vonnegut jr. – *Matka noc* (1984)
- Aleksander Wat – *Mój wiek* (tom I) (1983)
- Max Weber – *Polityka jako zawód i powołanie* (Biblioteka „Krytyki”) (1987)
- Andrzej Werner – *Polskie, arcy-polskie...* (1987)
- Piotr Wierzbicki – *Cyrk* (1979)
- Piotr Wierzbicki – *Gnidzi Parnas* (1980)
- Witold Wirpsza – *Polaku, kim jesteś?* (1979)
- Stanisław Ignacy Witkiewicz – *Pożegnanie jesieni* (1981)
- Georgij Władimow – *Wierny Rusłan* (1984)
- Włodzimierz Wojnowicz – *Życie i niezwykłe przygody żołnierza Iwana Czonzkina* (1984)
- *Wokół rewolucji rosyjskiej* (Zygmunt Bauman, Zbigniew Brzeziński, Krystian Rakowski) (1980)
- Witold Wolski (Andrzej Friszke) – *KOR* (1983)
- Wiktor Woroszyłski – *Dziennik węgierski* (1981)
- Stanisław Wójcik – *Sfałszowane wybory* (1981)
- X-666 (Andrzej Mandalian) – *Operacja: Kartagina!* (1985)
- Eugeniusz Zamiatin – *My* (1985)
- Paweł Zaremba – *U progu niepodległości* (cz. I *Historii dwudziestolecia*) (1981)
- *Zbrodnia katyńska w świetle dokumentów* (1978)
- Zespół 3x5 – *Sprawozdanie z akcji 3x5 w województwie stołecznym warszawskim* (1984)
- Józef Zieman – *Papierosiarze z Placu Trzech Krzyży* (1989)
- Aleksander Zinowiew – *Świetlana przyszłość* (1986)
- *Z historii wydarzeń węgierskich (materiały i dokumenty)* (1981)
- *Z księgi zapisów GUKPPIW* (1978, wyd. II rozszerzone: *Czarna księga cenzury PRL* – 1981)
- Katarzyna Zuzanna – *Czterech z „Andaluzji”* (Archiwum Solidarności) (1985)
- Stefan Żeromski – *Na probostwie w Wyszkowie* (1979, wyd. II wspólnie z Regionem Mazowsze NSZZ „Solidarność” – 1981)
- Zygmunt Żuławski – *Wspomnienia* (1980)
- Józef Życiński – *Pisma z kraju UB-u* (1989)

POEZJA I DRAMAT

- *Antologia wierszy wojennych* (1982)
- Anna Achmatowa – *Requiem* (1981)
- Stanisław Barańczak – *Ja wiem, że to niesłuszne* (1977)
- Stanisław Barańczak – *Wiersze prawie zebrane* (1981)
- Jacek Bierezin – *W połowie życia* (1979)
- Bertolt Brecht – *Elegie bukowskie i inne wiersze* (1980)
- Josif Brodski – *Wiersze i poematy* (1979; wyd. II – 1988)

-
- Ernest Bryll – *List* (1985)
 - Leszek Budrewicz – *Pierwsza i druga wojna światów* (1983)
 - Maciej Cisło – *Z domu normalnych* (1985)
 - Lech Dymarski – *Za zgodą autora* (1980)
 - Jerzy Ficowski – *Gryps* (1978)
 - Jerzy Ficowski – *Odczytanie popiołów* (1980)
 - Władysław Gnomacki (Janusz Szpotański) – *Tow. Szmaciak* (1977)
 - Vaclav Hável – *Largo desolato. Kuszenie* (1987)
 - Vaclav Hável – *Spiskowcy i inne utwory dramatyczne* (wspólnie z Oficyną WE) (1984)
 - Zdzisław Jaskuła – *Dwa poematy* (1977)
 - Wieniedikt Jerofejew – *Noc Walpurgii albo kroki Komandarma* (1986)
 - Jacek Kaczmarski – *Przejście Polaków przez Morze Czerwone* (1987)
 - Tymoteusz Karpowicz – *Rozwiązywanie przestrzeni* (1989)
 - Helena Komorowska – *Żelazna pajęczyna* (1987)
 - Gustaw Korund (Ernest Bryll) – *Noc grudniowa* (1984)
 - Karel Kryl – *Piosenki* (1986)
 - Ryszard Krynicki – *Niepodlegli nicości* (1989)
 - Milan Kundera – *Kubuś i jego pan* (1988)
 - Reiner Kunze – *Nokturn* (1988)
 - Włodzimierz Maksimow – *Tam, gdzie nic już się nie liczy* (1984)
 - Osip Mandelsztam – *Późne wiersze* (1979)
 - Czesław Miłosz – *Gdzie słońce wschodzi i kędy zapada* (1979)
 - Czesław Miłosz – *Gucio zaczarowany* (1980)
 - Czesław Miłosz – *Król Popiel i inne wiersze* (1978)
 - Czesław Miłosz – *Miasto bez imienia* (1979)
 - Czesław Miłosz – *Światło dzienne* (1980)
 - Czesław Miłosz – *Traktat poetycki. Traktat moralny* (1978)
 - Jan Polkowski – *To nie jest poezja* (1980)
 - David Pownall – *Kurs mistrzowski* (1987)
 - Irena Ratuszyńska – *Mój ty kraju znieawidzony* (1987)
 - Barbara Sadowska – *Stupor* (1981)
 - Tom Stoppard – *Lekcja muzyki. Faul taktyczny* (1989)
 - Janusz Szpotański – *Utwory wybrane* (1979)
 - Janusz Szpotański – *Wojna pcimska* (1983)
 - Śpiewnik domowy i uliczny (1978)
 - Śpiewnik warchoła (1979)
 - Kazimierz Wierzyński – *Krzyże i miecze* (1980)
 - Georgij Władimow – *Niech się pan nie przejmuj, Maestro* (1985)
 - Wiktor Woroszyński – *Jesteś i inne wiersze* (1978)
 - Te-jot (Tomasz Jastrun) – *Na skrzyżowaniu Europy i Azji* (1982)
 - Gwido Zlatkes – *Piosenka o zdradzie i inne wiersze* (1987)

WYDAWNICTWA CIĄGŁE

- Kwartalnik polityczny „**Krytyka**” – numery 1-12, 19-21, 23-32
- „**Nowa Koalicja**” – numery 1, 2
- „**Nowy Zapis**” – numer 2
- Gdańskie zeszyty literackie „**Podpunkt**” – numery 4, 5
- Pismo Komitetu Obrony Praworządności „**Praworządność**” – numery 2, 4
- „**Przegląd**” – numer 1/83
- Nieregularny kwartalnik literacki „**Puls**” – numery 1-10
- „**Spectator**” – numery 1-10, 12
- Pismo społeczno-kulturalne „**Szpargał**” – numer 1
- „**Tygodnik Mazowsze**”

- Miesięcznik społeczno-polityczny „**Vacat**” – numery 1-5, 8-46
- Pismo o sprawach kultury „**Wybór**” – numery 1-15
- Kwartalnik literacki „**Zapis**” – numery 1-18 (w tym numery specjalne 3, 4, 10)
- „**Zeszyty Niezależnej Myśli Lekarskiej**” – numery 10-24

nowa**kaseta**

- nk 001 – *Zielona Wrona* (Obozowe piosenki z Łupkowa i Gołdapi)
- nk 002 – *Pompeja*, Jacek Kaczmarski
- nk 003 – *Raport o stanie wojennym*, opowiadania Marka Nowakowskiego i piosenki Jana Kelusa
- nk 004 – *Bojkot*, Aktorzy przeciwko stanowi wojennemu (audycja Jana Galla)
- nk 005 – *Idą pancry... czyli śpiewane zza krat*
- nk 006 – *Polski Sierpień*, Strajk w Stoczni Gdańskiej 14-31 VIII 1980 (reportaż Janiny Jankowskiej; Prix Italia'81)
- nk 007 – *Ojców pienia*, wybór tekstów, muzyka i wykonanie: Piotr Szczepanik
- nk 008 – *Pamiętki*, Przemysław Gintrowski
- nk 009-010 – *Pielgrzym trudnych chwil*, reportaż Jana Galla, cz. I *Odzyskać godność*, cz. II *Odzyskać nadzieję*
- nk 011 – *Cmentarze*, fragmenty powieści Marka Hłaski czyta Mariusz Dmochowski
- nk 012 – *Piłsudski*, nagrania archiwalne i pieśni legionowe
- nk 013 – *Wałęsa*
- nk 014-015 – *Dwugłos o Polsce, Polakach i komunizmie*, cz. I *Witold Gombrowicz*, cz. II *Leopold Tyrmand*
- nk 016 – *Moja litania*, Leszek Wójtowicz
- nk 017 – *Dezertery?!*, audycja Wandy Szaad
- nk 018-019 – *1984*, George Orwell
- nk 020 – *Róbmy swoje*, Wojciech Młynarski
- nk 021 – *Epidemie, szajby, dewiacje*, Jan Pietrzak
- nk 022 – *Początek wielkiego czuwania*, relacja dźwiękowa z pogrzebu ks. Jerzego Popiełuszki
- nk 023 – *O cenzurze*, Jacek Fedorowicz
- nk 024 – *Nie mów nigdy oto jest ostatnia z dróg. Pamięci powstańczego zrywu w getcie warszawskim*
- nk 025 – *Jan Tadeusz Stanisławski*
- nk 026 – *Moskwa – Pietuszki*, słuchowisko według powieści Wieniedikta Jerofiejewa
- nk 027 – *Przesłuchanie*, słuchowisko na podstawie noweli i ścieżki dźwiękowej filmu Ryszarda Bugajskiego
- nk 028 – *Chwile czekania*, Jan Kaczmarek
- nk 029 – *Wybory 1947*
- nk 030 – *Pójście za naszą gwiazdą*
- nk 031 – *Oszukani*, słuchowisko dokumentalne Ewy Judyckiej
- nk 032 – *Chude lata*, kabaret „Elita”
- nk 033 – *Piosenki Karela Kryla śpiewają Antonina Krzysztoń i Andrzej Michalski*
- nk 034 – *Czerwony krąg*
- nk 035 – *Dialog*, przegląd wydarzeń z życia Polski oficjalnej i nieoficjalnej od 11 września 1986
- nk 036 – *Kazimierz Wierzyński – lutnista ciemnego czasu*
- nk 037 – *Polska droga*, wybór wierszy Kazimierza Wierzyńskiego
- nk 038 – *Modlitwa w chwili zwątpienia* – recital poetycki Haliny Mikołajskiej
- nk 039 – *Pieśń o powstaniu w samotnej Warszawie*

videonowa

- 001 – *Przesłuchanie*, reż. Ryszard Bugajski
- 002 – *Jest*, reż. Krzysztof Krauze; *Przechodzień*, reż. Andrzej Titkow
- 003 – *Na etapie*, reż. Krzysztof Magowski;
- 004 – *Ćwiczenia warsztatowe*, reż. Marcel Łoziński; *Kobieta samotna*, reż. Agnieszka Holland

- 005 – *Wieczernik*, reż. Andrzej Wajda; *Wzlot* (według Osipa Mandelstama), Teatr Osmego Dnia
- 006 – *1984*, reż. Michael Radford
- 007 – *Wybór Zofii*, reż. Alan Podkula
- 008 – *Wieczór z Jackiem Fedorowiczem; Mówi Frasyniuk*
- 009 – „Magazyn Publicystyczny nr 1”; *Moskwa nad rzeką Hudson*, reż. Paul Mazurski; *Wywiad z ks. prof. Józefem Tischnerem*
- 010 – *Mówi Leszek Moczulski; Wywiad ze Zbigniewem Brzezińskim; Folwark zwierzęcy*, prod. Halas and Batchelor; *Troszkę dobrze*, reż. Krzysztof Lang
- 011 – *Tajemnica wędrowna – Autumń '86; Piłat i inni*, reż. Andrzej Wajda; *Piękny dwudziestoletni, Takie miejsce, Mały wielki świat, Azyl*, reż. Andrzej Titkow
- 012 – *Ksiądz Jerzy*, realizacja Marian Terlecki; *Umysłne zabójstwo polskiego księdza*, reż. Kelvin Billington
- 013 – *Drugi wieczór z Jackiem Fedorowiczem*
- 014 – *Białe noce*, reż. Taylor Hackford
- 015 – *Obronca*, reż. Michał Bukojemski
- 016 – *Jak żyć, Świadkowie i inne filmy* Marcela Łozińskiego
- 017-018 – *Walka o Polskę*, prod. BBC, słowo wstępne Krystyna Kersten
- 019 – *Wiosna '88: Strajk w Nowej Hucie*, reż. Maciej Szumowski; *Strajk w Stoczni Gdańskiej*, reż. Marian Terlecki
- 020 – *Inny świat. Realia życia*, prod. BBC, słowo wstępne Krystyna Kersten
- 021 – *Może tego nie wolno mówić?*, reż. Jacek Petrycki; *Zabić księdza*, reż. Agnieszka Holland

nowadesign

- *1984* – ilustrowany kalendarz „orwellowski” (1983) wersja polska i angielska

fotonowa

- 001 – *Jan Paweł II w Polsce '83*
- 002 – *Lubin '82*
- 003 – *Grzegorz Przemysław. Pogrzeb*
- 004 – *Ksiądz Jerzy*

Opracował Piotr J. Sz wajcer na podstawie:

- Katalogów NOWEJ z lat 1987-1989
- Baz danych Biblioteki Narodowej i Ośrodka „Karta”
- archiwów dr. Marka Jastrzębskiego.

W latach 1978-1989 (głównie w okresie 1980-1983) ukazało się jeszcze co najmniej kilkanaście pozycji sygnowanych znakiem NOWEJ, które jednak, jako że opublikowane zostały „bez wiedzy i zgody” kolegium redakcyjnego wydawnictwa, nie zostały włączone do powyższego spisu.

Przy opracowaniu powyższego spisu przyjąłem zasadę, iż Niezależna Oficyna Wydawnicza NOWA zakończyła działalność z chwilą zniesienia cenzury (9 czerwca 1990). Formalnie oznacza to, iż wykaz obejmuje wyłącznie pozycje wydane „nielegalnie” (na przykład bez numeru ISBN)

W przypadku autorów, którzy publikowali pod pseudonimem później rozszyfrowanym, prawdziwe nazwisko podane jest w nawiasie. Części pseudonimów niestety nie udało mi się rozszyfrować.

nasi graficy

nowa współpracowała z wieloma grafikami: Janem **Bokiewiczem**, Jerzym **Brukwickim**, Andrzejem **Budkiem**, Wojciechem **Hemplem**, Małgorzatą **Kowalską**, Markiem **Zalejskim** i wieloma innymi, których nazwiska wciąż chcielibyśmy poznać. Znaczek winietę „Zapisu” i sporo książek zaprojektował nasz szef artystyczny Tomasz **Kuczborski**.

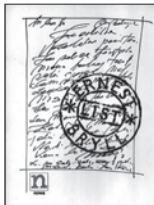
autor okładki niezany

proj. Wojciech Hempel

proj. Jan Bokiewicz

proj. Małgorzata Kowalska

proj. Tomasz Kuczborski

proj. Marek Zalejski

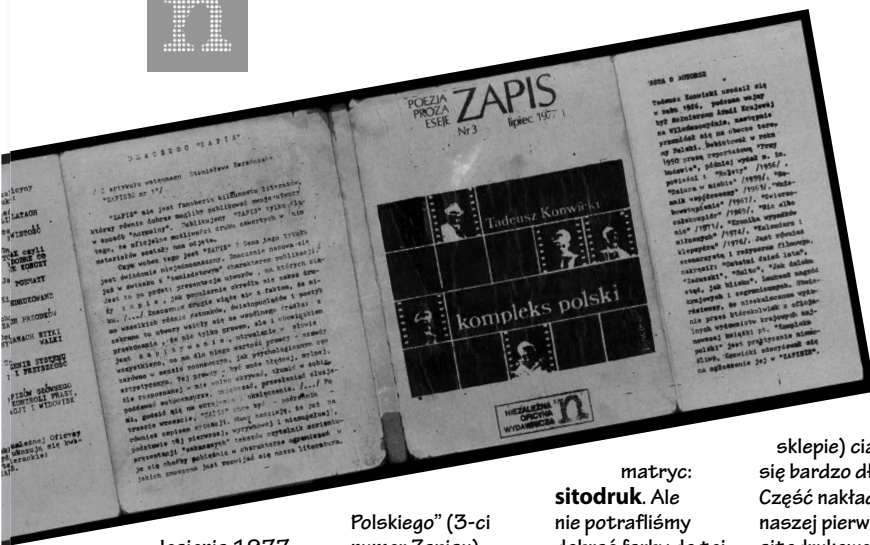
proj. Jan Bokiewicz

ilustr. Andrzej Bienkowski

ilustr. Marcin Wicha

Jesienią 1977 roku mieliśmy już wydrukowane i złożone 3.000 egzemplarzy „Kompleksu

Polskiego” (3-ci numer Zapisu). Brakowało tylko okładki. Opracowaliśmy nową technologię przygotowywania

matrycy: sitodruk. Ale nie potrafiliśmy dobrać farby do tej metody. Prace nad opracowaniem składu farby (bo przecież nie można jej było dostać w żadnym

sklepie) ciągnęły się bardzo długo. Część nakładu tej naszej pierwszej, sitodrukowej okładki brudzi do dzisiaj. Udało nam się wydrukować niewysychającą farbę...

LUdzie NOWEJ

wydanie 1, *będą następne...*

© 2007 **nowa**

ISBN 978-83-60660-26-3

Ludzie Nowej dziękują **SWS**
za udostępnienie biogramów
ze Słownika „Niezależni dla kultury”
oraz za pomoc przy zbieraniu not.

Projekt okładki:

Jan Bokiewicz (studio Be®)

Opracowanie graficzne:

Tomasz Kuczborski (nowadesign®)

Skład, łamanie i personalizacja
stron tytułowych:

Studio Q www.q.pl

Tel.: +48.22.56.54.701

Druk i oprawa:

Sowa Druk na Życzenie

www.sowadruk.pl

Tel.: +48.22.431.81.40

**stowarzyszenie
wolnego słowa**

OD NAS SAMYCH ZALEŻY LOS WOLNEGO SŁOWA W POLSCE!

DZIŚ TEŻ.

